Cald idē de quodā ꝑpenā
tia martive verdica rela
cione fustepi. Quia cum
captus cuidā gentili tiran
no seruiret. et ille eū hoēs
tissime tractaret. martir
āt semp gemebūdus incre
dēt. miratus causā quesit
tristiae. et q̄re cū seruis a
lijs nō gaudēt. Cui mītur
Cū alijs inq̄t nō gaudeo
ꝙ semp tristis ītredo. quia
dei mei mēor mortis ꝑti
nue in corde meo ei⁹ passi
onis stigmata porto. Hor
mox ut tyrānus audiuit
grauit indignat⁹. et ego
inq̄t experiar q̄ dixisti. Nec
mora. exēptore vocato.
iubet capto pectore mītis
cor eius euelli. et p medi
ū cultro secari. Vbi statim
murāte tyrāno cū suis res
miranda aspiat. et ꝑ fistu
lo ps vna cordis. altera o
afixi ymaginē xpi. atriēs
repit. Quo viso tyrān⁹
mox credidit. et cū oībus
suis sacrū baptisma susce
pit. Quid miri? Cui olim
ꝓpheta a xpō fuerat re
pmissū. Si posueris inq̄t
ꝑ peccō aīmā tuā. videbis
semen longeuū. et i manu
tua voluntas dñi diriget.
Quid ē semen longeuum.
ñ xpianū nomē usq̄ ad
cōsūmationē sc̄li dilatatū.

Et q̄d ē in manu filij ꝓpis
dirigi voluntatē. nisi fideles
quosq̄ nr̄os ad fidē. opib⁹
bonis insistē. et ad regnū
ꝑuenē q̄d nō habet finem.
Precesse ergo bonū platū si
nos apes fideliū habe et.
mori eū intulerit. uive nos
tristari nemo sapiētū re
phendet. ymo potius in
boni plati morte gaudētes
etiā scelestissimi quiq̄ ā si
piersos et nequissimos con
dēpnabit. Ver de regib⁹
apū hor ē platis fideliū.
dicta sufficiāt. Nūr autē
ut gr̄acius ad apū ꝓpos tū
seam⁹. pausacionis modice ī
tersticio respiremus. Explic.
liber ꝑmus. Incipit pro
logus in librū secundum.

Omnis eccle
siastic⁹ ordo
sub diuisione
ꝑplici in epis.
m ꝑsbiteri⁹.
et clerias ordinat. Et hij
oēs vnū ꝑncipē. papā vo
mant habēt. Hic et ī fide
libz laycis eccl̄ia toto orbe
diffusa. sub īpatore roma
no in ꝑncipibz militibz et
plebeia multitudiē ꝙgre
gat. Hz de hijs supsedē dis
posuim⁹. ñ forte incident
aliq̄ se obtulerit ꝓsequeda.
Dicit ergo text⁹ in ꝑncipi
o. q̄d ordo monastic⁹ sicut

et ī precedētibz distīguatur.
In tribz distribuit ordinibus.
apū plebes. Hic et ois cō
uentꝰ monasticus sub tna
distributōe. scilicz officiatis
claustralibz. atqz seruis.
sub uno capite plato. ssi
sub uere apes. modius ad
unātur. Hos āt pma illarū
e. que mātres et emerite
sūt. cetisqz maiores existūt
Iste āt officijs singulis pre
sūt. et opibz. Hec pma ps
officiatos officiatos ī clau
stris cū senioribz signat. t
hoc ubi matres emerite
nominant. In mīribz affectꝰ
ondit. qui pozibz et supi
oribz officiatis tanto fruc
tuosius ꝛsenīat. qnto ex ca
ritatis rādice ersa subditos
fundatioꝛ īuenit. Unde ī
paulo. nō tm patris. ꝫ eīa
matris q̄ teneritus dilige so
let obserua. Aut eū filio
li mei. quos iterū ptiuro.
doner formet xps ī vob.
Tales mres sūt. quibz glo
riosꝰ pr augustinꝰ ī regla
sua p̄cepit dicens. Suscipi
at mst ifirmos. ꝫ soletur
pusillanimes. pacies sit
ad oēs. Vere beatꝰ aimꝰ
ī prelato. q̄ se oim aimis
subditoꝝ pietate ꝛpacies
ītinauet. Hūc paulꝰ eui
dēter ostendit dicēs. Dis
infirmat. et ego nō infir
mor. Dis scandalizat et ego
nō uror. Merita emeritos
diamꝰ seniores. qui emeri
tu id ē sup̄ meritū aliorū
ee diamt. quia ceteris auctis
reuerētia maiores existūt.
Hij sūt per ꝓphetā dicti ꝓpi
ues. in quoꝝ maturitate
singulauit deus et totius
religionis norma laudat.
Hos signāt et uigintiquatuor
seniores. quicūqz illi sunt.
qui ī apocalipsi cytharas
spūalis iocūditatis habē
tes. sedētes in throno. ī phi
alis meritoꝝ nichil se habē
penitꝰ cognoscētes. nisi q̄d
dispensatōe misericordiarum ue
bi sc̄dm misericordiam nō se
cūdū meritū acceperint.
Vidi uirū sanctū et bo
nū. qui de nūo emeritoꝝ
rectissime dici pt et potuit.
q̄ diu uixit. fuit in monas
terio sc̄i martine apli iuxta
treuerim monachus q̄dā.
octo noīe. qui q̄dragīta
ānis et āplius p̄cipuis loco
deseruierat ī nocturnis. primꝰ
semp ad oīs horas. primꝰ
ad matutinas de nocte sur
gebat. Nullo unq̄ in choro
die uel nocte appodiamēto
sedīū utebat. nūq̄ sedit
aut iacuit. ꝫ erectus semp
stans ad celū mente. me
bris et oculis nitebat. q̄d
in sede ei⁹ ꝺdesato pulue

affirm

cuidētissime ꝓbabat. Hanc
et breuit' in colloq̃o. ī studio
frequēs. certū tempꝰ in orō
nibz ac meditatiōibz expen
debat. Vt in necessitatibz
nō egerēt. murū iuentus
curā habebat. et ꝑ hoc eos
ad regularē obseruātiā fi
dentius ꝙpellebat. Circa
adolescentiores validissiō
zeli feruore vigebat. ut e
os instruēt moribz. et ab il
lecebris carnis et aliis im
pedimētis arceret. Hic us
q; ad p̄dētem diē mortis
siue ꝑ sex dies occulte. quē
tū suū cū acuta febre sensi
tus. ī infirmariā deporta
tus ē. Cui ut p̄cepi veni
cū phisico visitare iacētē.
Quē ut vidit phisicꝰ. ad
uertit senē debilitate ni
mia et abstinētia fatiga
tū et ianitū. ꝓcepitq;
statim occidi pullū. cū tñ
eēt q̃rta feria ante pascha.
Et mox ꝓr adiuso vultu
cū rēnuentē. dixit ei. Non
te ꝙpert sine periculo ānē
tue id ē p̄ri mortalis con
tēnere phisico. diuinō ꝓpi
at q̃d ꝓt fieri luate cū iuie
scpto. Cui ille placido vul
tu. dñe inq̃t voluntas mea
fiat. Nec mora. hoc dicto.
extēdit pedes et manꝰ in
lecto. et eleuatis sursum
oculis expirauit.

Vidi et aliū virū emeritū
contēdū noīe. in ordīe p̄e
dicatorꝝ apud louaniū. vita
et ānarū zelo feruentissimū
et gloriosū. Quē cū audi
issē mori. veni ad locū ubi
q̃ mutus et sui nescius de
cūbebat. Appropiante er
go hora mortis. mira spem
dim oculos eleuauit et ma
nus. cū letissiō vultu ihūm
crucifixū dixit. Educ de car
cere ānam meā. ut cōfiteatur
nōi tuo dñe. Et cū hoc
dixiss. dimissis oculis expi
rauit. Vidi et aliū ei
dē ordinis in eodē loco ger
manū noīe dilectū valde m̄.
et m amicicia speciale.
De isto beatissiō et emeri
to valde viro. frēs qui cū
eo in ordīe p̄dicatorꝝ tēpn
tagniz ānis fuerāt diuersi.
veritate testatissiā refebāt.
q̄ in tāto tpis spacio ergo
mtuerat ordinē. nūq̃ fra
trē. nūq̃ hoīem ex sua cul
pa vel iniuria p̄turbasset
Humilitatis et māsuetudis
tante fuit. q̃te nūq̃ hoi
nē meminerī me vidisse.
Cōpassionē vō et caritā
tē erga p̄timos. mirā et
vehemētē habebat. Hic ad
mortis exitū debilitate cor
pis appropiquās. oculis ac
manibz celestibz ihiabat.
Et cū a frē rogaret. ut sibi

sup patris statu sues sactie
rnderet. dixit hūiliē et de
uote. Pax vēra et firma
ē int' me. et saluus nūc
auctorē. nec ullomō diu
rius ab eo⁹ stēplacōe frus
trabor. ¶ Vidi et aliū eius
dē ordis in ytandauo. egri
diū noīe. qui canonic⁹ a
pud sēm audomarū i flā
dria. seculū delīq̄t et pdi
catorū ordinē intrās tātū
dedit⁹ lacrimis. tātū spūali
letitie et et aīarū zelo ef
ferbuisse. ut dē scūs rrede'
tur et eēt. Et hoc exitus
sius nōstrauit. Nā cū fē
sius carnalis sepeliret' in
claustro fratrū. marmorē
supposituū male tarēs debēt
corrigi. sinite inq̄t fratres
sinite. diu nō tacebit' imo
tū. manifeste pdicēs se cū
frē defūcto. sub eodē mar
more i proxīo deponendū.
Qd et factū est. Ex et frē
quodā narrāte in. qui āte
ipm resedit die proxīa mo
dicuuū. didicit. q̄ querēti si
bi quō sentiret se. inquit di
tens. Bn frat' karme. bene
me sentio. q̄a tribus diebus
tantū in purgatorio hinc
exiens expurgabor. et sta
tim postea p dei gratiā et
miserrordiā ad gloriā e
uolabo. ¶ Vidi et aliū e
minētis vite virū de ordie
frm mīor. fratrē wilhelmū
de militona. qui mgr' theo
logie parisius. scissimā et
deuotissimā vitā duxit. Et
cū die quadā parisius pdi
caret. p horā obmutuit. Et
vbū inde resumēs. oībus cū
vultu seuenissīo valedixit.
et sic i pace q̄euit. ¶ Vidi
et aliū frem ordis pdicatorū
odonē noīe in iure reseterē.
virū sēm et bonū. qui raro
volebat comedē q̄d semīali
fluxu ab aīali desrendēt,
p olere vī pisa corp⁹ sobū
repabat. Huic i mgr'esse
ordis. vite sue t'min⁹ reue
lat⁹ ē. et hūr fribus certo
die ante obitū reuelauit.
¶ Vidi et frem conradū
ordis minor. q̄ mūster theu
tonie mira gracia pditus
fuit. et sanctor feruētissi⁹
venerator. i multis enī
tuit. ¶ Vidi et aliū emeri
te vite canonicū. in monas
terio cātipratēsi. diebus vn
decim aīi morte. q̄ iohānes
noīe. cognomēto bonus ual
letus. vir liōatus et bonus
inocētissimā vitā duxit. ab
āuis puerilibus usq̄ i ēuū
vite. De bono viro. in sui
canonici referebāt. q̄ cū eēt
parisius. et eēt auditor be
ati et magni viri. magistri
petri comestoris. cātoris
pisiensis. quibusdā dubi

frem mīor. fratrē wilhelmū de militona. qui mgr' theo logie parisius. scissimā et deuotissimā vitā duxit. Et cū die quadā parisius pdi caret. p horā obmutuit. Et vbū inde resumēs. oībus cū vultu seuenissīo valedixit. et sic i pace q̄euit. ¶ Vidi et aliū frem ordis pdicatorū odonē noīe in iure reseterē. virū sēm et bonū. qui raro volebat comedē q̄d semīali fluxu ab aīali desrendēt, p olere vī pisa corp⁹ sobū repabat. Huic i mgr'esse ordis. vite sue t'min⁹ reue lat⁹ ē. et hūr fribus certo die ante obitū reuelauit. ¶ Vidi et frem conradū ordis minor. q̄ mūster theu tonie mira gracia pditus fuit. et sanctor feruētissi⁹ venerator. i multis enī tuit. ¶ Vidi et aliū emeri te vite canonicū. in monas terio cātipratēsi. diebus vn decim aīi morte. q̄ iohānes noīe. cognomēto bonus ual letus. vir liōatus et bonus inocētissimā vitā duxit. ab āuis puerilibus usq̄ i ēuū vite. De bono viro. in sui canonici referebāt. q̄ cū eēt parisius. et eēt auditor be ati et magni viri. magistri petri comestoris. cātoris pisiensis. quibusdā dubi

tnaōibz et tēptacōibz fluctu
abat. et ſimplex ſuꝑ hoꝛ in
oꝛōne factus. vidit manu
feſte btōs apl̄os petrū et
paulū: et mox eoꝝ ſolacio
ad ſpem gl̄iaꝺoꝛis vite me
rito ꝛfoꝛtat. Hic gloꝛioſiſſi
mā xp̄i matrē miꝛo feruo
re xplectēs. int cetera q̄ de
ea ꝛpoſuit. duos iſtos ūſus
cōmpabiles edidit. Felix
mater aue. q̄ mūdus ſoluī
tur a ve. Aue genitꝛis aue
ve fans ee breue. Vidi
myſtem ſalomonē p̄dicatoꝛē
ſolēpnem et magnū. qui
p totā theutoniā multa doc
trina et miraculis celebra
tus. tandē p xp̄o oīa bn̄ficia
deliḡt. et in colonia p̄dica
toꝝ ordinē. plᵘo valde fa
tigatus ſenio. itꝛouit. In q̄
velut puer benigne et hu
milit̄ ꝛuerſat⁹. poſt ānos
aliḡt ſeniſſimo fine quieuit.
Vidi et aliū nobilē. et il
luſtꝛiſſimū uiꝝ. qui helge
rus noīe. filius potentiſſimi
comitis. i iuuētute poſſeſſi
ones. caſtꝛa. et multas ꝓ
xp̄o diuitias deliquit. et
p̄dicatoꝝ ordinē intꝛās. fꝛi
saꝛ⁹ ꝓꝛ effectus. Qui
poſtmodū multis ieiunijs
et laboꝛibz fatigat⁹. p̄ ni
mia debilitate eques ꝛe
xpulſ⁹ ē. & cū aſino uſus ē
ꝓ uectuꝛa. Hic ſemel ſtās
i p̄ncipali caplo. et coꝛā ꝓꝛi
bz et diffinitoꝛibz accuſatus
ſe. audiuit aſinū ſuū hinni
tu uꝝ ſolēt hoꝛꝛido voꝛife
ꝛare. et dixit. Ecce fꝛes. a
ſin⁹ meus accuſat me. ip
ſe nō ſū dign⁹ tenē officiū ꝓ
ꝛato⁹. q̄ inualid⁹ ure pedes.
cont ordinē ſubuehoꝛ doꝛ
ſo ei⁹. Hec ut dixit. nō nul
los in uiſū. nōnullos vō i
lacrimas ꝛatauit. Hegē tn̄
cōuentū. ut erat debilis
uſq; in fmē vite xpulſus.
multis poſt mortē. et max
mis miraculis clarꝛuit. Q
fuit et ſub eo et eius tpe
quidā conradus fr̄ ordinis
p̄dicatoꝝ. qui int alia et
infinita miracula. tres e
tiā mortuos i vita ſuſci
tauit. Qꝛomde utꝝ
videri dubito monachū
ciſterciēſis ordīs uiꝝ pie
tate plenū. de quo tale mi
raculū ferebat. Algoꝛe ni
miū ꝛta brabātie veſp̄a
p totū. monach⁹ p̄dictus. p
miſſo i villā famulo. ſolus i
tꝛāſiꝝ p deſuā veniebat.
Et ecce uenit puerū ele
gantiſſīe forme q̄ ttiennē
magno fletu et eiulatu ſo
lū in niuis frigoꝛe reſiden
tē. Cōpaſſ⁹ igit̄ tali puero.
equo deſcendit. et ꝛplexus
flere cepit cū eo. et quere
q̄d habet. Lacrime aūt pu

ero. ingemiscā igemiscēs ac
ſpēs. Vbi ē mater tua? Nū
quid pdidiſti mrem? Ad ī
terrogatōēs illius puer fo
rtius eiulās. tandē dixit. Heu
me. heu me. q̄re nō fleā?
q̄re nō eiulem? Ecce vides
q̄ egēs ſolus in finibus ſe
deo. et nō eſt qui colligat
me. et hoſpitiū pſtet. Mox
monachꝰ ſurgēs. et puerū
in brachijs eleuās oſculatꝰ
ē dicēs. Ceſſes flere dilec
ſime. q̄ ad hoſpitiū portā
bo te. et fracā enutriri. Hec
dicēs. cū puero equū aſcē
dē voluit. et puer de bra
chio tenentis exiliēs repē
te diſparuit. quia xp̄s filī
us vīginis fuit. In ētā igi
tur cadēs monachꝰ. eiulāe
et flere cepit acerrime. Et
cū diu ſic eiulās iacuiſſet.
tandē queſitꝰ a ſeruo tuē
tus ē. eleuatꝰ in equo ad
hoſpitiū ductus. Queſitꝰ
cur fleret. nichil aliud v
na nocte dicē potuit. Heu
me puer bone. puer pulch
erime. q̄re me deliquiſti?
Cur abiſti ita cito. cur te
pdidi? Post hec monachꝰ
conſolatiōne recipiēs. cuidā
euentū retulit. q̄ illius per
q̄s ſciui. tātū rei miracu
lū et piaculū patefecit. Qs
enī ſine lacrimis audire pt
piaculū tale et tantū. q̄

filius vnicus p̄ri deo. deus
exiſtēs. hoſpitiū in ētra q̄rit
eſſet cibo. algore ſtrahitur.
et p̄ habūdantia iniquitatis
refrigeſcente caritate mul
torū. nō eſt qui eū recipiat
cordis hoſpitio. refocillet pa
tris placati benefica volū
tate. et foueat deuocionis
ſinu. veſte ornet caritā
tis? Vidi et multos alī
os viros vita emeritos et
virtute. quoꝝ alij feruētes
ſpū ſaluti gr̄iorū iſtabāt.
alij in tribulatione patiētes.
in bono malū ſemp euīcē
laborabāt. Alij pro et cuſto
tiore q̄ timētes fluctꝰ ſup
ſe dīm p̄ſtolātes. ītimis
lacrimis inſiſtebāt. Alij ſpe
gaudētes. et ī vita p̄ſenti
dulcedinē patrie celeſtis
p̄fruētes. nichilominꝰ felicē
morte in tubilo p̄ueniebāt.
Certū tn̄ eſt leōr, nullū ex
ſuis meritis. ſ̄ ſincerriſſime
in dīno confidātes. et eoſdē
potius habuiſſe inſpirata
letiā q̄ p̄ceſſiſſe. Nullꝰ ergo ſenior
emeritor vl' maior nrorū
de meritis ſuis aut vita
p̄ſumat. quia dyabolū legi
mus auctorē vite inſidiatū.
q̄dragīta diebz et q̄dragīta
noctibz ecā ieunāti. et ni
chilominꝰ ſcdm q̄ dā ſcrip

tuims eaã in cruce moziẽti.
Explicit plogꝰ. Incipit liber secūdꝰ Secūda pars ullaṁ apīi est. que iuuentutis vigoꝛe & Caplīs pmū.

Ecūda ps il laṁ apīi ē. q̄ iuuẽtutis vigoꝛe opa multa pstã tes. disciplina q̄da maṫbz subdite fuit. nec q̄q̄ agūt sine maloꝛū impio. Hic plalissime demōstrat stat⁹ et vita claustraliū. q̄ sc̄dm lutevā dū iuuẽtute et foꝛtitu die vigent. tpe. loco et oꝛdine. vel laboꝛãt manibz. qui eñ nō laboꝛat. nō mã ducet. vel si labor mgnuṁ ex: ordie non habet. cũtis spualibz hoꝛis debitis. et i verdū studijs scꝑtuãtū. nō eciã regularibz disciplinis letant⁹ et gaudent⁹ insudãt. Hu⁹moi eñ opa si sūt multa et ꝓpe saluti pmo. et saluti sc̄ndarie pꝛoximoꝝ. gñi exemplo vite. cū deꝛe vtutū. et oꝛone multiplicãt fructꝰ unicaṁeta pstabit. Ds eñ q̄ntũcũq; pꝛoꝛ. hu⁹ opa vidēs. ad emẽdaṁ noꝛẽ vitã et penitẽciam nō xp̄ianitat⁹? Ds tã flagitiosꝰ et amens. tã sedulas tã xtimas laudes an dies. deū tãoꝛacius adoꝛã do nō laudet? Dꝛ taluum stet suffragio totꝰ mūd⁹. et pꝛoꝛes apud iratū iudicẽ deū. eoꝝ oꝛone iuuẽtur. non ẽ ueꝛis q̄ ambigat xp̄ian⁹? Unde tpe nūdū pꝛesto quo mūdus talū suffragio iuuaret. vsalas deplãxit dicẽs. Nō est qui ꝓsurgat et teneat te. Qd bn̄ patuit. ubi ner ãgelo peccãti i telo. nec hoi pepcit in tra. nec hostibz nature i sodomis. nec filijs isr̄l̄ ydolatris. nec mimurãtabz in deserto iudeis.
Tpe quo gens vngꝛoꝝ cũ alijs regnis multis a gẽte tartaꝛoꝝ de oꝛiẽtis ptibz veniẽte. crudeliter est destructa. et ita in theutonia fines bohemie tuade tonaret. quida ꝑ ipa tra theutonie et maxie ptibz brabãtie. coꝛde tbato sollicitus venit in brabãciã ad scissimã tũ tpis mõiale dicens ei. Hollintoꝛ nō modice mater carissima ꝑ terris hijs pꝛoximis a facie tartaꝛoꝝ. ne sicut alijs fereãtur. faciãt et istis tris. qa ita tuade fines theutonie. saltz bohemiã inchoabãtur. Cui illa. Nichil ita carissime videaris. quia tot sūt in tra ista aie bone noꝛ. et i hijs maxie clau-

tris. qz nullꝰ est hic tartaro
rū exercituꝰ formidādꝰ. sine
ꝯonū iaculis repellēdus.
Benedictꝰ ergo deus in
oibz et ꝑ oīa. sicut audiui
mꝰ. ita et vidimꝰ. Huic
aūt rotitui qđ accidit.
anteq̄ in wallatria. sb rege
wilhelmo moderatore vo
manoz. a comite florētio
hollādie et zelandie. fla
mingoz exercituꝰ fereret
oranti cuidā ꝑ dicta ꝯfē
te. id ꝑ flamingis. in ozone
responsū ē. Ihme superbos
humiliari. Qđ tria die post
factū inspexiꝰ. licet tāmē
multi cū eis et ī eis occisi
fuerūt. q̄ nullo mō meruit
rūt talē mortē. Dz notādū
ē. qz acerba mors bonis nō
obfuit ꝟ ꝓfuit ad salutē.
qa treno obedierē dño. t
nullo pressurā aūo ma
lignandi. Qđ patuit in
quodā fidelissiō viro. de
quo a matre regis dñi wil
helmi. venerabili metrud
de didicimꝰ. Cū enī ipsa
regis mater. hollādie me
morabilis comitissa post
factā redem ī wallatria
deuenisset. aggressa ē cū du
obz fribus predictoribz. vi
uētes adhuc ꝯrē. et colli
gē sauciatos. Inuenit aūt
et ad idē pietatis opꝰ ma
tronā diuitē et ꝑclaram.
q̄ cū fletibz mīi vestis. tomi
tisse mandauit. Transiens mꝫ
hyer. vocauit me voce flebili
quidā sanctus ex ꝑsonis.
Qđ quē cū venisse. caput eiꝰ
locauit in sinu meo. et eū
ad cognoscendū dñm exhoz
tabar. Et ille ut potuit ele
uatis in celū oculis cū ma
nibz dixit. Fateoz me coactū
in exercitū venisse. et hoc
eo aūo ꝙ nullū ledere. nec
ī corpe nec ī rebz. Hic Iesus
sū. et ecce iā mozioz. Oci
soz meo ꝑcussus doloꝛeo. ut
mei similit̄ miserat oipotēs
deus. et si cū michi indul
geat q̄cquid feci. Diatrium
corpꝰ rpi vehement exop
to. qđ licz ore nō sumā. in
mente tñ vtutis eiꝰ gratia
nō frustrabor. Et hec dicēs.
cruce signauit se. et sic spm
reddidit. Testor aūt vobis ꝑ
salutē meā. qz stari ubi ad
reddēdū spiritū os aperu
it. auicula tante pulcritu
dis. ut nichil ei in creatis
ꝑparari possꝫ. de ore eiꝰ aū
odore mire aromatico. ad
sydera euolauit. Vide ergo
lectoz ꝙ veridica sit illa sen
tētia augustini btissimi. q̄
dicit. Vere dico credidi ꝓpt
qđ locutꝰ sū. nō ꝑt male
mori q̄ bñ vixe. Studeant
itaq̄ fideles claustralibꝰ in
sudare laboribz. ꝙ̄ gaudere

Disciplina quadā
negantibz fuisse
fuit. nec negant
ꝑfecte maxime in pro
prietate humilitas fuisse
et discretionē qđ deo
dat Deus duo si fuis
set is integre. et ex re
nuntiat. exaltatꝰ qđ
mutat in gaudio. et ab
ut libenas gloria ꝑfru
Unde replus. Illa que
nō ex hoc dñm liberū est.
in natura nīa. Dz nō ab
dicit ꝑ cui Salut et
gratia. ut hō subdat
a deus hoīem. nano
dicit. ad magnitem
ī immaculabilibz dñs
hoīem hoc. ꝑ hoīnem
ne adiuuat. Qđ patuit
dere sanctissimꝰ augus
non potuit peccatis. et
ut in proverbijs. q̄ pecꝰ
hoc nouatis perdit. qz
mit. Unde eas dicit ē.
hoīem ꝑfidz maris. et
dinis. rū. et bestijs tre.
bestijs ꝑ pīt. Illa quidē
mala et pena peccatis sibi
ut fidem. magnaq̄ adeptꝰ

ſpūalibz cantibus. oꝛonibz et ſtudijs mhevē. diſciplinis re gularibz exercuit. Et p̄ hoc erāt primus in exēplū. et p̄cōꝛibz cōmūnā iudicijs m tuamē.

Capitulū. Diſciplīa ꝙd̄ matribz ſubdite. Capitulū. ij.

Diſciplina quadā matribz ſubdite ſūt. nec aſſunt ſine maloꝛ impio. Hic notat humilitas ſubiectois. et abſtinētia ꝑe uo luptatis. Que duo ſi ſub iectus ꝗs integre et ex toꝛ de tenuerit. exaltatꝰ ꝗdē exultabit in gaudio. et ab ſolute lubtatis gl̄oria ꝑfru et. Unde ꝯplius. Illa que ſurſū eſt iherlm libera eſt. que ē mater nr̄a. ꝺz nō ab ſurde ḡri p̄t. cui ꝛſulit et velut ecclia. ut hō ſubdat hoī. cū deus hoīem ratio nalē ꝺditū ad ymaginem ſuā irrationabilibz dnāri nō hoīem hoī. ſꝫ hoīnem perꝛi voluit. Cd̄ patuit ut dicat gl̄oꝛioſiſſimꝰ auguſ tinꝰ. in p̄ntibz p̄mis. et maxīe in p̄ſanctis. ꝙ pociꝰ fuerūt rectoꝛes pcipiū ip̄ hoīnū. Unde eis dictū ē. Dnāmī piſcibz maris. et volucribz celi. et beſtijs tre. Et ſolui ſic p̄t. Illi quidē antiqui et p̄mi p̄ntes ſoli deo ſubditi. nequaq̄ abute bant ꝛceſſa a dño libertate. ſm oī honeſtate moꝛ cre atoꝛi oīm ſeruiebāt. Hinc vō ꝙ abꝛupta vitioꝛ hoī nes defluentes. vix etiā ſb duriſſima ſeruitute p̄nt a vitijs cohiberi. Unde petrā tibz filijs iſrl̄ in deutꝛonomio minanꝫ dictū eſt. Eo ꝙ nō ſeruieris dño deo tuo in gaudio et letitia cordis tui ꝑ̄t habūdantiā oīm. ſeruies īmico tuo i fame et ſiti et ariditate. et nuꝛ oī ū penuria. et īponā iu gū ferreū ſup ceruicē tuā. Iudi ergo ꝙd̄ dictū ſit. et minas tanti iudicis vēa vis. Ut enī mirabilis ille doctoꝛ auguſtinꝰ ait. nichil int̄eſt ſub cuiꝰ imperio ſi cliꝰ hō ſeruiat moꝛituꝝ. dūmodo ille q̄ imꝑat ad īpia et īiqua nō cogat. Fe licius enī ſeruit hoī ip̄ li bidini. Conſidera xp̄m dei filiū ab ip̄a maieſtate ſu pna. ad nr̄am miſeriā deſ cendiſſe. qui alios ſaluaci one ſua vē liberos facit. ſubdi p̄ntibz voluit. et p̄ īiquitatibz nr̄is ſēm pro pheta duriſſimā ꝑtulit ſeruitutē. Proinde videaꝫ ꝙd̄ dictū ē ſuꝑius. ip̄ ſub dite mīribz iuniꝛes. nichil aſſūt ſine maioꝛ īpio. op time clauſtralibz ꝛpetit.

qui abrenūciātes ꝓprie
volūtati. nichil agẽ debẽt
sine maioꝛ impio. vl' sal
tẽ sine licẽcia ¶ traditꝰ te
claustrales ꝑncipẽ salutis
nr̃ē ihesū. ut volūtatem
suā ꝫ ꝓꝛis faceꝛ. nō vẽisse.
atq; p hoc ꝑri obediens
usq; ad moꝛtẽ. nō liberas
manꝰ. nō liberos pedes af
fixos cruci. coꝛpus q; sacrū
īmobile. ꝫ solū os tantū
liberū ad oꝛandū habuisse
monstrat. ¶ Dea mẽs tibi
dico kime seruitẽ. qui talẽ
nō vult passū talia dūm
imitari. libeꝛas ergo ma
nus ad dandū aliquid vel
accipiendū. libeꝛos pedes ad
ābulādū. libeꝛa mẽbꝛa ad
oꝛnādū aliq̄d nō habebis.
ꝫ totū coꝛpus cū xp̃o affix
ū penitẽcie cruci. sola tibi
līgua ad oꝛandū cōfitendū
et laudādū libeꝛa remanebit. ¶ Temptāt curiositate
oculi. oculos xp̃i attẽde ve
latos. ¶ Ẽptant aures vani
loq̃o. xp̃us otiosos sermo
nes et iꝛoꝛes audiuit. ¶ Ẽp
tat olfactus redolẽcijs pig
mentoꝝ. xp̃i faucis sputis
fetidissīs illinit. ¶ Temptat
gustus supfluis cibis et po
tibꝰ. xp̃us felle cibatus est.
¶ Ẽptat manus ad illicita
ꝛrectūda. xp̃i manus īuic
tissixas. ¶ Temptat coꝛ ad
ꝛeꝑitanda vl' cupiẽda noꝛma.
xp̃i coꝛ lācea terebratū as
picias. ¶ Ẽptant pedes ad
ābulandū vl' pagrādū ter
ras. xp̃i pedes cruci clauis
affixos attẽdas. ¶ In hac ult
ma tẽptacioe tibi spāliter ca
uendū ẽ o claustralis. cū dy
na filia iacob q̃ pius inter
frẽs seruissime ꝛusata vi
dẽ egressa ẽ feꝛas ꝛeꝑioꝛis.
que et si ꝑmo violẽter coꝛ
ripta ẽ. postmodū tñ est
blandicijs delinita. ¶ Fꝛ forte
dicis. Qd ẽ michi cū sychẽ
et emoꝛ. quoꝝ vn9 labor vl'
humer9. alter amaritās in
tẽptat. ut cū secularibꝰ sꝫ
īnā hūetos ad tolerādos la
boꝛes mūdi vanos. ut a
maiꝛicata ꝑ illos aīa mea
in fel aspidū ꝛuertat. ¶ Ún
pocius cū fidelibꝰ ꝓpꝫis ac
deuotis. leui xp̃i iugo ī cte
susꝛepta tñsibo mare tra
ssām adibo. vl' in alijs mū
di ꝓtibꝰ. ubi ecclastica ne
cessitas. filios pios ūuitat.
et ꝑ ypām cruciis ꝑegrina
cionẽ. a pena sil' vẽ et cul
pa sub breui tꝑis spacio li
berabor. ¶ Dana salus ꝛ bm
indulgẽcia oīm delictoꝝ.
et q̃ hanc meꝛuerunt. iuret
pudiat. ¶ Fꝛ ea nequaq̄ sibi
ista via. ꝛeligiosꝫ aut claus
tralis qs vendicet. ut cont
votū suū sine lucẽcia. vl' ꝑ

crucē ſuſceptā. vl' modo alio
in abſolutionē peccaminū.
pīa pegrinacionis aſſumat.
¶ Ligatos tibi dixim⁹ pedes
ligatas et manus. Cris te
ſoluet ut ābules: ¶ Forte vi
des xp̄m. in ſuſcitatione la
zari. petro et aplis. dixit.
¶ Soluite eū. et ſinite abire.
Cur ergo me vicarius petri
papa nō ſoluet: ¶ Bñ dicis.
et nō negam⁹. ſi ſoluit. ce
ſoluit. ¶ Iz vide ſi recta et
debita causa oſtendit diſ
pēſanti. ¶ Alioqn nō eſt diſ
pēſatio. ſz potius diſſipa
tio. ¶ Neqz enī credē fas ē
tāti moderamis patrē. a
liqd taliū facē ſine ratio
nabili causa. qm̄ꝑ id forte
fieri mi⁹ iuſte putet. Et
quidē ſicut paulo oīa licēt.
ſz nō oīa expediūt. ¶ Huiꝰ
occaſione ſententie blādiri
ſibi quidā īpudentiſſimē vo
luerūt. qui oīa ſibi licē dix
erūt. q̄ in poſitiuo iure ve
tant. ¶ Inter que et ſymoniā
ponūt. quā tm illicitā et
ꝓſcriptā. ſcripture teſtamē
ti noui et veteris poſue
rūt. ¶ Giezi et ſemī eiꝰ pre
dicēte helizeo. adheſit le
pra. ¶ Symonē tū petrinus
petri aplī īpetrator ꝺdēp
gauit. ¶ Sup hac q̄ſtione q̄
dā maioz eccl'ie a venera
bili mīſeo guiardo tame
tacti epiſcopo in lugdino.
ubi ꝓpalis curia teneba
tur. ſub ſpecie pronie q̄ſi
uit dicēs. ¶ Credis tu ne fr̄
episcope. ꝙ ſum⁹ pōtifex
poſſit ꝓmittē ſymoniam:
¶ At ille audaci vultu ꝺſpi
ciens. non credo inq̄t ſcē
pater. ymo potius ēt̄iſſimē
ſcio. ꝙ vltroē papa poſſit.
ꝙ ego vl' aliq̄s in toto mū
do. ¶ Et ſi dubitaueris vel
forte diſſimulas. ꝓ teſtamē
tū veteris et noui manife
ſtabo. ¶ Quo audito. ca
lūpniator ꝓpria nō intulit.
ſz ſtatī quaſi vbo captus
obmutuit. reuēs utriq̄.
uirū ēr̄ ydoneū ad oēm
veritatis vegulā ꝓpugnā
dā. ¶ Nulli ergo ꝓlatorū
in diſpēſatione eccl'iā diſ
pēſibiliū causa ſit ꝓ va
cone voluptas. ſz cū ſumo
moderamiē diſpēſatiōes
fiāt. q̄s ſedm̄ loci. temp⁹.
et ꝓſonā ecclīaſtica neceſ
ſitas q̄nq̄z deposcat. De
cipi ſe de facili diſpēſator
nō ꝑmittat. ne ſe decipiat
diſpēſationē extorquens.
q̄a eccl'ie fē periculū ē. vel
decipe velle. vel decipi.
¶ Et ne nīo tpe nouitas ex
ortū malū. ex īcidenti ma
teria intactū penitus ꝑ
mittā. ¶ Nouū gen⁹ apoſ
taſie. antiquus ille decep

tor dyabolus aduenit.
nō solū de antiqs. ymo
heu de pfectissimis ordi
bus fratr pdicator atq;
minor tot euertit quida
qui ner statū suū ner or
dinē reputates. iprudētis
sime se iūxerūt maior cō
sortijs platorū. ut p pdica
tionē crucis aut aliquo of
ficio mediante. a platorū
suor obediētia penitus ex
imant. heu op fera. heu
op pessima. et ab oi pfes
sione religiosa aliena ex
emplo talis fit. Et ideo
iusta dei vidicta visū est.
ut qlscūq; necessitas in
cubit ecclie acta et dispen
sata p tales. vix finē bo
nū et debitū sortiat. Cū
potius plati superiores et
clesie i moderamine sstitu
ti. maioribz ymittent ordi
nū pdicatorū atq; minorū.
ut eis q diligēt vultū suū pe
torus isperentur. tales de
suis oribz assignarēt. q
sctētia ornata. et moribz
expediti. nō sua quererēt a
suor. S pura et pure que
xpi. Nolo teste xpo spon
sor ee p talibz. ut si p eos
debita negotia non pspe
rant ecclie. mendax et
piurus teneat in die tre
menda ante factē iudicā
tis. Utilit quidē et si lōge
digressū. diligentē lectorē
non sortitan tedebit. Hese
rū tū anteq; materia repe
tā. postq; de pegrinacōe cru
cis mentio habita ē. qdā
valde memorabile qd audiui.
Tholonē quēdā canonicū
insulensē. cui supius fecim
mentionē. virū religiosū
piū. cuj relatione et tpe
strigit qd subiūgo. Anno ab
incarnatione dnī. millesimo.
ctesimo. nonagesimo primo. cū
orbē fere totū fames vali
dissima i morte inūmerabiliū
hoim occupasset. hēmita q
dā beatissimus. in belvacensi
dyocesi hūano generi i mul
tis lacrimis et miseratione
ppassus. dnm frequētius ar
guebat. cur pplm suū tanta
aīaduersione stepnēt. et tā
irremediabiliter flagellaret.
Hor ubi nocte vna cū mira
cordis estu ante aspectū su
mi iudicis itrauit. apparu
it ei vir et etate et psona
grādeuus. dicens. Surge.
et missā incipe. salus po
pulix tota. Cui hēmita.
Dies inquit nō est. missam
celebrare nō licz. Oportet
inquit. ne differas. Treme
factus ergo hēmita. et ueni
ri non audēs. surrexit. ipa
ut se. missāq;. salus pplī.
ut iussus fuerat intonauit.
Ut ubi post euāgeliū. offer

tozuū dixerat. accessit gran
deuus ille. et vas plenum
aristis obtulit dicens. ¶ Repos
ta libꝝ ad aliud altaris cor
nu. et de scā cruce. nos āt. ꝛ.
missā ꝓtinus inchoabīt. ¶ Qđ
ubi hēmita usq; post euā
gelīū ut ante solebat. dic
to offertorio. grandeuus ille
vas plenū fasciculis disco
lozatis crucis signū habē
tibz. obtulit dicēs. ¶ Reposita
libꝝ tuo ad aliud altaris
cornu. et missā inchoa. ꝑ
defūctis. ¶ Qđ ubi ille usq;
post euāgelīū sicut ante
ꝑfecit. grandeuus ille calua
tā capitis in vase obtulit
arētatā. ¶ In hoc quidē hē
mita mirabiliē horruit. ꝛ
ni hoc. si a deo eēt ostēsio
plurimū dubitauit. ¶ Cuius
cogitatiōi grādeuus ille ītī
dit. ¶ Petrus mgr apls ego
sum missus ad te ut ostē
dā tibi q̄ oportz fieri tpibz
post futuris. ¶ In mortalita
te hūana generi xpassus
es. et exclusit te deus.
Et in signū huius obtuli ti
bi vas aristis plenū. vide
bisq; ānō finiat augustꝰ
ꝙ mensura ꝑ viginti dena
rios habebit. q̄ modo ꝑ vi
ginti solidis venūdatur.
¶ Secūda oblatio quā feci
tibi de diuisis fasciculus dis
colozatis signū crucis ha
bētibz. ꝓgrinationes diuisas
signat. que oēs crucis titu
lo signabūt. ¶ Tertia obla
tio quā de caluaria capitis
obtuli. tēpus in fine diēī
ultoꝝ signat. in quo tāta
strages hūanoꝝ coepm erit
qñta nūq̄ visa fuit. ex quo
xp̄iani nōis gentes ēē cepe
rūt. ¶ Hec dicēs grandeuus
ille disparuit. ¶ De ānona
vo qđ ꝑdixit. euenit. ¶ Disco
lozatas crucēs. et ex oībus
mūdi ptibz. q̄dā sanctissiā
reclusa. ut ipā mich vetuit
in brabātie ptibz vidit. ¶ Et
secūda expeditio ad purga
dā albigensiū terrā ꝑ le
gatos romane curie missa
fuit. ¶ Dz et crux a multis tū
in diuisis ptibz ꝑdicabetur.
visa fuit manifeste. ¶ Nec nō
et ego fidelīū nouissimꝰ. aīa
q̄ pissimꝰ ludouicus fr̄ā
corū rex āno ab īcarna
cōe dñi mille.sīō ducēte
simo q̄dragesimo sexto. cru
cē tñ sinarmā susc̄epet. cr̄ē
in celo ex clarissimo et si
dereo lumīe vidi. nec recolo
me decētius et opositus for
matā crucē. uīq̄ sub aliqua
materia vl̄ figura vidisse.
¶ Octenos habē cubitos. c̄
cem ipām in lōgitudine.
m̄ planissiē visū est. ¶ De
renū celū erat valde. et
sine ulla nube in aliqua

pte sui sub nō orizonte
telū erat coloris vni⁹. De
discoloratis vō cruci fix
cialis vidim⁹. qa pma
crux nīi tpis xtra tiram
albigesiū pdicta ē. De
cīda in tiram scam. cont
sarracenos. Tertia iterū
cont albigenses. Quarta
xtra stadmigos. quos in
theutonia. hēricus dux
brabāie cū suis strauit.
Quinta iterū in trā scām.
Sexta xtra aquilēses. q se
p scismatico friderico qn
dā imperatore. cont wilhel
mū regē romanoz electm.
stultissime opposuerūt.
Septīa xtra henzelinū
nobilē ytalie et ei⁹ splices. q ydēpnatū et publicatis hēricus. fidem catholicā grauit insectat⁹ ē. Qui
ergo genia cruris. tot co
lores. tot fascialos cui⁹
assignatos. De indulgen
cia aūt que cruce suscipiē
tibz pdicat. nulli fideliū
dubitare pmittit. quin in
tegraliē vē penitētes et
cōfessi indulgenciā recipi
ant oīm pcoz. et in eā
desiderij volūtate. qua p
fide si se obtulerint loc⁹
mori gestuīt. totaliter a
pena simul absoluīt et
culpa. Certa ergo michi
fides de hijs oībz est. et
michil hesito de hoc. qđ sūm⁹
pontifex nostet p legatos suos
totiatis siue mandauerit fu
ciendū. Hz de hijs multi fi
delū nō sufficiūt āmirari.
qui cruce pecunia redimūt.
et hāc in tā modica pecu
nie qntitate. ut vix decī
mā. vix vicesimā. vl' vix
certe bonoz suoz mobiliū.
saltus hēditatibz interfris.
cētesimā dare velīt. Cum
enī laboris iteri displiceāt.
vl' certe lucroz suoz videant
tpa deperire. qrūt dispen
sationes. legatos vboma ml'
tipliciat. q eos pecūia me
diante scificent. liberos p
tratis p trās recōmendent.
Bona scīficatio. q liberat
a peccatis. bone et beate
vitē. q securā et mūdatā
āiam ab oī culpa et pena
fecerūt. Hz o qnti monachi.
in cisterciēsi ordiē. vl' alias
in claustris sūt. q longa ie
iunia lōgo tpe disciplinas
graues. silētiū tpe stinu
um. vestē asperā. nocturnas
vigilias. et in hijs oībus vi
tā tenuem et vix ullū sola
ciū. et tñ nerdū de pcoz
suoz absolutōe lras indul
gencie acceperūt. Credo t'
paule. ꝫ in aplātu tuis suc
cessoribz. credo tibi inquā
credo. qui verdicto ore dix
isti. qp reddet vnicuiq; dns

ſcd'm ſuū laborē. Carnā de
frib⁹ ꝑdicatoribz.q̄ ſtudijs co
tinuis et vigilijs macerati.
nō habentes in ẓona es.ſ̄ z
mēbranas maxīe pauli.nō
in equis aut curribz.ſ̄ ſeſ
ſis artubz et pedibz gra
diētes.ꝑdicatoribz tras ēti
cūt. Dz et de frib⁹ mīoribz
q̄d nā dicā. q̄ duro cincti fi
niculo.et ſine amictu cap
pe vel pallij. induti tunica
ſup nudo. pedibz nudis ſup
niuem gelidā q̄ ſup lanā
deābulāt. et panē ſuū co
tidie q̄ pauper emēdicāt.
Cd mḡ dicam de talibz. ſi
nō etiā cū hijs vl' ſup hos
qui p modicis vl' nullis la
borib⁹. ſ̄ tantū pcūa pcō
vū ſuoz indulgētiā attepe
rūt. ſcd'm ſuū laborē vetri
bucionē p̄mij ſortientur?
Nouerīs lēdz curioſiſſime.q
xp̄c portauit crucē. porta
uit latro qui credidit. por
tauit et ille q̄ a ſiniſtris
latro pependit. Dz hijs du
ſo fine cluſū eſt. Nō cre
dis et hoc idē ſub nro tpe
diſpenſari? Crucē verā ex
p̄o corpe dedicatā menſus
eſt xp̄us. Hāc ſe fideles t
mēbris affluxūt et mētib⁹.
Fingit et dyabol⁹ cruces ſu
as. quas reprobi mēte p
uerſa tātū mēbris affigūt.
Vidim⁹ āno ab incarna
tione dn̄i. milleſimo ducteſimo.
t'rrodecimo. ī finitā pueroz
multitudinē ſpū deceptionis
arreptos. cū ſigno crucis.
iter ihoſolimitanū agere
ſos fuiſſe. periſſe diuſis ī
locis. et maxīmā ex eis mul'
titudinē p̄ maleficos q̄ſdā.
ſaracenis ī mari vēditos
extitiſſe. Vidim⁹ et ab ī
carnatōe dn̄i milleſimo duc
teſimo. hāc mirabili et laudi
ta valne. paſtoꝝ multitu
dinē. de diuſis regionib⁹ con
gregatā. qui ſub crucis ti
tulo p̄ quoſdā flagitioſiſſi
mos viros. ad tantā p̄nicie
inducti fuit. ut ī multis pti
bus gallie villas. ciuitates.
et ꝑpl̄os tuadē et deſtruē
conarent. in tantū. ut hoc
pariſius et aurelianis. &
ꝑdoneſſimis urbib⁹. ortis
pluribz cleric⁹ attēptaret.
Et vide lector mirabile et
p̄grande piaculū. Hijs il
lor facinoribz in odiū cle
ri. applaudebat ꝑpl's lay
corū. Maiora q̄z facta fu
iſſent. niſi tandē et cū de
uo cōis plaga ꝑpl̄os laycos
tumultuaſſet. Et hij quoq̄ aut
tore deo diuſis locis et pe
nis citiſſime perierūt. Cō
ſidera igit' ex hijs q̄ nar
rata ſūt. q̄ntū ſibi ꝑpl̄m an
tixp̄s cū venit. ex ipo xp̄i
ano ꝑpl̄o congregabit. Diſcāt

ergo apes fideliū claustra
liū. ḡimode subdi matrib⁹
hoc inferioribz ꝓlatis vel
senioribz disciplina. nec sine
eoz ipio vel saltē licētia qr
ḡ agant. ut p hoc humilia
ti. postmodū exaltent. et
hic superioribz obligati. p
modū libertate ꝑpetua p
fruant. ¶ Caplm .iij.

Tercia ps apū
ē. que fuce di
cunt. ¶ He sine
aculeo sūt. velut ipfecte
apes. ¶ Hys quidē uersi
seu layci fratres i claustꝝ
aptissime designāt. et hoc
ḡa sine aculeo ee dicunt.
¶ Nō enī vocē actusationis
in uētuali mplo habe
solent. n forte se tuitē in
suis caplis int dū tentus
actusēt. ¶ Nā sc̄dm aplm
dicit. adūsus presbteꝝ
actusationē de facili ꝛecī
pi nō debet. ¶ Et m hoc ꝛ
spectu sacdotalis ordīs. lay
coꝝ imꝑfectio demōstrat.
Sc̄dm iura enī adūsus sac
dotē de facili nō admittit
laicoz testimoniū. nisi cum
eis et testimoniū tulerīt et
alij sacdotes. ¶ Et hoc tā a
pud seculares q̄ apud clau
strales pocius obseruat.
¶ In claustris enī. nec ē deo
dante. nec ee debet odiū
int laycos et ordinē cleri
cale. quale int seculares ee
pbat. ¶ Antiqui. q̄tuoz odia
int diuisi generis posuerūt.
¶ Int hoīnē et serpentem. int
gryphū et elephātē. inter
lupū et agnū. int ceruū
et vulpē. ¶ Ego aūt quārtum
odiū addo ꝑpetuū. int p
uersū layc̄ū et sacdotem.
Huius rei exēpla plurima.
¶ Vt aūt in claustris exe
crāde rei silē caueat. nuō
tpe in monastio quodā
gallie ordīs alioꝝ acid.
qd subiūgo. Dormitoriū
ingens et maximū in op⁹
suū uersi frēs layci astrin
ebāt. Qd videntes mona
chi. vl emulatōis vicio. vl
necessitatis gratia. manus
illo sibi cōstrui pauerūt.
¶ Maioꝝ ergo posito fūda
mēto. monachoꝝ supex
cellē opus suū. grauit in
dignari. mḡm opis. Nisi
in ipo ope peme rūt. Qd
plura? ¶ Percussoꝝ dicē. q̄
secuta sūt oīa. ¶ Ad hoc tri
ues deducta ē. ep ordinaci
one maioꝝ. p manū vali
dā pncipis secularis. acto
res tanti sceleris xp̄hensi.
puniti sūt et dispersi. Qd
ergo mirū. si uersi fratres
sine aculeo actusatōis ad
uersus clerū velut ipfecti
exemplo apū refulgenter
ordinātur? ¶ Caplm .iiij.

Dte sūt q̄i clientes et q̄si ser
ui p̄marū et vexarū ap̄ū.
Non indignent frēs ꝟuer
si. si quasi clientes et q̄i ser
ui clericor̄ hāc nr̄ā expo
sitōē vocētur. q̄ et si seruu
dicant. ꝓp̄ manualiū ope
rū silitudinē. nō tamē se
cundū vere existēcie ꝓp̄ta
tē. Et ideo in textu lr̄ē nō
nō est dictū clientes simplr.
ſ q̄i clientes. ut vē dicant
frēs et nō seruu. Et si ī offi
cijs suis seruire videant cle
ricis. cōditionē tm̄ suā hūi
lr̄ recognoscāt. se debē sub
ici nō posse. nec velint cle
ricis equipari. ſ discāt tm̄
ordinē reuereri. ¶ Narra
tur de bn̄issimo bernardo
clareuallēsi abbate q̄ ali
q̄n in messiōe segetū fr̄em
cōuersū vidēt deuote q̄dē
et ulr̄ vires in actu cū mo
nachis laborāte. Ihū ergo
sēo tactus mn̄i secus bn̄us
bernardus. dixit cōrā ōib⁹
laborāti. Ega frater agite q̄d
agis. nullū aliud post hāc
vitā purgatoriū sustinebis.
Vere beatꝰ ille. cui post mo
dicū laborē reqes etna pro
mittit. Od enī sēm aplm
mometaneū est et leue tri
bulacōis nr̄e. sup̄ modū o
perat in nobis etnū pon
dus etne glorie. Proinde
frēs clici et monachi frēs
cōuersos et laycos ap̄lexen
tur aut vere frēs. honorent
ut socios. nec sibi p̄mittāt
a laycis fribus et ꝟuersis.
nisi necessitas maior exegit.
viliora seruicia exhibeāt. Et
hoc tanto ūnicius. q̄nto eos
in exhibēdo viderit p̄mpti
ores. Salomone enī testā
te. sup̄bū sequit humilitas.
Humilē aūt spūs suscipiet glo
ria. Unde apte in textu sub
iūgitur. ¶ Caplm̄. v.

Os p̄mas expellit
m ope tardātes.
et sine clemēcia
necant. Sicut boni et dis
plinati frēs ꝟuersi honore
et dilōne mutua digni sūt.
ita puersi et sup̄bi stūelia
et correpcōē dignissimi.
Hij quidē et si frēs habitu
sūt. seruu tm̄ non imerito di
ci possūt. qui seruu sūt pcā.
q̄d est genus vilissime et
dāpnatissime seruitutis.
Hos tales p̄mos in ope
deret expelli. et tardantes
stumacāt sine clemēcia fla
gellari. De talibus ī ecclia sa
co dicit. Cibaria et virga
et onꝰ asino. panis et dis
ciplina et opus seruo. Et
infra. Seruo malūolo tor
tura et pedes. mitte illū
in opacionē ne vacet. Et
hoc tamē sēm bn̄issimū
augustinū. nō fit crudelit

ꝫ miserecordit. ne ꝛatagione
pestifera plurimos ꝑdat.
Di enī puersa ꝫ suetudine
luctuus ūualescāt. et alios
cottidie ī malo exēplo cor
rūpant, nūquid dissimu
larent crudelit. et miseri
cordit punirent. Qualit
eciā tales sc̄dm regulam
sc̄i benedicti exercitādi sūt
et tractādi. satis notū est
atq; planū. Ubi sup̄ tex
tus necādos tales posu
erat nos dr̄i flagellādos
seueritatē exēpli in obo
bitātes. cū tn̄ oīs disciplī
na aut flagellor vexatio
nes q̄dā et mortificatio
dici pt. Unde paulus. Mor
tificate mēbra vestra sup
terrā. Non ni indignent
pueri si tales. si eos ad opa
rogi suadeā. Multa enim
mala docuit otiositas Reg
nante dauid deiecit otiū.
quē bella nō poterāt. Qd
ergo tales. Nichi credas
expto. q̄ tales ī cenobijs
viderī. qui in laboribus
manuū deuote et sancte
vixerūt. Exposiri vō offici
is vl' otio et quodāmodo
redditi libertati. irrepabi
liter ceciderūt. Circa illd
tēpus quo ānus dñi mil
lesimꝰ ducētesimꝰ tertius
voluebat. expedicio pegri
nor validissima facta est
in tram sc̄am. ita ut sarracenos
qui xp̄ianor̄ fines ūuaserāt
ꝓpulsaret. Factis aūt agres
sionibz plurimis. multi ex
utroq; ꝑplo ceciderūt. pluri
mi ecia in captiuitatē de
ducti sūt. Inē q̄s ex ꝑplo dei
duo milites. unꝰ ex gallia.
alius ex brabācia. cū quo
dā nobilissimo viro in tra ge
tiliū sūt addicti. et cōtra
natales suos et cōsuetudis
usū. grauissimis laborib⁹ ma
nuū ānis tribz addicti. Ut
igit michi unꝰ militū enar
rauit. in die quodā sedebāt
sub estu solis grauissime la
borib⁹ manuū fatigati. Cū
q; optarēt milites cū grau
ioris suspirio ee in terrā
suā. ille nobilissimꝰ eoz in
pena socius. segnitē eoz
redarguit dicens. O miseri
q̄d optatis? Redibitis for
sitan et eritis miseriores ī
curijs pauperū. cp̄ fuistis.
Hic āt si velletis. possetis
utiq; finē ante felicissimum
expectare. Et hoc dicēs flex
is genubz ad celū manꝰ in
tendit et oculos. nūq; michi
deus ōipotens reddere ve
dat ad patrios portus. ꝫ
hic sinat me morte pacta
pnā prestolari. Mira vi
dentis ostacia. nec mira mi
nus dispensatio saluatoris.
Ambos milites vidi libēa

Ex.m

tos postea. et forte malis
ꝯ ante portozibz uirentes.
Pro illo aūt nobilissio et be
atissio uiro. cū rex theroso
lunitanꝰ et multi alij nobi
les laborassent. nūꝙ tamē
effice potuerūt. ut eū a cap
tiuitate gentiliū liberare.
Insup et hoc ipm de eo mi
les socius eius qui ñ hoc
retulit referebat. ꝙ tantū
post cottidianos labores oro
nubz taumbebat. ꝙ ei came
li more calli ī genubz accre
uissent. De ergo illis q̄ du
cūt in bonis dies suos. et
ī pūcto ad inferna descē
dūt. Et euge ī laborubz di
cer isti. ut introeat ī gau
diū dñi dei sui. ¶ Caplm

Apes mino. vj.
res aut fuce. nō
in ope tantū. ſz
in fetu q̄ adiuuāt matres
ad calorē aferente turba.
Matrū noīe affectū pla
tor et seniorꝰ supdixim de
signari. Qui quidē nō tm
uuari dicunt in uersorū
ope manuali. ſz et ī fetu
fructuose utilis. dilcōni
dei et primu sitertius the
rendo. augēt et nutriūt
ī tendiū caritatis. Non ē
enī distictio inter clericū
et greū clerici et cōuersi. dūmodo
uite et regularit uiuant.
Qui et ipi sicut et illi. bo
nū exemplū p̄bendo. orozibz
deuotis et lacrimis insistēdo.
de diuinis pmijs et bñficijs
meditādo celestibz. talium
rē bonū augeāt et salutē.
¶ Unde quēdā cisterciēsis
ordis layc in monasterio
aquirie in brabātia hermā
nū noīe. egritudiē ptinue
laborantē. uexatū ptume
lijs falsoꝝ fām. ꝙ nō pdes
ser donuū ſz obesſz. elegāt
valde respondisse cognoui.
Dūmodo mēr ordinē me
ū. sedm qđ languor p̄mittit
et dolor. ī infirmitorio tene
ā. et aiam meā paradisa
saluem. credo ꝙ in oculis
sūmi dei melius. gratius
et sublimiꝰ monasteriū p
mouisse. ꝙ si illud ī mille
marcarū copijs augmēta
rē. Bē digne. iuste et optīe
dixit. Nō enī ꝓpter monas
teriū aīe. ſz monasteriū
ꝓpt aīas institutū est. Die
nō ꝓpter locū gentē. ſz ꝓpt
gentē locū dñs elegit. Qu
nuorez apes adiuuāt ma
tres. aliter exponi pt sedm
mādatū decalogi. ubi p̄ci
pit honor pātis et matris.
qđ naturali pietate oībus
hoībz insitū esse debet. Hz
isto p̄cepto abutit oī aīal
nequior humana natura. nl
la fere uicē dilcōnis ā opis
filij pntibz ipendēte. Mtas

m libro de natura rez legi
aues. que seneſcētibz pnīs
vel plumis nudatis q̄ reas.
foture uīē rependūt. affe
rūt cibos. medelas querūt
ut hupupa. quousq; vl' mor
te definat. vel recuperēt
sanitatē. ¶Omi ergo aiali
turpior homo. q̄ parētibz
debilitatis aut rebus p̄di
tis nō succurrit. Et ꝓp̄ hoc
seneca talibz cōsulit dicēs.
¶Ne des seruo aut filio im
perū sup te. Dīta demē
tia ē res p̄curare hēdibz
suis et sibiipi necessaria
deneg̃are. ut sibi ex amico
magna hēditas fiaat ī
micū. ¶Plus enī tua mor
te gaudebit. q̄ plus accepe
rit. ¶Sup hoc āt valde mi
rabile accidit qd subūgo.
¶In normādie p̄tibz vir ad
modū diues erat. ꝫ ingno
bilis. ¶Hic filiū habebat v
nicū et dilectū. quē delica
tū educauerat ad robur
viri. ¶Conuenit ergo p̄ēm
miles quida nobilis cum
amicis dicēs. ¶Filia ē dero
ta nobis ninis et prudēs.
p quā si tibi placuerit pos
sessionis tua exaltari potit
et ampliari. ¶Hāc filio tuo
dabi in uxorē. hoc tamē
modo. ut cedas possessiōibz
omnibus. et fili tibi et ma
tri ꝙp diu adiuxeris habū
dātissime mīstrabit. Casus
enī diuisi sūt. in quibz filius
tuus possit. te ī possessione
manēte. hēditate frustrari.
¶Hoc p̄ audiēte et hereā
te sub dubio. ab amicis tādē
ꝓpulsus ē. et si mente paui
dus. cedē rēctis bonis. ¶Dac
tis ergo nuptijs. filius et
uxor ei anno quidē p̄mo ho
norauit p̄ntes. sextū copi
osius mīstrauit. ¶In secūdo
minus. et tm̄o tuerentūr ius
q̄ debebat. Quarto āt anno
surgente uxore. filius pnti
bus suis domūcula p̄ua in
opposito dom̄i sue ꝛstituit.
ut min⁹ eēt indecētia senū
uuenibz onerosa. ibiq; eis
necessaria insufficienter mīs
trare. ¶Detulit ergo sener
pater ibidē nō modicā esse
tatē. cū uxore decrepita. et
vix intrādū domū filij aude
bat intrare. ꝫ p clientulū
mādauit ei quibz poterat
nō cure. ¶Dna āt dierū ac
cidit. ut mater ex opposito
dom⁹ sue vsa auca infixa
ueru in domo filij. dicēt vi
ro suo. ¶Ne feminā dez mīg⁹
paucis ēe ꝛtentā. tu āt va
das ad domū filij. et saltē
semel esurientē aiam saci
es de auca quā ibidē vidi
esui ꝓparatam. ¶Hoc āt audi
to senex īnixus baculo ꝓpe
rabat ad domū filij. Dz mor

ut eū filius vidit. aucā vex
it ab igne et clam abscōdit.
statīq; obuius p̄i quid q̄ret
inquisiuit. Et mox factū p̄
notās dissimulauit. et redijt
ad domū suā. Filius āt puel
le p̄cepit. ut mox aucā repo
nat ad ignē. Nec mora. ubi
puella in thalamo aucā vi
dit. bufonē maximū auce
pectori inherentē īuenit. Ira
ergo clamāte. accurrit uxior
dñs. nisusq; bufonē excutē
ut violent' instituit. bufo ab
aium resiliens. facē adeo co
nātis īua sit. ut nulla arte
vel cōsilio deponi possē aut
extuti. ꝑ sic multis ānis ho
minis neq̄tiā inheredo pu
niuit. Et erat illud sup̄mi
stuporis miraculū. ut si q̄n
mōstri illū ps aliq̄ tāgebat.
ac si pautētur in corde ita hō
sensibilit' ledebat. Contritus
igit' mirabilit' et attritus. adi
it dyocesanū epm. et cū oī
dolore confessus. p pn̄ia recē
pit ab illo. ut p oēs fines nor
mandie et gallie ciuitates
reuelata facie circuiret. et u/
biq; narraret pplis euētum
rei. ut p hoc. exemplū su
ment filij honorare pntes.
et discent q̄ periculosū sit et
noxiū uxorem nō tependē
laboribz. q̄s ip̄i pntes filijs
īpenderūt. Hūc ergo hom̄e
cū bufonis mōstro circūtē

ut dixim⁹. frater iohānes de
magno pōte. fē ordis p̄dica
toz. sicut p ip̄m nobis rela
tū est. vidit i uisione pa
risius pala referentē oibz
et mōstrantē. q̄d p mhono
nacōe paretū passus fuit
multas ānis. et adhuc sōm
volūtatē dn̄i patet̄ur. Hūr
postea ꝑ nō p dictū frem
iohānē audiui⁹ scōz̄ quo
vīdā p̄bus liberatū. et dis
pariisse subito fedū mōs
trū. Hui⁹ igit' exēplo discāt
apes fideles filij. adiuuāre
et honorare paretes. et e
is vicē amoris retribuāt et
laboris. Capitulū. vij.

Oibz igit' cōis ē
oīs labor. Et hoc
ē q̄d b̄tus augusti
nus in regula sua dicit. Dia
opa vīa in vnū fiāt. ma
iori studio et frequētiori
alacritate. q̄ si vobis singu
li facētis ꝓpria. Caritas ei
de q̄ scriptū ē q̄ nō querit
q̄ sua sūt. sic intelligit'. q̄a
cōia ꝓpriis. nō ꝓpria cōibz
anponit. Et ideo q̄nto āplius
re cōmunē curauerit is
tāto vos āplius pfice nō
uerit. ut in oīb; quibz uti
tur trāsitoria necessitas. sup
emineat q̄ p manz caritas.
Et b̄s b̄ndictus in regula
monachoz. Diositas īimi
ca ē aīe. Et ideo ctis tpib;

occupati ꝛcet fres in labo
re manuū. certis uicis hois
in lōne dīna. Hinc idē pr
benedictꝰ ordinat tpa ī q̄bz
debēt laborī manuū. lectī
onibz vl' ozōnibz occupari.
Tempalibz utiť rebz neces
sitas tīsitoria. Utiť ecīa
sēm qđ diuīsi ordines hīnt
tpalibz studijs. litz spūalibz
usibz debeāt recaptari. Sed
tñ semp in oībus debet ca
ritas pmīné. Caritas enī
nō tantū est vtus. ꝫ pot
ius forma oīm vtutū. Her
ē sēm aplm via excellen
tissima que ducat ad celū.
Hāc qui gradiť. calcabit
vicia. calcabit et mūdum.
Vidi capellanū quēdā
apud scm anthonīū ī mo
nastio ordis cisterciensis pa
risius. frem brunonē noīe
virū scm et bonū. et mire
deditū pietati. Vita eius
tali ordine dispositā vide
bať. Noctes frequēť fere
ducebat ipsēpnes. ozōibus
gemitibz pfusius inhēndo.
Primo aūt mane horas et
missarū solēpnia psolue
bat. Postmodū vō usq̄ ad
nonā audiēdis confessiōibz
dictoz mira deuotōe solli
citꝰ intēdebat. Ad mesā
vō sobrius veniēs. panē
quē comedebat p buccel
las mīsū et intīctū oleībz
comedebat. et mť comedē
dū pauperibz scolaribz ēter
nos seruebat. ut scriptz oē
tempus spārī utiť occu
paret. Post pndiū vō usq̄
ī noctē. diē in scribēdo tota
liť occupabat. Her vita eiꝰ
exteriꝰ fuisse pbat. Interiꝰ
aūt tal[i] erat. ut m itinere
miss[us] in tyriā. āno cur
ter ab incarnatiōe dnī mille
simo ducētesimo vicesīo sep
timo. miro feruore spūs ani
mā exalauet. et post moz
tē eū dīns multis miraculis
honorauet. Discāt ergo apes
fidelīū in cōe vel manualiť
vel spūaliť sēm diuīsa statu
ta tpm vl' psonarū alacter
opari. ner mareresrē otio. nē.
inutiliť tempꝰ expendē. sed
agē aliq̄d in quo pximi pfi
ciant. et quietē ꝑpetuā po
teriť mereri. ¶ Caplm.
Omnes. viri
indiffēnť ad opa
expellīť. Ecce qđ
ta oībz sedulitas laboris in
niť. Et hoc ē qđ paulꝰ dic.
Qui nō laborat. nō mādu
cet. Egregius ille cisterciēsis
ordo illud q̄si sūmope seruat.
ut ner pozes eoz n̄ in sūmis
nīitatibz ab opibz eximāť.
Et qđ miri. si subditi plātis.
si filij parētibz coopant in
bonū. ubi plati subditos.
et pntes filios labore pue

nuit in exemplū? Vbi autē
hoc nō fit. et sepnicie torpēt
filij pntū laborib; puocati.
noueris eos vl' egestatis vl'
ignauitatis pticulā timuere.
¶ Vidi iuuenē. cuius ama
rissima relacōe meritū quod
subiūgo. Hic prior fratrum
suor manuū labore viuebat.
ipe vo sepnis otio vacabat.
et tedio. Et factū ē aliquā
sione diuina. ut eo tpe
et fratrib; sedēte ad mensā.
ibi ut ei soli videbat' vte
rent' in anfract's. sapore tn
retū decurrentiū nō muta
to. Hoc cū p aliquot dies
otiuaret' in penis. tandem
mutato vite pposito liberatus
ē et sanatus. ¶ Caplm
Pllus cū p .ix.
celū licuerit. otio
perit dies. Vide
quāta diligentia laborē sectā
dū. et otiū fugiēdū inculcat.
In significacōne mali qd' ē
otiū. cū missset moyses ma
nū in sinū suū. ptulit leprosā.
Vnde salomon otij nocumē
tū insinuās dicit. Desidia
ordiūt pigritū. id est otiosū.
Et vide causā. Nolunt enī
manus eius quicq opari. Ni
chil sic timēdū est otiosis. q
plapsus i scenū luxurie. Et
hoc in dauid euident' aduer
tas. Vnde et salomon iterū
dicit. In lapide luteo. in quo
aduertas luxuriā. lapidabi
tur piger. et oīs loquent'
sup aspnacōe eius. Deinde
post paum qi ide mulcent.
De sterrore boū lapidabit'
piger. et oīs qui tetigerit
eū manū exuriet. In signi
ficacōibz vo boni qd' ē ma
nuū opus. ab exordio mūdi
tulit deus hoīem et posuit
eū in paradisū voluptatis. ut
operaret' et custodiret illum.
Di ergo in loco voluptatis.
et qd eius ope opus erat.
ñ q posteris suis quibz ne
cessitas tumbet' exēplū opis
pberet? Vñ illi et suis post
modū secuturis. dns dixit.
In sudore vultus tui. vesce
ris pane tuo. Et ne aliquis
excludat' dns p moysen in
deutonomio dicit. Non erit
apud te sterilis utriusq; sex
us. Vt enī dicat phs. vitū
in odiū sui adducē solet in
ers otiū. Iusta ergo operi.
qa turpe ē oneri cedē. Nō
ē vir fortis aut strenuus.
qui laborē fugit. Nullū la
borē recusent manꝰ. vnde
honesta vita cōsistit. Otio
enī paupis patet infamia.
Nūq vacant lasciue remis
sa manꝰ. nichilq tn certū
q otij vicia negotio discutit.
Murū est aliqd fortit' dici
vel fieri. ab hoīe molliciem
pfesso. Labores q manuū

tuarū mādumabis. Opus ei⁹
iusti ut dicit salomon. ad
vitā. fructus āt impij ad
pcm. Honor āt laborum
gloriosus t fructus. Unde
iusto in fine dicet. Date ei
de fructu manuū suaꝝ. et
laudēt eū in portis opa
eius. Paulus ut dicit glo
riosissim⁹ augustinꝰ alit edu
catus utpote vir nobilis
ad chorinthios scribit. La
borabam⁹ mãt opantes ma
nibꝫ nris. Et ad colocēses.
Nocte ac die opantes. ne
quē vrm grauarem⁹. ¶
Memor fu illustris virgi
nis mathildis. que nrō tpe
obdormisse pbat. Per fi
lia vestis sorore ut pbabili
ratione didicim⁹. quatuor
frēs habuit. Duce q̃ relic
ta vxore p xpō pauperim⁹
exulauit. Te aliū comitē.
qui vnā hemitā dixit.
Te archiepm. qui relicto
regimine. ordinē cisterciē
sem intrauit. Quartꝰ fu
it alexander iunior frat.
ānoꝝ sedecī. Que cū pr
rex regnare cogēt. mech
tildis soror eiꝰ virgo virgi
ti tm annoꝝ dixit frī. Alex
ander frater carissime q̃d
nūc agis? Frēs tui maio
res natu. terrā vel mūdū
deseruerūt ut celū acq̃re
rēt. regnū sprenerūt mor
tale. ut regna ꝑpetua possi
derēt. Tibi ergo soli regnū
relictū est. p quo es celeste
gloriā et aiam pditurus.
Per mora. alexander re
solutus m fletus. heu aut
soror. et q̃d agis facere?
Paratus ego sū. quicq̃d iusse
ris adimplē. Quo audito
soror gauisa. accepit frēm
mutato habitu. et ad remo
tora trīduxit. ubi eū et
multe vaccas. et lac ad ꝰ
agulū adunare. et caseos
optimos facē docuit. Inde
venerūt ad gallias. ad foni
claustrū cisterciēse. ubi soror
locauit frēm. p mulsorevac
carū. et pbaty tuentyē in
optimis caseis faciēdis. Hic
monasterij frēm conversum
factū soror alloquit. Mul
tū inquit apud deū meritū
acquirem⁹. q̃ tram q̃ pntes
dimisim⁹. Ex in hoc specia
lissimā remunerationē ha
bebim⁹. si usq; ad temp⁹ fu
turū quo nos iunctē in celo
ad cōsolationē ꝑpetuā vide
am⁹. ad pnis nos ut nullus
nīm āplius altm videat ab
iunctē sequestrem⁹. Hoc au
dito fleuit frater. grauius
istud dicēs oībꝫ q̃ amisit.
Et licz inuitus. impat aīo.
et a sorore totaliter separatur.
Illa āt ad nouē miliaria vi
villa q̃ dicit alapion ibidē

māsura ſeceſſit. domūcula
paruā habēs quaſi aucturū
rugurūū. ſolo manuū labore
viuebat. Donū vel elemo
ſinā accipe nō voluit potāt
ner voluari. Cū ceteris pau
pibus in augusto ſpitas col
ligē recuſabat. ⁊ extrema
cum poras q̄ vxr euaſerāt
dirpientiū manus mul
ſima colligebat. Vxr aliq̄d
ſubſtratū mēbris habebat.
et caput iacēs equatū hu
meris. abū et potū inram
bēs calloſis ḡenibz capie
bat. Vor idē et m plurīs p
abz fundebat. In oculis mul
tocies ita ſenſibz abſtracta
erat. ut ner clamozū ſonitus
adiuuaret. ner tonitrua au
diebat. Ner āt de fratre
ei⁹ allexandzo q̄d ḡratius
ē ptermittā. Cū monachꝰ
quida fiſtulatū ex ulcere
pectus habēt. ozaretq̄ ad
tumulū iā defūcti. appuit
ſē allexandꝛ ſole lucidioz
cōna geſtās in manibus.
et cōna capitis inſignitꝰ.
Cū ergo monachus q̄reret
q̄d cōna duplicata ſigna
ret. corona inq̄t quā geſto
manubz. cōna extitit tpal
quā p xpō deſeruiu. Corona
vō quā geſto m capite. co
rona ē. quā cōem cū ſcīs
accepi. Et ut tibi fidentius
i iſta viſione credat. ſcīm
fidē tuā ſalnus eris ab omī
cōmodo quo vorqueris. Et notandū.
q̄ incognitꝰ māsit vſq̄ in di
em mortis ſue. Et tūr eſt
tus obīa poris fui. ſe frēm
ſcē mechtildis de alapion.
et filiū regis ſcotie reuela
uit. Fecerat āt eū in nobi
litate ſuſpectū factū q̄ddā.
q̄d multū poſtea doluit eue
niſſe. Vir nobiliſſimꝰ dñs
hugo de kyrmēni. aprum
īmanis magnitudis vena
tu laſſauerat. et ut nature
ē beſtie. ſtare coegerat ad
reſiſtendū. Equo āt nobil
ille deſcēdēs. aptato pugi
one cū beſtia vellet īperē.
et cū eiꝰ truculētia formi
daret. fē allexāder q̄ vac
cas in vicino paſcebat. ar
repto pugioē de manibus
formidātis. beſtiā audacter
īperuit et occidit. Quo vi
ſo. nobilis ille ī oſcula frīs
allexādri ilico ruens. vē
mq̄t nūquā vaccarū cuſtoꝰ.
nūq̄ erā ruſticus. vndecūq̄
venerīs miſereſti. Dolor
vō eius btā mechtildis. vñ
et q̄ eſſz p quoſdā milites
qui eā in ſcotia viderant.
nouē annis īnotuerat an
mortē. Et tūr ſtatī a tra
fugiſſz. ñ violent retenta
ab hoībz extitiſſz. Miraclis
multis in vita claruit et
poſt mortē. Et quonā ut

dignū est p scripturas et ex
epla q ponim⁹. laborātes
manibz vehemēt extuli⁹.
obici pdictor et mīor
scis ordibz pt. cur nō ipi
sdm idē qd apls in pdicta
cōe pmus. manuū labo
rē non habēt. Et breuit
quidē p ipīs rndeo. ut eis
ut īmin⁹ pfectis defecty
ē. quo tantū aplm carnis
se mūme dubitam⁹. Alz hec
ratio nō sufficeret illis. qui
oblatiādi bonis et pfcīs
viris ocasiones forsitan
qrē non desistent. Xpūs
veritas. martheꝫ aquenti
de octo sororis magdale
ne. rndit. Maria optimā
partē elegit. q nō auferetur
ab ea. Alioz si optima ps
fuit vbū vite qrē. et anhe
lāti corde sitire. ergo min⁹
bona ps et mdignior mar
the. q ex solliciturdie labor
ergā plurima turbabat.
Ecce et alia pbatio. Primo
a calūpniatoribz queo.
Qs labor īgnior et dig
nior dici pt. corpalis aut
spūalis? Nō est q ābigat
quin spūalis. Erenī fruc
tuosior. et dignior. ideo Xps
suis de spūali. nō de corpa
li labore dixit. Opamini
nō cibū qui pit. ꝫ qui
pmanz ī vitā eternā. La
bor ergo cor. quibz laōs
exclusiois īcertis. labor est
studij. labor ocij. labor p
meditatiois. labor sollicitu
dis. ne indiscussū qd et in
ordinatū pferant. labor
tiorus labor pdictois. Ca
libz haut dubiū ē. qui spūs
bonor frm in ordine mysti
ter attendant. Obmittā reli
qua. q sdm exptos gnosca
vident. Qd dicā de labore
ocij et cofessioibz audiendis
in quo spuritus pcorū.
tolerare cogunt. ut p au
res ad cor trīsitiā faciāt.
et spiritū corpusq totaliter
defatigēt. et in medijs īcen
dijs positi p angustia qd
faciāt quo se vtant ufno
rāt? Qs enī sdm boetiū.
tā oppositē felicitatis ē. ut
nō cū status sui qlitate vix
etur? Credo multos ee et
fuisse in ordie. qui pocius
p tēpus sustinuissēt flam
mas incendij corpales. sp
huiꝰ spūalis incendij ānguis
tias sperr tulissēt. Potēs est
tn deus ī seruis suis flam
mas ignium mitigare. ut e
os nō tangat incendiū si
cut ner tres pueros ī forna
ce. et fricē medij eoꝝ qī
vētū rozis flātem. Vber ē
aūt consolatio bonor frm.
ut si ad modicū eos in con
fessioibz audiendis eos o
porteat contristari. Mulier

enī cū pare tristiaā habet. Gaudēt tamē in spe. qa p penitēciā natus ē homo in mūdū. Videntes enī q̄ prodigi filij a regione lōginqua ad pīm patrē redeūt. videtes nichilominꝰ eos in osculo recipi. p̄mā stolā īnocē ac̄ pferri. eos anulo fidei q̄ p dilacionē opar gloriosiꝰ adornari. calciari exēplis p̄m. et in ōibz totā angelorꝫ et scōrꝫ familiā. tanto tripudiosius q̄nto eorꝫ multitudīe nūo sūus gratulari. Neq enī credo sub celo in corde boni fris maius posse gaudiū genāri. q̄ q̄ videat p penitētem gratiā et suā exhortationē suerti ad penitenciā p̄cores. et sua lugere crīmina ꝓfitendo et satisfacē corde ꝓmpto. Et de hijs vidi plures. q̄ p nimio gaudio lacrimas dulcissimas ediderūt. Si q̄s aūt dixit. offica ordis que p̄misi. cū multo multōcīes grauamīe spūs. et corpis attenuacōe nō fieri. a mentē dico vl' ordinu detrahentē. Hīc venia ad labores qui sūt in ordīe corpales. si p laboribz nō recuperēt que dicta sūt detrītores. Nūq̄d vides. i p̄dicatorꝫ ordīe fratres. q̄ et si studijs ꝓtinuus et vigilijs macerati. nō habentes in zona es. p luto sa et lubrica pedibz q̄ dicētes. terras p̄dicacōibz curruire. ꝓparatu frequēter hospicia. cibos duros et crudos. et sup oīa multitudinē hoīm sustinē. Patrix enī alia q̄ ea quibz utunt̄ et hospites. frogalitis maxīe grauē est. q̄d mīme ē de aliis religiosis. qui eā carnibz nō utūt̄. qui hospitibz suis p̄nt datā refundē. et de suo emē q̄d nō habent. Hinc q̄dā memorabile q̄d dicit nō tacebo. Vallis ducis in brabātia monasteriū ē. q̄d nobil' dux henrici brabātie. margarete sue filie sub cisterciēsi ordine ꝓuenit. Huiꝰ p̄mā abbatissam vidimꝰ nobilissimā. aleydem. q̄ natūli īgenio. virtute et fīcia clara fuit. Ad visitandū aūt monasteriū abbas wilhelmꝰ vylariēsis postea clarevallēsis. fr̄dm ordinē venit. Tento cuplo a quibusdā actusata ē abbatissa aleidis. q̄ fribz p̄dicatorib et mīorib vinum daret et pisces. tunicas ad pausandū lotas et mūdas credēt. et lotura eorꝫ pedibz ꝓbaret. et hec oīa nō faceret monachis siu ordis cū veniēt. Illa ergo q̄sita et obtenta licēcia vendendi. dixit. Ut actusant ita est. Ex q̄d hec racionis habeāt

Ex.m

audietis. Fribus quidē p
dicatoribz et mīoribz vinū
et pisces q̄nqz cū possū ꝛfe
ro. q̄a vnde emāt habe nō
pnt. Vestris āt monachis
idipm nō facio. qz egredi
entibz ut ꝛfido et sao dat
petīua vnde possint emē
et habe. Fribz egredientibz
pedes. et lubricatis ī sreno
ꝛcedo vestes mūdas et tu
nicas. ut nocte possint q̄es
cē. Monachi āt vī equi
tres vadūt. et ī manticis
suis tūicas et vestes por
tāt. quas cū voluerīt po
terīt ꝛmutare. Lotura pe
dibz fratrū facio pcurari.
quia sudoribz sordēt ⁊ lu
to. Monachis āt vīs idē
nō facio. quia equis alto
ribz insidētes. ab īmūdicijs
talibz poterūt cōseruari.
Hec ut audiuit venabilis
abbas. cū monachis suis.
in risū senussimū resoluū
tur. ī muliere mentē nobi
lē et sapiam ꝛmendātes.
Igit quales defert fribus
in sūma nātate ꝛtigerīt.
frequent audiui. Quid
aūt et m cōperire volēti cū
fribus ꝛtigerit in tra na
tiuitatis mee. simplicit e
narrabo. Veni pedes in
villā ignotā michi. in lon
go itinē fatigatus. in tātū
ut p debilitate nimia. cor
de me defice mox putarem.
Ingressi fres domū pbiteri.
ner salē frustū panis niger
rimi. quo frālig vescebat. po
terāt obtinē. Inde digressi la
te p villā. nichil prorsus. n
ī fine ville a quadā paupa
la fragmen panis furtiuei
habuerūt. domū satis mag
nā. ymo multa maxima
donatiuā. Hesedim ergo
sub dio. panē comedimus.
et licet palearz aristē q̄ erāt
in pane palatū comederū
stimularēt. nūq̄ tn ī vita
mea sum tā suauī delica
tū edulio delectat. Cōsi de
rauī ergo ner sine graui do
lore cordis q̄d illi bti viri
in multis locis et ī multis
articulis gr̄uibz sustinebāt.
q̄ hoc vno die nō poterā
sustinē. Tacea ergo de tali
bus. q̄ illis frequent occur
rūt. Vnū ꝛsideret ab oībz
qđ subūgo. In clericis nr̄is
triplex modꝰ viuēdi disti
guit. Clerici seculares la
borāt in studio. Canonici
seculares vel regulares. ho
ris canēdis īmigilāt. Mo
nachi vō et alij religiosi. ī
strictōibz regularibz dili
gent insudāt. Et in hijs oī
bus. suo mō viuēdi singuli
sūt ꝛtenti. Fres āt pdicato
res vl' mīores put ordo e
oz instituit. simil' et semel

hos tres uiuēdi modos si
mul seruare uident. Tru
dēt cū clicis. cū canonicis
horis canēdis iuigilant
Cū monachis vō et aliis
religiosis in quietibus suis
accusationes. vapulationes.
remuniū. et p̄ magna p̄te
silētiū. ac cotidianas fere
ac geniales post epletoriū
disciplinas. p̄ter illa q̄ in
serius fiūt. ut ad nudiū q̄
in p̄dicatoribꝫ funiculꝰ sup
lūbos vestros in itinē pedes
tri lanea. multis sudoribus
ī sassuia. sine ullis possessi
onibꝫ et p̄petatibꝫ uiuē ele
gerūt. O q̄lis et q̄nta labor
fribꝫ mīoribꝫ instat. ut suū
cotidie q̄rāt panē. Fribus
vō p̄dicatoribꝫ gratiaꝫ oībꝫ
post augustū. ut p̄ uesiduū
tpis necessariū panē habe
ant: quo minꝰ studiū eoꝝ
impediat aut cesset. O sta
tissimi uiri nō vos pudeat
panē petē. cū xp̄s dns a sa
maritana mulierē aquam
petierit ad bibendū. Non
veream dici vl' ee mēdici.
q̄m btōs pauper xp̄s vitaꝫ
hos asseruit. Testant hec
scripture noui ac veteris testa
menti. Hāc et oēs fere plī
in scripturis suis memorabilē
celebrāt. Et p̄terque seneca.
qui pauli doctoris gentiū
multis epistolis memorat.

lit enī ide illustris uir. Ni
chil magnū in rebꝫ humanis.
nisi aiam magna despicientē
inopie parua desit. auara
rie oīa. Quietissime uiueret
hoīes si duo uba tollerent.
meū et tuū. Plane ergo est
felicissimꝰ cui felicitate opus
nō est. Potentissimꝰ. qui habet
in p̄tate seipm. Auaricia e
pauptate inuitat. et multa
cupiscēdo p̄didit oīa. Bine
hoste patet hostilia. et classis
causas. Si alia deficiūt ni
mia felicitas sibi inuenit. Ac
quid longa etas multis la
boribꝫ multa demū diligē
tia struxit. id unꝰ dies sepelit
et dissipat. Est aliud imbe
cillitatis nre solaciū. rerū
q̄ nrarꝫ. si tā cito repara
rent cicta q̄ fugiūt. Sed
nūc incremēta lente exeūt.
et festinat in dāpnū. Pecu
nia exquo in honore ee ce
pit. uirtus rerū honoꝝ ce
dit. An diues q̄s sit ones
q̄rimꝰ. nemo an bonꝰ. Bicꝫ
tāti quilibet q̄ntū habuit
fiut. Nulla auaricia sine
pena e. q̄nus sit satis ip
sa penarū. Maiore torme
to pecūia possidet. q̄ q̄rit.
Necesse e ergo pauio as
suescē. Nō puto pauperem
ee. cui q̄ntulūcūq̄ sup est
satis e. Et quidē certus e
q̄ qui mlta possidet. Cui

A Honesta res est leta pau
tas. Dīa hīt. q̄ nichil acupiet.

cū pauptate bm̄ cōuenit. di
ues ē. ¶ Ille btūssim⁹ et secur⁹
sui possessor erit. q̄ erasti
nū sine sollicitudīe exp
bi res exigue sūt. nō sint
tū angustie. nec tua defleas
nec aliena mireris. Cicq̄d
eū vult nemo habē pt.
¶ Illud tantū potest nolle.
qd nō habet. ¶ Nichil habes
pure n̄ te. ¶ Nichil graue qd
lauter extrinas. ¶ Pauptas
nulli malū ē. nisi repugnā
ti. Cūr bonū te ee iudica.
cū tibi solū vtutis gaudi
ū omē nascet. Cūr te ha
bebis tuū. cū intelliges t̄
felicissiōs esse felices. ¶ Irri
tare at̄ est calamitate. cū
te felicē vocaueris. ¶ Aut
ista bona nō sūt que vocā
tur. aut homo felicior deo
ē. ¶ Quicquid̄ que pata no
bis sūt. nō habet in usu de
us. Ergo aut incredibile bo
nū deo deesse. aut hoc ip
sū argumētū est bona nō
ee que deo desūt. ¶ Divis si
re q̄ nichil in pauptate ma
li ē. cōpara mēt se pauper
et diuitū vultus. ¶ Sepius
paup et fidelius ridet ho
rū qui felices vocant hila
rius ficta ē. aut grauis
aut suppata tristicia. Eo q̄
dē grauior. quia vtcrdū
nō licet palā miseros ee.
¶ Dim istor⁹ psonata feli
citas ē. Contēpnes illos.
si vē te rexeris. ¶ Nichil lo
cupletius eo. cui qd donet
fortuna nō inuenit. Sed
cui sua nō vident ēplissi
ma. licet toti⁹ mundi dns
sit. miser est. ¶ Nemo ali⁹
est deo dignus. n̄ qui opes
ctēpserit. Quam possessi
onem secularibz nō mēdi
co. ¶ effice volo ut eas m
trepide possideam. ¶ Hedi
gē ad pua. ex q̄bz tūdē nō
possis. ¶ Nudū latro dimit
tit. egrā in obsessa via pau
peri pax ē. ¶ Is maxīe dnes
qui mīme diuitijs ādiget.
Breuissima ad diuicias
via ē p̄ ctēptū diuiciarū.
Nā contēpnē alios pt̄ o
nia. habē oia nemo potest
Multis ad philosophādū
obfuere diuicie. pauptas
expedita ē. Et ideo p̄dica
tor⁹ ordo nō desipuit. elige
do pauptatē. ¶ Ista nō ⁊sidē
rat qui destituit hortea
sua. ut faciat ēplioza. Ac
cumulāt copias. ut dicāt
sibi. Ecce reposita habes mul
ta bona in ānos plurimos.
Comede. bibe. rege. Cauē
at̄ ne dicat eis sicut et illi.
¶ Stulte hac nocte repetet
aīa tua a te. ¶ Et at̄ que
parā cuī erūt? Et vide
at̄ cū dauid. partes vulpi
ū erūt. ¶ Is quor⁹ vulpiū?

Pars vermiū corpꝰ. ꝑs de
moniū aiā. ꝑs filioꝝ uxo
ris vl' ꝑncipis diuine quaꝰ
reliqt. Et hij tres sibi tam
modę diuiserūt. ut neuꝫ
eoꝝ ꝓtem suā ꝓ cetis re
siduis ꝛmutaret. Quibꝰ
testis sit xp̄s. qp in ōibz hꝰ
gloriā doctoꝝ duoꝝ ordi
niū non q̄siui. ē qui q̄rat
et iudicet. Dz rndē detrac
toribz sit ꝛpriꝰ. q̄ religi
ones has nouas supstiti
ales iudicāt. et ꝫanes firm
discussꝰ nouos. et ut utar
eoꝝ vbo. ꝗrouagos frēs
vocāt. Eya frēs non vos ꝑtu
deat cū paulo doctore gen
tiū. dicā vel ē ꝗrouagos.
q̄ ab hyspania usq; ad hy
liricū repleuit euāgeliū
xp̄i. Decet illi in claustris
domi. et utinā cū maria.
vos cū paulo ꝫcutas obe
dientiā adiplentes Et spe
ro qp si in mūdo ꝑssuerā ha
betis in xp̄o tamē patrem.
habebitis. tātā forsitan.
vl' maiorē q̄ illi qui in lo
co q̄etis mmutāt. et sibi
met tuicē discordias susitāt
vel ꝑlatis. Dy si a discordi
is ut forte dicet fuerūt ali
eni. sedeāt vestiti ꝑplicibz.
gaudeāt pace sua. ꝑmittāt
frēs ut dicūt ꝗrouagos ī
semicrucijs pannosos ēru
re ꝑmundū. aūas viuifi
care xp̄i morte redēptas.
de faucibz demonū extra
hētes. quas illi ī pace sua
et leui cura dissimulāt ad
inferos descēdē. O si vē re
ligiosi et vē xp̄i amatores
eēnt. qui talibz detḥsunt. nu
dicāt et despicūt. quos si
sinceris oculis inspiceret.
q̄ leto vultu frībz ꝛgnude
rent. qui rethendis. libertā
dis et soluendis cūabz in
sistūt. q̄s xp̄s tanto digniꝰ
ꝑcio sui sanguis ꝛpbauit.
ut respectiue pupenderi.
q̄q̄d ꝓ redēptiōe eoꝝ fuę
potuisset. Sicut hoc q̄dā
cisterciēsis ordis monachꝰ
vite tā sancte. visionē mira
bilē vidit. ut ei nō credē fla
gitiosissimū putaret. et ꝑniū.
Rapti enī in spū. patronā
xp̄i9 cisterciēsis ordis vidit
xp̄m ihesu benignissimā ge
nitrem. Cui beata virgo.
Ut sincē inquit diligas. et
ꝓ eis mteaus oꝛes. tue cāi
tati meos frēs filios vero
mēdo. Cū ille letus ānue
ret frēs ordinis sui hoꝰ cō
fidēs. btā virgo mḡt. Ha
beo et alios frēs. quos me
o patrocinio fouēdos et cus
todiendos ꝛplector. Et hec
dicens. reuelato pallio. fra
tres ordis ꝑdicatoꝝ sub eo
ꝓtutatos ostēdit. et adiec.
Hij sūt mḡr. q̄ speciāliter

Exm

insistūt negocio. ne dilā filij
mei sanguis īutilit sit effu
sus. Simulit cū quedā in
saxonia. ut nobis fr̄ walthe
rus de treueri ordis p̄dica
torū retulit. frequētissime opti
onis reclusa p̄dicatorū no
mīe exstitata. vidē frēs in
tīcio ordis vehemētius af
fectasset. et tandē duos iu
uenes frēs data occasiōe
vidisset. attonita mentis
acie dixit ad dnm. Ad t
dn̄e. ꝙ p̄dicatio vbi tui p
tam tīmultuosos et īpitos
hoīes usurpat. Cui mox
ad hec verba bt̄a xp̄i ma
ter appāres. velato pal
lio ut pius dicitū t. ei frēs
ordis ondit. dicēs. Ne des
picias quoscūq; tales. Ego
sū que vestro eos et p̄cesso
et eorū vias dirigo in via
pacis. Ecce vide lector ꝙ ve
racissīe hec dixit veritā
tis mater. Vidim⁹ maxīe
ī mīno ordis p̄dicatorū. vi
dem⁹ et nūc iuuenes ēgr
ptos. delicatos retent a
seculo venētes. ēcruce trās
sociis, obnitos. int̄ piscos
nō electos. int̄ noctuas n
nocentes. simplices sicut
columbas. int̄ astutissime
maligīātes. prudēter tīn
sicut serpētes m sīu custo
dia ābulantes. Quis non
miret ut olim et magis
nūr istos pueros ī medio
flammas estuātis ignibz nō
exuri. qn̄ aliorū a turbis se
cularibz restrictissiōr ordi
nū religiosi sine maximis
periculis. ut frequētissīe heu
vidim⁹ et audiuim⁹ vixe
uadit. Aggrauāt illi in labo
ribz et diuisis negocijs dist̄
hūtur. et tn̄ infracti p̄sistūt.
Isti vo vacīt saluti mentis
et corp̄is. et vacillāt. Et
hec cui īputāda sūt. Nōne
vtiq;. Maxīme. Dz mīr xp̄i.
Si qui vo caduit quia sp̄s et
caro sūt. non colūpne reli q̄
maria est. ꝛ baculo arūdi
neo ꝛfracto eripti desides
initiunt. Et ut hec sub exē
plo pateāt. miraculū eius
dentissīm ꝓponam. Vi
dim⁹ frem in ordie p̄dica
torū de domo bruxellensī flā
dria. ravenū vl' rapyguerī
noīe. iuuenē sagacē īgenio.
et secularibz litis īstitutū
hic studium ut ordinē īgres
sus est acrit̄ studio theolo
gie cepit īsistē. Dz cū nūl
dū illuīata mens. nec oīo
nibz ꝓpata stupēt ad lu
men. et mīn⁹ capax ālm⁹
vēto incōstātie fluctuaret.
cepit cogitare velle dīsru
tē. q̄ sectarū. videlicet gēti
lū. xp̄ianorū. poetarū ver
tatis culmine fulciret. Videbt̄
quidē ꝙ int̄ gentiles et

philozophos q̄ naturali ꝺ̄na
one regebant. videbat. ⁊ u
dos legē a deo ātiq̄tus ac
cepisse. videbat et xp̄ianos
euāgelicis obseruatiōibus
gloriari. ¶ Dz quid m hijs
reatus eēt tenēdū. segnu
us fluctuabat. ¶ Cōuenit
ergo iudeos. disc̄issionē
legis ꝓposuit. ¶ Dz cū frēs or
dinis vidissēt ex freq̄ti col
lacione hoīem fluctuare.
arrendū eū a talibz cēsue
runt. ¶ Ut q̄m ad tatū ignis a
chor assurgit ī flāmas. iu
uenis in tantū dyabolo sti
mulāte ꝙfrauat9 ē. ut medi
a nocte fugā oīmodā antēp
taret. ¶ Statim ergo ut ad ex
itū portexerunt obuia illi
fuit maris stella vgo ma
ria. ad portū salutis deuiū
reductura. ¶ Cui dixit. ¶ Fluctu
asti a via deuius. ⁊ vitatē in
fide filij mei te dubitas iue
nisse. ¶ Nouis certissimē. q̄ sen
tet p orbē gentilitas diuer
sis errorib. ¶ Videt nichil so
lidi tenēt. diuīsas ūbras se
quūt. nequicie tenebris ob
fuscata. ¶ Euāgeliū vō nouē
frē. p hor veritatē habē pro
bat. q̄ caritate. humilitate. et
castitate refulget. q̄ tria ī
ordie quē intrasti. purga
to mentis oculo p̄fectā
ue videbis. ¶ Ego āt sū mr
xp̄i patrona ordis tui. q̄
nō passa sū solita pietate
tua cassā medelē deapi vel
perire. ¶ Per dieē gloriosa
vgo disparuit. et iuuenem
confortatū ac firmatū in fide
in magna cordis iocunditā
te reliquit. ¶ Hic idē in ordi
ne tantū p̄fecit. ut lector in
ordine fieret. et assumptus
ī breui ad portiora trāsiret.
¶ Vē ergo digne et iuste a
frībus p̄dicatorib parisius
ē sanctū. ut post expletō
um oī die cū p̄cessione et so
lēpnitate cereor. salue re
gina mīsēdie. fusis flexis ī
imo genubz in laudē et
gloriā gloriosissimē vginis
decantet. ¶ Caueat ergo ma
ledici et ipij detractores. ne
cont patrocinium matris xp̄i
ei filios īserent. et cū pat.°
cinantis et defendēs m
curvāt. ¶ Quidā nrō tpe
papa. cui nomē ꝑpt reue
rentiā sc̄e sedis silentio p̄ñ
simꝰ. cui sicut ab illis ꝺubi
tant̄ accepimꝰ. qui vome m
auia tūc fuerūt. trās de
disc̄ cont p̄uilegia a sēpo
et suor p̄decessor q̄tlor a
plicor obtenta. duor ordi
nū. quor vnū p zachariā
p̄phetā. ꝺditor ab etno voca
uit deforē. p̄dicatorꝝ scīliet.
alterū vō fūniculū. q° luci
dissimē intelligus et mīores.
eadē die paralisi p̄cussus

obmutuit. ner ūq̄ postea m
ualuit aut surrexit. ¶ Litas
vō datas. brūs allexander
papa cōsilio frm cardinali
ū solepnit reuocauit. Et
vide q̄ felix fuit illa ecclie
reuocatio lrarū. ¶ Vro astati
enī reteptuq̄ a fidedignus.
q̄ sipteſſū suū machinato
p dictas lras habuiſſ. potē
tissimi reges orbis. ut audi
ere postea papale mādatū
cōtra eū decreuit. sibi p
latoz et dictoz scl'arū pos
sessiones et redditus usur
passe. si dictos ordies du
os aplicus destruxiſſ. Dix
erūt enī predicatores et
minores p exemplū et doc
trinā in salutē maximā a
deo datos ee hoibz. et hoc
manifestū e toti mūdo. Ce
les aūt illi essēt p quos il
lozū destructio parabatur.
ner deū ner scōs latet. ner
ipos mhabitātes orbē. q̄bz
eoz vita nota est et pba
ta. ¶ Hui⁹ crudelissimi e
dicti q̄tuoz mgri papie
fuerūt parisius tantgabi
les mtentores. qui simpli
citatē scolarū pisius cōt
dictos fres feraliter detauit
m tantū. ut i se pissim⁹ ac
deuotissim⁹ ludouicus rex
francoz. nerno et fatet
ei⁹ pius comes pictauie al
fonsus. aūq̄ ipe rex a tis
marinis ptibz rediret i tal
liā. murū mgr se p frībus
posuisset. abdicatos frēs
rebz et rozpibz exterminasset.
Hinc cū nichil aliud posset.
lras infamatorias plenas
mendaciis contra frēs p diu
sa loca et regna miserūt.
¶ Post has et libz ne fin
dissimū xpiauerūt. qui sic
incipit. ecce videtes clama
būt foris. titulū habēs de
piculo nouissiozū tpm. In
quo libro spū nequicie et
vesano dictos ordiēs elidē
et destruē nitebant. Qui
liber qualit citatis et vo
catis ad curiā et pntiam
sūmi pōtifics dictis ma
gistris. dapnat⁹ sit et com
bustus. non solū in ipa ci
uia. ſ et pisius coram vniu
sitatis multitudie copiosa.
scire potit qui collationes
et disputaciones legerit. p
capue contra magistros q̄tu
oz in capite aduersarios.
disputaciones quoz dñi
hugonis pbiti cardinalis.
frīs ordis pdicatoz. dñi ivy
cardi. et dñi q̄ufredani. et
aliozū cardinaliū pluriū.
necnō allegaciones venera
bil' pris fratris humberti.
mgri ordis pdicatoz. ſ et
ministri ordis frm minoz.
et max. mgri alberti frīs
ordis predicatoz. ad hoc

ſpeciali a dño papa vocati. et aliox platox atq; magno rũ virox disputationes plures et magnas habitas a magne cozã multis. et in ipis venire potit veritatẽ gestarũ enucleatissimã vitatẽ. Quapp̃ ia dicti mgri frem adiutarij. dignitatibz et bñficijs ẽibus sunt priati. donec intrauerũt mãdatũ dñi papę. et removere patuit et in alijs ciuitatibz et locis vbicunde p̃dicatoꝝ eoꝝ. qcquid extra dictoꝝ frem ordines ꝛpligte vl' explicite euomuissent. Et notandũ. q; anteq; p̃fatus mgr albertus frat' ordis p̃dicatoꝝ intraret. dictꝰ mgr wilhelmꝰ cũ suis ꝛpliabz miromodo clerũ vocauit. Dz post p̃fatas disputationes cũ ad petitionẽ dñi papę et ẽm cardinaliũ. ipe mgr albertus euãgeliũ iohannis totaliter. et epistolas canonicas mira et maudito modo sua ẽm horam exponendo legisset. cũ tanto fauore ẽm. negotiũ frem p̃dicatoꝝ. negotiũ et miraculũ. terminatũ est et ꝛclusũ. ut oes timiti eoꝝ obstupescerent et horrerent. et veritatis fautores

summa pace ꝛgiescerẽt et gaudere nt. Ad at sup hoc quida seꝰ vivo duobz anis anteq; disceptano fieret onsum sit indubitabiliter referam. Bene erat quida ꝓpositus ordis regularis de bauaria vir sc̃s et bonꝰ ad curiã romanã. p negocijs q habebat. Una ergo dierũ in ecclia sc̃i petri rome oraũs ad extasim mentis raptus ẽ. et vidit ipam ecclesiã plenã serpẽtibz. aspz horribili sibilo non tantũ ipã. verũ etiã tota roma replebat. Mox mora. eode seꝰ vivo sibilo serpentũ territo. vidit virũ in habitu ordinis p̃dicatoꝝ intrãtẽ ecclesiã. Que cũ stupet incognitũ. dictũ est ei in spũ diuino. qm albertꝰ nõie vocaret. Hinc ergo dicti serpentes sibilis ꝛpoꝛtunis aggressi. uolue bãt se pedibz eiꝰ et pectori. brachijs quoq; ac totius cozpis mẽbris. De quoꝝ medio se virilit et violent extrahens ascendit extedrã. in q° factũ euangeliũ diebz solẽpnibz legi consueuerat. et legit in ea euãgeliũ scdm iohannem. usq; ad locũ ubi dz. et vbũ caro factũ est. et habitauit ĩ nobis. statimq; serpentũ sibilus aquieuit. Serpentes fugati sũt. et pax rẽdita ẽ omnibus. Nec igit q̃d

signaret nimirū vir sc̄us
ignorās. in tr̄ā suā reuersꝰ
est: et sororī sue caudā scissē
recluse qđ sibi tome reuela
tū fuit indicauit. Cui illa
vehemēter exultās. Ecce in
quit audiui. q̄ ille albertus
qui tibi ī visione forte mo
tratꝰ ē. nup̄ romā de orbe
ad nos ꝓpe terrā istā locutu
rus aduenit. Et ꝓpositus nō
modice grauisus in vbo. va
dā mag̈r et videbo quis sit.
Spero enī q̄ adhuc faciem
eiꝰ ex dicta tibi visione cog
noscā. Et hec dicēs ꝓcessit
vidē virū. Et ex certissimis
signis stature. faciei colorīs
et pariē macule quā habe
bat sub palpebra lōgiē re
cognouit. Mirare lector. ob
stupescē miraculū. Qđ eo
euidentius qđ vidisti? Nec
in vbo distat visio diu ātē
p̄cognita a re facta. postmo
dū subsecuta. Indicauit ergo
vir beatus dicto mḡro alber
to modū q̄ videbat visio
nis. ꝑ neuter qđ hoc signifi
care posset agnouit. Addidit
ād postea ut facta dissenti
one int̄ vnīuersitatē cleri pa
risius. et frēs ordīs p̄dica
tor atq̄ mīorū. citatis ptib̄
coram papa. ipē aplicus ma
gistrū mandaret albertū.
anteq̄ iter vellet arripere.
expiri forsitan p̄ eto volens
p̄sate visiōis effectū. Nec
nū fefellit ut dictū vl' dign
nū. enigmatice reuelatōis
vītas ꝓphetalis. Ymo sēdm
ostense rei ordinē oīa atige
rūt. Gratia āt dei. vnus
ex q̄tuor dictis magistris.
scilicz xp̄ianus belnacēsis.
infirmatꝰ. et amarissimo
corde afflictus. recognouit
nichil se et xplices suos ꝺ̄
dictos ordiēs habuisse. nisi
q̄ illis equari sciā nō valēt:
et p̄ hoc eos ꝓpendēbit au
ditores. Et addidit Qm̄ aut
nichil habeo qđ vobis p̄ in
uria grauī illata refundā.
in signū tamē q̄ ex corde
peniteo. corpus meū apud
vos frēs p̄dicatores tradēdū se
plūie eligo. Qđ et mḡr
laurēcius anglicus. post
grauissimā p̄secutionē fir̄m.
datis librorū suorū copijs frī
bus predicatoribꝫ parisius.
moriturus apud eos mire pe
nitēs delatꝰ ē et sepultus.
Hoc idē de alijs plurimis
qui ordinē p̄secuti sūt. Ati
git nutu dei. Et vide lēctor
q̄ amam et q̄ execranda ꝺ̄
frēs p̄dicatores p̄mo. et post
ea ⁊tra frēs mīores simul
p vnīuersale ecclām discordia
fuscitata ē, quia cordibꝫ nō
tantū clericorū secularīū et
laycorū. verū ecīā oīm̄bus
quorūcūq̄ religiosorū. tā

dirū scandalū est impssū. ut
nullis racōibz. nullis auctō
ritatibz sēz flecti posset: do
ner p dnm papā et totam
curiā romanā flecterent. Et
in hac tmē pmaneri et ge
neāli stultitia. qs nō videat
maximū xpi ecclie periculū
iminē? Unde homo supme
opinionis in brabātia. p ex
cessū mentis qđ vniūsalē
ecclesiā sub velo collectam
vidit: et cū ordibus vniūsis. pdicatorū ordinē in sin
gulis psonis vibratissimus
tradijs chorusare. Hec mo
ra vidit toti mūdo caligine
tetrimā supfundi. itā ut
vix toto orbe aliqđ lūminis
videtur. Hec ut vidit. gemu
sime ingemuit. dz paulati
tenebris dissipatis. lux pī
stina reddita ē vniūsis. Vi
dit quoq; et illa collecta
genialissima psonarū eccle
siasticarū. maxīe aūctis vi
rtū velud speculi gloria. e
uidēcius pminē. Cuiꝰ stu
pens qretz qs hic eēt. cūsū
ēei. Paulus iste apls pri
mus doctor ecclie ē. q̄ mlta
passiōe aquerit a tpibz
suis nūq̄ sanctā vniūsalem
ecclīam tam grui periculo fluc
tuasse. Et vide lōz euiden
tia veritatis. Di enī tā per
fectis tam discretis atq; ut
rentissimis viris. ut nec
studē. nec rege. nec pdicare
vl' ascssiones audire possent
ora obstructa fuissēt. et hoc
solis secularibz clicis facē li
cuisse. quoz pmaxīa ps pri
pue in sacdotibz parochialibz
vita et scia min' vdonea ad
bat. q̄nta tactura fiēt aīaz
qs auctor et pceps saluti
nre ihesus suo sanguīe pao
so redemit: O q̄ pauci sut
ex hijs q̄ nō gpzie sola que
rūt q̄ sua sūt. et ī mūmis
que ihū xpī. mallēt potius
amissas sibi aīas sanctas p
totū annū in mortalibus
dissimulāe pcis. q̄ equū
sūū clauo pedis lesum v
no die vl' duobz negligere
claudicāte. Cuius ca ī supdi
dictis mgris et secularibz
clicis tūdie causa fuit. q̄
fres. parisius plures. et ppe
oēs litteratiores m scolis au
ditores habebāt. et in regi
mine pminebāt. Videbāt
enī q̄ magist' seculares si
cut viri diuinaz dormierūt
sōpnū suū. ducebātq; in
bonis dies suos. Et cū de
vespe multiplicitate ferui
oz obtinuerent et potiū. et
postea vigilare nō possent.
neq; studē. et p hoc nichil
inuenire in manibz qđ por
ferret. sequēti mane. solep
nē diē astituebāt audito
ribz in adensis. et sic p iēp

ms vanaones dia qua ſua
inuit expendē ſe dolebāt. op
tato ſtudio p̄uabant. ¶ Mag
re enī rorpis ſarcina ut ſene
ca dicit. āiam elidit et nim
ugilis ē. Deinde copia cibo
rū. ſubtilitas ip̄edit. ¶ Mul
eſt enī aliq̄ fortit dicī. ab
hoīe mollicē p̄feſſo. ¶ Frēs aū
p̄dicatores ſiue minores ſi
cut viri pauperes ī magna
ſobrietate referti vigilare
poterāt et ſtudē. et p̄ ꝛſequ
uenire q̄ auditoribz digna
eſſent. ¶ Stud in ſūmo otioſio
fiut. q̄ in mgris ſecularibz
ſēm vulgare puerbiū. cal
cius pedē preſſerit. Calibz
ſenecta cuidēt īclamat. et
iuidoz excludēs vicīū dic.
Ferus nō culpes. ſīs mutari
nō potes. Sz q̄nta felicū hō
minū bona. tanto maioz
iuidoz t̄ſticia. Et ideo ſēm
eundē dicat. Vtinā iuido
rū oculi m oībus eēnt ci
uitatibz ut oīm felicitatibz
verarent. ¶ Illo in tpe cū
venerabili philippo priore
p̄dicatoz miſſo ab excellē
tiſſiō romanoz rege wil
helmo ad alfonſū comitē
pictauie fr̄em regis fran
cie et p̄curatorē regni. p
negocio pacis imperij. au
diuiq̄ a dño alberto aplice
ſedis legato in gallias ꝛſti
tuto. q̄ dicti mgri ex pte
vniuſitatis. et frēs p̄dicatores
qui tūc ſoli īnoctiſſime vig
abant. datis ſup hoc līs in
ip̄m finalit̄ venerūt. ut ō
nes q̄relas mt ipos p̄prio
arbitio t̄minaret. Quereꝰ
ergo legatus a mgris. q̄d
illud eēt q̄d magis m caluꝑ
nia ꝓteret. reſpondeūt.
Cū frēs predicatores duas
ſcolas haberēt. et duos ma
giſtros in theologia refete.
optime āt pacē fieri ſi vna
ſcola vellēt ee ꝛtenti. ⁊ v
niuſitatis mādata ſerua
rēt. Legatus āt. q̄ſiuit a
frībus ſi hoc vellēt. Rnde
runt frēs. vna libent ſcola
ſe ee ꝛtentos. et vniuſita
tis mādata ſe velle ſerua
re. dū tamē illa eis p̄ſe
darent expreſſa. Et ī hoc
prudēteſſe p̄ſuerūt. dic
ēnt poſtea p̄ eos q̄ m ꝛſilio
fuerāt mgroz frīb dictū
eſt. ſi ſimplicit ſine exp̄ſſi
one p̄miſiſſēt frēs vniuer
ſitatis mandata ſeruare.
in mādatis poſtmodū ab
vniuſitate daret. ut et fra
tres oīmode a regimīe the
ologie et lc̄ionib; ceſſarēt.
Legatus ergo nichil talīū
ſuſpicatꝰ gauiſus ē. finēq;
ſperās ꝛtentois hoc habē
mandauit mgrīs. et ob
tulit ex pte fratz. q̄ vna
ſcola vellent ee ꝛtenti. et

vniuſitatis mandata in ſcripto redacta ſeruare. Cuius magiſtri malicie ſue ꝓpoſitū nō habētes. turbulentiſſime tulerūt. Quid nobis inq̄unt ꝓdeſſet vna ſcola ee ꝫ tē tos. dū cupto pariete medio mt duas ſcolas. tot ſi cut ante habent minori facilitate abitus auditoꝝ. Et mox legatus ad tocius nationē cōmotus ſtatuit. ut video magr. vrī ꝓpoſiti aut voluntatis nō eſt. ut qs frater rector ſit. et vna ſalte ſcola gaudeat vl' duabz. Dum hoc qd fres faciat videbimus. Ner credo qꝫ romana curia obtento ꝓ multos anos duarū ſcolarū magiſterio. ꝑuare eos debeat ure ſuo. Dicut audiuim9. ita et vidim9. Nā dns tur papa qꝫm grauiſſimis fribz fuit ut ſupꝫ poſuim9. tamē ut in hoc iuſtus iudex. iuſtitiā fribus denegare non potuit. et ꝓ eis iuris ſentēciā tulit. nec hoc ſemel et iterū. ymo et tcio. tanq̄ ſpꝫ nūcios vniuſitatis appellatiōe expulſus. Et notādū ꝙ ꝓficuum quidē et tbulāti iuſtoꝝ vita et vitas ꝑt ad tps. ꝫ extūc ſui nūq̄. Calamari āt diſpēſatiue et ſuppditari ꝑt. ꝫ hoc ut exaltati iuſti poſtmodū eluceſcāt. Animū vō eoꝝ ad modicū elevari poſtmodū nō exiſtant. Unde ꝙ ſtatuit labūdus dauid. nō relinquet inquit deus virgā peccatoꝝ ſup ſortē iuſtoꝝ. Ac ſi dicat. Nō relinquet deus virgā dnāntiū peccatoꝝ nequit ſanctis. ut eos ſpꝫ affligāt. Ex ſorte pacis et remuneracōis veniente. ſcōꝝ virgā hoc ē ipſa tribulacionē. vl' ut melius dicat. virgā ipſos tribulantes. ꝺceptibilit' annouebit. vel ipenitētes in ignē ꝓcipitabit etnū. Et ut euident' pateat. quēdam referā de magro quodā. opinioē ꝑ maxīo. qui primus ꝓpoſitꝰ ſolepnis ecclie. domūfem ꝑdicatoꝝ ꝙſtructā in opido violent' eiecit. ꝫ vna turpiori ut audies eſt pietus. Factus enī epūs romane curie cardinalis. tyrānizauit feraliter contra fres ꝑdicatores ꝑtes et minores. Et ob hoc ut patuit. tali morte multatus ē. Cadens enī de loco editiori. fractis cerebrib9 expiranit. Et vide mirabilius et grauius ꝙꝫ audisti. Eadē die q̄ cecidit. cū ei9 mors subita ex revelacōe cuiusdā mulieris ſcissime ꝑ fremminoꝝ ꝑdicētur. ſpreuit arguentē ſe et inuectus

cõtumelia dixit. Nõ es ꝓpha-
neq; filius ꝓphete. Et ego q̃
dẽ ꝓcurauī. ut ordo vester
et ordo ꝓdicatorꝝ subiciant
epis. Addã ad hoc. ut sub
iectionī vilissiõꝝ pedibꝫ sa
cerdotū. Her dicẽs. vidit e
signa ꝓdicta sibi et nõ ad
uertit. Exercuit enī cum
superbia. quã nõ vidit. Et h̃
signa fuerũt. ꝙ ira īmode
rata dñi averet ei. dū in ipso
mane diei quo accessurus
erat ad altare. pacificari nõ
posset. ꝙ lotur⁹ manꝰ suas
epalem anulū ꝓderet. que
oīa luce clarius fuit ꝓple
ta. Cū enī dñs papa ecclie
siã quãdã fratꝝ minoꝝ
ꝺsecrare debuisset. et dñs
epis cardinalis ad portam
fratꝝ mioꝝ pulsãs. mīmus
sius celeriꝰ nõ fuisset. tãta
ira raptus ẽ ext̃ se. ut cele
braturus ꝓmã missã nullo
mõ ecĩã facta ꝺfessiõe pacī
ficari posset. et tñ ad terri
fica sacrãmenta ꝓcessit. Post
hec vo cũ manus suas re
gressus ad hospiciũ abluẽ
voluisset. et astãti epalem
anulũ ad tenendũ porrex
isset. lotus illũ mox qui ha
bẽt anulũ nõ inuenit. Sta
timq; mirat⁹ dixit. Ego ꝓ
didi ꝓfulatũ. Subtrahẽtibꝫ
oĩbus atq; stupentibꝫ. asse
dit edituus. et solus cont̃

ꝺsuetudine sua senex et de
bilitate ꝺfectus ꝓcessit ad
cameraꝝ. et dissilĩete asseve
deorsũ extradit et expirauit
Et vide stupendiũ valde et
occultũ dei iudiciũ. Cogno
ui ipe hoĩnẽ ut ꝺmẽsalis
dilect⁹ et familiaris eidẽ. secũ
una domo parisius hospita
tus. de quo fateor. raro se
culare clericũ tam sobriũ.
tam honestũ. tã affabilẽ. tã
largũ in paupes me vidisse.
Et eũ utiq; vidi nouem
epatuũ ꝺceptorẽ. tandẽq;
ꝓ tres mẽses in excõicatõe
coactũ archiepatus cuĩdã
suscipe dignitatẽ. Inde veo
trãslatus. romane curie fit
epus cardinalis. et ī tali
eminentia talit̃ desipuit ut
audistis. Sed spero. ꝙ nõ in
finẽ obliuiscẽt eĩ⁹ deus. et
in ira ꝺtinebit miserico⁹diã
suã. et magna pietate sua
misereb̃t forsitan peniteti.
Ipit nõ tacebo diuine
ꝓmissiois mirabilia postq̃
cepi. Narrabo et de mseli
assimo quodã noto michi
sacerdote pmũ prochiali. et
postea decano xpianitatis.
et demũ canõico cuiusdã
ecclie cathedralis. q̃ oĩbus
religiosis et specialit̃ ꝓdi
catorib⁹ et piter minoribꝫ
sinꝯ modũ ꝺtrahi⁹. eoꝝ pre
dicatoribꝫ et maxime ne

cōfessiones audiret d crude
lissime detrahebat. Verebat
aūt sicut oēs fere tales. ne
īmūdissima et luxuriosissi
ma ei⁹ vita p tales quoquo
modo in noticiā deueniret.
Et factū est ut paulisp destru
tus p septēniū veraret. In
q̄ egritudīe nec vbo saltem
dīm recognouit. Cuīq; a p
prio epo sociis et frībz dicto
rū ordinū sepius visitare
tur. corripereīq; et nō cura
ret. sine cōfessione et diui
nis nōis reclamatōe et sac
mētis. vita p̄uatus ē. et ex
tra cimiteriū asinina tumu
latōe sepult⁹. Et digne q̄de.
ut qui alijs bn̄ficiū p̄dica
cois et cfessois inuidens
īpediuit. ipe p̄dicac cfessioe
et sacramentis p̄uaret.

Narrabo et de nr̄o phi
lippo cācellario parisiēsi. de
quo supius retuli loco suo.
Hic cont̄ frēs ordis p̄dica
tor in oī fere publica pa
risiēs stacōe et sermone la
trabat. Et quidē cū īpe die
bus q̄dcim ante mortem
cont̄ eos crudeliē p̄dicasset.
sequēti dīca. frat̄ henricus
dictus de colonia dicti ordis
feruētissim⁹ et discretissim⁹
p̄dicator. corā vniūsitate.
singulis q̄ intra frēs dictos
cancellarius p̄dicauerat re
tractatis ad vnguē oīa
luculētissime p diuine scrip
ture pagina īpugnauit. Cu
ius īprobacōis cfusioē can
cellarius mox tactus dolōe
cordis intrinsecus. repete cō
tremuit. et infirmat⁹ ad
mortē. obiit tali modo. ut
audistis iā in p̄dēctibus.
Hec sūt que intra adiuuarios
sim facta vidim⁹. exceptis
alijs q̄ multa et veracissimē
nouim⁹. et occultis dei iudi
cijs. q̄ grauiora et dāpna
biliora istis oībz reputam⁹
Hec cont̄ mundos. ꝛ de hijs
ad p̄ns ista sufficiat. Nos
aūt ad exponēda reliq̄ ordi⁹
tīm accedamus.

¶ Caplm. x.

OMnes vnam
incolūt mānsio
nē. Neq; enī e
as natura diuidi patit. Pro
babile ē oībus tutissimū ēe
fidelibz oībz vnā incolē
mānsionē. Vnde dauid. Ecce
q̄ bonū et q̄ iocundū. habi
tare. Deui enī equi. vno mi
tescūt loco. Et iterū dauid.
Qui habitare facit vnius
moris in domo. Hoc cont̄
cōsuetudīes quotidiā monas
teriorū. qui monachos suos
vel clericos ut ita dicā. si
fuerit regulares. ī curijs ā
in prochijs solos mittunt.
solos q; reliquūt. et hoc ꝛ
ipīm dīm totius rectitudīs
et vtutis exemplū. q̄ suos

binos et binos misit. De eñ
soli ut dicit salomon. qm si
ꝛciderit. nō habebit sūble
uātem. Q3 vera her sentē
cia sit ergo noui. qui tymta
ānis et eo āplius vices e
piscopi in pūcijs diuisis t
dyoresibz habui. q in hoc ar
ticulo quo religiosi vel soli
uadūt in vijs. vel soli ma
nēt in ciuijs. horreda ma
la scandala. horreda picta.
frequēter audiui. q nūq3
sustinuisset adiūcto socio
vel ferisset. Ez et pater dis
cretissim9 augustin9 in re
gula sua statuit. ut nō mi
nus q3 duo vel tres. ubicūq3
necesse habēt uenti. In hs
eñ articulo oēs fere ordi
nes regulares. extra votū
et regulā gr̄iuter peccare
videnť vel pbantť. q suos
p se solos et nō binatos
in via mittūt. Ez sic dicūt
ut audio et m̄ sepius obie
cerūt. q3 de fr̄e socio intel
ligendū nō sit. Ez cū quibz
ut regula dicit pp̄ositus
uisserit. ire debet q mittit
eosq3 int̄p̄tari velle secula
res quoslibet gr̄siones vl̄
seruos. Ergo pbare volo p
regulā. q3 int̄p̄tes tales
extra animā suā pessime
mentiūť. Et hoc euidenť
in p̄cedentibz regule vide
ri pt. ubi dicitť. Cū simul
estis in ecclia et ubicūq3 fe
ne sūt. uuare vt̄ra pudici
cia custodite. Deus eñ qui
habitat in vobis. ecia isto
modo custodiet vos ex vo
bis. Si ergo vos ex vobis
id̄ fr̄em ex fr̄e deus cus
todit. qd est qd̄ isti dicūt
ut ex seruis et ex vilibz
psonis. nullā sui curā ha
bētibz aut custodiā. q̄nto
minus vt̄ram custodiet in
via. Si āt duo ex fr̄ibz sil
sūt. et se vn9 custodire nō
vult. tm̄ custos ē frat. qd
nequaq3 pt̄ de seruo et
gr̄sione sperare. n̄ forte
sit talis q nō inuenit in
multe. O q̄nta custodia de
bēt vesti in oculis eoz ad
quos declinat. oera quibz
eis ꝛcumbit et sua pp̄am
famā. et nichilomin9 sui
famā ordis custodire. Le
gitť et tenetť de bō patre
augustino. q3 monastiū
instituit sc̄dm regulā sub
scis aplis ꝛstitutā. quia qui
de fundamētū habuisse ab
ipo salutis auctore. qui et
instituit ut dictū ē. ut ꝛbi
nati septuagīta duo discī
puli mittēnť. et p spūm
sc̄m in barnabā et paulū
sep̄segatos et missos pit
postmodū approbauit. Hanc
ergo regulā cononici re
gulares specialit et p̄ci

pue. et plures alie religiões
sicut ꝑmõstrate ses. ꝓpatim
p uniſale ecclesiã ꝓfitent.
Hz nulli penitꝰ dictũ regule
articulũ obſeruare videnꝫ.
ꝫ et deridentꝫ arguẽtes et
dicũt. Que neceſſitas. ut
p negotio qđ ſolus ꝗlẽ poſ
ſit. duo ꝛbinati pat̃ emittã
tur? Cur fruſtra bona eccie
cõſument? O ꝙ miſerabil
deriſio. et ꝙ derideda vñ
ſio. Non ſic ũpꝰ non ſic. ut
tegus caluiãe ſterꝛore ſupduc
to. Vulgo dicit. nõ iacet hic
lepus? Ibi ergo reuera latz.
ubi alius nõ accedat. In cor
de latet. ubi nullus teſtis
ñ cordiũ ꝓſcrutatorẽ. Heu
quãtis ꝓcellis tutiliũ expẽ
ſarũ obruit monaſtica cel
situdo. quarũ copia ĩ cuſto
dia fim et ordis deo gratã
us locarent. Gallice ꝓbuũ
dicit. et neſcio ſi ẽba latina
ſuffiaat. Ubi cuſtodia bona.
et bona pax. Dicã qđ ſen
tio. et ſi ũuite a ꝛẽpbis au
diat. Credo ſolus. id ẽ ſine
ſocio foris ãbulãtibz. mille
mfortunia. et plura ꝙ ꝛre
di ꝓt ſepius octriſſe. m ąbz
ner ope ner ſalte nõ oſſe
diſſent. ſi cuſtos frater ſo
cius affuiſſet. Hz q̃ amat
ꝑiculũ. incidet in illud. Et
hor iuſte. ut dicit ſeneca.
Cotidie ẽ deteꝛior. dies ꝛ
poſterior. Qui nõ timet
ꝑiculũ qđ caſui patet. qꝫ
bruto demẽtior ẽ. Hz dicis.
Cutela tutiſſima e. ſibi ąſqz
imiſſus ẽ. Verũ dicis. ſed
hoc loco. tpe. et ꝑſona. Dze
dicatorẽ atqz mũorũ fratrũ
ordines expẽſas nõ habẽt
ner copias. et tñ ꝛbinant
ſemp ĩ via. Ner ſocꝰ ſoci
ũ debet deſerẽ in colloqo.
maxime mulieris. ñ altez
alter videat colloqẽtes.
Narrauit michi frater or
dinis ꝓdicatorẽ cui optime
credo. ꝙ cũ cognatũ habẽt
in ordine. virũ quonda di
uitẽ et ꝓclarũ. arrisit ei
ut norte dormitũ ꝓgens
vnã de tunicis expoſitam
poſuiſſe ad caput. Habebat
enim ſecũ fratrem dilectũ ſibi.
cũ quo ſolebat ſeꝛecꝰus
et iocũdius ãbulare. Do
ꝓatus ergo. audiuit vo
cẽ dicentẽ ſibi. Surge in
quit et vide quid facat fr̃
tuus. nã iã morti ꝓxim9
agonizat. Euigilãs ergo
et nichil ũeniens. obdor
miuit. Et vox ſecũdo ait.
Surge. et viſita fratrem tuũ
morientẽ. Ad hãc ꝛeꝛ vo
cẽ euigilãs et nichil ad
uertẽs. ꝛterũ obdormiuit.
Et vox tꝛio dixit ei. Ma
le diſſimulaſti. qa mortu
us ẽ frater tuus. Mox ille

cuiusdam. tunicā quā ad caput posuerat sup se ex tensam tenuit qñ patram ad induendū. Quā ille mox ⁊ fusus et admiras induit et surrexit. fremēsq; q̄si cū teneut letali furē ira sopi tū. Ecce q̄ manifesto exē plo p̄ stratū vera ee īnu itur sentēcia salomonis. frater qui adiuuat a frē. quasi ciuitas firma. Cayn p̄m⁹ et nequissim⁹ homi cida interrogat a dño. ubi ē abel frē tuus. cui⁹ supple tutor fuisse debuisses. nō oratus. et negauit ille di cens. Numquid custos frīs mei sū ego? Et ideo male dicere dño. sup trā p̄fugy agitat. In figura huiꝰ qui frīs custos ee recusat. et a frē venuit custodiri. va riis frequent et vagus di uersis tēptacōibz agitat. et terra in ei⁹ ope male dicta. spinas ei remorsio nis et scandali tribulos germinabit. O vē beata et in oculis sūmi iudicis ⁊sti tucio bndicta. p quā fama tuet. et nocta vitat. ⁊ oīs malor suspicio et tēptaci oīs occasio p̄ceditur.

Caplm. xj

Qis est oībus cibus. Neq; ei sepatim vescunt. ne ine qualitas opis et cibi fiat ⁊ tpis. Et idē usus oībz iure monasteriis toleuit. ut of ficina et refectoriū habeāt ubi oībz in cōe sine p̄sona tū acceptiōe cibaria mīs trent. O q̄ dignes hec. et q̄ digna deo ⁊suetudo in monastiis obseruat. Hāt et xp̄us ipe totius virtis exēplar in suo btissimo ⁊ uētu hoc ē cū discipulis obseruauit. ita q̄ ner ma nū inde horruit in papsi de p̄ditoris. Tu ergo por tu plate q̄s es. ut queras āgelos in cōi? Quid hospi tū causa q̄nq; aut nō sp aut sepe fieri nōe est. q̄s pastu xp̄etit refia lauriōe Cōsuetudine bona non dāpno. ꝫ abusū penitus nō ꝫmendo Beatus benedic tus quid in hijs offendū sit indicat. Mensa abbatis cū p̄grinis hospitibz sp̄ sit. Quoties tñ min⁹ sit hospi tes. quos de frībz vouere vult in ei⁹ sit p̄tate. Benio res tñ vnū aut duos semp cū frībz dimittendos p̄cauz p̄p̄ disciplinā. Vide lector quia ex tuit tanto homo p talia nulla occasione hos pitū insolētias ee fiendas prudit. Et notandū q̄ vir ille discretissim⁹ augustin⁹ nichil hoc scripsisse in regula

ꝓbat. ꝫ suos ꝛuenire ad
mesam. ubi nō solū fruices
sumāt cibū. ꝫ et aures ēsu
riāt v̄bū dei. optime beatus
benedict⁹ posteriozū tpe ut
ꝑdiximꝰ ista disposuit. Sacm
ār ꝛuentuale familiā. esse
necessarijs. et ꝑlatos cū hos
pitib⁹ supflua dissipare. ysa
ias aduenit dicēs. Pascent
agni iuxta ordinē suū. et
deserta heremi in ubertate
versa. adiuene comedēt. Qui
sūt agni nisi claustrales īno
cētie veste cādati. q̄ iuxta
ordinē ꝛsuetudis. non īstitu
cois. pisa vl' olere male co
dito pascūtur. Et qui sūt ad
uene. ni cardinaliū legatoꝝ
archiepoꝝ. epoꝝ. aliozūq; ꝑ
latoꝝ hospitū multitudo. q̄
cū maḡnis exercitib⁹ suis.
ꝓcius q̄ familijs. q̄ nō sit
singul⁹ numer⁹ familie uire
canonico diffinitus deserta
hēmi. hoc ē possessiones ac
quisitas noualiū. et in uber
tate versos comedūt. Et de
o uxe ē mōstriū tātis diui
tijs opulentū. q̄ talib⁹ suffi
cē valeat in expēsis. O q̄s
veniet? O q̄n ventur⁹ ē
sūmus pōtifex. cui⁹ ētate
ubrata msanja ista coꝛrigā
tur? ꝫ dicet fozsitan michi
nec dubito quin dicat. Qs
ē iste qui posuit os suū i
celū. et ad archa fedens
ecā melingatā. manū mdignꝰ
extendit. Irascent fozte mi
ꝫ non dīs cui⁹ vices semp
dolui et dolebo. ꝓ cui⁹ veri
tate et mstricia utinā dign⁹
esse mēbris oib⁹ dissipari.
Ideo tm quicūq; q̄ntuscūq;
mdignabit. ex his septis se
debite reꝑhensiois obnoxiū
iudicabit. Hmōi ad nrām
materiā et ꝓpositū redeam⁹.
Quicūq; ext⁹ refectoꝛiū in
ordinate. et sine debita cau
sa mstraurāt ꝛuuia. q̄nus
sine petrāt. Et hoc multi
plicat. Fiūt enī veri ꝛuētu
aliū distractiones. et hoc est
rapina vel furtū. q̄a illis
que supflue seoꝛsū tribus
aut q̄tuoꝛ exhibent. totius
alīq ꝛuent⁹ posset cū suf
ficientia. et moderamīe pro
curari. Fiūt msup fissuraciones et mutmūra. quib⁹
pax et unitas claustraliū
dissipat. Ex his ille beat⁹
oꝛdo cisterciensis alienus
habet. ubi nullus ext⁹ re
fectoꝛiū. infirmaria vl' mē
sa abbatis comedē ꝛsueuit.
Legim⁹ in libꝛo regū ꝓmo.
q̄ filij heli sacdotis non ti
mentes dīm. neq; qd iusti
est iudicātes. ꝓpter dīm a
sacrifijs detrahebāt. Se
oꝛsūq; sibi ꝛstra ꝛsuetudi
nē reseruari carnes crudas
ut eas lautius ꝓparent;

exactiõē violentia faciebāt.
Ad pīm pueroꝝ ꝙrande
vocā dñō describerē. ibidē fu
isse. Et vide q̄ ꝙrauet hoc
a deo aīaduersū sit. Ad vm
dictā ambo i vno occidūt
bello. et pater heli qui et sa
cerdos. verbere tamē nō cor
ripuit tñs ꝓfessores. audito
filioꝝ morte retrorsū de sel
la ediroꝝ cadēs. fractis cer
uicibz expirauit. Tu ergo
hely. tu abba. tu pōr. tu ꝓpo
site. tu plate. ne facias ipē.
qđ vetas in alijs faciendū.
et hoc ipm in filijs paciaris.
ne vīdictā in eis aut̄ re
sentias quā audisti. Tu
di et quid meo tpe i frātia
talibz ꝓtulerit in exemplū.
Erāt duo senes monachi
ab ipis puerilibz āīis pa
ves in sclē. dissoluti valde.
i monastica obseruatione
nutriti. Hij sibi plures ex
uuenibz i īmundicia assi
dui cotidie copulabāt. Deoꝝ
sū vacabāt epulis. risibz
et cātibz exultabāt. et īno
centibz et simplicibz detrhe
bāt. Cuīq̄ de eoꝝ īsolētijs
uentus cotidie nō mediocr
iter turbaret. nec eēt q̄
corrigēt delīquentes. vidit
dñs et ad ꝛacundiā ꝛacta
tus ē. Vir enī sinut turba
tionē ꝓoꝝ clausꝛralium tul
tā. Accidit quodā vespe
ut sēm ꝛsuetudinē suā essu
leto ocz ad vocatiōnē mīna
rēt. vix ocu cibis appositis. ip
tū aut q̄ntū morsellū man9
obtulerat. cū ecce vn9 ꝑdicto
rū senū subita īgluuiē strā
gulat9. euersis stati oculis.
expirauit. Territi oēs ipi
qui ꝛsederāt. surrexerūt. nec
diu post supstes vetulus so
cij aīaduersione nō fract9
licet ad momentū horreret.
sicut occiso a carnifice por
co. resūpta audacia resedit
ad mensā. et cū enormi cra
pula sit repletus. ut cunctis
penit9 portaret ad lectū. et
si brutū animal expirau.
Horrore ergo oēs taliū ex
emplor ꝑturbati. vitā suā
et mores i melio9 correxe
rūt. eōmq̄ vitā et cibū.
strictissīe seruauerūt. Dis
cāt ergo apes fideles clau
stralium cibis parce. nec m
gurgitari supfluis. et sēm
augustinū ad mēsam tāq̄
ad medicamēta nō ad de
lectamēta sūpturi cibos
accedāt. Aplus habūdare
sciuit et penuriā pati. et
hoc q̄ oīa potuit in eo. q̄
eū in oībus cōfortabat. Mul
tos morbos ut dicit sene
ca. multa fercula ferentur.
Numera coquos. et nō nu
merabis morbos. Bene mo
rigerat9 venter et stume

liā patiens. estimari nō pt.
Ubi se āimus ꝓpauit et in
dixit sapiētiā vel patiētiā
nō eque appaꝛet ꝯtū ha
beat fumitatis. Si qd dari
debet. tpe nō desidetado
supleuit. et cogitauit aliq̄
ꝓsuetudini fue. sibi nil de
esse. Multa ꝙ supuacua
ceīt non intellexi. ñ qī
de esse repetūt. Utebamur
vō illis nō quia debebam⁹
ꝫ quia habebam⁹. Sapiēs
assuescit futuris malis. ⁊
q̄ alij leuia fūt diu patiēdo
hic leuia facit diu cogitādo.
Nulla res adiuuat eque
ruſū vite. ꝙ tēpantie mo
deramē. Cozpus multis e
get rebz ut valeat. āim⁹
ex se tristat. serpm exercet
et alit. Uirtus nichil vam
te patrī locis. totū āimū
tenet. desideriū oīm tollit.
Sola sibi satis ē. et oīa o
pera ei⁹ cū ipa ꝛeꝛdāt et
ꝛstruūt. Quēadmodū de
sideraꝛe delicatus res luxu
rie ē. ita usitatas. et non
magnopabiles fugē. de mē
te est. Que voluptates sē
sus et tactus. hoībz cō
munes et bestijs. Idēco m
peaudū nūo habendi sūt. q̄
hijs ferinis voluptatibz bes
tialit inuiunt. Nō uacūda
res est aqua et polēta ac
fragmen ordeacei panis.
ꝫ sūma voluptas ē posse ca
pe ex hijs ecīā voluptatem.
et ad id se duxisse. qd nulla
fortime iīquitas possit. Ma
ioꝛ sū. et ad maioꝛa genit⁹.
ꝙ ut mēbꝛiū cozpis mei
sim. qd equidē nō aliꝰ aspi
cio. ꝙ vīculū aliqd libertati
ēciudatū. Cōtempto aut cozpo
ris sui. ēta libertas ē. Vidi
hoīē mīt⁹ modernos excel
lentissiē gracie m ꝑdicatoē
et exhoꝛtatioē fideliū. mgrm
iohānem cognometo van
chū. canonicū regulaꝛē scī
iohānis in vineis suessionis.
watimianesē. postea ⁊ ble
sensē abbatē. Uir quidē m
abstinēcia sedulus. et in oī
vtute chozuscus. a se multo
usu et violetia paꝛitatis
extoꝛserat. ut ei eḡli modo
tridissimi et delicatissimi ci
bi sapent oze sūpti. Nec ḥ.
credim⁹ natūli potēcia sti
tisse. ꝫ vtute illi⁹ et gracia.
qui hoꝛ olim eſferat in mide
is. ut sēm illud celestis ci
bus i oze oīm sapiebat.

Caplm .xij

Imul silent. Ad
uespasiēte enim
die. in alueario strepūt
min⁹ ac minus. donec una
ēcūuolet vocis buccina q̄e
tē impans. et hoc castroꝝ
moze. Hoc idē facīūt in ma
tutino. Ad liām ego ipe ista

m apibz sim exptus. et ista
tpe estimus potis exptri. Inte
cūt ab ysaia ꝓphe ꝛmenda
tur. ubi dicit. Cultus iusti
ce silētiū. Et bn dicit cul
tū iustitie. quia testante iaco
bo. si qs putat religiosū se
ee. non refrenās linguam
sua. hui⁹ vana ē religio. O
pulcritudo terraz exptus
tumis loqtibz legit flagella
ta. unde xpulsi sūt ozare
moysen. ut dns auferret ab
eis ranas. Ita et vē religio
si magis q̄ secūlares tēpā
tur tumis. Nemp cū nitū
tur ī vertu. Jeremias quoz
m ꝑsona religiosoz dicit.
Ingrediam̄ civitatē munī
tā. religionē intelligē. et
sileam⁹ ibi. qa dns deus
nr fecit nos silē. Causa
āt reddēs quare. i septi
bus dicit. Bonū est pre
stolari cū silētio salutare do
mini. Existimo āt esse salu
tare dnī. gram cōsolacōis
et pacis in xtēplacōe dina.
Unde postea dicit ꝙphet
subiūgit. Sedebit solitarius
et tacebit. quia leuabit se
sup se. Et hoc ubi? In xtē
placōe. De hoc xtēplatoz
ylioissim⁹ augustin⁹ li. x. lib.
cōfessionū ait. Intīui m in
tima mea duce te. et potu
i. qm̄ factus es adiutor me
us. Intīui et vidi q̄liacūq;
oculo aīe mee sup̄ metem
meā lumē dne immūtā
bile qd tu es. Ista ergo gra.
ista dignitas. maxīe in sile
cio ꝑstolat. qa deliciata res
ut dicit bn⁹ bernard⁹ amo
ris affectio. et tenui oīmō
ne ledit lectica ꝙpitalis.
Unde salomon. Lingua que
īmoderata ē ꝛteret spm.
In libro vertū q̄rto dicit. ep
nō in ira ne. nō in ꝛmotione.
nō in turbine dns. ꝙ in si
bilo aure lenis ibi dns. De
silētio et paucitate vboꝝ
seneca dicit. Ad diu tacui
eris. id puta verissimū. Arri
felanus plus q̄situs ē. quō
quis placē posset hoibz. Ih
fecit inq̄t optima. et locu
tus fuerit pauca. Socrates
rndit introgatus. quo possit
optīe dicē. Si nichil inquit
dixeris. n̄ qd bene strictis.
Salomon cū aliis loq̄tibz
tacēt. nemo inq̄t stultus tā
cē pt. Tetyreus vel tortus.
ī minimo tacenti tristicia. et
doctus inq̄t hoc solū habeꝫ
qd taces. Socrates cleonā
garrulā volentē discē. cō
pescuit dicēs. Dicē et discē
nō simul xpatiunt. qa discen
tē silē ꝛpetit. Nichil eq̄ p
dest q̄ loquacē. et minus
cū aliis loq̄. plurimū secū.
Ver sit ꝛpositū nr̄i sūma. qd
sentim⁹ hoc loq̄mur. et qd

loquam hoc sentiam. Cotor
det sermo cū vita. Sermo tu
us nō sit ianus. ꝟ aut sua
deat. à moneat. aut dsolet
à ꝓpiat. Turpia fugito
anteq̄ arridāt. Ner quēq̄
aliū verebere vl' vereaꝝ
plus q̄ te. A verbis q̄ tur
pib⁹ abstineto. qꝛ luceat e
oīū ipudicicia nutrit. Ser
mones utiles magis q̄ fa
cetos et affabiles ama. ver
bos potius q̄ obscēnidates.
Reprehesibil' risus e. si i
moderat⁹. si pueriliꝫ effu
sus. si muliebriꝫ mutilitaꝫ
effractus. si alienis malis
cachinnat⁹. Sales tui sine dē
te sint. ioca sine leuitate. tris
sine cachinno. vox sine cla
more. mœstus sine tumul
tu. Quies tibi sine desidia
erit. et cū aliis ludit. tu sēp
aliq̄d honestiꝫ tractabis.
Tacē qui nescit. nescat et lo
qui. Quēadmodū sapiēti
uiro mœstus modestior cō
uenit. ita verbū pressū. nō
audax. Suma autē sūmaꝫ
her erit. Tardiloquū te ee
iubeo. Q̄ q̄ntus opus e. ut
stabile q̄d actūras mirime bo
nitatis. Si scires q̄d eet vir
bonus. nondū te ee credes.
fortasse ecīa posse fieri despe
rares. Ante āt virtutis silē
tiū sit. exēplo māifestissio
demōstrabo. ¶ Afflugenū
monasteriū ordinis sci bene
dicti in brabācia religiōe p
batissimū e. et in caritate p
cipuū. In hoc cenobio mona
chus erat ita in silētio dedi
tus. q̄ infra sedecī ānos ab
ore. nec vna vbi sillaba per
tantū tps audiret. Cōtigit
autē sicut a monachis ibidē
audiuim⁹. ut in claustro q̄
dam ignis mirendū q̄nq̄
saret. Cui idē monach⁹ vi
dēs hūanū auxiliū nō valē.
mox se struit ad diuū. oraciq̄
paululū in silētio. linguam
diu mutā in hec vba laxa
uit. Stes ignis hac hora. fla
ma penitus aquiescas. Mi
res. Vim virtutis sue oblitus
es ignis. stetitiq̄ i verbo vi
ri sancti. flāma ꝓtinus est
extincta. O q̄ longe iste e
rat ab hijs. quor lingua ma
culat totū corpus. Et ut di
cit iacobꝫ totā nrē natiuita
tis inflāmat. In ore inquit
salomon stultor ebullit stul
titia. et homo sapiēs tacebit
usq̄ ad temp⁹. Et vide q̄ p
uide. et q̄ discrete hic distin
it. Sepe min⁹ circūspectos et
stultos. vba discordie. verba
puocatiua ꝓcē cernim⁹. q̄bꝫ
si audiēs stati respōdē volu
erit. multiplicabit incōmo
dū. Si āt tacuerit usq̄ ad tē
pus. in se moderamen repe
riet. q̄d neq̄q̄ ante subito po

tuisset. Et ysaias. In silētio et
spe erit fortitudo vrā. Vbi enī
causa remunerationis etne cō
pressēris labia ne stulto vīm
deas iuxta stultitiā suā. fortī
tudinē in aīo sequeris. ne pe
riculosius ꝙt deū ad impatī
etiam mouearis. Vnde bēs
augustinus. Tene arma exte
rius. ne sēsuz līgua malulo
qua ad ipperiū moueat pri
mi. et iperator tuus superi
or cor interius gubernabit.
Et notandū ꝙ plator ppū
est. cū aīos videbit subdito
rū contrariē ad vba ꝓtue
liosa ꝓrīpe. vbo eos. à pre
cepto obedientie refrenare.
Vnde salomon. Qui īpoit
stulto silētiū. uras mitigat
sufficatas. Cōsultissimū aut
est. ut quis videns aduersum
se proximū ee motū. sub si
lentio ptīsuet. vel curialita
te vboz motū ꝓximi aīm
mitigaret. Legit in gestis
phoz ꝙ pyrrus rex cū au
disset quosdā de se in nu
uio male fuisse locutos. mā
dauit ad eos. q̄rens si verū
eet. Cui vn illoz. Nisi vi
nū inst potantibz deferiss
ludū reputares ea q̄ dicta
sūt. rspectu eoz que bibitu
ris dicenda restabāt. Ver
moza. tam urbana. ꝓfessio
ne vitatis. resse ꝓus cōmo
tū datauit in risū. et curia
litare respōsionis. regule aīm
mitigant. Magnaz virtz
in bonis claustraliū apibus
tenē silentiū statutis horis.
aliisq̄ fidelibz ꝓ tpe moda
tis vbis tpare sermonē.

Caplm. xiij.

Pax inter eas p
cipua. Ad nutri.
sine qua nec vidit ds. nec
vidē potit deū. Ut aūt q̄
pacis sint modā videam⁹.
sēdm btissimū augustinū.
pacē multiplicē distinguia⁹.
Aut enī in libro de ciuitate
dei. Pax corpis. ē ordiata
tēperāta partiū. Pax aīe
irrationalis. ordinata req̄
es appetitionū. Pax aīe
rationalis. cognitionis. actī
onis q̄ sensus. Pax aīe
et corpis ordinata vita.
Pax hoīm. ordinata cor
dia. Pax hoīs mortalis et
dei. ordinata in fide sub e
terna lege obedientia. Pax
ciuitatis et claustri. ordīa
ta imperandi obediendiq̄ cō
cordia. Pax ciuitatis celes
tis. ordinatissima et cor
dissima societas. fruendi
deo. et se īuicē in deo. Pax
oīm rez. est tranquillitas or
dinis. Cū deo aūt pax
ꝑma habenda est. Cui
uisq̄ resistit ei et pacē ha
bitat. Qui dicēt. nullus.
Vnde q̄rto regū nono dr.

Que pax iheu? Adhuc for
nicationes pezabel id ē aie
pertatis. et veneficia mlta
vigent. Vrā iob asulit di
cens. Acquiesce illi et sic ha
bebo pacē. et p hoc habebis
fructus optimos. Unde ī cā
ticis aia fidelis ifulat et
dicit. Ego murus. id ē fortis
mr aduersa et pspera. et
ubera mea sicut vitis fruc
tifera. feliciz m affectionibz.
exquo facta sū coram eo q̄si
pacē reperiēs. Postq̄ igit
aia fidelis coram deo pacem
adepta ē. pacē cordis habe
nere sse ē. In pace enī factꝰ
ē locus eiꝰ. Est aut pax. ut
dicit augustinꝰ. serenitas m
tis. tranquillitas aī. simplici
tas cordis. amoris vicinitu.
sortiū caritatis. Hec ē q̄
simultates tollit. bella cō
pescit. cōquescat uras. sup
bos calcat. humiles amat. dis
cordes sedat. ī miros cōcor
dat. cuctis ē placita. nō que
rit alienū. nichil reputat
suū. docet amare q̄ odisse
nō nouit. De hac cordis pa
ce salomon rex pacificꝰ mi
to loquit. Qui pacis ieunt
silia. sequit eos gaudium.
Ad hāc iheremias nos hor
tat. dicēs. Querite pacem
ciuitatis. feliciz cordis. et ora
te p ea dnm. q̄a in pace illiꝰ
erit pax vra. In iherusalem
semey vigit pacificus. q̄ ext
positus ē truncidat. Hāc et
angeli xpō nato. bone volū
tatis hoīibz nūciauit. De hac
et seneca. Nō est pax vā. ni
quā mens sscia boni possidz.
Et illa ē vā tranquillitas m
quā mens bona sentit. Si
speciosa stepnimꝰ. nulla ves
nos aduocabit. Nullus hoī
nū stēptus mtrūpet cogita
tiones bonas. solidasq̄ iā
et certas. Cui te scito ēe cō
positū. cū ad te nullus cla
mor ptinebit. cū te nulla ē
vox aut visus exturbet. Ubi
cunq̄ sū. ibi meus sū. Rebus
enī me nō trado q̄ modo. nr
sectoz pdendi tpis causas.
Et quocunq̄ sstu loco. ibi co
gitationes meas fīto. et aliꝰ
in aio salutare verso. Hanc
etiā mr pressuras mundi.
in xpō. eo pmittēte veram ha
bemꝰ. q̄a sicut ner mūdus
dare pt pacē. ita ner habi
tā pt auferre. Inde post
primā pacē cū deo. post se
cundā quā cordis dicimus.
tcio pacē cū primo distin
guam. Pacem mr dns ha
bete int vos. Hec ut dicit
beatus augustinꝰ tanta est.
ut ad hēditatē dnī nō po
terit puenire. q̄ hāc noluit
obseruare. Abdicat a patre.
exhēdat a filio. et a spiritu
sancto alienꝰ efficit. Salomō.

de pace diffiniens dicit. Cū placuerit dnō vie hoīs. inimicos eius conuertet ad pacē. Et de hoc in deutronomio dicit. Nō sit int vos vadix germinās fel et amaritudinē. Paulus eciā nobis inculcās pacē. si fieri inqt pt qđ ex vobis ē. cū oībus hoībz pacē hītes. Nō enī est deus dissentionis. sz pacis. Et magne quidē virtutis ē. cū hijs qui oderūt pacē esse pacificū. Cōsideratis igit que sūt immoda pacis ad primū. de illa sempiterna pace que erit i prīa videam. Et hec ē illa de q̄ paulus dicit. Et pax dei que exuperat oēm sensū. Sup quo dicit beat augustin. Si pax dei oēm sensū superat. ergo et sensū angelor. Et ē argumentū a minori. Qđ ergo dicem. ad hec. Vtiq; pax dei. deus ē. Hanc nemo pfecte nouit. qa deū nemo vidit unq̄. Vnde in euāgelio dominus Nemo nouit pr̄em nisi filius. Qđ ait sequit. et cui voluerit filius reuelare. hoc sumat p capacitate āgeli vel hoīs. Vnde bts augustinus. Et hoc intelligē q̄s angelus dabit angelo. q̄s angelus hoī. Ysaias clamat. Dne pacē da nobis. Sup quo beat augustin. Pacē mat dabis nobis. pacē requiescentibus. pacē quietis. pacē sabbati. pacē sine vespa. Et ps. ultima etnitatis. De q̄ david exultabūdus mclamat. In pace mid ipm. dormiā et requiescā. Ad hec ait venire nō potit. q̄ nec ad deū. nec ad se ipm. nec ad primū pacē habuerit. Et hic quidē miserim ē. et oī misero prosus miserior. Magna et gloriosa res ē. ut dicat plus. hūanus aīm. nullos sibi ñ coēs et cū deo t̄minos ponit. nullū seculū magnus ingenijs claruit. nullū vō cogitatōi pruū temp. Animi magnitudo nūq̄ maior ē. q̄n cū aliena se posuit. et fecit sibi pacē nichil timēdo. fecit sibi diuicias nichil sapiēdo. Qis ergo sit summi boni q̄rens aīm hic. q̄ deū nō capit. Qia ergo impedimēta dimitte. et vacā bone mēti. Nemo enī venit ad illā occupatus. Proice q̄ cū sz cor tuū laniant. q̄ si aliter extra nequint. ipm cor cū ipis enellēdū est. Qn illud videbis temp. q̄ sries ad te nō penitus ptinē tps. Cui aīm nostet habebit qđ gratulet sibi. cū emissis hijs tenebris in quibz hic volutat non tenui usu clam per

sperent. ꝫ totū die admisceit. et redditꝰ celo suo fuit. ℭ Quo destinauit uult pueni re. una sequitur una. nec per plurimas euasit. ¶ Alia quę cepia in pribꝫ galliæ sub philippo rege nris tpibꝫ. uio religioso referente fuisse ꝛſ nouit. ¶ Hic ab ineunte etate puerissime uite fuit. ut illud qđ de ysmaele scptū ē manꝰ eius ꝛtra oēs. et manus oīm ꝛtra eū. i eo ita uidet impletū. ut nec pare tes ꝓpos quiescē sineret. ꝫ ad amarissimū uite finē pduceret. ¶ Post qs et ipe mi serabiliter infirmatꝰ. et in agone mortis positꝰ scīptis ecclīasticis sacramentis. subito inꝰ manꝰ assistentiū clamā horribiliter exclamauit dicens. Surgite oēs. anima accipi te. iuuate me contꝝ ꝓpium patrē. qa oīm inimicoꝝ me oꝝ ductor factus ē. et co nat me occidē. Et hoc dicēs. qi contꝝ egredientē multitu dinē ad ostiū ire conabat. Nec mora. cadēs euersis tribꝰ oculis clamauit expiras. ¶ Heu me. pr meus validissiō lapide frontem meā ꝑtriendo struit. ¶ Hij aūt qui assistebāt neminē qdē videbāt. ꝫ qi turmas se cō mentiū et infredientiū audiebāt. Vide ergo qui ner prem ꝓpium ꝓpriū habē ponuit. qītus diuine vindic te aūduersionibꝫ dignus fuit. ¶ Non tn absolute eū q̄ apparuit. illi prem dixe rim. ꝫ quēcūq forte ex spi tibꝫ siue bonis siue malis. cū dictū sit. armabit creā turā ad ultionē inimicorum ei⁹ insensatos. ¶ Capitu

Petro cōue. xiiij.

Phendis floribus rixa inter apes fit. ꝫ intervectu pulueris aut fimo tota discutit. ¶ In florū genē diuise species sūt. una rerē dignitatis substātiam facientes. cui⁹ alimonia lu cis nē noctis tenebras do mus trene habitatoiꝫ solꝫ iocūdissime decorauit. ¶ In scp tura vō ꝛsuetū est florē no mine spem fructuū sumi. ꝙ tutū dignitas designat. q̄ ꝙtutes et si diuise sint i spe cie. ad una tn patriā. et ad unū finē fructꝰ uite gratia tendūt. Vide beatus augus tinꝰ in libro confessionū. de se ipō dicit. Displicebat michi quicqđ agebā in seculo. pre dulcedine dei et decore do mus eiꝰ quā dilexi. Et illud. Volebā. confringi estus me os ut ꝓferret quis eēt aptꝰ modus viuendi ad ābulandū in via dei. in q̄ alius sic. aliꝰ sic ibat. Diuersis ei ꝫ non

auersis vnis. sñ quiq; ad vnã
patriã dicunt. In vna vtu
tis et iustitie noe saluatꝰ ẽ.
in fide abrahã. in timore ꝙ
saac. in ꝓpagatõe iacob. in
innocencia ioseph. in mãsue
tudĩe moyses. in obediẽtia
iosue. in lenitate samuel. i
hũilitate dauid. helias in
zelo. ezechias in oõne et
lacrimis. posias in õimoda
ꝓfõne. iob in pacientia. da
niel in abstinẽcia tobias i
misericordia. ysaias i vẽi
tatis ãnũciatõne. ihemias
in sãctificatõe. His floribz an
tiqui ꝓcessores vernãtissime mi
cuerũt. Hz et his ꝓcessores no
ue ẽcclie singulariꝫ floru
erũt. In maria ꝓmo matre
xpi. que ẽ totius vtutis ex
emplũ. cũ virginitatis ho
nore effulsit castitas. in io
hãne ꝺtẽplatõis assiduitas.
in petro fides. in ceteris aplis
caritas. in magdalena deuo
cio et penitẽcia. in paulo
labor labor. cũ ꝑdicatõis doc
trina ꝓfulsit. Hoz oĩm sparsim nũc a fidelibz flores v
tutũ singulariꝫ rapiunꝫ. ut
vnũ edificiũ corpis xpi qd
ẽ mistici. cũ sarcinis bono
rũ opm onusti mgredi ẽcclẽ
tientes. materiã laudis qã
cerã ꝓbeãt in ecclesia dei.
q̃ in tenebris ꝓcoz q̃ solu
to ãplius ꝺensant. solẽp
niter illustret. Qd aũt i ter
tio dicit ꝑ quelibz floribz
tyria fieri inter apes. nulli mi
ret. cũ int ꝓpos xpi aplos
cõtentio facta sit. quis eoꝝ
meritis vel vtute maior vi
detur. Qmq; et tyria alt
dici ꝓt. cũ quis in vna vtu
te ꝓpolleat. ut in abstinẽcia
et parcimonia cibi. eos q̃
emboliſmũ vel naturaliter
vl' usualiter pacitur. secũ ab
stinẽ ceã cogit ũuitos. qui
tñ illi in feruore spũs vl' ali
a vtute aut caritate ꝓpollet.
Pter qd apls ad romanos
scribẽs sic dicit. Qui nõ ma
ducat. maducãtem nõ iu
dicet. Diuisa enĩ dona gra
ciarũ sũt. vnus aũt dñs.
Vnde nota qd in textu sũ
mitur. Tyria int apes inter
rectu pulueris tota discutit.
Et iuste quidẽ. Qd enĩ sup
bis tyra et cinis? Nemo al
tero nobilior. ut dicat plus.
ñ cui rectius ingenũ et ar
tibz bonis aptius atq; facili
us. Cito ignominia fit sup
bi gloria. Ambitio nullum
ẽminũ habet. cũ sollicita ẽ
ne quẽ ante se videat ꝙ se.
Similiꝫ et tyria fumo discu
tit. Qd aũt vita hoĩs. n va
por ad modicũ parens?

Caplin. xv.

Erarũ apũ sin
gule habẽt acule

um. ℟ hijs nichil mitibz no
cēt. ℣i qui vō ſuōres ama
vos habēt. et ex natā ferōdi
ſūt. hos pſequūt et punguūt.
℣ūp poſſum⁹ regē apūm ca
vē aculeo. hic vō dicat vera
vūm apūm ſingulas habē aculeū.
℣z notandū ē qp int aculeū
regis et apūm aculeū fit mg
na diſtātia. cū ille crudelita
tē m plato. iſte loco et tpe
redargutionē vicij in ſubdi
to ſignat. Verarū enī apūm
ſingule q religioſos aut fi
deles aſſq ſignāt ſine acule
o ee non dcet. cū diſcretiſſi
m⁹ auguſtin⁹ dicat in regu
la. Magis mgt inocētes no
ſtis. ſi fres vōs qs indignādo
corripe poteſtis. tacēdo pcu
re pmittitis. Et btūs bene
dictus in regula ſua. ℣i qs
frat⁹ ſtumax aut ſuperbz. aut
inobediēs aut murmurans aut
ī aliquo ꝓtrarius regule ſce
et ꝓceptis ſenioꝝ ſuoꝝ ꝓtēp
tor reprus fuerit. hic ſcōm
ꝓceptū dnī nri ihesu xpi ā
moneat⁹ ſecreto ſemel et ſe
cūdo a ſenioribz ſuis. ℣i nō
emendauerit ſe. obiurget⁹
publice coram oībus. Talis a
culeus in claustralibz ee de
bet. De hoc ezechiel pphā
terribiliꝰ loquit dicēs. ℣i nō
annūciaueris impio iniquitatē
ſuā. et ipe in iniquitate ſua
morturus fuerit. poſtulabis ī
iquitatē eius. ℣z dicas cum
cayn. Numquid cuſtos frīs me
i ſum ego? Et quidē negan
do vīm dixit. qui frem non
cuſtodiēdo īuidus mactauit.
Cauē ergo tu. ne ī eo qp nō
cuſtodis occidas. Et utiqz nō
cuſtodis. ſi peccātem nō ar
guis. Ad ſciens doctoꝝ gen
tiū paulus. diſcipulo ꝓcepit
dicēs. Argue mgt observa.
increpa. m oī patiētia et doc
trina. Et bñ dixit m oī pati
ētia. qa dauid ꝓdixerat. Bo
nitas mānſuetudo et coꝛrī
piem. Et quidē virga aaron
q prius ārida fuit in columbā.
postea florēs et amigdala
tulit. Unde in ecclīaste. Cum
corripit hoiem gratia postea
īuenit apud eū. magis qz q
p blādimēta decipit. Qualit
ās arguiēdi⁹ est primo. aplūs
docet dicēs. ℣i preoccupatꝰ
fuit aliqs in aliquo delicto.
vos q spūales estis instru
ite hūmōi in spū lenitatis.
Conſiderās teipm. ne tu tēpte
tis. Bene dixit in spū leni
tatis. Asperitas ei crudeli
tas appellata ē. Et si qñqz
corda timidoꝝ frāgat. fere
tñ oēm ut frequēter exaſ
perat. Moderata āt lenitaꝰ
et si qñqz peccātibz reprobis
audaciā prebeat. tñ in ge
nerosis aīmis. maleſuadi
voluntatē exuichilat. Alteq

nō.

vicia ut dicit plus emendan
da sint. et alterius frangen
da. Nec desperaueris diu
turnos egros posse sanari.
si cont tepancia steterit.
si multa iniurius sfacte toe
geris et pati. Verecud⁹ est
enī pudor. q̄ q̄ diu in aio
duraverit. aliqs exit bone
spei locus. Vicia altius et
si nō extirpabo. tm inhibeo
nō desinet. ꝑ intermittent.
Fortasse aut et desinet. si
intermittendi cōsuetudinē fece
rit. Debet enī cont vicia
dici aspere. cont piscula aio
se. contra auaricia superbe. cō
tra ambitionē stulticiose. luxuria
detestari. fallacia obiurgari
Quocūq; tm. siue seuerius
siue leniter excessus corri
gat peccātiū. malle debet
corā fribz et a fie virge ꝙ
bene vapulare. q̄ in illo ter
ribili et extremo iudicio de
monū seuicia cruciari. vel
salue si xpi benignitas no
bisciū remissius egerit ad
tēpus aīa iudiciū in purga
torio tribulari. Miserū et
plus q̄ fatuū iudico. q̄ dif
fert et eligit corrigi i futo.
Huic aūt rei videas exēplū
manifestū. Apud scm
victorē parisius ī monas
terio canonicoz regulariū.
mgr⁹ hugo canonicus fuit
q̄ secūdus augustin⁹. id est
secūd⁹ ab augustino i scia
dictus ē. Qui et si vite val
de laudabil fuit. in hoc tame
min⁹ pfecte fecit. q̄ disciplī
nas in secreto vel capīo cū
alijs ꝑ cotidianis excessibus
nō accepit. Habebat enī ut
michi dictū est. carnē tene
rimā. et nimis a puericia de
licatā. Quia ergo natura vī
consuetudinē potius min⁹ bo
nā in se virtutis exercicio nō
euicit. audi qd eī mde sustī
nē cōtigerit. Ad extrema ve
nies. a quodā cranonico su
o q̄ eū in vita valde dilexe
rat admiratus ē. quapen⁹ ei
post obitū apparuit. Libēter
inq̄t. si hoc michi ꝑ vite et
mortis dnm cōcedat. Hijs
cōdicōibus medijs. magister
hugo defunctus. Nec multo
post redit ad sociū pstolan
tē dicēs. Ecce ego. sive qd vis.
morari nō possū. Timet ille.
et si cū timore. nō tm modi
ce gratulat⁹. quo inq̄t dulcis
sime tibi ē? Bene ait. nunc
m est. Nz qa rēnui accipe
disciplinā. vix ullus demo
nū in ifemo remansit. q̄ nō
michi ictū validissimū dede
rit ad purgatoriū tm sciunt.
Ecce nūc carissimi. quāto me
lius. quāto gratius. quāto le
nius ī vita q̄ post mortem
vir ille doctissim⁹ vapulasset.
Videāt nūc qui nec ī cruciis

Exēplū

arguiē voluīt nec arguī. Cessāt
actusatōes. et ideo actrescūt
exercitū. Differt vn⁹ alti. ut
sibi ab altō differat. Veniet
certe tēpus. in quo cani muto
nō valēti latrare silētiū in
dicet. ore p ignē flāme vo
rantis obstructo. et ille q̄ lat
tus actusantiū vel corrigētiū
sustinē ꝛtēpsit. clamores et
irrisiones et cachinnos demo
nū ad pēnas ēternibiles cō
pellentiū. sustinē coget. Hīc
p ꝓphetā dicat. Pregres eos ī
virga ferrea. et tanq̄ vas
figuli ꝛfringes eos. Et post
pauca q̄ causā subiūgens.
Appehēdite imā disciplinā.
neq̄n irascat dn̄s. et pea
tis de via iusta. Memor
virge ferree cui⁹ ꝓphīa iam
meminit. q̄d mōde in pueri
cate audierī audiatis.
Erāt in scola duo ꝑsolertissi
mi scolares adolescētes. qui
nō solū pati nolebāt correc
tiones mīstri. verū etiā ad
mīsolēnias et dissolutiones a
lios studē volentes sepissīe
xpellebāt. Et hoc quidē ma
gister emēdare nō potrāt. nec
audebat. Contigit ergo ma
gistrū mori. et tertia die à
quarto in media scola ī ef
figie mīstrī dyabolū cū virga
ferrea corā oībus appareire.
Ver mora. cū torvo vultu
in adolescentes dictos exur
gens. et cū virga illis morte
mīntās. repente disparuit.
Horaq̄ illi pauore ī furia
versi. post dies aliq̄t obi
erūt. Ex hīc ergo scolares
diuinū ꝓditant iudicium.
et magris suis subdi discāt.
ner ūq̄ refugiāt corrigi. ne
eis ꝛtingat postmodū sub
virga ferrea vacillare. In fi
ne aūt hui⁹ partīcule de api
bz notari p̄t q̄d dicit. q̄ apis
leo nichil mutbz notet. q̄a
nō ꝓpt̄ legū obseruatores.
ꝫ ꝓpter trāsgressores. pena
est in legibz ꝛstituta. Bi qui
vō suaviores amaros habent.
et q̄ a natura fetidi sunt.
hos ꝑsequūt et pūgūt. Bulci
ves amari pcā signāt. que
ad amaritudinē ꝑtrahunt
sēpiternā. Data aūt fetidi-
ꝑ ꝛsuetudinē pcōr q. ꝓxie
nō est natā ꝫ q̄ī altā natiua
infames facti sūt. et fetore
turpis fame sue corda hoīm
q̄ fetore ḡminis infecerūt.
Talesutiq̄ boni claustrales
vel veri fideles q̄ vere apes
nō īmerito ꝑsequūt et pū
gūt. sicut dauid de illis dixit.
Perfecto odio oderā illos. ī
mici facti sūt m̄. Et supra.
Iniquos odio habui. et legē
tuā dilexi. Cōsequēs enī ē
ut q̄ diligit īmicos legis. i
iquos odit. ꝑfō tm̄ odio
id ē ꝑfector. qui dei frīuā

dilugūt hoc ē hoīem. et factū hōis qđ ē pcīm. cōsequēter odeīūt. ¶ Caplm. xvj.

Hpes q̄ aculeū pdiūt. mella de cetō facēnō possūt. Qđ melle dulcius? qđ virtute iocūdius? Hanc utiqz in primo pmouē non satisfūt. qui peccātē primū arguendo vl' accusando non punīūt. Vel aliť exponi pt. ß grauius. Hpes q̄ aculeum pdiūt. mella de cetō facē nō pnt. Quia sepiꝰ fit. ut qui primo subuenire arguēdo vl' indicādo non curat. iusta vindicta dei a melle vtutis cadat. Et qui frī suo a foue a cauē noluit. pēmet labo rinthū mūdanas īcurrat. Qđ miri? Maledictꝰ a pphā dr. qui phibet gladiū suū a sā guine. Prohibē āt gladiū a sanguīē ē. primū nolle a cibo cōtingē. quo mori posset. penitēdo a pcō. et vnde cōr ceptus a deo. Talis maledīs. id ē malo addictus ē. qa m eo qp proximū curare nolu it. eū in malū culpe ī pnti. et malū pene ī futuro pe tue dāpnacōis īuoluit. De hoc qđ nrō tpe differt au diam? ¶ Vidimꝰ in monas terio quodā monachū natu rali ingenio et scīa p̄ditū. vtute castitatis et oī mor honestate p̄clarū. In quo solus ille defectus erat. qp nullam atra pcīa rigiditatē habebat. Quē defectū in eo cōtingen dū speratēs monachi eū ī abbatē vnanimit' elegerūt. Et ille factꝰ abbas. ut ante ī pusillāimitate et ignauia pstitit. et ex hoc ordo mo nasticꝰ notū satis grauem dissolucōis incurrit. Qđ su piores eius ordinariꝰ nimi rū grauē ducentes. illū ab officio remouerūt. Qđ ille sinp modū grauiter ferēs. ad tantā paulati īpatientiā venit. ut manꝰ iniquitati to talit' daret. et se īprudentis sime necessimis in dilapi dacōem cerle socaret. Per hoc tempꝰ discretus inter sit cū eēt positꝰ in agonia. īportunos exactores silū sta ve vidit. seqz oportē reddē racionē. nō solū de suis ex cessibz. verū etiā de illorū excessibz. qs cōtingē q̄qz de buit et nō cōtigit. Exacto res ergo cū declinare vellz nō potuit. et clamās inter angustias expirauit. O qp horrendū horrendi est illius exitus expectare. et nō cū lacrimis debitis et lamētis ¶ dignis penitētie fructibz p̄uenire. Huiꝰ ergo exēpli gracia cō vertiōis aculeū habeas. ne frustreris melle et a vtute cadas.

Exm

Caplm xvij.

Unt apes rustice aspectu horrē de multo uacūdiores. sed labore et ope prestantes. Ille aliqn in tantū addacto aculeo punxit. ut intestinū sequat. et tūr illico moritur. Apē rusticā et aspectu horrendā claustrales quos dā intelligo. q̄ in exteriozis ordis obseruatōe supflua lit abulates. nulla intrius dulcedīe spūs sc̄i inhorant. Hij bene in actibz apl̄oz signati sūt p illos qui se spiritū sc̄m ignozare respōdet. et se tm in iohānis baptis mate baptizatos. Qui utiz dura abstinencia p̄ditus. zona pellicea et camelozz hirsutijs horrestebat. Tales ut p̄dixim⁹ in austeritate moꝝ exterius abulātes. actue vite multo labore ope pstāt. Et ideo uacūdiores sunt. Martha enī sollicita erat circa frequēs mūsterū. et ideo exta plurīa turbabat. Tales aūt et si intantū addacto aculeo punxit. ut intestini rā coꝛis odiū sequat. vel erā occasionē infirmus et nōdū pfectis frībz dederit. ut ab ipis odio habeāt. mortalissime peccāt. et q̄ inremediabile p̄cm manz. quousqz frībus reconcilient. et correctis morībz se abluerē. ut et ipi in pace viuāt. et alios sc̄m in pace viuē permittāt. Et vide ip̄m reprehensibile istud xp̄s in euāgelio denotauit. Qui scandalizauerit unū de pusillis istis q̄ in me credūt. expedit. supple magis ei ut suspendat mola asinaria in collo ei⁹. et demergatur i pfundū maris. Nota quia rarissime xp̄s ut hic. penas ętas in aliq̄ p̄cto distinxit. Hic aūt p solo scandalo demersionē in mari cū mola asinaria fieri iudicauit. Qd aūt magis scandalizat hoīnē. ip̄m qui ei occasionē p̄cti et scandali prestat. De hijs aūt quoꝝ reprehensiones vel mordacitates odij sequit̄ intestinū. exēplū nr̄ tpis ostendam⁹. Venerabilis iacobz de vitriaco cui⁹ sup̄ fecim⁹ mētionē. ut multi⁹ adhuc notū est. crucē ihesoso limitanā ob salutē multoꝝ in brabātia p̄dicauit. Contigit aūt ut pacificatur⁹ q̄da die mortales inimicitias. inuriā passū p̄mo supplicter. deinde p̄stratꝰ pedibz eius semel. iterū et tercio cū multitudīe ppli p̄nte rogaret. nec pficeret in rebellē. Conuersus aūt ad ppl̄m. dixit palā oībz. Cōtestoz vos q̄ qui spnit nos. spnit et eū qui mittit

nos. Rogate ergo dnm. ut
tale signū ostendat in hoīe
obstinatū. quo cūctis pūtib⁹
pateat. cū hostilit' cont' se
in retētione odij cont' pximū
hoc esse. Nec mora. ubi
vir sanctꝰ oīonem expleuit.
miserādus ille euersis ocu
lis. semel iterū et tertio in t'
rā corruit. ore q̄ cruorē spu
mās. et saniē horrorib⁹. mi
rū spectaculū et piaculū
oīb⁹ pbuit. Cūr flēte pplo
venerēdꝰ vir fusa pce pro
stratū exegit. Qui mox in
terrā se ōspitatꝰ. ubi an se
timicū vidit. q̄ aliqd amicis
simū vocatiuꝰ veniā petiit.
cū lacrimis. tuensq⁹ in ocu
la ei⁹. ad lacrimas et laudē
xpi omniū corda cōmouit.
Nili. et de hoc eodē articulo
quodda valde mēorabile in
germanie ptib⁹ contigit.

¶ Nobilis quida. fratrem
uterinū. a quodā plebeio e
ignobili occisū p̄dicebat. Fu
gere ergo de patria occiso
re. statuit ut nobilis ille cum
multo comitatu peregre p
fectus ⁊premeditate soli ⁊
agro occurreret occisori. Qui
mox extracto gladio ubi ūmi
cū expetijt. in tra pstratus
clamauit. occisor. Miserere mei
nobilissime vir p illo q̄ tui
miserꝰ et oīm. mūdū istū
sua morte redemit. Crepē
te nobilis dimꝰ in lacrimas re
solutꝰ. illā qua extenderat
retrahebat manū. Sz cū hꝰ
ignauie assribet' a suis. et
iterū manū extēderat ⁊ p
stratū. iterato reus ob re
missionē p̄cor ei⁹ veniam
petens. sed manū deposu
it. Tercioq⁹ increpatꝰ a su
is. cū morte certius mtēta
ret. et miser ille ob euasio
nē angustie quā oīs caro
in extremo cēt iudicio pe
ssima. veniā p̄taret. ꝛn
dit nobilis grie. ⁊ nobilior
mente. Et ego mat tibi p
sius morte fris indulgeo.
Nec mora. cadē die ut au
diret missā ecclesiā intro
gressꝰ. ubi cora ymagine
crucifixi ter flexit genua.
visus ē a quoda scō viro
ad singulas genuflexiones
nobilis illiꝰ. crucifixus caput
suū hūiliter inclinare. Decorsū
ergo vir scūs ille q̄ solus hꝰ
viderat. nobilē euocatū. q̄s
eēt interrogat. Et ille. Miles
mat dicor in tra in q̄ natus
sū. Et rursū ille. Dicas tat
carissime. nichil celes. ⁊ quo
cōfidis te magis diuinā mi
sericordiā meruisse. Tunc
miles. Pectator mat sū. et
seculo deditꝰ. ⁊ nullo p̄sus
q̄ hodie forsitā veniā p̄me
rui. Et hoc dicēs. ad actū ē
retulit. Mox ille et ad vidis

Ex.m

ſet expones. ad actū vite ſtra
ctoris et meritū nobile exhoꝛ
tur. Et dignē quidē de vro
nobili hoꝛ audit. qꝛ phs dic.
Vera ingenuitas nō recipit
cōtumeliā. Unde terentius
ille nobilissim⁹. diuitē mtu
ens vilicū male dispēsan
tē vebz. ſūpſisse mḡt de te ſup
pliciū. nisi tibi iratus essem.
Maluitq; ipunitū reliquere.
qꝫ p ira impiū punire. Ni
chil enī tā preclarū. tā magt
nificū. qđ nō desidēt tpantie
moderamē. Unde qđ phs ſe
tāt ſup eo. qꝫ iniuria dimit
tenda sit primis videamus.
Dicat enī phs. Nunqꝫ ſrelq
ſcelē vindicandū est. qꝫ ipūn
ē memisse qđ oderis ledere.
gñto vnquis odisse qđ leseris.
O qꝫ magnarū virtū est le
dētem neglige. Rex igitur
magne clementie ē. indulge
do cōtritē petā nō vindictā
do. Ridiculū est odio note
tis inocētiam pdē. Iz vetu
mēoria bñficioꝝ fragilis. ē
iniuriaꝝ tenax. Si qs iurasset.
et ab aliquo penas expetit.
a se exigit. Magnu aī ē ppū
placidū ee tranquillūq;. et m
nurias atq offensiones supne
despicē. Si magnanimis fu
eris. nullā tibi iniuriā fieri
iudicabis. Honestū enī vi
dete gen⁹ ignoscē. Positū
optimi viri et ingentis aī
ē. tam diu ferre mistū. donec
fecit gratū. Nec te tamo ista
decipiet. succubuit victa vtu
tibz. si illa tamo odisse pauebis.
Discāt ergo apes fidelium
p tpe loco et psona aculeo pū
gē. et nullū intestinū fratꝛ
odij in corde retinē. ut sic m
mellis dulcore pficiāt. et fre
ctaritatiue correctū. emēda
tū ondant. ¶ Capitulū.

Inter oia tria. xviij.
aialiū illud sup mo
dū mirabile ē qp a
pes cōem sobolē habent. et
eis vris est fructꝰ. Qđ mo
nachꝭ religiose viuēs. quid
pdicatoꝛ egregie de fructu
multiplici singulariē floꝛi
atis? Et fructus tuus si cō
gaudeo. meus ē. Et hoꝛ ut
dicat augustin⁹. caritas opa
tur. Caritas enī testāte repl̄o.
nō est ābitiosa. non qrit q
sua sūt. Rex dauid que de
us hoiem scd̄m coꝛ suū inue
nisse testat. i multitudine
ppli. qi sub eo auctus creuerit.
gloriat⁹. cū pplo suo tāta aī
madueꝛsiōe pcussus ē di
uinit⁹. ut septuaginta milia po
puli angelo cedēte cōtrueret.
et ipe regni glorie destitut⁹
ppū fugeret filiū. et i maxi
ma penuria tbus mensibz
exularet. Si ergo vesti dauid
i multitudiē ppli. nequaq;
gloriari pmissū est. quid ē

tibi pastor plate. qđ tibi mona
che. qđ tibi pdicatore et gstie.
Coem tibi sobole reputes.
coem tibi fructu cū alijs. Pau
lus ille excellētissi⁹ pdicator
olim in electis fidelibz rep
hendit. qđ dicebat. Ego quidē
sū pauli. ego āt appollo. ego
vō cephe. Et iuste. qa poste
a subiferet. Ignobilia mundi
et dspnabilia elegit deus. ut
nō gloriet in cōspectu eius
omis caro. Quare āt nathā
nael cui xpūs fere supi oēs
aplos et discplos suos testi
moniū phibet dicēs. ecce vē
israhelita in quo dolus non
est. sicut petrus et andreas
qui utiq hoies erāt sine lris
et pdicte. aplatus nō accepit
dignitatē. Hic augustinus
minuē videt. q nathanael si
pdicta fuisset. aplus extitisset.
Qđ ergo pdicator. qđ doctor
pli de multis lttis gloriaris.

Memor sū loci. tpis et p
sone. q bīssime mēorie frat
iordan⁹ pdicator strenuus.
iuuenes vno tpe tā parue
luttature ad ordinē recepit
plus seraginta. ut plēs eorū vix
possent ut audiui cū multa
repetitōe ad matutinale of
ficiū vnā lectē lōnē. Dum
quo ut diat a frib gsuiter
ad gnāle aplm accusatus.
spū scō repletus dixit. Dimi
te istos. ne dspnatis vnū
ex hijs pusillis. Dico vobis q
multos et fere oēs pdicatores
videbitis gloriosos. et p quos
dns supi multo lucidiores et
lōnatores salutē operabit aīaz.
Qđ nos veridico ore dictum
usqz in hodiernū diē vidimꝰ
et videmꝰ. Discat ergo melli
flui fructus apes cū gaudio
et admiratōe fidelē sobolē cō
munē habē. et nō in fructu
singularit gloriari. Cap^m

Qra apes xix.
amicitia fouentur
iuuentem. Et hor u
te. cū xpūs totius vtutis ex
emplū. nequaqz discplos ser
uos. sz amicos vocare digna
tus e. Ecclīastic⁹ qz de amicīa
a elegant insinuās dicit. Ne
obliuiscaris amici tui i aīo
tuo. et nō imemor sis illi⁹
oppz tuis. Fidelitatē amici
cie oēs diuine scripture men
dat. Hz et phi iocūda nimis
et pulchra de illa testantur.
Nit enī phus. Nullū boni sine
amico vl socio. iocūdā ē pos
sessio. Cū hijs vsare. qui te
meliorē facturi sūt. Illos ad
mitte. qs tu potes facē meli
ores. Tales ugit xpabis amos
quibz possis et in adūsis cō
fidē. et in pspis nō timē. ut
et hīt te in adūsis sublenet.
et inde te i prospis nō supplā
tet. Qualē āicum habē vo
lueris. talē te exhibeas ergā

ipm. Ita semp amicū habeas. ut posse fieri inimicū putes. Ita credas amico. ne sit tūmi to locus. Turpius nichil ē. q̄ cū eo bellū gerē. cū quo fāi liarit' vixeris. Ego tibi mōstr bo amatoriū. sine medicamē to. sine herba. sine ullius vene ficij q̄mlīe. Si vis amari. a ma. Negociacio ē nō amici cia. q̄ ad modū accedit. Nō q̄quid ꝓsecutura sit spectat. Detrahit amicicie maiesta tē suā. qui illā putat ad bo nos casus. Si aliquē amicū existimas cui nō tantūdē cre dis q̄ tibi. vehemēt errās. t nō satis nosti vim vere ami cicie. Oīa cū amico tuo deli bera. ⁊ de ipo ꝑius post ami cicā credendū est. ante ami cicā iudicandū. Cū ita vive ut nichil illi ꝛmittas. nisi q̄ ꝛmittē eā tūmico possis. Diu cogita. āq̄m tibi alīs m āi cicā copulādus sit. Cū placu erit toto illū pectore admitte. tū audacter cū eo loqre. q̄ te cū. Utriūq; vicii t. et oībus credē et nulli. Semp ī amici cia firus esto. Cont amicū nulli credas. ñ q̄ ipe ꝓba uerit. Vera amicicia nūq̄ fefellit. ⁊ semp stabil' ꝓseue rat. Si vo īm ꝛtrariū actū est. nūq̄ vā fuit. De duobz āi cis vir plūe deditus ista nar rauit. Erat ut memini paz ante nrā tpa iuuenis q̄dam sagax ingenio. diues valde. qui nūcios suos ꝑ diūsas mūdi ptes mercacōis cau sa mittebat. Qui ut vene rūt quida ex ipis. in partibz orientis. repperūt gentilem quēdā in oībz copijs et rebz mundi sup oēm modū ditis simū. liberalē in oībz et fidelē. Qd plura? Nūciant illi se habē talē dnm. Vadūt et redeūt. munera ex ꝓte do mini sui gentili deferūt. re ferūtq; maiora iuueni xp̄i ano. Et inde tantū amore succendit. et āmiracōe. q̄ ꝑe rat cū multo comitatu t mu neribz in orientē. vidē gentilē. Quē ille cū magna gloria et exultacōe susceptū. erpto ē honestū hoīem moribz. sa guine ingenio. et ꝑ oībz libera lē. secūq; illū tenet ⁊ nō puo tpe. nec paruis expesis. Cū cū redire deliberaret ad pa triā. eū ad thesauros īcom pabiles introduxit. Sz cū ali quid ille accipe recusaret ꝛ stātissime. tandē ostendit il li septē puellas vgines ī cō clausi nobilissimas genē et pulcherrimas decore. q̄s se cūdū ritū suū ducē ꝓpone bat tpe oportuno. Et dixit ei. Ex hijs tibi vnā eligas ī vxorē. Nec mora. iuuenis sup modū aō captus et

oculis. vnā elegit ꝓstantiorē
moribz et decore. Cui gentilis.
Optionē inqt dedi tibi. et tu
quidē michi ꝑ oībz dilectissi
mā elegisti. Et tu quidē ut
sapiēs experiens qđ dederi
tibi. et ego ut min⁹ sapiens
ꝓpt̄ te qđ dimiserī nō causabor
Per dies. sponse tradidit cō
digna munuscula. et eā tra
didit xpiano. At ille ad ꝓpa
veniēs. sponsā suā in magna
gloria baptizatā accepit vx
orē. et mulierē mire virtutis
inuenit. Ipe aūt auctus glo
ria et diuitijs. i virū ꝓfecit
maximū. Gentilis aūt fre
quenter vtrolens qđ in dicta
uuiētula ꝑdidisset. grauari
cepit aīo. nlt ꝙ credi pt̄. et
paulatī ꝑ tristitia strabuit
in eo spūs atq; sensus. Die di
e aūt in diē. de āno in ānū.
de tpe in tēpus detrescēs re
bus. cū nichil curaret de oī
bus q̄ haberz. tandē ad extre
mā miseriā deueniēs. exul
de ptria q̄ infatuat⁹ pulsus
ē ab amicis. Cui cū qđ age
ret ignorare. cecidit cordi e
ius amicū visitare debē. pro
quo ista ptulerat. nec posse
credē' eū fruiz' īmemorē. et
nūc tanti piaculi cōtempto
rē. Ingressus ergo iter. venit
ad locū ubi ille manebat.
Pulsauit ad portā quondā
amici sui. dixit quis eēt. nec

lexit nūcius vbi. nō intermissa
est. Quo in facto gentilis cō
tristat⁹ ad mortē. vespe veien
te sup vastū ecclie atriū sedē
bat. In tēpestate igit̄ noctis si
lētio quidā insidiatus latroci
nul⁹ tñ secuti. occidit eū. clam
q; discessit. Mane aūt inuent⁹
homo occisus. et iuxta ignot⁹
gentilis captus. et cōprehensus
nobilibz et ꝓlo ciuitatis offen
sus captus. et illi factū ꝓpositū.
Qui cū desperatione fractus
homicidiū non negaret. ille
quidā amicus eius stans diu
tius stupefact⁹. attēptatus ē
hoiem et cognouit. Ita tñ
ꝓsilies cū ille duceret ad mor
tē clamauit. Innocēs iste est.
ego sū qui factū feci. Per
mora. dū cū maxio clamore
et merore ꝓli ꝓcubet decol
landus. ille qui factū fecerat
pudētia diua verit⁹ tā nobi
lē et innocentē hoiem depe
rire. i medio ꝓsilies exclama
uit. Innocētes abo. et ꝓmus
et secundus. Ego sū ille nefa
sim⁹. qui hoicidiū ꝓpetraui. Mox
iudex et ꝓceres ciuitatis mi
rabilit̄ stupefacti. simul ca
piūt dictos tres viros. et fac
tū diligētius ꝑscrutātes. cū
vitatē ꝑ oīa ignouisset. īno
centes absoluūt. et ipm reū
ꝑ āmiratōē piaculi dimittūt.
Christian⁹ aūt ille obuijs mānb
et oculis amicū susceptit. Et

ciuitatis

ut breuit dicā. iuuat ad fidē
ānuit ille. baptizat⁹ ē. ¶ Accep
uxōē nobilē cōsobrinā āici.
et eo rogente dimidia cū illo
bona partit⁹ ē que habebat.
¶ Apes ergo fidelū xp̄iana ē
debita amicicia ad iuuādē pone
ant. studeātq; diuine gratie
dedit exemplū saltē gentilis
hoīs imitari. ¶ Capitulum

¶ Sunt apes .xx.
hospitalitatis u
tuti dedite. ¶ Apes
enī extraneas dūmodo bone
et mitis nature sint secum
recipiūt. ¶ Vnde miri⁹ p̄ hāc
enī et lothy euasit incendiū.
et abrahā receptis et refec
tis angelis meruit bñdici.
¶ Et aplūs. ¶ Hospitales inuic
uicem sine simulacōe. ¶ Et
bene addidit sine simulacōe.
quia maxīē isto tpe ī plūrib⁹
videm⁹ hospitia simulatu. ut
hoc faciāt hoīes seculares
aut ꝓpter vēnūdiā honestā
tis. aut ꝓpter fauorē et gloꝛ
riā seculārē. ¶ Pauci vō simpli
ꝓpter deū. ¶ Et vē credo q̄ qui
modo debito ī diuersitatibꝫ hos
pitiū exhibēt. ei etiā dñs re
funderet in p̄nti. ¶ Et de hoc
digna frīs p̄dicatoꝛibus rela
tōē. manifestū miraculū e
narrabo. ¶ Fuit in roma
uir pius et bon⁹. qui indiffe
rent hoīes religiosos et pau
pes ad hospitiū iuuitabat.

¶ Contigit aūt eū ꝛfectū senio
attenuari vel apponam rebꝫ
tpalibꝫ. et ānistriabat plus
q̄ solitū hospitalitatē exerere
nō posse. q̄ ad usus suos sufꝛ
ficiētia non habē. ¶ Cuiꝫ vna
noctiū angelus p̄ talibꝫ iacētz
in lecto. seminuditatēs audiuit
vocē dicentē sibi. ¶ Vidi caritā
tē tuā quā in exhibēda hoꝛ
pitalitate multo tpe īfatiga
bilē habuisti. et p̄ hāc ad vi
tā paupem deueniſti. ¶ Volo
ergo non solū in futō remu
nerare te. verū etiā in p̄nti.
¶ Loquē illi diuiti de vinea tu
a que melioꝛ ē cū vinea illi⁹
cuiusdā facies. ¶ Ipe aūt libent
ānuet vōbis tuis. ¶ Habita er
go illi⁹ vinea. ī medio illius
acetrui fodies in pfundū.
et sub eo reperies ad̄ roma
nis copijs ē tuisū. ¶ Ad hāc ī
ꝛgit vocē cū non hō p̄tm⁹ obe
diret. sēdo quoq; et tuo idem
ad̄ p̄mo. vox dīna p̄cepit. ¶ Ec
homo ad diuite veniēs. obtu
lit cōtumbiū vineaꝛ. ¶ Cui
dues. ¶ Libent ingt. et quo me
lioꝛ tua vinea mea. tibi sol
uā. ¶ Cui paup. ¶ Nolo aūt. sēd
equolare cōtumbiū fiat. ¶ Et frīm
ē sic. ¶ Mox paup cōcato seruo
ti ꝛsilio. filio quē habebat et
duabꝫ pt̄ filiabꝫ. ad acetrui
cū eis suꝑdictū accedit ī vi
neā. et ꝛcepit fodē cū spe
magna. ¶ Cuiꝫ diu fodissent.

ner adhuc effectus sui signū
aliqd̄ ūuenissent. reperūt pū
suo filius cū sororibz ĩsultare.
Quibz pater. Nullo aut mō
possū credē q̄ frustrabor. A
terno ugit pr̄ cū filijs virilit
insistētes. tandē in pfundū
int ingentes lapides vas mr
moreum plenū aq̄. et ĩ ore
ipius ollā vitreā plenā bal
samo. et in orificio olle vas
parūm fictile. et in eo tres
lapides pciosos. smaragdū.
saphirū et carbūculū. q̄rū
tatis nō modice repperunt.
Nichil āt aquā in vase re
putantes effuderūt eā. Q̄ū
ut mox effusa ē. instrumē
ta quedā erea in ḡbz labóa
uerāt pfusioē stīgens. colo
rē eris in pulcherrimā au
ri speciē ꝓmutauit. Erat e
nī aqua ex sanguīe et car
nibz basiliſci. ĩ modū aque
rosacee p elevacōem facta.
q̄ solet ab alchimistis auꝛ
fieri sophisticatū. Hz hac aq̄
deus noluit dicti viri ĩno
cētiā maculari. et ideo diffu
sa dispariuit. Balsamo vero
tū dictus hō debilitat⁹ visu
usus fuiſſ nescius q̄ eōi o
leo. p dies aliq̄t. recuperauit
integerrīe usū. et post cog
nito p pbrm suū q̄ eēt bal
samū. vendidit illud testa
bili pcio. Et p lapidibz quos
ūuenerat pciosis. pecunias
copiosissimas et multas acce
pit. Factus q̄ dives et ĩclitus
glorificauit deū. et post se fi
lios et nepotes suos ĩ multis
copijs deliquit. Utrideāt ergo
apes fidelū hospitalitatis gr̄a.
pauper et pegrinos et maxīe
pbatos vita sectū recipe. et ne
cessaria mīstrare. ¶ Caplm

QUm plurīa. xxj. ꝛ
genera cuāliū cupi
da sint et auara.
apū gen⁹ nullis auaritie sp̄
cijs frater. fz sup bn factū gra
tulat. Et digne quidē. qa auā
ro sēdm verbū sapientis nichil
ē sceleſtius. et hic suppleas.
xp̄iano. Est enī sēdm apl̄m
auaritia ydolox seruitus. q̄d
ē pecm maximū. et xp̄ianis
finibz ꝓpulsandū. Hāt aua
ritiā et pli detestant. Dicit
enī seneca in puerbijs. In
nullo auarus bon⁹ ē. ĩ se pes
sim⁹. Cupiditatē effuge. reg
nū est vincē. Negandi cau
sa auaro nūq̄ deest. Pecunia
si uti scias ancilla ē. si nescias
dna. Pecunia nō sanat ava
rū fz vexitat. Q̄d hac faci stul
tius reputa⁹? Nichil satis ē
morituris. Q̄ diu satis ni
chil tibi fuerit. nec alijs satis
nō erit. Resistendū ē ocu
patōibz cupiditatū ne ex
plicāde fz submouēde sūt. si
semel inꝛuerint. locū suū ali
as instituēt. Pncipijs illaꝛ

obstem⁹. melius nō mapient
ꝑ desinent. ¶ Nos rerā cupidi
tas īnocatura nō saciatura ꝑ
capitat. ¶ Quibꝫ si mquit satis
ē posse fuisꝫ. qui nō cogi
tam⁹ ꝑ iocūdū sit. nichil habē
ꝑ magnificū plenū. ner ex
fortuna pendē. Discedant
aliq̄ ista mstdiosa bona et
superātibꝫ meliora. Si quid
in illis eēt solidi. aliq̄ mple
rēt. nūc hauriētiū sitim cō
tinat. nō extinguūt. ¶ Cū dyo
genī a capite de nocte fur sac
culū cū nūmis trahē cona
rēt. et ille sentiret. trahe in
quit infelix. ut facias utrūꝫ
dormiue. Dormiens ergo mo
bilia ē que dedit casus. et
maiore cursu fugē ꝑ venie.
ner hijs portionibꝫ quibꝫ ad
sūmā quentū est retroiue.
ꝫ sepe mt fortunā maximā
et ultimā nichil penitus in
terē. ¶ Unde ꝟtigit ut didi
ci frē minore referente ī por
ta frontis ecclie cathedralis
in gallia ymago usurarij.
sculpta de lapide desup ꝙsi
cū sacculo pecunie euiden
tius ꝓmineret. Ut āt q̄dā
maxim⁹ ac ditissim⁹ usura
rius ciuitatis ecclīam debu
it intre p portā. ymago usu
rarij desup cadēs. caput in
trare conantis illisit. et re
pēte ꝟtritus. ēpiter expira
uit. ¶ Vidi et egoipe in
brabātie ptibꝫ usurariū ne
ꝑ valde. qui multos nobiles
et potentes exhēdauerat. ⁊
paupes spoliauerat sicꝑ mo
dū. Hic frequēter oratores
religiosis rogabat q̄ cū la
ēmis ꝓ se orari. ꝫ ī nullo pe
nitus se correxit. Cuꝫ super
hoc eū fregētius arguissem.
ner tn in aliquo ꝓfecisse. ar
guit ut repētina infirmita
te corriperet. ad exitū ꝑpin
quaret. Et ecce subito duo
ingentes tenebrarū canes. let
tū iacentis ēruitibꝫ ābiebāt.
Ipē vo ꝓtracta lingua ꝑe
ad longitudinē pedis dehis
cens. horribilit expirauit.
Vos igit apes fideliū ex
horrescite que audistis. ¶ No
lite auaritie sordibꝫ inīnāi.
ꝫ sicut a deo bñficiū hylarit
accepistis. ita hylarit nō ha
bentibꝫ cōredatis. ¶ Caplm

In apibꝫ q̄ ha. xxij.
bitualit totus vtu
tis insigne reperies.
Et q̄ in alijs aīalibꝫ
singillatī sparsim videntur.
in ipis natura mater ꝑpen
siori bñficio ꝛgrediauit. Et
hijs illa quidem fidei fas
ē. felix xp̄ī mater maria
signat. Cui vernit et ele
gant sapiēs dicit. Multe fi
lie cōgregauerūt diuicias.
tu supgressa es vniuersas.
Hāt et tu fidelis aīa ꝑ tuo

ſtudeas imitari. Si vē conaris
nō fruſtraberis in lōgnimiū.
Quīte āt. quales q̄ vtutes
ſint. oīs ſar̄ ſcīptura teſtat.
Dz et has p diuſa capla ſu
p̄dicta deſcīpſim⁹. Ait ei pho
rū maxim⁹ auguſtin⁹. Minuū
vtutis ē. ymo maxīa virtus.
amare vtutē. Et ſeneca ī p
uerbijs. Scias eū multis vtu
tibz habundare. qui alienas
amat. Virtutē vērā intelli
go. aiosam. excelsā. quā mi
rat q̄cquid infestat. Nō dat
natura vtutē. ars ē bonū fi.
Si p̄t vtus efficiē ne aliquis
miſer ſit. facilius efficiet ut
bonus ſit. Mun⁹ eū intual
lū a bono ad btīſſimū teſtat.
ēp a miſero ad btm. Quīm ho
neſtaz veru ſemīa ai gerūt.
q̄ āmonitiōe excitant. Nō
alit ſintilla ēp flatu ieu ad
ulta ignē ſuū explicat. Eu
gil⁹ enī virtus cū tacta ē. et
ꝑpulſa vtus. et aliozſcīēta
ē et ſui. Oſtendū eſt de ipā.
ut et ipā diſcat. Nō stringit
tīquillitas. niſi timitabile q̄d
cūquaz adipiſcaris. et hoc
ē deus. ex āo illū nō ēa ne
ceſſe ē ſequi. Vn hōis bonū
ipā vtus ē. que nec hāc fortu
nā et illā adeſt. nec aduerſa
et pſpa ſuperba ītredit. cū maz
no utriuſq; cōceptu. Nemi
nē eſtimam⁹ eo ip ē. q̄ adici
mus illi et a quibz ornat⁹ ē.
atiz cū volens vērā hōis eſtīa
cionē inire. et ſcire q̄ntus ſit.
nudū inſpice. ponat p̄īmoī
um. ponat honores. et alia
fortune mēdacia. corpus ip
ſū exuat. aīm intuē qual q̄n
tus ſit alieno an ſuo mazno.
Corp⁹ multis eget ut vale
at. cāmus ex ſcīre ſcit. ſeipm
alit ſe exercet. Qd tibi opus
ē ut ſis bon⁹ velle. Cūr ſcito
te in oī vtute ꝓfectū cū eo
ꝓueneris ut nichil deū roget
niſi qd rogare pala poſſis.
Sic ergo cū hōibz viue. tāq̄
deus videat. Sic loqre cum
deo tanq̄ hoīes audiāt. Nul
lo honeſtamēto virtus eget.
Ipā ſui mazna deus ē. Vir
tuti vetvoire nō licz. Qcq̄d
intiuſit. in ſilitudinē ſui ad
ducit. Qcq̄d tractauit. id
amabile. Aſpectū. mirabile
facit. Oīs virtus ī modo ē.
Mod⁹ certa meſura vtutē
materia nō incitat. nec pe
iorē facit dura. nec difficil.
nec meliorē. Hylaris aut le
ta. Quēadmodū mīoza lūi
na claritas ſolis obſcurat.
ſic dolores. moleſtias. iniurias.
vtus magnitudiē ſua elidit
et oppmit. Nec maiis ullā
portionē habēt ītōmoda cū
m vtutē incidērit. q̄ ī mari
nimbz. Virtus nō p̄t maior
fieri. vni⁹ ſtature ē. Cathō q̄
die repulſ⁹ ē luſit. q̄ nocte ce

ndend⁹ lesit. Eode loco habu
it ⁊ftulari. et vita extede. ſſſ
nus et vtuos⁹ aim⁹ deo pare
at. et quocuq; fortuna ⁊pu
lent. ſine cuctacõe pariatur.
Nõ mirũ est in tranquillitate
nõ nauta. Illud mirare. ubi ex
tolli aliquẽ. ubi oẽs deprime
rent. ibi stare. ubi oẽs iacẽt.
Sapiẽti nichil hoz displiz que
fieda fiũt. Nã q̃quid ⁊ hoĩe
cadẽ ꝓt. in se recidisse nõ que
rit. Sapiens nichil se miroꝛ
vite ꝛequit. ꝙ ꝙ vtutes eꝰ spa
tio breuiore claudit. Pfecta
virtus ẽ equalitas et tenoꝛ
vite p oĩa cõsonãs sibi. Vbiz
idẽ eris et ꝓut varietas
exigit. ita te accõmodes tpi.
nẽ te in aliquibz mutes. ſ po
tius aptes. sicut manꝰ que
cadẽ est cũ in palmã exten
dit. et cũ in pugillũ ꝛstringit.
De dubijs non diffinias. ſ
ſuſpẽſam tene sentẽtiã. Que
possit ꝛtigẽ ãio tuo cũcta p
pone. Nichil tibi sit ſubitum.
ſ totũ ante ꝛſpicies. Cogita
cões vagas et inutiles et q̃
ſõpno siles. nõ recipies. Cogi
tatio tua stabilis et cta sit.
siue delibẽt. siue q̃rat. siue cõ
tẽplet. non retrahat a vero.
Nõ extollas qiẽq̃ nec deiici
as. Mobilis esto nõ leuis. cõ
stãs nõ pinax. pauca fami
liaria. cibꝰ equus. Oms tibi
pares facies. si inferiores sup

biẽdo nõ contẽpnes. Superioꝛes
recte uiẽdo nõ metuas. Cur
tus esto benigne. nemini blan
dus. Seuerior esto iudico q̃
ſermone. vita q̃ vultu. Rari
ſermones q̃ tpẽ. ſ et logꝰ tui
pariẽs. ſeuerꝰ ac serenus. hy
laris nõ aſpnãs. Que nosti
ſine arrogãtia ꝙpartiẽs. que
nescis. ſine occultatõe ignoꝛã
tie tibi postules ꝙparari. Ve
lis oĩbus ꝓdesse. nulli nocẽ.
Mesura magnanitatis ẽ. nec
timidũ esse hoĩem. nec auda
cem. Nulli ꝓclusa est vtus.
Quibus patet. oẽs admittit.
oẽs iuuat. ingenuos. liberti
nos. seruos reges et exules.
Nõ electũ dñiũ nec censũ. ſ
nudo hoĩe ꝛcreta ẽ. Corpoꝛa
obnoxia fiũt et assepta dñis.
mẽs quidẽ sui uuls. et que
adeo ẽ vagꝰ. nec ab hoc q̃
cuq; cui inclusa ẽ teneri q̃
at. q̃ min⁹ ꝛpetu suo utat. et
ingentia agat. et ꝛfinitũ co
mes exeat. Cutũ iter ẽ. uocãt
dũ iter ẽ. ad quod natura te
instituit. Dedit tibi illa. que
si nõ deseruieris. par deo ꝛsur
ges. Subsilire enĩ in celũ ex
angelo licet. nec adhoc effica
tius uehiculũ q̃ vtus ẽ. Dos
tremo quidẽ exemplũ vtutis
oĩmode posuisse. si nõ defec
tũ vtutis in oi hoĩe reppisse.
Nemo enĩ bonꝰ n̄ solus deus.
Scio tn̄ psonã in brabãtie

Ex

ptibz adhuc in carne viuentē.
quia et ꝓfectōe et vita āni⁹
triginta fuliarissime noui. De
qua q̄ cū illa āni⁹ q̄draginta
fuerūt fidelissime attestati sūt.
q̄ nūq̄ in factis eī⁹. nūq̄ in
dictis aliq̄d aduerterūt. quod
saltē veniale ꝑcm iudicari ab
ullo posset hoīe. Mores. ītes
sus et ōba tua ꝓspitu. tua sin
cera. tam angelica sūt. ut mo
dus eī⁹ vite sup hoīes credi
posset. Vultus eius tāte matu
ritatis et gl̄ore vl' gr̄e. ut oīm
in se contuētiū vultus p nimi
o stupore conuertat. Saturgat i
gr̄ā apes fideliū sīm datam
sibi gr̄aciā habitualē insigni
vi. Qd̄ enī sine multiplici ex
ercicij ingenijs nris adheseit.
sicut artes diuīse sūt. vel cor
dis intimis. ut vtutes. facili
ma dissimulatōe abolebit ob
liuio. Qd̄ vō habitualiter
infixū est. ꝑmanet meditatiū.

¶ Caplm. xxiij.

Sunt et mē apes
diuīsa q̄dā officia.
Alie struūt. alie poliūt. alie
suggerūt. alie distribuūt ex
eo q̄d allatū est. Hic notāe
potes diuīsa officia claustra
liū. Ad ītm struē dicūt. qui
monasticis ꝓuident institu
tis. ut ꝓpositi. Polire vō dicū
tur. qui ecclīasticis opibz pre
sūt. ut matriculary vel sacris
te. Suggerere vō dicim⁹ illoz
quoz cōsilio regit monasteriū.
ut sūt maiores seniores. atz
ꝓuidētes. Distribuē aūt cel
larioz ē. qui tribuī aliis tēnuit
in tpe opportuno. Hoz officia
in regula beati b augustini. z
in regula bti benedicti singu
lariter distīguūt. et ex eoz
traditionibz ecīa mē canonicoz
secularez eoz̄dē officioz no
mīa sortiunt. Hijs ꝓpetit. q̄
sūmo iudici deo rationem de
suis officijs reddituris. ita do
mīo deseruire. ut mē bonos
et fideles seruos. cuius mere
antē audire. et intrantes dñi
gaudiū. sup oīa bona illius
cōstitui mereant. ¶ Caplm

Videres cēs. xxiiij.
certare de munē.
Lucidissīe vem est.
mun⁹ ee apud fideles opus
omne virtutis. Sicut āt non
oīm ē virtus. ita nō oīs vir
tus ē oīm. Nemo ē bon⁹. ni
solus deus. et dicit bonitas
ēntialis q̄ soli ꝓpetit deo nō
accidētalis. Sicut enī oīs cre
atura ex nichilo facta ē. ita
teste bt̄o augustino ad nichi
lū tendit. si sibimet relinq̄t.
et nō diuina ꝓuidētia i suo
mobili teneat. Nō ergo oīs
vtus ē oīm. quia soli⁹ dei ē.
Certes ergo fidelis aīa de n
mune virtutis alicui⁹. et si
nō de vtute oīmoda. Certe⁹
deo tuo offerre aliq̄d. q̄d in

conſpectu eius ꝙratificet ob
latū. Alij aurū m ꝓlō dei. alij
argentū. alij ꝙēmas. alij pur
puraꝫ. alij coctū bis tinctum
atq; alij alia offebāt. Necū
bone agit. ſi ꝓlos caprag
aut minutū cū vidua in ga
zophilaciū dñi posuero. Pri
mo cornelū. postea romā
obtulit petrus. maria mag
dalena ꝓaosū vnguētum.
paulus fere totū mūdum.
apli ceteri ſingulas regio
nes. utpote andreas achaia
iam. iacobz maior hyſpaniā.
iohānes aſyam. thomas in
diā. iacobz minor iudeam.
philippꝰ perſidem. bartholo
meus indiā inferiozē. ma
theus ethyopiā. ſymon et
thadeus meſopotamiā. ma
thias paleſtinā. martires ge
neālit sanguinē. cōfeſſores
linguā. virgines ſām oniā
Ner defuit ſcōz aliq̄s. qui
nō de ꝓpo certaret munere.
ne m conſpectu ſūmi iudi
cis vacuus appareret. Sed
et nēm quilibet certare de
mineꝫ geſtiat. ne lāpade va
cua cū fatuis vginibz ex
cludat. Palmes quidē cū
lignis et grauidus cultu
q̄ filo tenuiſſiō m ſtipite
pendet. ut vix poſſet cuel
li. Quātilacūq; virtus ſit
cōpage caritatis te tenebit
in xp̄o. dūmodo ōino nō ca

das. Virtute enī nemo ma
le utit. Nullū diē penitus
ptermittas. nulla te ſolli
tudo. nullus labor excuſet.
quin boni aliq̄d facias. Et
vide cauſam. In libro de na
tura verū plinius auctor ē.
qui dicit. q̄ gallina a ſerpē
te nō pt mſtri a ſerpente.
ea die q̄ ouū ediderit. Ods
m ouo. in quo ſpes pulli ē.
niſi fructꝰ boni opis. p quē
ſpes vite ꝑpetue deſignat?
Quale aute debeat ee opꝰ
illud. pulſa yſaias ondit di
cens. Frange eſurienti panē
tuū. et egenos vagosq; ducī
domū tuā. Cū videris nu
dū operi eū. et carnē tuā
ne deſpexeris. Quatuor
ponit hic. dare panē eſu
rienti. hoſpitē ſuſcipe. veſtire
nudū. nō deſpicere ꝓximū
& ſouē. De his quatuor ex
ēpla ponim⁹. De ꝓmo. q̄
ſubuenit edū. ē paupi.
Hoc tpe ano ab incarnatiōne
dñi milleſimo ducēteſimo tri
ſimo ſcdo. quidā abbas guil
helmꝰ nōie monaſterij vila
rienſis in brabantie ꝓtibz
fuit. qui ī paupes largus
fuit valde. et plus tali oc
caſione miraculi extitit
ſicut fit walthero quōdā
ꝓpozi ſcī ꝑdicatoꝛ in tve
uerī. a quo et ipē accepi. idē
abbas ſeruatus enarrauit

Curia aūt cenobio vilarē
si in losensis comitatu sab
baudie que heyx dicit. in q̄
bos uersis fūdz fuit ele
gans forma. pīgwedine t
virtute de cuj carnibz pau
cula prestnās comedere
irremediabili desiderio cō
cupiuit. Flebat aūt cotidie
et q̄ cū vite periculo torque
batur. Dabant illi carnes
bouine pulchrime. ꝑ ad
restringendū ei cōcupiscē
ciā non valebāt. Veniente
ergo abbate wilhelmo ad
cuiā. et narrāte frē cōuer
so periculū mulieris. respo
dit abbas. Melius ē occidi
boue q̄ hoiem. ꝑ secrete h̄o
facias. et xple desiderium
mulieris. Induxit ergo frat
cōuersus boue vespe secre
cius in vlaui. et occisum
excoriatūz mēbratim diui
sit et reposuit. Particulā
vō quā mulier ceperat. i
boue mox trāsmisit. Qua
comesta. mulier ex toto cō
ualuit. Mira res. hoīrēdū
spectaculū. Mane facto cū
frat cōuersus famulos suos
ad aratrū sequeret. vidit
boue occisū arante in ara
tro. et ext q̄ credi pt. terri
bilit stupefactꝰ recurrit ad
domū. intrat thalamū. re
quirit carnes reposītas. ni
chil de boue ꝓsus inuenit.
nec carnes nec pelle. nec sal
te sanguine q̄ effudit. Hu
ius rei tres frēs cōuersi in
domo testes ydonei ꝑ veri
tate fuerūt. Erat ipe carnifex
vir fidelis et bonꝰ. necnō et
sup oēs ipa mulier que sola
bouis occisi carne comesta
cōualuit. et nō alijs potuit.
quia in eis quodā occulto.
ꝑ tīn naturali instītu. cum
violēta desiderij vtute der
uit. Familiā aūt curie res
penitꝰ latuit. quia cā diuul
gari abbas districte phibu
it. Apud ipm abbatē res
adeo valuit. ut sicut ipe
diuebat quāte nālit par
tus fuit. laursus sup oms
abbates ordinis. et pnus i
pauper extitit. Hic post
modū in clarevallensi mo
nasterio abbas electus et
tīnstatus. cū multis valde
archiepis episcopis. abba
tibz et platis ad generale
cōsiliū vome a dño papa
gregorio nono vocatꝰ. a fre
derico īperatore t lombar
die pribz captꝰ ē. et post t
ennium ab ipo imperatore
p vite meritis spōaliū est
dimissus. et post pauca ve
bus hūanis ē exēptus. Hic
spōalissīe dedītū lacrimis
vidimꝰ. ut illi dixerūt qui
hoiem secretius dignoue
rūt. in tantū diuine item

plancis assiduitate vacabat
ut ei dñs multa in visione
monstraret. de quibz nonl
la scripta vidim⁹ et pbata.
¶ Hz hinc potius specialiꝫ
videa⁹. de eo qꝫ panis dan
dus ē paupi. et qꝫ in exē
plū huⁱus rei ānō ab incarna
cōe dñi mlleſimo ducēteſi
mo vicesimo qnto. multa p
gallias et theutonie ptes
miracula cōtigerūt. Ex q̄
bus vnū refero qđ cuida
matrone in brabātie ptibz
cōtigit. quā optime noui.
Erat in illo tpe extra mō
tes alpiū et angustiā māe
fames pualida. ita ut cōis
ppli multitudo maxīa mo
rēt. Cui illa quā dixi⁹ ma
trona. genere clara et opibz.
egenis cepit sine pondere mē
sura et nullo liberalit erogā
re. Qđ cernēs vir miles ar
cauit eā. et ei farine men
surā certā p singulas ebdo
madas dari fecit. Quā u
bi die q̄dā tota expēderat.
instāte paupe et petente
pcepit ancille dnā. ut dili
genter scopata cista. in qua
farina repōita fuerat. pau
peri ut si quid ueniret af
ferret. Et fecit ancilla ut
dnā iussit. Post hūc venit
et alter. qui se nichil come
disse infra biduū deploza
bat. Qđ ut audiuit dnā
fleuit. et iterato iubet ancille
scobare cistā. et paupi ali
quid ipartiri. Iurat ancilla
nichil in cista remansisse. Hz
instante dnā cū lacrimis ut
attēptet. curres ipatienter
et cistā aperies. plenā flo
rentissima simila inuenit.
Mox ad eⁱus cōtuitū ancil
la clamās horrifice. cecidit
in extasi resupina. Clamo
re audito occurrit dnā. oc
curit dñs. occurrūt famuli.
et viso miraculo in cōe do
minū benedixūt. Mox vir
tpe horrei letus aperiens.
oībz ex illa die ueniētibz
dedit. nec defuit ānona ꝯ
tritijs. donec supueniēte
augusto ppiaret dñs po
pulo quē afflixit. Dixit
aūt michi dictus miles ma
ritus dnē. qꝫ n fuisse mira
culū. nequiuit sibi tm vel
quos horrea sufficere.
Hz et ipa venerabilis et no
bilis fem̄a. sicut michi cōfes
sori suo sincero ānō et cum
gaudio mentis dixit. qꝫ et
nocte et die septē horis q̄
canonice nūcupant. anus
mire pulchritudinis et decoris.
eā dulcissimis et ineffabi
libz vocibz ānis ante mor
tē plurimus solauit. Ela
guit enī multo tpe lecto
iacēs. Cuiꝫ q̄sisissem ab
ea cuⁱus anis vocē imitari

illa voluerit videret. Nichil
aut aut in trenis e. qđ illi
possit vocibz xpari. Hec so
lus auribz delector in illis.
vetu etia ad cor intus tra
fundit modulame. et ex
eo spūs meus ad delicias
etnales desideratius ex
citat. Huic eide beatisse
mulieri. ut in ipa cu lac
mis revelauit. teptacoe
quada anis sedeti quasi
cotidie laboranti. i vigilia
solepnitatis sue bts mar
tini in ecia oranti appuit.
qui qi vnuet potificaliter
infulaty. altaria singula
cu thuribulo aureo circui
uit. Indeqz ad ea veniens.
ea ab illa teptacoe diutina
liberauit. Qđ mir? Ome
animal dilexit simile sibi.
Martinus adhuc catheru
minus. xpm in paupere
veste texit. Ista aut nu
qz leta vidim? nuqz vide
rem. ni cu manus liberas
ad ethenos extede potuis
set. Et ve bene et digne.
qa hoiem cui deus cor be
neficu tribuit et eleosinis
dandis hylarit delectari.
nichil in trenis credo dul
cius experiri. Si vo taliu
qs no sufficet dare qđ vo
luit. ut frequent et sepe
visu est. eide benignitas
dni qđ no habuit mistrauit.

Unde michipi res mira Ex.m
satis otigit. qua et si facta
tefe voluissem no potui.
eo qp multis inotuit. Me
se augusto familia etia mes
sem instatius occupata. fra
to mane prandio int me
et dyacone qui meru re
ligiose defebat. vethe sup
sim?. et ut tepus deducere
mus. ad pisina late diffu
sa accessim? ad pisrandum.
Demisso ergo dyacono in
custodia dom? intraui sol?
nauicula pisatur?. Multo
ergo nisu corpe aliqđ longa
die frustra conatus su. et
eta occasu solis cu exire tep
tauit. ecce pdicty dyacon?
cu tribz fratribz miorib re
ceptis hospicio veniebat.
Quos ut vidi thauisus su.
et obmissa salutacoe pre
gaudio dixi. Per tota die
laboras nichil prendidi.
i verbo aut vro laxabo re
the. Et accepta corda qua v
nus cinctus erat. rethis fu
niculo alligaui. Dma ergo
vice iactato rethi. in tram
traxi octoginta pisces. talis
qlimus saporis et esus. qlis
nuqz ante vel post in eade
pisina vel alia eiusde spe
ciei videri vel gustauerim.
Leti ergo in facto mirabili
domu pcessimus. renauim?.
Reuersa familia qcqt erat

mdomo saciati sūt. Russis q̄z
pribz hijs qui nō sibi ꝑparā
uerāt. gratias retulit dño
largitori. Narrauerūt m
fres ordis ꝓdicatorz in tra
iecto. q̄ ꝓz eorz frat̄ gnuar
dus vl' gnuard⁹. quē ipse
cognouit. domū hospitū p⁹
prandiū intrauit dicens.
Vade magr cellararie et affer
fribz et michi caphū vini si
potes. Et ille. Vere inquit
tres dies sūt q̄ eleuato do
lio vinū totalit' ē extractū.
Qd plura? Jubente priore
redit ad doliū cellerarius. re
pletū inuenit. et ultr̄ spem
fribus diu postea ad aug
mentū miraculi mīstrauit
Quer ab re vidi quēdā
iordanū incrū in rebz terra
em. q̄ eleosinis deditū sup̄
vixes. Anno āt ab incarnā
one dñi millesimo ducētesimo
trigesimo ꝓmo. sup renū et
mosellā in theutonia vi
nor tarsita habebat. Et
accidit ut duo fres ordis p̄
dicatorz ad dicti viri hospi
tiū declinarēt. Quibz hyla
riter introductis. filiū cum
lagūcula pro vino misit. Q⁹
reuerso. dixit filio mater.
Defectū cordis frequēt m
mane patior. tu āt michi
nocte hac haustū vini re
ferres de lagūncula. quia
nimis tarde solet pater tu
us ante prandiū demādare.
Hijs dictis omes consederūt
ad mensā qui erāt in domo.
Ebibito fere āt de lagūcula
vino. filius in aure pris. ma
tris verba susurrat. Que
ille q̄i cū indignacōe dissimu
lans. lagūculā cū hospitibz
in magna iocūditate exhau
sit. Mane ergo illis recedē
tibz. et eos hospite deduce
te. cepit mulier sedm ꝓsue
tū modū cordis defectum
pati. et vocato filio. q̄siuit
si q̄d eēt in vasculo. Et ille.
Nichil magr. Cui anxia mr.
Versa inquit. ut intincta bur
cella panis. cordis mei de
bilitas releuet. Lacessit pu
er. leuauit vasculū. inuenit
plenū. Qd ut vidit mulī
et exclamās cecidit. et fere
p pauore defecat. Curvens
aūt filius post patrē z fra
tres. q̄d factū sit recitat.
Quibz in laudē xpi cū la
crimis resolutis. orat hospes
redire fres. bndictionē re
cipe quā dedit omipotes.
Refert illi. mendāt illū
deo. et cū benedictiōe re
mittūt ad ꝓpa gratulantē.
Post multos vo āños cum
her a fribz treueresibz au
diuissem et p̄ destrensū mo
selle fluuius domui dicti
viri in naufragio primasse.
exiui naue. et ibi pedes

Exm

iui videre uirū uxorē illi⁹ et filiū. et redij edificatq; nō modicū in modo ac ꝺ⁹ns eius. Erat enī tot⁹ ex modū vite ꝺbozz et ꝑfectū habitatozz illi⁹ tre. quit vinetis montiū et desertis. agrestes moribz uersant⁹.

¶ Ad sedm quoq; articlm. q; exeni sūt hospitijs mdi tendi. venerabili ade de belomen tale miraculū contigit. Recedente uiro suo nobilissiō milite. et nō ꝙsi diebz pluribz redituro. petente leproso hospitiū. receptus ē. Illo ergo ꝑgemente et causante debilitatē corpis fatigati. petit i lectū suauissimū se deponi. Dna autē credēs nullū lecto sui dñi meliorē. in eo leprosum hoiem mox deponit. Nec mora. ex ꝓperato dns redies petit in thalamū intromitti. Dissimulāte ergo dna coitat ille abiqꝫ ee in thalamo. et irruptiōe facta hyemali tpe lectū suū rosis fragrātissis cooptū inuenit. Immutat⁹ igitur. quid ꝙd factū sit. indicat uxor. Nec mora. in laudē xpi ꝙbo cū lacrimis resoluūt.

¶ Ad tertiū articulum. q; vestied⁹ ē nudus. illustris dna alepdis. cū comitissa m de suo auo retulit dicens. Nobilissimus ac potentissim⁹ in baronibz gallie comes cū notensiū ac blesensiū pariť theobaldus. liberalissim⁹ oī suo tēpe extitit in donando. Isto. hyeme media. q tūc soluto magis mlto ruit. p uiā cū mltitudiē tm seūte obuiū habuit pauperem nudū. Quo clamante rndit comes. Quid petis? Cui paup. Da inquit cappā. quā habes indutam. Nec mora. comes extractā cappā. pauꝑi dedit dicens. Si qd uis ampliꝰ petas Et pauꝑ. Da et suptunicale quod habes. Quo statim habito. tunicā petiuit. Quā ut comes dedit. remansit in lineis. Cui pauꝑ. Vides inquit comes. q caput habeā rasū et nudū. da et pilleū. Tūc comes paululū erubescens. calluus enī erat. nūc inq; carissime nimis insistis. qa hoc ipe carē nō possū. Hoc dicto. relictis vestibz pauꝑ euanuit. Comes vō de equo cadens. planctū lamētabilē fecit. et oī tēpe postea tale qd caueās oī petenti se tribuit.

¶ In qrto aūt articulo. q primū nō oportet despicere ꝫ fouere xpm cuidē de quo dixi comitē cōsolatus ē tali mō. Leprosus quida qi in meditullio

Exm

vicinter carnotū et blesum
mēbris deformatꝰ et fedus
valde manebat. Quē comes
theobaldus ꝓ sēritate vite pli
mū diligebat. et semp per
candē viā trāsiens visitauit.
Cōtigit āt comitē alias mo
tā fatē fere p ānū. et medi
o tpe leprosū mori. Heiss
āt comes p locū trāsijt. vē
lutis ꝙ ōibus solus cassā in
trauit. et hominē quē tabe
factū reliqrat. cute nitentē
et integerrimū mēbris in
uenit. Stupefactus comes
et diu secū hesitans. qs nā
cēt. Ego sū inqt leprosꝰ ille
amicus tuus. et nūc ꝓ mi
serīcordiā dei sanꝰ effectus
sū. superestq; m corona iusti
cie. tibi vō vicē rependz di
lēctionis ī illū diē iustꝰ iudex.
qua michi et alijs pauperibz
exhibē dignātissimē voluisti.
Hoc dicto. comes cū magno
gaudio et lacrimis sicut ān
semp in ꝛpo et in alijs lep
sis assueuerat. osculabatur
manꝰ eiꝰ. et valedicēs ei su
os ꝓsequebat. Venienti āt
comiti. quidā ex militibus
arridendo dixit. Credebatis
more solito lepsū amicū
vrm qī adhuc viuēt visi
tare. ꝙ frustra. qz iā diu ci
nis viā ingressꝰ ē vniuse.
Tūc comes primū sciens le
prosū ee defunctū. caute dis
simulauit. et vē recolēs qđ vi
dissē. respondit. Dīc eiꝰ mise
ratur clemens et omps deus.

Quid aūt philozophi de
misericordia in paupes sen
tiāt videamꝰ. Homo qui in
hoīe misericors ē meminit
sui. Et quidē auarus sibipes
simꝰ ē. et ī nullo bonꝰ iopi.
Qui bnficiū dat bis dat. si
dat celeriter. Qui succurrē
pt morituro et nō succurrit.
occidit. Qđ ē dare bnficiū?
Imitari dīm. Ductire paupi.
ymo potius acturire. Eo aīo
quo accepis. dare debes. Si
vō nō exhibuisti accipe. eo len
ius dare debes quo minꝰ e
ges. Errat ergo si qs bnficiū
libentius accipit ꝙ red
dit. Hepe qđ datꝰ exiguū ē.
quod aūt sequit magnum.
Nichil carius estimamꝰ qꝙ
bnficiū qꝙ diu petimꝰ. nichil
vilꝰ qꝙ cū accepimꝰ. Queris
qđ sit qđ oblīuionē nobis
acceptoz faciat. cupiditas
accipiendoz. Dic debemus
erogare quō vellemꝰ accipe.
Ante oīa libenter. cito. sine
vlla dilatōe. Ingratū ē bene
ficiū. qđ diu int manꝰ dan
tis hesit. Gratissima sūt be
neficia ꝓpata. facilia. occur
rētia. ubi nulla moza fiunt
in accipiētis vēcundia. Qđ
hoc tormentū remittit. mꝫ
tpliciat mimꝰ suū. Hō tulit

gratis. qui cū rogasset accepit. Nulla res carius ꝙstat. q̄ que p̄cibz empta ē. Optima res addicē ꝺba bona rebz bonis. et p̄dicatione hūana ꝛmendare q̄ p̄stas. Nonnūq̄ magis obligat qui dedit parua. q̄ q̄ magnifica. Opes aīo equauit qui tribuit exiguū. vel sic. ß lubenter qui pauperatus siue oblitꝰ ē. diū mecū vespicit. Nichil eque vitandū i beneficio. q̄ iactātia. Res loquent nobis tacētibz. Nō ē beneficiū. nī qđ a bona volūtate p̄dit. Nō est beneficiū. nī qđ ratiōe datur. q̄a ratio oīs honesti comes est. Videbo ergo q̄n dem. cui dem. quēadmodū. q̄re. Des igit̄ tpe necessitatis paupi. large. ꝓpter deum. Primo dem⁹ necessaria. deinde utilia. postmodū iocūda. Et i hijs q̄ sūt necessaria. queda primū obtinēt locū. sine quibz nō possum⁹ viuē. queda sēm obtinēt locū. sine q̄bz nō debem⁹ viuē. queda tertiū. sī quibz nō lum⁹ viuē. Sūt queda nō citra ip̄etrātibz. q̄ nō dāe ß negare beneficiū ē. Estimabim⁹ ergo utilitatē potius. q̄ uolūtatē postetiū. Sepe enī noxia acquisim⁹. nec respicē q̄ pniciosa sit licet. q̄a indicū interpellat affectus. Unde ca dem⁹ que nō tantū arripe. ß etiā arripisse delectet. Exorari i pernicē rogantiū. sena bōitas ē. Turpissimū ꝙsen⁹ dandi ē inde sulta donatio. Uno bono dabo. erit enī in sūma copia gratus. et cū oīa illi deerūt. nō deerit āmicus. Eligā uirū simplicē integrū. memorē. gratū. alieni. abstinētem sui. nō amarū. nō tenacē. beniuolū. Animus totus q̄quid ꝛmiseris illi ad onus suū et pniciē et occasionē miserie facit. Nichil enī potest ad malos puenire qđ prosit. ymo nichil qđ non noceat. Tu ꝙ lector sēm ista q̄ legis ex ere uirtutē. et oī tpe tertiare de mūdē videaris. q. deū places et proximū. et copiosius meritis auferis.

Caplm. xxv.

Videres alias iuuitilare q̄endo virtualia. alias de custodia ee sollicitus. et diligentem custodiā adhibē. Certare de mundē dici p̄t. q̄ sēm literalē sensū in aliquo cōe negociū studuerit cotidie p̄mouē. Inutilare āt que tendis uirtualibz. rerū venaliū mercatōes exercere. et ꝛmutatōe nō necessariaꝝ

rerū. cotidiana ſollicitudiē
pudē. Et hij mercatores i
aſſertieſi ordine nūcupāt.
Hijs qī in egipto mī mundi
tenebras pfiaſcentabz valde
neceſſariū eſt. ut cū ioſeph
ihesū puerū ſerū tollant.
Hijs vigilātiſſime cauēdū
ē. ne aliq̄ p talē modū ex
ercēat. p que ſanis ordo int
illos qui religioſor actus
frequent obſeruāt. ſcādalū
infamie patiat. De eni illi
p quē ſcandalū venit.
Hinc actidit q̄ in vacellē
ſi monaſtio qdā nr̄o tpe
molēdinū factū ē. qđ ſtra
mina et paleas q̄ in fari
nā ꝛtricē pualida cōuer
tebat. Tali āt farina por
ci admixtis furfuribz ipin
guabant. Venūdatisq̄ eis
in proximā camerācēſē
ciuitatē. cū pulmoſa et nō
ſolida caro inueniret. Illis.
et ex hoc graue ſcādalum
oriret. quidā ipius monaſ
terij ſaſſim⁹ fr̄. lābert⁹ no
mīe. cognomento p̄r noſter.
audito qđ actū eſt. manus
et oculos eleuauit ad celū.
et dixit. Nūq̄ amplius
dnē deus huj⁹ molēdini
mola vtatur. Nec mora.
dicto citius. machina tota
liter corruit. et ſimplicioēs
frēs et monachos ſui mi
raculo a ſcādalo liberauit.

Dinde de caſtris ſolitos
dirī. et eis cuſtodiā adhibē
platos. ut p̄ores et ſupiores
in clauſtris. vl' illos qui dici
tur officio curritores. Iſtis
magīe vigilant' incūbit ne
ſeſſiones īordinate. et mitra
vel ext' ſuſpecta colloq̄a te
neant. p que pax domeſti
ca vel regularis diſciplina
neglig̃etius ſubruat. Iſtis
etiā int' cetā p̄ſtantius in
cūbit. ne frēs min⁹ honorati
aliq̄ p uſurpas vl' iuſte acq̄
ſita. ubi certe p̄ſone īueni
rit p̄nt quibz debēt reſtitui.
monaſteriis attrahāt. et ex
hijs diuine vīdicte periculum
nō ſolū conſciis. ſ̄ etiā ge
neraliter. ſicut ex pcō achor
pl'ō iſrl'. cūctis incūbat.
Hīc actidit nr̄o tpe ut chr̄i
ſtima relatōe didicī⁹ i p̄dcō
vacellēſi monaſtio. ut con
geſta cuiuſdā defūncti fene
ratoris de attrebato pecūia
in ip̄o cenobio ſeruaretur.
Igit' die q̄dā cū ille famoſiſ
ſime ſcīpturis monach⁹ qual
terus ſolitz de byamōt iux
ſtrimiū in quo pecūia ſer
uabat' oraret. deſup dyabo
lū ſedē vidēret. Territus āt
ad hora ſ̄ ſigno munit⁹ in
terrogat. Quid hic ſedes.
q̄d hic expectas nequiſſi
humāni gen⁹ īimice. Cui
ille. Bene inq̄t et iuſte hic

Item

ſedeo. hoc qđ meū eſt cōſeruā
do. ¶ Ter moza monachꝰ ad
abbatē ruᵗres. qđ vidiſſet
exponit. ¶ Abbas vō m attre
bato petūam cū oī velo
citate remiſit. ¶ Hz et hūt
qđ nr̄o tpe fere. ſub qđam
religioſiſſīo abbate ī vila
rēſi monaſtio in brabātia
Stigerit audiam⁹. ¶ Maxīa
petūe ſūma. lubrax forte
mille ſexcētarū. mortuo
quoda uſurario ī namurco.
in dictū monaſteriū ē dela
ta. ¶ Ex q cū multe poſſeſſi
ones empte eēnt. quidam
vir arte conſcīetie abbas
monaſterij eſt electus. ¶ Qđ
ubi cōperit factū cōdoluit.
et venditis ouibz atqꝫ pe
cudibz. rebus qꝫ mobilibus.
petunīā in namurco remi
ſit. ut ſpoliatis ſingulis rēd
deret. ¶ Remīe aūt aſſumē
volente reſtitutōis negocia.
petūia iterū ad monaſtiū
ē delata. ¶ Pius ergo abbas
reportātibz indignat. Juſſit
eā ītētato referri. et ī foro
roza ciuibz et oī plebe de
poni. dicens. ¶ Petunīa qui
velit accipiat. nr̄am ee rē
nuo quā iniuſte acqſitam
nō dubito. ¶ Qđ ubi viderīt
ciues. edificati nō modicū
in hoc facto. cōi cōſilio p ma
nus fideliū virorꝫ petūā
ipſā īmutatis ſingulis rēd
didervīt. ¶ Monaſtio aūt deus
nō multo poſt ī duplo plā
veſtituit. et qđ aīm tenuiſſīm
et fere medicū fuiſſe ꝓbat.
nō elegans et multis copijs
opulentū vide⁹ et ampliatu.
¶ In hoc monaſtio multos
vidim⁹ ſcōs. et pleroſqꝫ qui
ꝓphetie ſpū et miraculis cla
ruerūt. Int̄ quos walterum
quēda vidim⁹ dictū de tiet
to. qui cū eēt vir nobil' gnīe.
diues et delicat⁹ in ſclo. op
time lr̄is. et maxīe q̄drūm
alibz ī ſtatut⁹. nūqꝫ tamen
adeo vilē in oculis ſuis vi
di. et vē humilem. De eo qui
dā robertus abbas varellē
ſis me roza poſito referebāt
qꝫ ab ore illius audiſſē freq
ter eū p dimidiā vel totā
fere diem dū meditaret ā
oraret. in tāta mentis ſin
ceritate et tranquillitate fuiſ
ſe. ut nec ulla ſaltē tenuiſ
ſima cogitatiōe eiꝰ animus
alīnſerꝰ pulſaret. et hoc
ſup hōmē fuiſſe nō abiſco.
¶ Eſt et aliud malū quod
cauē debent plati in hijs
qui negociant exterius. Qđ
dā eī ut vēaciter exptus
ſū. cauſa ꝓmotōis domus
ſue mentiri hōibz nō vere
tur. patrocinīū mendacij.
ab abrahā. ſara. et yſaac
et iacob et ꝯſilibus de ſcr̄p
tis veterū ꝓſentes. q̄ hoc

ustus modo sub nouo testam
to facē liceat. qđ olim fieri
sub veteri testamēto licebat.
nō attendētes qđ in euan
gelio dns dixit. ¶ Nisi habū
dauerit iustitia vra plus
qꝫ scribaꝝ et phariseoꝝ. nō
intrabitis in regnū celoꝝ.
Verū etiā et si secularibz
qđ absit vna occasiōe licē
ret. religiosis tn et clausū
libz nūqꝫ. qui pfessionē vite
et sanctimonie sūt pfessi. ¶ Me
mor sū qđ a layco viro sim
plicissimo in camerario prepi.
Religiosi quidā pmissū ei
nō seruauerāt veritate fir
matū. ¶ Nō vides aūt quō
illos aliē excusaret dixit.
Isti mendacē cotidie quod
pmittūt infringūt. Ꝫ credo
qꝫ p abbatis sui licentiā men
tiant. Qđ usqꝫ hodie illud qn
aliqꝫ religiosoꝝ minꝰ vē loq
tur. qđ p proḃio retinetur.
¶ Alia res ē. et p abbatem
suū licēter se mentit. ¶ De vi
no falsitatis ut pḧs dicit.
Nichil simulatio pfuit. te
nue ē mendaciū. pluret si
diligent inspexeris. ¶ Veritas
aūt in oi pte sui eadē ē. ¶ Nū
qꝫ in fastidiū veniet vitas.
falsa faciabūt. ¶ Simulatorie
loqui et facē. eiusdē ē vicij.
Quia q facē turpe ē. loq
inhonestū puta. ¶ Ad agas.
ut oia facta dictaqꝫ tua.
int se cōstruāt. ac sibi res
pondeāt. et vna forma p
cussa sint. ¶ Nō est huiꝰ aūmꝰ
in recto. cuiꝰ actus discordāt.
¶ Vobis turpibz et mēdacijs
abstineto. qꝫ licētia eoꝝ im
prudentiā nutrit. ¶ Antiquiꝰ
magnꝰ ac potens sis. i cō
ceptū si mendax fueris ve
nies. ¶ Honorabit aūt iops.
veritatis amicus. ¶ Viri boni
ē. etiā non pollicitā fidem
seruare. ¶ Monstrabo tibi cu
ius rei inopia. laborēt mag
na fastigia. ¶ Quid oīa possi
dentibz desit. si ille qui vez
dicat. dū nemo ex aī sui se
tencia dicat suadetqꝫ. ¶ Ad u
lādi certamē vnū amicoꝝ
oīm officiū vna cura. quis
eoꝝ blandissime fallat. ¶ Di
cat eis nō qđ audire nolunt.
Ꝫ qđ audisse semp volent.
plenas aures adulacōibus.
aliqn vera vox intret. ¶ Ex
stricte aūt mendaciū in lib°
de mendacio et xtra menda
ciū ad cōsentiū ab augustiō
sumat. legat claustralis et
videat. ¶ Et extricatū librū
illū quē in patrocinium me
dacij quēdā maledictū fecis
se cognouim9 respuat nec
attendat. ¶ Capl'm. xxvj.

Videres de castris
alias ēe sollicitas.
et diligentē custo
diam adhibē. ¶ Hos utiqꝫ pre

latos diximꝰ et ꝓzes. Istis
maxīe vigilantē incūbit. ut
si qui ēuersatiōe suspecti st.
et ꝑlatos calliditate deludt.
arceantᵉ in claustro. vl' ab
alijs diligentius obseruentᵉ.
Qd' si nec sic deꝑhendi ꝑnt.
de facili. zelus in ozone ma
gis spūales attendat. ut di
uino adiutozio fiat. qd' hūa
no nō potest. ¶ Vidi frem
in ordīe tepulari. q' ꝑlatis
suspectus de ītinētia.
multa tīn sollicitudīe calli
dissime latitabat. ita qd' in
nullo penitus poterat de
ꝑhendi. Cuda āt de colle
gio. visio talis apparuit. Vi
dit ipm qui suspectus erat.
et aliū qui bone fame crede
batᵉ. in claustro stātes. qui
subito nisi in arbozes ut
in sōpnis pleruꝝ fieꝛi con
sueuit. et in tra ꝓstrati. ip
sarū arbozū caude mēbzo
pudozis femineo ligabatᵉ.
Quod ut ille vidit. abbati
retulit. Qui cū merozē ꝛ
pōdit. ambos finē vite in
luxuria finituros. Qd' nō
multo post vidimꝰ. noam
uterꝝ factus infamis. de
monasterio sūt piecti. ꝑmꝰ
tīn ꝑmo. alius multo post.
Verdica enī dñi sentētia
in talibz frequēter expta
tē. nichil optum qd' nō vene
letᵉ. neꝝ absōditū qd' non

Capl'm xxvij.

Quibz ē eaꝫ ado
lescētia ad opa
exeūt. seniozes intus opātᵉ.
De opibz adolescētiū vel
manualibz vl' spūalibz satis
diffuse dixisse supius cstiā
mus. Hūt āt exēplo eudē
tussiō doceamꝰ. q' a seruicio
xpī nulla prozsus etas ex
cipitᵉ. cū ꝑfectissimꝰ ille in
tetribz. rex posias octēnis
cepit timē deū. et obsequi
mandatis eius. Cū bīssiō
viro iob ab infantia creuit
miserīcō. et ab ūtō matris
exꝑssa ē serū. ¶ Per admi
tacōe dissimili sub nrō nup
tpe in thozouch opido flan
drie puer achaz noīe ānoz
q'nqꝫ honestus valde ꝑntibz
ozundꝰ fuit. Cui ꝑmum
visis miozibz fīibus a ꝑntibz
suis lacrimis multis obtinuit.
ut ipoz habitu vestiretur.
Iz cū hoc illi ꝑmū q' puerile
videretᵉ. crederetq' sēm q' ī
alijs pueris videri solet. ob
liuione tpis in illo sīl' abo
leri. aīaduertūt ꝑntes et vi
cini eoz oēs. q' seriose cepit
puer cōsuetudies ordinis mo
dis misticis obseruare. crede
nudipes. nodata et diua coz
da ꝑcingi. argentū et aurū
sūmopē vitabat attigē. Et
in hoc articulo cassus accidit
murus valde. Negociatores

Istiacᵉ.

quida ad hospitiū prius eius
hospitādi gratia declinavat.
qui viso in tali puero habi
tu mutati sūt. Et cū intelle
isset puerū oēm vitave pe
cuniā. nūmū in fundo vasis
quo tubebāt latentē inicīt.
et cū modico vini puero
potulū p̄ōi exercuit. Qui ubi
exhausto vino nūmū vidit
exclamās horrifice vas p
icit. tentisq; i celū oculis
et manibz cū lacrimis dixit
Tu nosti deus omps. qp mihi
us ordinē meū violavi.
Hinc tremebundus expallu
it. et qi ad mortē tendens
nigredo eius facie occupa
uit. Vd videns eū pater ex
pauit. et curres ppere sacer
dotē adduxit. qui puero ab
soluto manū imponēs eū
a dolore et penitudie miti
gauit. In platea puer sedēs
pueros vicinor diebz solēp
nibz invocabat. et eos si dis
torti eent i moribz. si supb
bi. si ornati vestibz arguebat.
Penas inferni p eor excess
ibz ponebat. Bonis vero
pueris celor gloriā promit
tebat. Interdū eos docebat
orōnem dnīcā salicz pater
noster. et qp bonū eet matri
xpi in salutacōe xpi angeli
ca et genuflexionibz deservie.
Vd has puer admonitiones
et exhortaciones senes etiam
ipi cū iuniorib; accurrebāt. et
mira mō delectabant in pru
dentia et vultus eius. Patre
ppū iurante vel leue in ges
tibz aut ebrioſū si qn videt.
eū cōpatiendo et qi cū lacri
mis arguebat dicens. Pater
carissime. nūquid presbiter
nō in ecclia dicit. qz qui tu
lia agūt regnū dei non pos
sidebūt. Mane quoq; cū in
solēpnitate qda optimis scar
letinis et rubicundis vestibus
uteret. cū graui metore cor
ripuit. in ecclia coram cōsedē
tibz dicens. digitoq; demons
trās ymaginē crucifixi. In
tuē mater intuē. et videas
dnm nrm ihesū xpm. nudū
in cruce pendentem. sanguine
rubricatū. et tu te in contu
melia eius vestibz scarletinis
adornasti. Cave mater. ca
ue carissima. ne p rubore
vestiū penas etnalis ignis
incurras. Per mora. mater
verbū filij nō modicū ex
horuescēs. vestes deposuit.
et eis vel talibz uti ultra
penitus abnegauit. Qz quid
moror. Impossibile quide
eet verbis umq; attingere. qn
ta distinctas mor eius. qn
ta in orōne sedulitas. qnta
oculor grauitas. qnta in
cedētis humilitas. qnta i lo
quēte cōstantia. Et hoc
quide mirabilius ceteris ex

redebat. q̄ etas tantū et ū
bra exilis corpis pueri of
tendebāt. mores vō et ꝓfec
tus eius pfectissimū in oīb
vtutis viris pdicabāt ¶ Hic
nondū etatē septēnem im
pleuerat. et ꝑsimatus ī bre
ui expleuit tpa multa ꝑpla
cita enī erat deo aīa illius.
¶ Raptꝰ ē. ne malicia muta
ret intellectū ipius. aut ne
fictio deciperet aīam ei⁹. ¶ Ip
piquās enī morti. ꝓfessus
sacerdoti. sacmentū corpis
xpi postulauit. ¶ Cū hoc ē
ꝑpter q̄dalis cōsiliꝫ veritum.
ne in etate tali puero ꝓfer
ret. sacerdos facē nō audēt.
puer cū mira ozonis ḡtia
ertēsis in celū manibz dix.
¶ Tu nosti dne ihu xpe q̄ si
mū desiderīū meū est. te
habē. ¶ Petiui te. feciꝫ quod
debui. et spero ꝓfidentius
q̄ tui pntia nō frustrabor.
¶ Hijs dictis. pntes cū tū sedēn
tes et flentes cōsolatus est.
et ad meliora puocās inter
ba exhortatōis ozonis et
laudis spīritū deo reddidit
īpollutū. ¶ Per mora. sine ul
lo interstitio habitꝰ ordis fra
trū minoꝝ. tunica scalicz cū
assuto capucio q̄ sup eū ex
tenta iacebat repente dispa
ruit. et nūqꝫ postea visa fu
it. ¶ Qui⁹ post mortē eius cū
ad sepulchrū illius stantes
quida de fratrbz psalmū de
ꝓfundis. dicē voluisset. nllo
modo natu. nulla ratiōe. hunc
finire vl' dicē potuerūt. vide
licz ut p hoc daret intelligi.
nullis scām aīam ozōnū suf
fragijs indigē. Credo q̄ et i
dē michi ad sepulchrū eius
cōtigerit cogitanti. ¶ Pareteꝫ
vō pueri post mortē eiꝰ in
tantū exēplo pueri ꝓficerēt.
ut oīa oblectamēta secli de
serētes. pater ordinē pdica
torū. mater āt cisterciensē
ordinē simul eisdē tpibz m
tuerūt. ¶ Similiꝫ deuotōe
et si nō simili etate. qa ad
ultus magis puer nobilissiꝰ
anoꝝ tredecim in theutonie
partibz fuit. ¶ Hic filius co
mitis de flanken bert a ma
tre missus ē ad regē fratre
cognatū suū. cū eius filijs
educādus. ¶ Ut q̄m mos est
in alienis maxime ptibus
ꝓpatotas sibi iuniē ꝑfaudē.
accidit ut puer albertus no
mīe. beatissīe memorie frem
ordinis. magistꝝ ordis pre
dicatorū. natōe theutonicū
eo tpe patrius ꝑmorante.
et alios fres theutonicos
visitaret. ¶ Cuiꝫ id sepius ꝛ
diutius faceret. ex collocu
one sci viri puerō cepit
tena dilescē et placē celes
tia. cōcepitꝫ intrare ordi
nē. et apud mysē ordinis

occulte p ordine petē. Erat e
ni puer pariper imbutus
litteris. Dz magister iconstū
tē ducēs affectū pueri. eū
ad regimen comitatus sui.
cuiꝰ solus puer legitumꝰ he
res erat. ut mā suetudine
subditos gubernaret. potius
hortabat. Factus ergo puer
ānoz sedecim. p solēpnes nū
cios a mīe mandatꝰ ē. gsi
ducturus uxorē nobilissimā.
et comitatus gubernacula
susceptuꝰ. Pater eni eius
iā longa etate senuerat. Di
cit ergo puer militibz et ser
uis suis. Eamꝰ vidē patri
otas nros fres ordis pdica
toz parisius. anteq̄ recedā
mus. Veniens ergo cū suis
ōibus ad domū fratz. m cō
dauit seorsū magrm ioēda
nū vocauit et frēs. quoz pe
dibz puolutus dixit. Con
testor deū coram vobis. q̄ ho
die patus sū mūdū deseruē.
et vobisū in ordie xpo dño
deseruire. Dr si volentē res
piuitis. videat et iudicz ipe
deus. et nō multū iri a
vobis meū sanguinē pacī
atur. Hec ut dixit puer. ma
gister fleuit. et frēs atto
niti in verbis eiꝰ artati sūt
spū. et soli dño negotiū cō
miserūt. Cōuocato cōuentu
causā et verba pueri dili
gent exposuerūt. et recep
tū statī habitū ordinis indu
erūt. Qd ubi suus audiuit.
planxerūt valde. et reuersi
ad patriā. rumores tristis
simos parentibz detulerūt.
Cuiꝰ pr senex assūpta copi
osa familia venit parisius.
et cū filiū volent exthere
onare. fere a nouitijs fili
bus laterat. mēbratī. ad pa
triā infecto negocio reuertit.
Erat at ea tēpestate pa
trisius archydiaconꝰ quida
theutonie. speciosꝰ forma
p ōibz clericis ciuitatis the
odericus nōie. nec abre pul
cher theutonicꝰ cognomēto.
Hic quidē ex matre dicti ad
olescentis auunculus erat. t
turbatus q̄ inter cōsobrino.
diu distulit vidē illū. Tandē
at cū repatriare debēt. ma
dauit ei p dictū suū q̄ ad vi
dendū eū sequēti die veniet.
Qd ut audiuit puer frat
albertꝰ cucurrit ad magistz.
cucurrit etiā ad frēs magis
spuales. supplicat ōibus. ut
p salute auunculi quē sincē
rius dilegebat. dnm exoraret. Quo facto. venit archi
diaconꝰ auunculus eiꝰ. et in
capellā ad colloquiū sedē
runt. Et mox abortis lacrimis
dixit puero. Quō hoc ca
rissime potuisti facē. ut ma
trē sororē mea que te solū
in filijs supstitē habuit. et

me auūculū tuū qui te pre
ōibus diligo deserē potuisti?
Et nūc ut audio mater tu
a p̄ tristicia morit. Ego aūt
post mgressū tuū fere mor
tuus elangui. nec iūp̄ ul
lo solacio releuabor. nisi vi
dea te infra āūū p̄batoīs
licite ad seculū redeuntē.
Cui puer cū mira oris gr
cia respondēs ait. Ecce
triū ymaginū figure pcte
in fenestra vntrea coā no
bis. qui nā sūt illi carissie?
Quor meoria representat?
Nā xp̄i et mr̄is sue. et io
hānis nobrini eius i cetis
p̄dilecti. Ex hijs vē conicias
q̄ et si xp̄s multū dilexe
rat matrē. et in tantū ex
passioē cernēt cruciari. ut
aīam eī doloris gladius
ptr̄isiret. consobrinū vero
dilectū iohānem euāgelis
tā gr̄uatū ulr̄ quā credi pt
doloris anxietate videbat.
tamē cū potens eēt de cru
ce descendē noluit p̄pt̄ illos.
Ih in cruce p̄stitit morituq.
A simili me scias carissime
religioīs huiusce cruce cū
xp̄o et p ipo xp̄o dno ascē
disse. Et licz matrē moriēi
dea prc doloze. et te caris
sime pclitari. i cruce tamē
usq; ad mortē imobilis per
manebo. Et hāc quidē si cre
dis m ascendes et tu. ne te
mundi huius ut cepit dāpnabi
lis laborintus tuoluat. Ad
plura: Resolutus archidya
coni in maximas lacrimas cor
de cōpunctē. ascēne stimulis
angit̄. et nō valebat resistē
spūi qui in puero logbatur.
Dnp hoc instituit oroīb; inue
nis. et tandē in paucis diebz
archidyaconū flexit ad ordi
nē mirante clero et pplo ciui
tatis. q̄ tam subito leoninū
aīm ad tanta humilitatē. dba
pueri domuissent. Creuit
aūt puer frater albert̄ in
virū pfm̄ et bonū. et usq;
hodie p̄dicator nobilissim̄
declarat. Hūc dns papa
epm maxime ciuitatis p̄fi
cē voluit. Q̄ vir scīs restitit
meoorabili vbo dicēs, Be
tius et letius moriar ordis
frat̄. q̄ ullo umq̄ episcopij
honore sublimatus. Bonū
ē ergo hoī cū portauerit iu
gū dn̄i ab adolescentia sua. re
cumbere subdi leui sarcine ihu
xp̄i.

Caplm xxviij.

Interfritas ē cūctis a
pibz corpis vginalis
Neq; eū illo mt̄ se
cubitu miscet̄. nec i
libidinē resoluit̄. et tn̄ max
imū filioz exemē capū e
mittit. Et in hoc maxieni
ru secdm ūram videbi p̄t. et
vnū ex abditissimis nature
secretis. Si ergo hoc i mini

mis aialibz reperit. qd aliqp
niaris iudee vna apud xpia
nos vginē peperisse. Et hoc
nō quelibet hoiem. sz xpm
que messiā venisse credim⁹.
et vos dicitis ee ventuꝝ.
Videas iudee xpm natū. et
nō miteris vginis partū.
Observa lector sp notabilit
dicat. Integritas cūctis ē a
pibz corpis vginalis. Quāe
ergo deus eas sicut et alia
aialia nō statuit mustari.
Absolute credo nō ambigo. qr
et hoibz dare voluit vgini
tatis exemplū. et resolui in
libidinē extraordinarie. cui
denter ondē sp sit nociuū.
Queri aut potest cur in
antiquo pplo dei nō amen
dabat integritas vginalis.
et nūc post aduentū xpi
deserta hemi vginitatis li
lijs decorant. Una ratio
magnicio fuit humani gnis.
et marie pli dei. Beda. qa
tridis ille pplus ad litteram
maledictū sterilē metuebat.
Unde filia iepte vginē se
moriturā expauit. et a pa
tre deflendi vginitatē suā
temp⁹ tantū trium mensiū
postulauit. Beatissima deo
vgo maria sup qua requie
spūs sapiēie et intellectꝰ
virginitatē deo pmā oim
vouit. et sterilē a fructu
bonoꝝ opm lepis maledic
tione plectendā ondit. In cuius
rei figura xps postea ficu
non habenti fructus male
dixit et aruit. Iz et discipu
lis plane dixit. Omis arbor
que nō facit fructū bonū ex
cidet. et in ignē mittet. Un
de nota qp vginitatis de
cus cont illos qui preferunt
nuptias in vginitate vgis
mris. nec nō et eoꝝ filij vir
gis qui oīs virtutis exem
plar ē. gloriosissie imedat.
Et ad exemplū baptiste vi
de. quo maior int natos
mulierū nemo surrexit.
Sed et applm iohānē et eu
angelistā. qui de nuptijs spe
cialit vocat a dño. cui in
cruce vgo vginī commendat.
ut liliū liliorū xpus nīr a
more langwidus ex utraq
pte fulciret. Et bn quidem
virginitas lilio xpatur. tū
pter candorē niueū. tum
quia ex sex foliis vepādis
constat. ut ordi pmo. de
inde qnq sensibz corporis
ab oi contagio illibatis
sime caueat. Et bn folia
ista repanda dixerim⁹. qd
xpminēs et aptū significat.
quia liz oīs gloria filie
regis abintus gntū ad cō
scientiā exigat. tn qa dns
in euangelio iubet ut opa
nra ad exemplū luceat pxi
moꝝ. necesse ē ut xpōsi

cio fozinsecā sensuū ad ꝺmē
dacionē virginee dignitatis
ordinatissīe famulet. Ad
utriꝫ de regina vginū scīs
quida elegant asserit dicēs.
Licet maria ecīa in corpe
mulier pulcherrima fuerit.
utpote que cepit sine ad
nuptione virili. et peperit
filiū forma p filijs hoim
speciosū. tn ita ordinatis
sima fuit i moribꝫ. ut nū
q̄ eius decētissima pulch
rudo. quāq̄ ecīa facinoro
sissimū luxu. ad cupiscētiā
saltē tenuissima tēptacōe
mouerit. Et hoc p spīritū
scī cooperante in ea credi
et fatemur. Quō enī aliter
fieri potuerit nō videmꝰ.
Sed fit lectorē nūm ut ple
ne ꝓfidim⁹ nō pigebit de gḷo
riosa vgine aliquid inserē
cōni. p qd et ad amorem
ipius. et dignā veneracio
nē ipius sincerius accēda
mur. Iuuenē fuisse ꝓpe nos
tra tpa in germanie ptibꝫ
certa relacōe didicim⁹. hic
mortuis pntibꝫ prauorū
cōsilio deprauatꝰ hēditatē
pclarā in ludo tesserox et
fabernis totaliter dissipauit.
Hic vagabundꝰ et miser
p patriā ferebat. qui et si
alias stultus. castitatē tn
corpis conseruauit. Quē
quida miles patruus eius
nō modice miseratus. obui
um die quoda alloquit. di
cens. Male te cōpetit cōso
brine carissīe taliter oberra
re. q̄ clarus genē pbū viriū
et magnū effice potuisses.
n te talis infamia rapuisset.
Cui verba cū q̄ muliebri
a iuuenis derideꝫ. subiūxi
it miles. Est ne aliqd cu
re meus. qd p me face tu
curares? Cui ille. Est utriꝫ.
Cui miles. Volo ergo ut
gḷoriosā dei genitricē ma
riā salutes q̄nquagīta vi
bus oī die. Cui cū cachinnā
do rideret. hoc semel nūc
et nō oī die. patruus istud
dicēs. Hoc te face modis
oibꝫ oportebit. si q̄n te ocu
lis misēdie sue gḷoriosa vi
go respiciat. et p tua mise
ria suū filiū intpellet. Ad
huiusmodi vba annuit iuue
nis et recessit. Inde post
annū stigit patruū vidē
iuuenē. quē et si pmissū
seruasset introgat. Et ille.
Seruaui inq̄t. et nolle me
illatenꝰ nō seruasse. Re
missius enī michi ē q̄ ālr
in vanitate mundana. Cui
patruus cū gaudio dixit.
Ergo in isto sequēti anno
seruicīū tuū xpī matri in
salutacōibꝫ duplicabis. Et
iuuenis. Fiat inq̄t. Exac
to āt sēdo āno. reuersꝰ ē

ad patruū dices. ¶ Ia suffra
gante matre xpi. ois vero
dia miserrimi mei status
euanuit. et firmo bñfacie
di ꝓposito voluntatis mee
cōstantia stabilit. ¶ Cui pa
truus cū lacrimis dixit. Be
neditꝰ sit pietatis mater.
et tibi quoq; tanq̄ filie gras
refero. qui salubri filio
reddidisti. ¶ Nichil ergo restat
n ut ꝑfatu āno. ꝓpositū tuū
finē expediat. et si dignum
inuenero. idignas tibi nupti
as ꝓcurabo. ¶ Tu aūt medio
tpe auxiliatrīce tua in salu
tacōibz q̄nquagene trie sedu
lus honorabis. ¶ Cōsentit iu
uenis. stabilis iuentutē. ¶ Et
euoluto āno patruus qđ ꝓ
misit iuueni cōquisiuit nup
tias. et instaurato cōuiuio
ex utraq; pte cōueniūt pa
rentele. ¶ Positisq; mēsis et
lotis manibz cū ia sponsꝰ
et sponsa cōmessum parit
cōsedissent. ex īopinato i
memor sponsꝰ nondum se
sponsionis debite salutacōis
illa die gloriose virginī occu
pare alias ꝓsoluisse. repente
surgens subtrahit patruo ut
paululū induciet ferculami
nistrādo. ¶ Quo āntēte. solus
iuuenis intrat thalamū. sol
uit matri xpi qđ vouerat.
tanto deuocius. q̄nto se cle
mentius ꝓbauerat exaudi
tū. ¶ Ter mortu. ubi extīmam
salutacionē tertie q̄nquage
ne ia cōpleuit. appāruit sibi
gloriosa virgo lucidior sup so
le. tres torques in tumulū sua
iuueni vnā anteriorē et
duas laterales ondens. ¶ Ter
ce mr salutacōes tue lris
aureis scripte. quibz me in tbz
q̄nquagenis sedulus hono
rasti. ¶ Et q̄m in tuo corpe li
ret vanꝰ et vagus virginita
tis mūdiciā conseruasti. et
mox te febris lenta corripi
et. et ad me die tria sine
ulla carnis corruptione p
uenies. ¶ Hoc dicto gloriosa
virgo disparuit. ¶ Iuuenis aūt
expressius hortat oēs letari
epulari et gaudē. se vero
appetitu comedēdi destitu
tū. et ad pmis cū eis ee nō
posse. ¶ Humulus ergo ad mē
sam ꝑsedentibz et comeden
tibz. iuuenis mteri lectū as
cendit. et facto prandio spō
sam suā patruū et amicos
in thalamū ꝓuocauit. et eis
q̄d sibi cōtigerit vl dictū fu
erit. intimauit. ¶ Mortuus
ē ergo iuuenis die tria ut
ꝑdixit. ¶ Sponsa vō eiꝰ nulli
postmodū nube voles. i sca
virginitate ꝑmansit. ¶ Nec mi
rū si in tbz q̄nq̄genis btissia
virgo a iuuene ꝑdicto se
dixit ꝑ salutacionē angeli
cā honorata. cū in tpe gre-

q̄ anno iubileo electa fuit et ef
fecta nobile trilinium trinitatis.
¶ Unde venabilis adam ca
nonicus sci victoris parisius. cū
in dictanda sequentia. salue
mater saluatoris. aliū trif
mi ꝓsiculū ediderit. salue ma
pietatis. et totius trinitatis no
bile trilinium. gloriosa virgo ma
ria appares ei. et q̄ p honō
ris laude satisfaciēs rogitan
ti eidē supplex et altissimē hu
militatis cernuē inclinauit.
¶ Ad iterato de triplici q̄nqua
gena in salutatione ihūs a
gelica. aue maria. anno ab
carnatōe dñi millesimo duce
tesimo q̄nquagesimo primo ꝙ referi
referam? Vidi et cognoui
iuuenē in brabantie partibus
generosum. qui q̄nus eet tem
pus seculo dedit. beate tri
ginti marie deuotus. cotidie
tres dictas q̄nquagenas i sa
lutatōibz exsoluebat. Infir
matꝰ at ad extrema ꝓduc
tus e. Cuiꝫ p horas diei pri
mas mortuus iacuisset. re
uixit subito. et sorori mo
niali que iuxta sedebat i
clinauit dicēs. Soror ecce re
dij. cito aduocati facias sac
dotē. Astantibz cūctis psbr
aduocat. et in maxia cordis
letitia pala cūctis cfitetur.
dicēs. Ad tribunal iudicis x̄
raptus cū in tribz maxime
a demonibz actus fuisset. ferri
ꝙ deberet sentētia ꝙra me.
pissima mater xpi rogauit
filiū ut ad corpus reduceret.
locū penitētie susceptura.
Nec mora. factū est ut ro
gauit. Unū de petis meis
erat p quo dapnatus eram.
decime quas de bonis ar a
gris meis subtraxerā sacer
doti. Secūdū erat. q cū so
dalibz meis pisces quozūdā
religiosoz furto subtraxe
rā. Tertiū erat. q fruges et
segetes pauperū cū canibz
venatus vagabundus des
truxerā. Nec cū ora cūctis
loqueret. quida ex astantia
ris respondit. Et cur inqt
p dapno isto extremo dap
nandꝰ eratis? cū nos oēs
illud vobis puro corde remi
serimꝰ? Et ille. Michi qde
dā remissio neq̄q̄ sufficere
rat ad salutē. cū coniosior
ēem vobis in iniurijs resti
tuēdis. q̄ vos m in iniurijs
dimittendis. Et hec dicens.
restituenda dapna ptinus
assignauit. Sicq̄ disponēs
rebz et domui. in spe et
pace mirabili spm exalauit.
¶ Hinc de ipo versiculo sa
lutatōis angelice aliquid
spualius attollam? Potis
simū enī laudis ei illud ei
angelicū reputam? in quo
ea decentissime paranymphus
gabriel honorauit. Et ad

hor quodda a cisterciensibz mi
ru plane miraculu recitatur.
Erat quida emerite milicie
veteranꝰ. qui seculo et si tar
de renuncias. cisterciense ordi
ne intrauit. Quesitꝰ a ma
gistro nouicioꝝ si sciret o
rationē dnicā salutz ꝑ nr.
negauit. se nūqꝫ discē potu
isse cōtestas. Quid plura?
Fit labor iannis ut discat.
Et cū non posset. ꝓcepit ab
bas ut saltē illi breuē angeli
ce salutacois ỽsiculu memo
caret. Qđ et si multo et di
utino labore. factu est tn.
Cū enī ad exhortationē ma
gistri sui qm ỽsiculu inter
prandēdu ad vnaquaqꝫ bur
cella fere ne obliuioi tradet
ruminaret. ex frequti et lō
go usu tanta in ipa saluta
cione mentis dulcedinē cō
cepit. ut cordi eiꝰ et ori sola
memoria mris xpi tanqꝫ alias
aduocatꝰ indelebilit adhe
ret. Cōtigit ergo ut post a
liq̄ annoꝝ curriculā veterā
nus ille deuotissimē moreretur
tuꝰ. et sepeliret in cimiterio
intr fres. Nura ves. de tumu
lo eius nō multo post a ꝑte
capitis arbor nasci ignoti
genis visa ē. cuiꝰ folia litteris
aureis insignita. aue maria
gracia plena. notabilit sin
gula stinebāt. Qđ ubi notū
fit dporesano pōtifici. ad lo
cū venit miraculi. radicem
arboris diligēter effossione
scrutatus ē. et ea de ore ve
terani illiꝰ ortū habē ꝓba
uit. Nō mora. ubi diuine
onis arbuscula debitū
officiū executa ē. in oculis
oim aruit et defecit. Qui
cuqꝫ ergo matri xpi cupis
ee deuotꝰ. salutacionē istā
frequēs deuotꝰqꝫ ifemines.
Nec credo quicqꝫ gracius
illi vocalis laudis offerri.
Proinde fateor a me gsi
tu qđ in ipo ỽsu salutacois
angelice audiret letius mr
xpi. Ego at nichil ābigens
mox respōdi. letant quidē
audisse ỽgine gracia se ple
nā. secū dnim maiestatis et
se ī mulieribz id ē ꝑ cūctis
mulieribz bndictam. Dz in
eo maria gratulantius ex
ultasse ꝓfido. in quo audit
fructū ventris sui singula
rit benedici. Qđ mirū? Ip
sa dilecto suo. et ad eū conuer
sio eius. Benedictū at. id
ē bono addictū. vl' bndictū
id ē digne dictū dicim fruc
tū eius. qa xpē malo pene
crudelis mortis addictus.
bono addicit. sedēs in po
tioribz bonis patris. Unde
ꝓphetam dicit. Maledictꝰ
oīs qui pendit in ligno. q
utiqꝫ xpus fuit. Pter qđ
et deus exaltauit eū supꝫ

omē qđ est. et donauit illi no
mē qđ ē sup oē nomē. Be
nedictus etiā dicat qa bon⁹
dictus. qa nemo bonus nisi
solus deus. Et hoc eēnialiter ut ī noīe ihesu oē genu
flectat celestiū. terrestriū. et
infernoꝝ. Quoties ergo
xpm benedicim⁹ fructū ute
ri vginalis bonū simplicit
vel bono addictū dicim⁹. et
in hoc potissimū maria cre
dim⁹ gratulari. Preterea
remuscor me adolescētulū
adhuc vidisse pt et audis
se pie temerariū quēdā m
hac sententia. sz nō p eadē
vba de maria mīe xpi lo
cutū. Erat aut int religi
osos quosdā spū mīe fer
uentes. sermo mutuus de
maria. Alius sēm euāge
lū luce specialit extollebt
pudoꝛositatē ei⁹. ubi ī ser
mone angeli fuit turbatꝰ:
alius prudētiā eius atq; con
stātiā. ubi fecundādā se au
dies modū ꝛceptōis mīrit:
atq; alius humilitatē ei⁹. ubi
ancillā se vocās cū tamen
eet dna angeloꝝ. gnbrielis
assertoibz obediuit. Tūc ille
pie temerarius aboꝛtis lac
mis cū applausu. et ego mīt
meā sententiā dicā de maia.
Nichil illa stultius in creatu
ris inuenit. Cūq; in hoc vbo
oēs pariť attoniti stupem⁹.
an ignoratis inqt qp oēs fere
totalit pctoꝛes ubi post lap
su surgē ceperit. deū ultoꝛ
nū et vniuersitatis dnm fo
midates. ad matrē gnitatē
pietatis cōfugiūt. et eā ut
vē recōciliatricē carus aplec
tunt. Nec mirū. qa cura
frequēs ministeriū satagē
nō desistit. donec pditos fi
lios recōciliet vite pri. Ut
illi clementissimū patrē sup
se penitētes. cū angelis ut
viderit exultantē. fere post
modū recōciliatis obliti. te
nerrime nimirū in pij pris
oscula p dulces lacrimas re
soluūtur. Audias lector. si
miraris auscultā. Verissīe
et exptissīe dicit. Qđ mira
mater? Quid mirū o dna?
Bona p oīa. sz ille poptim⁹
ē. Dulcis p oīa tu. sz ventris
tui fructꝰ oī suauitate voc̄
dioꝝ. Quāto enī altioꝝ. tāto
suauioꝝ. Plane et si pie te
merarius ille. tamē verissi
me dixit. nichil in creatūis
stultius maria posse īuenī.
O benignissīa mater. ne vi
ro illi vel michi in tuo assul
tu qī temerarijs indigneris.
Nec dicēs o dna stultus frs
sū. sz me coegisti. quinymo
vehemētioꝝ amoꝝ tuꝰ. Dex
ut ferose loquat de te inp
sōa vuragō. nō te mīnꝰ deuī
it in reconciliatione penitē

tui stulta dici. qꝫ filiu tuu ut
saluos faret credentes. que
paulꝰ stulte ꝓ sapiẽtia
ꝓdicauit. Certus su pia mr
et dna qꝫ nullu in rebꝰ alia
cõe amittat pateris detri
mentu. cu ergo feruore tui
emissiores existut. ut in a
more filij tui pleniꝰ trasfun
dant. qui potius oĩmode ti
bi dilectiores sut. ĩto illi fu
ert gratiores. Hz et illud
referam⁹ qd certu valde et i
dubitabili relacõe didicim⁹.
in ptibz lombardie in domo
quada predicatoz firm app.
tranu ciuitate de gloriosa
matre xpi miraculu acciden
se. Deuotissimi fres sub sin
cerissio ꝓpore ordis beata v
gine erat in oibz orõibz de
uoti. et infusi sepius lacrimis
diuine xtemplacõi vacabant.
Accidit aũt ut quada magis
sedulus seredetibz alijs vel
ad studiu vel ad quiete. di
es qnqz et nortes ꝓtinuaret
in ptibz. Hic gloriose vgini
specialissie deuotus et sup
plex. speciale meruit ab ea
solaciu obtine. Et ꝓtigit ut
eo solo in ecclia remanente.
altaris cruciu lume iocundissi
ma crustundi. et ei sup al
tare gloriosa vgine cu ipa
sua nobilissia ple laudibꝰ
vultuu et formaru scema
tibz appare. Sup eos aũt in
modu stellaru septe globi
ordei irradiabat. Hec ut
vidit frater timuit fantas
ma. quacꝫ in signu verissie
visionis solacio mirabili et
stellauali lume repleverut.
Dixit ergo cu magna re
uerẽtia cordis et lacrimis.
O gliosa dna et mater. nõ
su dignꝰ solus vide q video.
rogo supplicit. ut si ve es
mater xpi ut sentio. appa
reas ꝑore nro. appareas t
toti cõuentui. q ve sut ser
ui tui. et tue ꝓprie ferue
tissimi dilectores. Hec ut dix.
annuit mater pietatis. t toti
uentui scema et formã ꝑ
ore aperuit. Et vide lectoz
miraculu cunctis seculis iau
ditu. Referebat fres q hoc
viderut. qꝫ illa visio ymagi
naria quide fuit. ꝫ ex ctis
grossis et ctis scriptibilibz
liniamẽtis no ostabat. Ut
aũt cõparacõe aliq et si non
ꝑpa nos utam. corpꝰ illud
appares dyaphanu videba
tur. et tn tam ꝓpria. ta ex
cellent' expressa ingebat
formã oculis intuentiu. ut
nichil iocundius. nichil capa
bilius vide posse a mortalibz videtur. Hec videtes
fres. crebrius soluto ꝓbz
et fletibz insistebat. et ora
bat benignissimã matre.
ut sedo et cito fribz appa

ret. ut si forte ꝑmo dyaboli
ca fuisset illusio. i nõie ſcē
et indiuidue trinitatis fem
ptē instātia fugaret. Ut
quoniā nulla xpi uentio
vl' mris ei⁹ ad belial. ſcdo
et tcio ſcdm formā ſupius
dictā toti se uictrix gliosa
dei genitrix demõſtrauit.
Facta āt ſūt hec in tcio
ordis fere ꝓdicatoꝝ. ut ta
li et tā ſpeciali miraculo
reſtima miſcdie ſibi ꝑpi de
ditū ordinē approbaꝝ.
Vidi in brabantie ꝑtibus
ciſtercienſis ordis moniā
le. in q̃ cõuerſa de iudauſ
mo opus digne marie ma
tris xpi gl̃oſius exellebat.
Annoꝝ nõ plene q̃nq; in
domo ꝑnitū uideoꝝ aduer
tē cepit aio. cur diſtictio
fiet nõim uideoꝝ ꝑt' et
xpianoꝝ. cū uni⁹ vultus
atq; loquele hões eēnt.
utriuſq; gentis. Mira talis
puelle diſcretio. mhebat
tñ ut poſtmodū retulit
audius audiēti cordi ei⁹
magis xpianū q̃ iudai
cū nomē. et ſpecialit' btē
marie nomē letabat' au
dite cū xpiani aliq̃d tui
cē petē vl' iuuare ſolebāt.
Furabat' āt ſub utq; aſel
la panē de meſa ꝑntum
et puellis occulte mēdicis
partiebat'. ut reſtriando
ſibi marie nomē audiret. In
hijs ergo de tpe in tēp⁹ mi
re ꝑficiēs ita ſagaciē latita
bat. ut neuter parētū aliq̃d
ſup cogitatu filie aduerte
poterat vel audue. Cōtig.
aūt ut parētes eius a colo
nia in louanium brabātie d
pidū cū filia deuenirent.
Vbi cū ſuccreſſu tpis in do
mū ciuiuſdā preclari ꝑbri
magiſtri reymeri nõie. cū
xpianis puerīs aduenisſet.
et eā ex nõie nouiſſe ꝑbr.
eāq; venire libentius ad
ſe frequētius aduertiſſet.
introgauit eā dicēs. Vis
ne rachel carissima fieri
xpiana? At illa. Volo mgr.
dūmodo eruditas me quid
ſit fieri xpiana. Cui ꝑſbiter
ut vir ſcūs mire grauis⁹ in
ſpū ſentiebat de puella fu
turū neſcio q̃d diuinū. et i
cipiēs a ꝑſtitucde mūdi re
pit illi ſcripturas exponere.
p q̃s fides xpi vl' ipe xpus
ſignificari potāt vel oſten
di. Quarū expoſicões ut
michi ipamet dixit ita ite
gro ſenſu in illa etate ſex
annoꝝ tūc et dimidij diſcre
tione ſpūs intellexit. ut ra
ro oporteret ꝑsonā racionē
aliquā iterare. Per eruditio
fere p annū et dimidiū
ꝑduauit occulto aditu p
que furtiue et oportune

rapta puellula edocebat. Et vide admiracois misterie pdigii. Nuq; rachel auditu vbi dei sacrari poterat vel lassari. cu tame psbiter et martha mistra ei⁹ mulier religiosa et prudes valde ambo lassari sibi nue fut redent in docendo. Qd pla: ffior ut paretes in filia re perut aduerte cogitatu. co uenientibz iudeis pluribz conenerut in hoc. ut missa filia de louanio ulte renu. sponso tradent artius co seruanda. Qd ubi puella cognouit. pbro cu lacrimis indicauit. ut si illa eadem norte no rapet et xpiana efficet. pdita eet in ppetu um et confusa. Qd audiens plz. puelle precpit ut ad so litu auditu sumo mane ve niret. Qd cu intuctanter annueret. de vespe matri eius dixit. Der me mater volo ista nocte iacre. Qd du simplex puella dixisset. et mater diutius renuisz. cosensit tame eide sup cer uical ad pedes suos lectulu prpies pparari. Jacete ergo puellula usq; ad mane et obliuiscete penitus qd ps bitero predente nocte pro miserat. astitit illi gliosa mater xpi maria. in habi tu candido sup niue. et offe res illi virga splendida qua gestabat. dixit. Surge katherina et iter arripe. quia dis eu tibi restat via. Jec illa dicente rachel virga apparue de cedes de lecto recidit et exclamauit. Cui⁹ clamore excitata mire et grente cla moris causa. filiaq; cautius dissimulate. mater primus obdormiuit. et rachel sur gens ad dictu locu pbrm mor uenit. Qui letus as supsit ea. et venit ad mos terii qd partu dnaz dicit. qd erat ad leucam dimidiam dicte ville. et gaudentibz cun ctis baptizauit illa. nomen katherine ponies ei. q⁹ vo cata pius fuerat a matre xpi. statimq; habitu ordis induit baptizatu. Jec mo ra ut audiuit pater et a mici eius qd gestu e. con sternati sut. Et p ducem dnm terre. et p epm leodi ense. tande p papa hono riu datis maxis pecunijs laborarut. ut infra etatem legitima filia ablata pare tibz redderet. que si in domo pntu usq; ad duodenem etate pseuerarz in fide sus cepta. tut iuste xpiano no mini reddi posset. cogita tes neqssime medio tpe i fantile aiam facilit deflet te posse. ut ad natiua pa

rentiū vota rediret. ¶ Horū
fraudulēta romamia, pch
dolor multi magni et frāti
uiri pecunia susceptā fouebāt. ¶ Pro quo pbr supdictꝰ
nō modice tribulatꝰ. solum
xpm et matrē eius q̄ auctrix fuit facti hui⁹ multis
lacrimis uocabat. ¶ Mira res.
et usq; in pns crictis seculi
inaudita. ¶ Decijt a pbro
ad oēm citationē et iudicē se puella deduci. ¶ Forsitan inq̄t iudices flectent
etate. et ad mei piaculū
mouebunt. ¶ Et factū ē ut
petiuit et dixit. ¶ Vt enī q̄
dā die apud leodiū venit
coz̄ epo. clericis et magnatibz. diuisos aduocatos
et iudices tā ꝓstanti ip̄ve
tidica ratōe ꝓfidit et mouit. ut voces ululantiū ⁊
clamātiū cū lacrimis p̄ stu
poze in ecclīam scī lambti
a locis distātissimis audiret. ita ut oēs manifestissie discerēt et viderēt. in
tā exili etate diuini spūs
sapiētiā preualē. ¶ Nec post
anos duos cessatū ē a lite iudicis. et aliud deceptionis tendiculū ꝑpatū. ¶ Inuenis elegantis forme iudeus ꝺductus ad hoc. venit
ad monasteriū supdictū i
quo puella erat. similato
aiō baptisma susceptū. ¶ Q̄
cū se fingēt miro modo ut
puelle quasi cognate sue eruditiois gratia loqui posset.
Dicebat enī. ¶ Plus sup oim
sermonibz in cognate vbiī
salubrius ꝑmanet. ¶ Illa tñ
ut in ueritate mentis discernebat ficticū ad fidē iuuenē
accessisse. ¶ Et ideo nec pcē
nec pcō. nō. ulla obediētia
flecti potuit. ut solū verbū
iuueni loq̄ret. ¶ Nec ut vidērunt iudei cessauerūt ab
illa. ¶ Iuuenis aūt ad vomitū
ē reuersus. ¶ Nāc postea tā
ta gratia potiri vidim⁹. ut
nichil ea seuerius videri posset. ¶ Cuiq; nobiliū mōniali
um parētes cū multa ābi
tōe veniret vidē filias vl'
cognatas. hec coz̄ ymaginē
bte vīginis veniebat. et ꝑ
cioso vultu dicebat. ¶ Hic
sozores nr̄e moniales a matribz et amicis solacīū habēt et gaudiū. ego aūt pauprula pupilla et indigna
ad te dnām meā ut cognatā meā fidenter accedo.
Tu sola p̄ oībz esto m̄ refugiū et solamen. ¶ Et hec
dicentē quis dubitet eā
miserēcordissima pietatis
mr̄e solatio defraudari.
¶ Nec te deceat odnā tuā carnē tuū sanguinē spūalē. de
cuius ꝺnie ut rosa de spinis
orta es. liliū de tribulis

generatiõ. Et qm de iude
is sermo exortus ē. de cõ
uersione iudee cuiusdã al
terius rẽ nup gestã mi
rabilẽ referam⁹. Erat in
prib⁹ theutonie monasti
um vrsinõ. quo bellorum
curetu funditus destructo.
ad dom⁹ pntũ moniales
redire xpulse sũt. Quaꝝ
una pulcherrima agnes no
mĩe ubi ad prẽm militem
redijt. ab eo volent⁹ oppssa
mox impregnata fuit. Ad
partũ ergo ꝑpinquas anx
ia fugit ad deuia. Et par
tu edito. ad est dyabolus ĩ
specie monachi. qui se eius
sobrinũ ꝓtestãs. et cõscii
facti ei⁹. dixit ad eulantẽ.
et qĩ pre tristicia desperantẽ.
Ne tu mirissima p partũ
editũ cũ patre et pntib⁹
cõfundaris. paruulũ ĩ stag
nũ proximũ pice. hi ei vox
erit. late no potes. Cur mi
mire certamis ponde fati
gata. tandẽ post lacrimas.
post dolorẽ. vicit erubescẽ
tia matrũ pectus. et mox
paruulũ submersit in stag
nũ. Et statĩ dyabolus ad mi
re tabescentẽ pcessit. dolore.
O inq̃t olim femiaꝝ miser
rima. qd nũc restat. Melius
ẽ ut sine scãdolo tuoꝝ et
tui. et grauiore mortis pe
riculo. facta michi confessiõe
m aquã cũ filio te submer
gas. Hoc audito vlamans
mulier exhorrescat. et gl̃osa
vginẽ matrẽ xpi inuocat
cont̃ dyabolũ adiutricem.
Per moza vidit demonẽ
cũ fumo et fetore terrimo
dispauentẽ. Et mox effusa
in laudẽ matris xpi. ad spem
meliorẽ in pce et lacrimis exor
tat⁹. Venit ergo in proximã
ciuitatẽ. et hospicio suscepto
ab honesta matrona. locata
ẽ ab eadẽ cũ quadã iudea sa
cra nõe. ut ei⁹ paruulũ enu
triret. Mansit ergo annis
q̃nq̃ cũ eadẽ iudea in tanta
cordis tristicia. ut ea vix q̃s
posset vidẽ ridentẽ. bis ĩ pane
et aq̃ p ebdomadã ieiuna
bat. Interi dñe fue iudee de
fide xpi. et bonitate ac pie
tate miris eius. ut erut feia
prudẽs et eloquẽs ꝑdicabat.
et sensim cor illi⁹ verba e
dificatria et efficatria pene
trabãt. Cui⁹ hortatu oronẽ
dnicã. et angelicã salutaci
onẽ addiscens. xpm et ma
trẽ ei⁹ cotidianis ꝑcib⁹ in
uocabat. Hinc factũ est. ut
nutrix ipa crudã fri ordis
ꝑdicator⁹ nõe conrado cõfes
sa. mitteret ad papã. Obtẽta
ergo absolucõe ad patriam
ẽ reuersa. et accelerauit vi
sitare iudeã dudũ dnam
suã. Quã illa gr̃ulabunda

valde ſuſcipies. rogauit feſſam
ꝗeſtē ſup lectū. Et ubi veſpe
iudeus venit. et cognouit
hāc eē nuptē. ſi in fiuiam
raptus ſuſpectā eā ꝙ ꝓpri
tē ſue uxoris habebat.
Certe inſt male venit hui
inſidiatrix iſta. iā occidam
eā. Et mox extracto cam
plo īuadit dormientē. et īci
dit ei vulnera circa ūl' int̄
ora. Hoc uiſo iudea abhorru
it. et intrās thalamū obſe
rauit. Hic noctis medio. ſō
ſigno. iudeus ſynagogam
cum iudeis vicinis intrauit.
Iudea āt poſt luctū obdor
mies in ſōpnijs vidit ꝓlo
rioſā dnām cū duabz puel
lis ad mulierē occiſam intrā
tē. et ex tribz puellis quas
ferebāt vnā quāq; vngui
ne ſalutauit in tediuiū ſta
tū. mortis vulnera reducē
tē. Intuē lector. mirare mi
raculū. Iudeus mane redi
ens. occiſā fēmā non īuenit.
credebatq; ꝙ uxor ſua gaudā
uer mortuū ſubtraſſē. Hoc
idē de viro uxor illuceſcēte
die credebat. Et ſuꝑ hec re
net qs altīm requiſiuit. Dix
dies quadraginta ꝓplen ſt.
cū ecce venit mulier peg
na. iudeāq; et viriū ei⁹ ex p
te agnetis occiſe officioſiſſi
me ſalutauit et abijt. Cui
iudeus uxori ait. Qd eſt
ꝙ illa viuit. Nūquid occidi
eā. Cui uxor. Potēs eſt inſt
xps dns eius. mortua ſuſci
tare. Et iudeus. Hoc ē ait
qd ſꝑ timui. ꝙ te apoſtatāre
faceret in errorē. Hec mo
ta. hec dictis cōprehendit
uxorē. et in thalamo duobz
canis recluſit obſtrictā. Hic
arridit ut ad remotiora re
cedente iudeo. uxor euaſit.
et cū duobz paruulis. trīū
geries in utero ad eccleſiā
fugit. et cū ꝓuidio fideliū
qui eā ditiſſimā et honeſ
tiſſimā nouerāt baptiſma
recepit. Hāc poſtea duo fi
lij eius adoleſcentes et vna
filiarū ſecuti ſūt. et fidem
alacter ſuſceperūt. Mānſit
autē poſt baptiſma cū filijs
dicta diu iudea in colonie
ſi dyoceſi mutato noīe voca
ta gertrudis. et īuenit agr
nē quondā nutricē ſuā ibi
dē manentē. et de conuerſio
ne ei⁹ meſtabili gaudio ex
tulantē. Queſiuit ergo ab
agnete gertrudis. quo re
uixiſſē. Et illa mirātn ſub
riſit dicēs. Quare nō quā
mortua ſuſcitaret? Ad hec
ſtupefacta gertrudis. vere
mēt vidi ꝙ te vir meus trib
vulneribz cultro cōfodit oc
cidēs. Et ait. Nouerit xp̄s
omps. ꝙ in ſōpnis tātū me
vidiſſe et non feciſſe videbar

ordi. ¶Mane vero offensam
viri tui si maxissem p̄cogitas.
ōibus insalutatis vetere festi
naui. ¶Per moza. gertrudis
apphensa veste cirta collū aq
neris. lacerauit eā. similiq
alicui quo ībuebat ad cur
rē usq ad pectus medium.
et īuenit manifestissimas
trū vulnerū cicatrices. ¶Ma
nifesta facta sūt āt ista ar
chiepō coloniēsi. dño conra
do. ¶Mortua ē enī in maxia
penitētia et feruore spiritꝰ.
Annꝰ sēcūs ē mullesimꝰ ducēte
simꝰ sexagesimꝰ octāꝰ eo tpe
volucbat quo ipa agnes a
iudeo occisa ē. et p̄ gloriosa
xp̄i matrē et virginē suscitata
Gertrudis vō suppstes ē mi
po fidei calore succensa. ¶
Hūc quia de iudeis meno
fuita ē. miraculū celebertim
refera. gd̄ āno p̄nti ab īcarna
coe dñi. mille sio ducētesimo
sexagesio p̄mo. factū ē in gal
la theutonie forthen noie.
Cōtigit āt ut q̄da maligniꝰ
sima vetula iudeis familia
ris effecta. puellā eis āno
septē orbatā p̄ntibꝫ vendēt
ornenda. ¶Hanc igit in se
creto sup plura paria linthe
amina obstructo ore eiꝰ in
ōibꝫ fere nūctuis mēbrorū
incisoibꝫ vulnerauit. maxi
mo romanie sanguine exp̄
mētes. et in ipis linthеami
nibꝫ dilusetissie receptātes. ¶Hāc
aūt post tormēta defūctā. in
dei in aquā fluuiā p̄pe opidū
p̄cesserūt. et sup eā congestie
lapidū posuerūt. ¶Tercia āt
vel q̄rta die p̄ manū erectā
ad celū a p̄sentoribꝫ ē inue
ta. et in opidū deportata.
horrentibꝫ et clamātibꝫ p̄plis
ab ipijs iudeis tantū flagi
cium p̄petratū. ¶Erat āt in vi
cino marchio de baden. qui
mox audito tanto miraculo
puenit ad corpus. statimq
erectū residēs tetendit ma
nus ad p̄cipē. q̄ vīdictam
sanguis vel forte miserior
dia implorauet. ¶Post hozā
fere dimidiā iterū se depo
suit defuncti more supina.
¶Adductis ad hoc spectaculū
ipijs iudeis. statī ceperūt
oīa vulnera corpis. et i tes
timoniū nefande necis copi
osū sanguinē effidere. ¶Mox clamor vulgi ad side
ra tollit. et i vindictā scelis
totalit̄ ciatur. ¶Ex quibꝫ in
dicijs capta vetula et mor
ta maxime cū filia eiꝰ par
uula oīa p̄dideīt. quia a
puero et ebrio extorquet
veritas. ¶Iudei īgr capti sūt
qui in puellā manifesta
rias extenderūt. totaliq
et suspesi sūt cū vetula.
Duo vō se mutuo iugu
lauerūt. ¶Per nobis fratres

ordis predicatorz. reuerens
et egregius. sicut illa q̄ in villa
fuerit. post triduū quo hec
testa sūt verata retulerit.
¶ Hic igit videndū ē. cur
iudei in oī puincia quā in
habitāt sedm cōsuetudinem
xpianū sanguinē fundant.
Certissime enī reptū est. q̄
oī anno i qualibet puincia
sortes mittūt. que ciuitas vl
opidū xpianū sanguinē alu
is ciuitatibz tradat. ¶ Costat
quidē ex sco euangelio q̄ pp
lato lauāte manꝰ et dicēte.
mundus ego sū a sanguine
huiꝰ iusti. iudei ipiissimi cla
mauerūt. sanguis ei⁹ sup
nos. et sup filios nostros.
Sup quo btissimꝰ augustinꝰ
in sermone quodā qui incī
pit. in cruce. ūnē videt. q̄
ex maledictiōe paretū cur
rat adhuc in filios vena fa
ciorz p maculā sāguinis.
ut p hāc fluidā importue
ples ipia inexplicabiliter
cruciet. quousq̄ se ream sā
guinis xpi recognoscat pe
nitēs et sanet. ¶ Preterea au
diui quēdā luctatissimū iu
deorū nrīs tpibz cōuersum
ad fidē dixisse. quēdā quasi
apiam cor in extīno vite
appetasse uideris. Certissime
nos inquit scimꝰ nullo modo
sanari nos posse ab illo quo
puinimꝰ vēcundissimō cruciā
tu. ñ solo sanguine xpiano. Ad
verbū rei semp iudei et ipij
rapiētes. induxerūt in omi
āno. in oī puincia fundendū
sanguinē xpianū. ut tali sā
guine sualescerent. Et addid⁹
si tale inqt intellexerūt ver
bū. sanguinē intelligentes
xpiani cuiuslibet. q̄ prorsus
illū sanguinē. qui in salutē
peccaminū cotidie fundit⁹ in
altari. quē quicūq; nrm con
uersū ad fidem xpi suscepisse
ut dicūt. mox sanat ab illa
maledictiōe paterna. ¶
Magistro vgardo normanno
viro p oia litterato et pio nar
rāte cognouī. q̄ et in scriptis
cuiusdā fris ordis predica
torz in beluaco legisse me me
mini. quēdā in normanie
partibz virū flagitiosū valde
et impiū fuisse suis tpibus.
rapinis et credibz hoīm deba
chantē. quē inimici sui in de
cliuo montis cuiusdā depre
hendētes. sputanto capite pe
merūt. Cuiꝰ caput abscisum.
truncꝰ corpis in loco manēte.
i vallē subiacētē deuolutū ē.
clamās horribiliter p hec vba.
Virgo scā maria. da veram
confessionē. Hoc nō paucis ho
ris īterfuisse capite clamare.
vnꝰ inimicorz p sacerdote cu
currit in villa. Venit ille. q̄
appropiquare ausus non ē.
nisi relatū caput suo corpi

xpaginaret. Qd ubi factū est
aduenit pbr. sedit et loquēte
capite xpaginato sfessionē il
lius audiuit. In fine ergo sfes
sionis. pbr inquirit dicens.
Aurge in miraculo de te sto.
sup oc miraculū qd audiui.
Et ille. Causa inqt miraculi
ē ista. Audiui adhuc iuueis.
q̄ quicūq; q̄rtā feriā aut sab
batū in honore gl̄ose v̄ginis
ieiunaret. veram cōfessionem
ang̃i ab hac vita decederet
matris xp̄i precibz obtineret.
Hoc ut audiui. in oī scelestis
sima vita mea dictū ieiunium
obseruaui. Alterv̄ boni nichil
aliud feci. Hoc sacerdos au
dito miratus ē. et statī ubi
her dicentē et sfitentē absol
uit. spm defūctus efflauit.
Nota ergo lector me nō cre
de ee regulā necessariā su
p hoc. et in dictis feriis ieiu
nijs efficacē. quāq; gl̄ozosa
v̄go in isto p̄cōze tale volu
erit miraculū demōstrare.
ut sedulos dilōres suos in
uādos a se et honorādos al
ijs approbaret. Ideo tn̄ et
ctus sū. q̄ in multis dictū ie
iunijū efficaciā habuerit sa
lutarē. ut in finē vite sfes
sionē veram haberet. et arti
us penitteret. In germāie
pribz cta anū ab incarnacōe
dn̄i millesimū ducentesimū
vicesimūnonū. gl̄ose v̄gis
marie assūpto solēpnis in
stabat. Russus ergo frater
ordis p̄dicatorz religiosus et
feruēs valde ad stationē qua
da indicta solēpnit p̄dicāde
venit mane ad fluuiū qui
medius erat loco stationis et
loco fratrū. et nō inuenit a
liquē qui eū in naui trāspo
neret ut solebat. Angustia
tus ergo nō modice p̄dicādi
tpe ia instante. nec loco erat
trāsire p pontē. eo q̄ sinum
amnis extenderat. in xp̄m
et matrem eius fido corde cōfu
git p̄ce supplici cappā ordinis
exposita sup undas liquidas
explicauit. signo crucis edi
to. resedit desup. et sicus oī
no vestigz ptransiuit. Frat̄ vō
socius eius tantū miraculum
admiratus nec sequi ausus.
nauē ad trāseundū diu post
modū expectauit et trānsijt.
Similī modo frater eius
de ordis predicatorz qui de
uotus multū et bonus in
angliam trānsitur rogauit
portu dnum nauis. ut se et
socū in naui socū recipet
pter deū. Iz ille nec deū
timuit nec hoīem reuerit ē.
Iz sublato velo nauigauit
a portu. Cui frater angustia
tus gluter. urgēs eni eat
negocijū trāseundi. post ora
nes et lacrimas fiducia mē
te corrept. et ad sequendū

frem socii exhortatus. inter
undas profundi maris tractus
tandem in summa extremitate
vestigijs abulauit. Ter mo
ra. ubi nauta vet⁹ spexit ex
hortatur. et fres mox cū ve
locitate nauj reflexa fuste
pit. veniamq; petes cū lacri
mis indulgentiā impetrauit.
Vidi hominem fide dignissim.
qui frem eisdem in fluctibz
abulantē vidit. et multi ī
magna deuotōe aboztis la
crimis enarrauit. ¶ In or
dine cisterciensi specialit dedi
to virgini gloriose. multa val
de miracula referūt. q nō
nulli ex eis p scripta digne
memorie tradiderūt. Nos tn
vnū qd nrō stylus tpe. luret
forte assertū sit referamus.
Sonij claustrū xpi ē nobi
lissimū atq; ditissimū. Con
tigit aūt ut obnubilatōe te
lū tēpestatē aeris ītuissi
mā minaret. q et fra ē.
Ipsis ergo chorustratoribz
undeq; q aera. sequit et
fulgura. Que ut viderunt
monachi. certatim ad ecclē
siā fugerūt. ubi conuentu in
choro totalit assistato. videt
patrie. et specialit claustro
pecullū īmine. inchoāt altis
simis vocibz. Salue regina
mie. ꝛc. Et cū venissent ad
locū illū antiphone. ecce
ergo aduocata nra. illos
tuos misericordes oculos ad
nos cōuerte. subito vehemē
tissim⁹ ventus ab oriēte ve
niēs cū horribili fragore to
tum fenestras ecclie vtre
as cū tanto īpetu totaliter
dissipauit. ut ecclia firmissīe
solida corrue videret. Ter
moza. ubi in tanto discrimīe
satis p̄ritus cōuentꝰ flexit
genua. et illa vba antipho
ne cantauit. et ihesū bndictū
fructū ventris tui nobis post
hoc exilium ostende. statī yma
go crucifixi que media stabt
int̄ chorū monachorū et cōi
sociū fim. cōuersa ad orientē.
versus chorū monachorū re
flexa ē. Et ut in a monachꝰ
dictū est. cont̄ naturā pectu
re oculos aperuit. et mox
oīs timor sublata tēpestate
cessauit. Quis ergo in tanto
miraculo nō obstupescat. Ers
nō videat et plene collau
det illā misericordie patronā t
matrē. que specialī p̄uilegio
xpō pt impetrare. et filio re
cōciliare miseros qs nora
p̄scīpserat. ut bndictū ihesū
fructū ventris sui illis m
salutē ondat. qui venturus
est reprobis in dāpnatōez.
Cuius fructus ytra mirū ac
cidit qd subiungo. ¶ Est fi
delis p̄dicatorū walterus
nōie de meysenborch. vir
nobilis et religiosus valde.

Cum prebenda cathedralis ec
clesie in treueri delicta nino
et aliis possessionibz magnis
sub anis etatis sue sedecim
pdicatoz ordine introiuit.
et in tantu scia et religione
pfecit: ut poz in multis do
mibz et lectoz in ordie mag
nificus haberet. Hic a quo
da pncipe ipperij vocatus ml'
ta instantia venit: ut ei ad
salute ysuleret: et ei confessi
one audiret. Precedete at
nocte quo pncipe de mane
auditurus erat: meru thala
mo uno in domo iacebat.
In tepeste at noctis silentio
clamare valide cepit qi in
somnis: benedictus ihesus
fructus ventris tui. Quo au
dito: muratus sum⁹ piter et
pauisi: Mane fco conueni se
cretius dictu frem: qd sic cla
mas valide somniasset. Qui
rndit: In consuetudine mag
dixi anis multis: ut i salu
tacoe angelica nome ihesus
adda: et benedictus ihus fruc
tus ventris tui. Hac nocte is
ta factu est: ut nec⁹ ille huma
ni generis inimicus inudes sa
luti pnarpis que auditurus sit.
strangulare me voluit. Et ego
i solita salutacois voce pau
dus exclamaui: et hec dices
absscessit. Simile qd accidit
m: ut cu illa nobile iuuencula
relicta frederici filij comitis
de vienna a seculo recessisse.
et ad cysterciese ordine addux
isse. illaq; pmo ihuissimus deo
nu insultibz pulsaret: vidi qp
dyabolus a dextris ei⁹ stabat:
et ea ad se fortr trahe conaba
tur. Ego at ex adiuso stans
et ea ad volutu retrahe non
vales clamau audietibz filiz
qui mecu erat. Benedictus
ihesus fructus vetris tui. Ter
moza: iuuencula liberata est
et in ordie pfectus: tantuq; p
fecit qp abbatissa effecta est:
et custos collegij virginalis.
Hic ide frat e: qui nobilissi
ma illa puella: filia comitis
de vienna ut postea dicem⁹
et ad statu vite pfectissimu
addixit: et i miris et tau
ditis tribulacoibz lacrimis et
pibz ditiuis astantissima co
sebuauit. Retulit qz m
frater ordis pdicatoz de cu
ius vita et sanctitate no
dubito: miraculu de gl'osa
xpi mee plane pissimum.
Vir quida longo tpe deuotus
deo: cistrience ordine intiuit.
In quo et si diu sce vixit: ta
de tame dyabolo teptante
deuictus i pcm cecidit et ml'
tis p hoc occasione scandali
dedit. Pro quo ut i ordie illo
consuetu est ttissime tbulatus.
ad cor tame amarissima pe
nitencia rediit: et se ad xpi
gl'osa matrem totalit i pibz

et lacrimis ꝓstulit. ¶ In magno igi-
lurtu p tēpus non modicum
pōitus. tandē quadā die ora
uit. et raptus i extessiū mē
tis gloriosā virginē vidit. et
in brachio eius ḡm lactentem
puerū paruulū. sup oēm pl̄
chritudinē speciosū. ¶ Qui cū
videt ꝓ se filio matrē sup
plicantē. instabat ille se a
pctō et tribulacionibz liberaui.
et ad gr̄am p̄ oris vite vesti
tui. ¶ Dz cū puer ḡm renitēs vol
tū auertēt. et mat econtra
puerū in altā brachij pte tñs
ferret ut modius vultui
eius vultū sue benignitatis i
ferēt. illeq; iterū vultū auūtet.
et auersū mater frequētius
refouaret. tandē post mira
et pia supplicatione. euicit mi
m filio. et vultū eius ad piacu
lū serenauit. ut pām hōi ad
idulgentiā et statū p̄oris vi
te ad gr̄am condonaret. ¶ Ad
miri. ¶ Marie enī speciali p̄
uilegio ꝛcessū est. ut sedm
ꝓphetā utriusq; posset arguē.
et manū pone m abolz. ¶ Ad
m libro de natura rerū apte
valde signatū ē. ubi dicit. ḡ
i deserto ubi vnicornis. illud
ferocissim aḡt m morte hōi
nū ḡressat. atq; ferarū. pu
ella vero reliquit. ¶ Qui ad
ueniens oī ferocitate depo
sita casti corpis pudicitiā
in v̄gine venerat. qui recli
nās caput in sinu v̄ginis so
porat. ¶ Cui rorni ut vidim9
in burgesi ecclia flandrie sep
tē pedū m logitudie. virgo
manibz apphenso. flexibilem
reddit. et animis moderatū.
ita ḡ qn capit et occidit. vel
ad spectaculū exhibet. ¶ Quid
in vnicorni ferocissīo aīali.
n̄ xp̄m signatū accipi9. qui v
nice ptās est. ¶ Quia nō ē
ptās que xparet ei. et ptās
eterna que nō auferet. ¶ Quia
aīa incarnatione puniēdi m
celo angelos ꝓp̄ superbiā. in ter
hoīes ꝓpter inobedientiā. Sodo
mitas ꝓpter luxuriā. filios is
rael ꝓp murmur sue crapu
lā seuiebat. ¶ Huic nullo audē
te contradicē seuieti. ysaias cō
querit clamās. ¶ Nō est inḡt
qui cōsurgat et teneat te. ¶ Et
vide q̄ vere et q̄ recte aḡrit.
¶ Deq; enī hoc angelus i celo.
ner scīus in tra p̄sumpsit. Dz illa
pulcherriā mulieru maria
v̄go stirpis dauitice in deser
to mundi a filio dei media
te angelo paranympho iuenta
ē. cui9 pulchritudine virtutē
et sapietiā et pudicitiā casti
corpis veneratq;. illectus
et i sinu uteri v̄ginalis ca
put altissīe dignitatis sue hu
milit inclinauit. ¶ In quo no
uē mensibz sopozatq;. i tā
tū a sua ferocitate deflexq;
ē et animus moderatus. ut

se capi ꝓmitteꝛ et occidi mā
bus iudeoꝝ. Indeꝝ resurgēs
et ascendēs in celū. ante con
spectū patris vultus et ciuiū
suoꝝ in gloria solēpnis
victorie qua cont demones
triūphauit. admirabile vo
luit spectaculū exhiberi.
Et inde ē. q̄ nō modo seruit
uniuersis nr̄ ihesus sicut a
liquis seruiebat. quia q̄ ma
ioꝛes pr̄oꝛes nr̄i sint q̄ tur
fuisse ꝓbant. eo q̄ salutis
veritas magis inotuit. et ho
mes pr̄i ꝙ morte ei⁹ miora
tus sit i peccāte. Nz virgo
materq; ꝓpter nos matho
iure et fiducia ꝓnali toꝛ
nu illud unice potestatis ob
seruat. ut ipos quosq; lōga
nimitate sua patient expec
tet. et nō ut olim ruoꝛ i sce
lē feruāt deliquētes. Nz quid
tuoꝛ florentissima virgo pia
mater et dnā. qd tuoꝛ pro
sequi virtutes tuas? Hi cūc
ta corpis mei mēbra. et oēs
gutte vitalis sanguis mei
ꝑtent in linguas. potius
tñ multi laudis tue verba
deficient q̄ exēpla. Hīt de
clarissima in psonis vnitā
tis dignitate. sēdm textū
ꝓsequēnā aliqua videam?
Virginitas Iste in eode cap°
e cūctis aptiꝝ corpis virginalis.
Dicā illud ergo et si a multis
odiosius audiat. Multoꝝ
hatten? fuit opinio. ut si m
mulieribz pudoris sigillum
integrū ꝓseueꝛet. habita xtri
tōe et penitēcia ia pacta.
dari tñ debēt et credi coꝛ
rupte. etiā si alias coꝛrupte
sint. et virginitatis aureolā
pmēri. Cōtra ille incōparabilis
sue mist albertus fr̄ ordis
predicatoꝝ scripsit et dixit.
nullomō debē virginē reputa
ri quia sopita sensuū ta
tōe. in carnali delectatōe
fluxus corpis sēmie polluis
set. etiā si sigillū pudoris in
tactū incoꝛruptū et integrū
ꝓseruet. Alioquī in sexu uiri
li qui illo sigillo caret. neq; q̄
virginitatis dignitas habere
tur. qđ utriq; dicē ipsū et ab
surdū ēet. cū beatissim? a
postol? et euāgelista iohēs
virgo electus sit a dnō. et ꝓ
eo mr̄ cetos magis dilectus.
Teneam? ergo quia et i mu
lieribz et in viris dignitas
virginalis ē. et i utroq; sexu
sancti. aureolā mēbrantur.
In mulieribz vō et si vēcun
dius ꝓ fluxū cōcupie carr
nalis aliqne in mente coꝛ
rupte fuit. diu tamē sigillū
pudoris a coitu viri inte
gru ꝓseueret. habita xtri
tōe et penitēcia de ꝑctis.
ꝓfectari et velari ab epīs q̄
virgines iure pnt. Et hoc q̄
dem fit ad tūlgētia pie

mris ecclie. q̄ in casu vēcūdie
hūane ꝟsulit et pudoris. Nūr
preterea vḡfinitanis exēpla q̄
nris tpibz euenerūt. ad exhor
tationē vḡfinū differamus.
De vḡfinitate āt loquit bēs
augustinꝰ dicēs. Multe q̄dē
contrios conatus pīntū suoz
ignite. ardore supni amoris
superauerūt. Fratus ē pater.
plorauit mater. nō curauit
illa. cui ante oculos vsaba
tur speciosꝰ forma p̄ filijs
hoim. Cuius rei exempla
ꝯplima. quoz vnū sub nrō
tpe sp̄ a nobili de gonnelin
ppe cametacū acepi. utpote
que psonā vidit et nouit.
gliosissimū referentē. In ro
ma quedam sanctissīa virgo
fuit. noīe isabelina. Hec sorore
nobilissimi et ditissimi comi
tis apulie. scīa ardore p
stātissima fuit. Que cū a fre
comite trādi nuptijs conare
tur. assūpto virili habitu.
clam aufugit. Directis ergo
nūcijs p oēs vias. frat co
mes eā īsequit. via qua
fugiebat. Multū aūt effu
gium sororꝰ videns ad obuiū
mare se ꝓtulit. et crucis sig
no se signās. se ex alta rupe
ī mari proiecit. Qd ubi frat
vidit. eiulatu magno sorori
de rupe clamauit. Huc oīa
m̄ soror carissīa reuertaris
ad me. cōstruā tibi monasti
ū dictatū copijs. in quo libē
seruias deo soli. Cuius clamo
res virgo sancta q̄ surda aure
ptrīsies. p apla maris spacia
pcedebat. Et vide q̄nta vtus
diuini miraculi. Mirabilima
tandi artis ignara oculis ac
manibz in celū extensis. q̄
p aridā ambularet maris
pfunda trīsibat. Quo trīsito.
in desertissimis ytalie silius
tribz āīs sub virili habitu
scissio crudā seni hēmite ser
uiuit. ut sibi spūale vitē
di modū plenius īformaret.
Inde verens asturias et ne
quicias timuit. ne se proderz
femīa. quia hēmitā erga se
affici soluto āplius aduertebt.
fugit cit mare in punicus
sicilie desertis. Et ibi sup ar
borē adiutorio cuiusdā fide
lis viri. arto valde cōstricto
tugurio. p nouēniū latitauit
eodē sibi vivo ita elemosiaz
mīstrāte. ut nūq̄ ppr victū
desendē cogeret. Per post
ea spū cogente ī roma pue
nit. et innocentiū papam
tertiū. cū oī clero et ppło ci
uitatis seuera et audaci
redargutionē pmonuit. Hic
victus eo longissīo tpe fuit.
Per in ebdomada nullo ad
iecto. panē cū aqua comedit.
et sup nudā penitus ter
rā. equata cernice pedibus
reqeuit. Talia et hijs silia

de ũginibz facta et ffesta ĩ eo
tpe si referirẽ. potius me tẽ
pus deseret ꝯ exẽpla.
¶ Vidim⁹ enĩ plures filias co
mitũ et baronũ · q ꝑmet dnip
cijs in monasterijs vel ꝛ
ffratribz ũginiũ vitã celibẽ
elegerunt. Quarũ int̃ cetãs
una filia vienensis comitis
vidi. q ad ꝓdicationẽ ciuus
dã frãz ordis ꝓdicatoꝝ val
teri noie ciu⁹ suũ ꝓpriũ fecd̃m ẽti
onẽ. mandata cõstantia pa
rentes euasit. ut sponso suo
xpõ ihu cũ sororibz ordis ꝓ
dicatoꝝ ĩ valle btẽ marie ĩ
dyocesi treuerẽsi libẽ deser
uiret. Iter enĩ romanoꝝ
moderatoris neptis. et ĩpa
toris ffrater ⁊ sobrina. et a
chaie ꝓncipis soror. a ꝓnti
bus et amicis ꝓpabat nobi
lissimis et nuptijs copulãi.
ꝙ quã posset cor̃ posteritas
sublimari. Illa at alias mtẽ
dens sollicitauit aiõ matrẽ
dicti loci sorores ĩuisẽ. Quo
ubi venit. alias cũ militibz
et familia intẽta matre. fili
a ut ꝓpius ordinauerat vo
tis ĩ caplm sororibz. votũ
religiõis fecit. habitũ induit.
et ĩpositũ respõsoꝝ. regnũ
mũdi. ipa met inchoauit.
Ad cõuentũ letissimis vocib⁹
ꝓsequentẽ audit mater. mi
tatur cõuentũ repẽtine le
tiãe. mittit vnã ex suis vi
dẽ quid eet. Veniãt ille.
beatissimã volendã habitu
sacri ordis insignitã. Quo
audito. mr attonita. accurrit
cape filiã furibũda. nec cũ
tata emunitate loci violẽ
infrigẽ. rapta secũ adduxit.
et ĩ palacio viennẽsi artissiẽ
custodie mancipauit. Et vide
quali cõstantia vixerit. Cibis
tantũ refulãtibz cõtenta se
cũdũ ordinẽ. alios comedẽ
nulla cogi violẽtia potẽat.
Alia quoq⁹ statuta ordis a q̃
bz corpus vl' aĩm⁹ arceri no
potat. vigilãtius obseruabat.
Detracto tantũ illi habitu
ordis. violẽter coloratis eã
vestibz ꝺuebãt. Nuditatem
ei pati. ũginale pudicitiã
no decebat. Ad mozoꝝ ũbis⁹
D epos. abbates. et platos.
et ꝙ altius pfessioĩs moni
ales et religiosas diuersi
genis tẽptabat. nec tñ inf.
trienniũ vel ad reditũ seculi.
vel saltẽ ad laxioris vite or
dinẽ. aĩm ei⁹ cõuertẽ potu
erũt. Dicebat enĩ. verbis
ĩnitens apli. In ea vocatõe
qua vocata sum. ĩmobilis
ꝑmanebo. Parentes ꝙ⁹ et
amici a reuocatõe illius fi
nalit̃ desperati. eã redire ad
dictũ locũ et ordinẽ ꝑmise
runt. Vbi tantis exẽplis vite
fulget. ut nulla in ea deesse
se virtutis dignitas videat.

Lxv

¶ Vidim⁹ et illā quā mun⁹ iuste extremā ponim⁹. filiā ludouici regis frāciorū. sorore rē scilicz deuotissimi regis ludouici. qui feliciss̄ regnāt ad p̄sens. Uer despōsata filio friderici. conradō. romanorū imp̄atoris. i virginitate p̄manē inupta p̄e legit. Que soli deo vacans. adeo ste placōi dedit⁹ et virtuti. ut nulla ei cuba i illis tristitoriis videat⁹. Hz et ipi⁹ fratri quē dixi⁹. rex deuotiss̄imus ludouicus. in tantū amplectit⁹ virginee dignitatis pudicitiā consectātes. ut parisius collegerit maxiāz multitudinē beginarū. ut se in humilitatis obsequiis exerceat et saluet. ¶ Capl̄m

Des xxix.

Hullo mō se cō cubitu mulcet⁹. nec in libidinē resoluit⁹. Sapient⁹ et bene vba distinxit. Coitus et si naturalis ē matris et filie. tamē ad fornicatiōis vel adulterij ptinz malū. Resoluto vō in libidinē. innatalis viri tāgit timen. Et hoc fit dupliciter. vel p se. vl̄ p aliū. qđ fit p̄t dici ōm̄ peccō. Et quidē de demonibz incubis in diuīsis libris expositorū legi. ut in libris augustini sup genesim cont̄ manicheos. et alis multis locis. De demonibus vō silvaticis nie nūq̄ legisse reperi. Et in hoc notat⁹ q̄ vicii cont̄ naturā demonibz ē etiā vēnandi. Vđ glosa velle videt⁹ sup illud iocū ezechielis xxxiiō. ubi dicit⁹. Dabo te i manibz palestinorū. id ē deonū. qui etiā erubescāt de vitia scelerata. vicii cont̄ natura intelligēs. ¶ Michi p plures ānos in cpātio cāme racesi vices gerēti epi in cōfessiōibz audiēdis. quedā mulier cū maxīo merore et pudore ꝓfessa ē. se assiduo factum hoc scelē in lectulo lasciuisse. demonēq̄ int̄ se et parietē cū cachinno clamātē audisse. fy. fi. fi. int̄iectione significās indignātis. Quia voce ꝓfessa mulier. cadē hora cucurrit ad me. et beneficio absolutiōis accepto. penitētiam etiā ult̄ quā statuam ans̄simā egit. Hz et aliā p idē fere temp⁹ audiui vocē. que cū multis latinis in ꝓfessa. fere se i ꝓsimili vicio polluē tē audisse vocē demonis et dixisse. Age misera. age qđ agis. bene tibi soluer⁹ in p̄ximo qđ nūc facis. Uer multo post ubi mulier cōfessa ē et a pcō resiliit. ex timore maxīo morte incurrit. et qđ hic p̄ pniam nō expleuit. i purgatorio diris penis ex

solut. ¶ Richarda quedā hȳ
uaij ut m certissiē relatū est.
nefandissiā uetula fuit. que
multis āis in monasterio
degens. nichil tñ religionis
ī eo ꝛsecuta ē aut ꝓfuit. ꝑmo
tanto erat deterioꝛ. quāto ma
ioꝛ ꝓfessa fuerat sc̄itatē. Moꝛ
tua ergo. in claustro sepulta.
Per moza. sequēti nocte stro
pha nigerrima cū porcellis
septē colorꝫ eiusdē manifes
te visa ē intrare claustrū. ve
tulāq; sepultā effodē et mem
bratī corpꝰ miserabile laniare.
et uiscera eꝰ longo tractu ꝑ
claustri ābitū dissipare. Quo
facto. cū porcellis strophа dis
paruit. et post se feda uestī
gia deliqt. Et notādū ualde
et admirandū ē. ꝙ nōnulle ex
monialibꝫ claustri. strophā cū
porcellis uidē nō poterāt. ꝛ
grunitū earū clarius audie
bāt. Certū quidē est quoꝛūdā
oculos minus ee abiles dēo
rū fantasmata cernē. aliq̄n
uō natā ꝓlucidos. ut eis pos
sint demones assūptis coꝛpo
ribus nō latere. ¶ Venerabilis
bonifacius quondā lausanē
sis epūs. nup rector in theo
logia pisius. michi tūc et mꝫ
tis aliis retulit. quēdā clericū
se in cōfessione audisse. ꝙ ma
lo assuefactus usu se strecta
cōibꝫ illicitis ad libidinē pro
mbat. Pronefas auditu. Et
vide q̄d sequit. Ubi hoꝛ semel
ut erat solutus attēptauit.
manū mē cruenta loco uirilis
mēbri colubrū apphendit.
Quo in facto. hoꝛroꝛe pcussꝰ
ad confessionē mox uenit.
et in multis lac̄mis pnīam
egit. Aristoteles in libꝛo de
aīalibꝫ auctoꝛ ē. qui dicit.
ꝙ nullū aīmal erit extra se
mē nisi homo. et in hoc ordi
natōe nature contrꝫ plus ꝯ
peccat. Hoc tantū malū ihe
ronimꝰ ee dixit. ut ꝑ eo multo
tpe filius dei distulerit īcarnari. Hoc etiā tantū est. ut
augustinꝰ dicat. Deo natē
uenīēte in carne. oēs hostes
nature. sodomitas ītelligē.
mozte reproba et subita pe
riisse. ¶ Adolescēs adhuc so
dalē habebā m scolis pariſ
ii studioꝛ. carū ualde pudi
ci et bonū. ꝛ heu postmodū
a mgro quodā suo ꝑ hui⁹cri
mē uicij deꝑuatū. Ammoꝛ
at ꝑ me et alios amicos et
alios familiares suos. cur ip
se tante nobilitatis uir. talis
turpitudinis ifamiā pateret.
Cessauit ille pluries. ꝛ semp
reuertī in pristina labebatur.
Ad hūc euentū dāpnabilē.
res mirāda ꝓuenit. Venert
ad eū in ciuitatē in q̄ erat
canonicꝰ uir nobilis ꝙsan
guineꝰ eiꝰ. et apud eū hoſ
pitati sūt. cū multo seruien

tuī cōmittit. ꝓcta ar tena cū
ſelomans hoſpitibz iuuēis ſo
pora dediſſz. vix clientibz ſopo
ratis tribuit clamare repit.
et auxiliū fortiter ſuoare.
Ad dnī ergo ſuū clamore cli
entes turbati ſurgūt. et tacī
onē nullā in eo clamoribz ī
ueniūt. Aduertētes cū ca
nonicas decimū acceſſiunt.
Concitꝰ ille venit. ad lectulū
reſidet clamitātis. Confite
pcā iuuenē adhortat. et di
uinū nō humanū auxiliū
ſuoare. Ille cū decanꝰ ei nig
nis vocibz inclamaꝛz. tandē
poſt diutinā decani clamā
tis vocē. cū terribilibz ocul
inſpexit dicēs. Ve illi qui ſe
duxit me. Ad ꝙd ſup me di
uinū auxiliū inuocabo? Et
te iā video patulū infernū.
pītes demones. et ad rapi
endū me tribulit minantes.
Cūqz oēs ut ſe potius ſig
naret. cū latinus inclamaret.
ille ꝙ nichil adūtens. clau
ſis oculis auertit faciē ſuā.
et cū duris vocibz animā exa
lauit. Cumulus in vitio q̄da
de epatu ramarenſi cū ſa
cerdote ſuo accedēs ad me
rogabat ut eū abſoluerē.
quē reiciuanitē p̄ annos pl̄
mos abſoluerā. et pñiam
ei iniunxerā ſalutarē. Quē
cū ad ꝓceſſionē epm mitte
rellē qui grauius afflugedū.
a ſacerdote rogatus ſū. ut tali
crimine abſoluere penitentē.
ut fleris genubz coram nobis
rogaret dnm. ut ſi poſtea re
ciuiuaret in ſcelē. eū mox di
uina vindicta puniret. Con
ſenſi ergo crimini. et heu mi
mīſero ꝙ aſenſi. Mox ille flex
it genua. et vindictā in ſe
reciuiuare precatus ē. Ab
ſolui eū. receſſit gaudēs. Sed
feria tēia aut ārta poſt paſ
cha. inſtigante dyabolo paſ
ſus ē reciuiuū. mortē horri
fice clamās. vindicta dei ſu
p me. ait. ī poſtea ſacdos re
tulit. amariſſīa morte multa
tus ē. Vidi et quēda hui
vicij nefandum virū. de quo
m̄ vir boni teſtimonij p̄bz refe
rebat. quia cū ille p̄ virde p̄
tū anteiret. p̄bz vō ſequeret.
tuent veſtigia p̄tereuntis in
gramine q̄ igne ardenti mā
feſtiſſīe paluiſſe. Quē et nos
poſtea p̄ceptm? p vim ſcelera
tiſſima. morte turpiſſīa peri
iſſe. Nullū eū p̄cm tā ſepe
deus reꝑba morte ꝺēpnat.
Dicit nōnulli et vē credo. q̄
nullus talis vicij poſtq̄ rēp
vite mortalis xp̄i. ꝙd ad āos
fere triginta tres extendit in
ſcelē pſeuerās exceſſerit. ñ
ſpeciali miraculo redēptoris
potit liberari. Ad frequētes
in eo p̄bandum? q̄ in octoge
narios et ī centenarios iſto

Item

crimē p cōfessionē inuenum
irretitos. Qd miri? Omē tē
pus qđ xp̄us vixit. mozū dis
ciplina fuit. Qui ergo spre
to tpe qđ ad penitēciā abilis
simū iudicat amicū nature
qui xp̄s ē. ab hostilitate na
ture auerti neglexit. vix ū
qđ postea sine difficultate p
maxia ab hoc stelę cōtinebit.
¶ Beate mēozie magister
petrus quondā cantor pari
siensis. cuidā m̄ noto narra
uit se vidisse locū in ḡtami
ne. ubi de vespe quidā clerī
a hoc vitio infecti cōsedebāt.
de mane oīb; cuiā locus ha
bitatissīo roze infusis. sine
ullo roze qi steleris cōsciū
sissimū inuenisse. Unde ī
libro sapie aptē satis de zo
doma dicit. In testionū mist
nequitie. fumiq; fabrida ascat
deserta terra. Et hoc uiste
in gente que ita exarsit. In
sticitate etiā illa loci illius q
exps mansit a roze. sterilitas
denotat que fit in talu vitio
tenus ipse. Unde psalmista.
Extraxerūt ab utō. locuti sūt
falsa. quia vix pfecte et ītegr
tales confitentur. Unde ille
vir fortissim⁹ iudas. qui tot
victorijs fuerat insignitus.
dextris ad dextrā hostiū
sinistro cornu tui bachides
pēbat cōtritus ē et confusus.
hic multi cōfiteri volentes.
de pctis cōib; et assuetis aut
dacter se expediūt ascitēdo.
Et cū ad īusitata pcta sicut
sūt īmanalia venerit. pudo
re erubescēcie pdo segnit̄er
obmutescit. Unde bene sodo
ma interpretat̄ mutā. quia ēp
dm tales muti sūt. ad eos
spūs scūs intrare non pt.
Quapter iob dicit. Non
parcam oi meo. ꝑ loqr in
tribulatōe spūs mei. et cō
questabor in amaritudine
aīe mee. Quid at̄ plus de
cōfessiōe pcōz videat dicē.
in medijs pferam. Proxim
ad innocentiā tenet locū. vē
cuida pcti cōfessio. Omnium
narrare. vigilantis ī dictū
ē. Non late pdest peccātib;
qa si latendi facultate habēt.
fiduciā nō habent. Cuta ē
stelera non pnt. Et maxima
eni pena peccātū est pec
casse. nec illū scelus. hic ill⁹
fortuna exornet muneribz suis.
īpunitū est. quoniā scelus
ī stelę supplicū est. Aliquē
ergo habeat oīs ho secretū
quē vereat. qui cōscius sui
secretū sit. cui⁹ auctoritate se
cretū cōrigat si errauit. Ta
les cōsolatur et animat ad
audaciā. vir ille cruditissim⁹
et humanissim⁹ augustinus.
Qd magt erubescis o homo
cōfiteri? Pudōr fuisse et tu.
Cōfitē ergo homo hoc pudōr

hom̃o. hoc pt̃o. Qd times
ofiteri? Homo sū. hūanū
a me nichil alienū puto. Qd
times ofiteri? Id qđ p̃fessio
nē sc̃o. minus sc̃o. q̃ id qđ nefao.
Confiteri times. qui nō cō
fitendo potes ee occultus.
Fuge qđ vis. Si nō cōfessꝰ
fates. inconfessus dāpnabis.
Id hoc enī deus exigit cō
fessionē. ut liberꝫ humilem.
Id hoc dāpnat nō cōfiten
tē. ut puniat superbū. Ergo
tristis esto aīmo cōfitearis.
cōfessus exulta quia iā sa
nans. Ipē est iudex tuus.
pretor tuus. Prevenit eū
et venit sanē eū in cōfes
sione. pter quē et p quē cō
fessus ē. Iuger causā eius
et defensor ē penitentis. et
ipetrator venie cōfitentis.
Cōfessus fabula fermꝰ. et
exulta iā in via. Noli ti
mē iudicē. Adiutor tuus iu
dex tuus. aīmo ecce ofessꝰ
inuenisti saluatorē. Impu
te ofiuit ut redimēt. redēp
tū deseret ut poat. Ipe
as in ofessione pretor os tu
um. ne claudat sup te pute
us os suū. Et nota q̃ pu
teū dicit infernū hic. Qđ
hic nris tribꝰ accidere au
diam? Erat in villa brue
rellesi brabātie. sacdos q̃dā
vita et moribꝰ plurimū ꝛ
honestus. Hic grule et luxu
rie deditus. nichil fere vide
bat aliud meditari. Post fi
nē ānorū pauco2 postq̃ pbr
fuerat ordinatꝰ iusto dei iu
dicio ipremeditate defuctus
e. Per multo post. quida pbr
cōmensalis eius et socius. nū
crepusculo noctis via aggre
ext villā. audiunt miserabi
le vocē q̃ de sub tra plan
gentis. Consternatꝰ at pbr.
quis nā esset cōsignās inqui
rit. Qs es tu? Et vox. Ego
mat sū infelix ille socius tuꝰ.
Et rursus pbr. Quo in
quit tibi ē? Quare de hu
mo eloquiū tuū? Cuille
dato rugitu maxio. Ve mi
hi mich. ve. ve. qm clausit
sup me puteus os suū. Et
cū q̃ penigero volatu vox
plangentis defertur. in horū
audita ē. Mirabilius tū intel
ligens ipm qui hoc audiuit
presbiterū. in nullo prius
vitā miserā correxisse. sed
obisse morte turpissimā. et
feda neq̃uisse cōmissoꝝ
vestigia posteris reliquisse.
Didiꝰ tū multarū de
licta. et possessionū pbrm.
qui poris audita dāpnatōe
pbri. ola penitus radicitus di
misit. et religionē cisterciē
sem intrās bene vixit et o
bijt. Nota ergo. qa illi ad
cumulū dāpnatois. et isti
ad vitā conversois res ista

gesta sucessit. Videāt itaq; fidelīū et potissīē claustraliū apes. ne mī se coitu mustreāt. Indutū enī grīale diluuiū tpe noe legit sup terram. eo q filij dei filiabz hoīm mustrebātur. Et ecce plus mō fit. ubi nō solū filij dei filiabz hoīm. sī eciā filiabz dei gd grauius est. Sūt religiosi feīs religiosis mustrentur. Nec vidimus et hoc frequēter. q quidam sēdm verbū apli reperiunt spū. et carne sīmati sunt. Voluerūt quidā et utinam beato modo. filias sue spūales. et eas fecerūt postea cū rubinas. Econuerso. nōnulle feē ex viris spūales filios sue voluerūt. que postea cārnales mēes effecte. ex filijs spūalibz carnales filios peperūt. De subitu ei talū. narrāte mī sanctissīa abbatissa ordīs cisterciēsis. ipo moderno tpe in burgūdia audiuit videam⁹. Sūt quidā noīe seīs tantū et mūstis. monialē quandā alterius ordīs iuuencula sub religiosis spē perurebat. Tacta ergo occasione cū socia seniore iuuencula monialis pūs biterū visitauit. Post lautos aūt cibos et potū imoderatū. monialis in loco uno. et pbr in alio quieuerūt. Nāme fēa. puella monialis so cā iuuencula ad matutina rū execucionē offici nisa ē exurgere. Quā cū strepitu pmo quia silētiū tenebat. deinde pulsacoibz ut attēptauit ner pferrē. surgens ēsumit socia nec uenit. Turbata ergo cū tota familia monialis cū pro ēfessione facti ei clare vellet nō possent. cū horrore et scandalo multoz sicut uenta fuerāt ābozū simul cadauera sūt sepulta. Sed et hīc queri pt si miraculose aut naturaliter factū sit qd narrant. Et ēt pōdeo. et miraculose et naturaliter. Miraculose ad exēpla facti detestabilis ut uiteť. Naturaliter. quia p nimio ardore libidīs. in tpe luxū et delectacōe nimia coitus. exhaurīūť spūs aūales. et cor nimie delicatū reclusionē nō recepit. sub ins motibz interceptū. Quid āt de luxuria et turpi amore et īpudicicia plīs sentiāt audiam⁹. Luxurie hoīes dedīti uoluptatibz se īmergūt. quibz i cōsuetudinē adductis uare nō pnit. Et ob hoc misertimi sūt q eo puenerūt. ut illis q fuerāt facta sūt necessaria. Deseruīt uoluptatibz non fuit. et mala sua. qd malo rū ultimū ē dilexit. Tunc

at cōsūmā est infelicitas. ubi
turpia nō solū delectāt. sed
etiā placēt. Et desinit cē re
medio locus. ubicūq; fuerāt
vitia mores feruntur et fiūt.
Necesse ē enī. ut in ūmen
sū ereat cupiditas. q̄ natāle
modū trānsilit. Illa enī habet
finē suū. Insania āt et ex
libidīe orta sine tēmino fiūt.
Consiliari nisi turpi turpi
turpi ratōe. turpis amor
nō pt. Et si fedū. delectatio
nis tū cōmodū luxuriāte
sequit. cōsiliante vo tpia
nullū. et hoc tpissimū iudi
co. Quāto ihonestior turpitu
do luxurie pdimet. tanto ho
nestiorē pdicāe mstī
monia approbat. Est autē
pdicatiā virox ac mlierū
papuū firmamētū. nullo no
minis respectus sinceritas
innocentie flos pmanēs. q̄
nisi de matrimonial scola
cesset. Due voluptates sūt
gustus et tactus. hoibz cōes
et bestijs. Et ideo ī pendiū
nio habendi sūt. qui hijs
ferinis voluptatibz deser
uiūt. Dū quidā stolidus
audīēte pictagora diceret.
malle se cū mulieribz q̄ cū
philosophis versari. ait.
Et sues magr maluit ī cenо
q̄ in floribz volutari. Et q̄
nisi ad oēm timorē semp
via dirigit. de viis p quas
ad fornicatōis lapsū mulie
pueniat. aliq̄d latius disse
ram9. Et hec via prīa ad
fornicatiōnē. cogitatiōes ma
las et turpes. cōsensus aut
malā voluntatē precedē certū
ē. Has maxīē vel pollutōes
pollutōis oratōis nrē sacri
ficū. virtus omnis qua deus
pater filiū liberauit vel ver
berauit. cū abrahā abigit.
Unde ysaias. Auferte malū
cogitatiōnū vestrarū. ab oculis
meis. Auertit enī cogitatiōes
sepant nos a deo. pbata āt
virtus cogitat insipientes q̄
audi omnia. Demones utiq;
qui vexant nos in cogitati
one maligna. Ad ī libro de
natura rerū apissīe descri
nat. Aer enī. Edisio vl̄ pōsi
tion arbor ē in pside. et int
ptat eum dexterā. In hac re
libe q̄ fruitur serpentes vo
lantes. tum ppter tutelā. tū
ppter fructū eius quo mirifi
re delectant. libentius deq̄
escit. Aer murū. Non enī
solū odore erigit et libera serpē
tes vexat. sed ut eā vetent
attingi. Quid in ista arbore
ñ crux xpi? Ad in dextera
nisi mater eius q̄ iuxta cru
cem stetit. Et quid ī serpē
tibz ñ demones. qui tot lū
bas id ē scās animas valide
psequūtur. Sum nō solū
odore ūtus q̄ in fructu

xps ꝯtrahit. veruꝫtiã et
ubiã. hoc ē crucis signũ fu
giũt et abhorrẽt. ¶ Vna tes
te ãgustino. ubicũq; crucis
xpi signũ cũ fide p̃cessit.
nichil ibi notẽ poterit ĩmi
cus De hac arbore sc̃a ec̃ia
lerabũda cantat in ymno Ex
fidelis mit oẽs arbor una no
bilis. nulla silua talẽ pfert
fronde flore germine. ¶ Hui⁹
fructũ sponsa in cãticis dic⁹
dilẽ gustauit suo ¶ Vt autẽ
arceãt⁹ ē ãmus a cognita
rẽ. pfius audit eleganter
dicẽs ¶ Nõ ato ruinã patit⁹
ñ qui ruinã timet. ¶ Nullus
maior ē ꝯquesta. q̃ q̃ tolle
ras ãm ãmq; capiat. ¶ Po
tes enĩ ãm effugẽ sine ca
pi. et hoc plane pbatur sic:
Dẽ p̃cm actio. ois enĩ ac
tio voluntaria. ergo dẽ pcm
voluntarii. ¶ Dimitte ergo er
rorẽ. quia nemo per
mt ĩnitus. ¶ Hinc quor corp⁹
mortũ est. et ĩ mille fœ
tor fines. mẽs vitiosa dis
currit. ¶ Nichil peccãt oculi.
si non oculus mens ipeat.
Quãdo aũt malũ sit: cogita
tiones fœdẽ pversas. et p
eas allum ad ꝯsensu. sub
exẽplo ponim⁹ euidenti⁹
¶ Vidi virũ in babilonie
pbis decore ũtutis et for
me despectũ. quẽ inuenem
puella lasciuiẽs impetebat.
Nephas aũt duxẽs iuuenis
virginẽ deflorare. stupri
cõsensum ꝯtaffugit. et in con
spectu familie dom⁹ quasi
tum a puella recedit. Que
illa ĩuerecundus insecutus
sup eius genua se lomuit.
et dato gemitu suspirio. ãm⁹
nuseam euersis lũbis exa
lauit. Que virũ gtrauit
cõtristari. si rem mortis sb
ite ĩ puella. put potuit con
fortauit. eius astutiã. ac
certi dei iudicii in desiũ
ne sicut debuit collaudans.
¶ Secũda via fornicationis est
iuuenis oculoꝝ in visu. Vñ
iob cauendi cõsiliũ dixit dñs.
Pactam meam depdatus ē ocu
meus. Vñ utiq; pauit in
dauid. qui incaute visa bet
sabee captus ē oculus. et
cũ adultero crimen pdicõis
et homicidij pcrauit. Et
pter hoc sollicitus oauit
in psalmo. Auerte oculos
meos ne videãt vanitatẽ.
¶ In pnbz sueuit ejs ala
manũ cotidiãus. sicut a fre
quentero que sibi posita. nu
per audiui. mulier quedã
deuotissima erat et nobilis.
pulcherrima etiã secũdm ei
ne mẽ oẽs patrie fœminas
reputatã. Ad hãc videndã
cũ multi nobiles ac potẽ
tes sepius cõuenirẽt. et
illa p̃ usitatã hmodi

graūis sepius ꝛbaret. ne sa
luz curiosa videūtibz occasio sa
dali ꝓberet. ꝙa sēm phm. mg
no vel mīo periculo custodit
ꝙd multas placz. oratoriū
suū sola semel mīrās fusis
ad deū lacrimis. dixit. Video
michi xp̄e ihesu ex causa q̄
industi me periculū imine.
turet eni aīm meā fortiter
fixeris. ut nulla prorsꝰ vāi
tate ꝛmoueat. tamē non
modicū ptimesco dare me
posse causā debilibz. ut tēp
tationū cupidē aliquatꝰ
assitent. Iusto ergo te mi
seri cordissīe pater et dn̄e.
ut spēm meā in tāta fedi
tate ꝛmittes. ut carnis mi
serie turpitudo mi horrore
potius sit. ꝙ pulcritudo
fuerit in honore. Hoc dicto
strūi lepra fedissima cōtra
buit vultus ei⁹. emperunt
pustule. oculi tumuerunt.
os latenū inepte patuit. na
sus q̄ gibbosa deformitate
cōtortus. aliena penitꝰ fa
cie demōstrauit. Aer mox
effrenēte illa ocurrit ma
ritus. vixq̄ eā tanti ꝑ ha
bitū recognouit. ꝙnā que
nā sit. Et ea dicente ego
sū. mox ille totus ihorruit.
Et ut vidit familia oīs
simul exclamauit i planc
tū. mirātes ꝓcipue. qd ta
subito sue dn̄e ꝛtigiss. Cui

baris ꝓntibz illius notis oīb;
et amicis. cōsulit ꝓfessus.
Vnder incurabilem lepra
fore. nichil aliud ee cōsilij. ni
si ext habitatione hoīm colle
cetur. Qd ut factū est. et
audiuit frater ordis ꝓdica
toꝝ. qui ei⁹ confessionē au
dire solebat. venit ad illā.
et mire fraudēte inimicū
q̄rit causā ꝛopinati et sub
iti morbi. Quā ut illa per
ordinē enarrauit. frat ꝛpe
turbatꝰ et miratus nō mo
dice. increpauit eā dicēs. O
miserrima et stultissima mu
lierū. que i ꝛtumelia et pe
riculū viri tui opus dei m
te ꝓcum ꝛstrūa destruxisti.
et parētes et amicos tuos
qui deū laudauerūt et ve
nerati sūt in te. ad blasphe
mandū nūc ꝓ tale ꝛfortu
nū ꝓuocasti. Age nūc cau
sam. ꝛfessa ꝓtinꝰ. et ad
cōtrariū rei ꝛtestē diuinā
miserā impelles. Hoc
dicto. rediit frater. Illa āt
totalit in lacrimis resoluta.
orauit ad dn̄m dicēs. Dn̄e
ꝓꝝ et dnātoꝝ vite mee. ut
libentori mente et puriori
spū seruire tibi. hoc i me
flagellū lepre a tua boni
tate fidis precabz expetiui.
Vbi ꝙa audio a ꝓpe meo spi
rituali cui me tota deuoti
one ꝛmisi. me ꝛtra salutē

mea a te oim dño petiuſſe
rofto te p tuã benignuſſima
miritate. ut i me tuũ plaſ
ma reſtituas. ſedm qđ tue
placuerit optie voluntati.
Mira res. Dir ẏba ꝑpleuit
et in tũtã claritate cutis et
elegãtia formę ſubito ſit fa
ies reſtituta. ut nec in ea
vmꝰ rugę veſtigiũ. vl' tenu
iſſiã ſaltẽ macula remane
ret. Quo viſo. gaudet mile.
et vroꝛẽ reputat ſibi quaſi
reddita reduuia. Exultat
fãula. fama rei geſte diffũ
dit. letant amici. applaudit
et ꝓxia. et meritis xpi pietas
oꝛe oim collaudat. Et vir
quidẽ miles ãno dimidio
ſuperuixit. Cũ meritis mul
ceamus nõ ĩmemoꝛ bõitã
tis xpi. ni filia vnica qua
habebat: et poſſeſſionibz v
niuſis ad monaſteriũ ſoꝛoꝝ
ordis predicatoꝛ tñſit. qđ
hemberti dicat. et in eo
auctoꝛe deo religioſiſſime
uerſat. Vide ergo lectoꝛ.
aſidera vtute in femiã. que
mundũ abhoꝛruit oculi
ſpudiũ. ut i ſe ꝓcul ſtãã
tia lepre plagã accipiat. Ad
nimiũ negus oculo quod
creatũ eſt. Deo moyſes in
lege phibet filijs iſrl ne ſe
quant coꝛpalcoꝛes ſuas. et
oculos p res vanas foꝛni
cantes. Et cetaſtio. Oculꝰ
malus ad mala nõ ſaciabi
tur. et in ẽſtinã erit ſemp.
Nõ ab re dñs in euãgelio
dicit. Si oculus tuus ſcãda
lizat te. erue eũ et proice abs
te. ſimꝫ hoc ad ĩam diuĩ
ſit intelligẽ. ſinpotius per
oculũ negua cõcupiſcẽtia
male voluntatis intelligas.
et hãc emendã a capite
coꝛdis. ꝓcidendãq; mutuato
ꝓpoſito ne in factũ ꝓdiens
plabaris. et ſit ſcandalizã
tis a ꝓximo. et p ſequẽs
primũ ſcãdalizes. Vidi
ſem virũ nigrũ ſpudonẽ
pb'am beſtiarũ in nyniella.
de quo ciſſiẽ ferebat. qa
ñ in ſenectꝰ opido hano
nie ſcolas regere adoleſcẽs.
ſenute ſemel femiã ꝓpla
tus. p ãnos tres ipa moꝛ
tua in tũtũ ẽptatus ẽ. ut
exꝛepto eo qđ vigilias ſuſti
nebat. oi noꝛte i ſõpnis ex
derꝛ ẽe ꝓtem. Lenties ſpꝰ
ſedm ſe dyabolũ nõ ceſſare.
de noꝛte dum tumultũ mu
lieris moꝛtue aperuit. et
nares et fauce in ſcẽno pu
trefacti coꝛpis tam diu te
nuit. ut pene nimio fetoꝛe
ſuffocatꝰ ipſi moꝛtuus ca
deret reſupin? Que res
in tantũ valuit ſcõ viro.
ut nullũ poſtea ſtimulũ
in carne ſentiret. De hoꝛ
illud ſecretũ accepi. qꝫ ſtnã

ubi dicti viri bm aiā p ydroē
emens corpꝰ extruit. cuidā ad
ſtuordeā miliaria lōge po/
ſito p visionē apparuit. et
cuiꝰ eēt meriti lapis pciosꝰ
quē in pectore portare vide
bat ad illustrandū totū orbē
ydoneus et clarus ostendit.
¶ Nec mirū. ut ꝙ multoꝝ corꝝ
da ad cognitionē vitatis il
lustrauerat ubo dei et vtu
tis exemplo. felix eius aiā
tanto lume poniret. ¶ Hinc
ludouicus methalanesiū epꝰ
fuit uir corpe ve nustissimꝰ
et pudicus. Quē ut vidit ꝙ
dā gillias regum oculos co
tinent i eū. et opportuno loco
vomitū ad scribitū ministrauit.
Quē ille toto vultu et ocu
lo indignati despiciēs. verbis
minis ꝛsumpsit. Cuiꝰ oculꝰ
post mortē eius in fetore cada
uere extingui et aligari nō
potuit. ut mihi et multis
aliis audientibꝰ mgr iohānes
de fiuitate abbas quondā
regularis in eadē ciuitate. qui
ipm oculū quasi cristallinū
lucidissimū vidit. et postmo
dū nobis enarrauit. Hinc fi
t eleuatoꝛ dicti sci corpis.
qđ anus plusq̄ quadrigentis
in tra iacuerat. Et iuste ꝙ
dē oculus eius in mortuo
corpe extingui nō poterat. ꝙ
totū mortifitē hostē in
fragili vasculo viuidꝰ pma
nebat. Et ve merito extiscꝰ
aligari nō debuit. ꝙ venenū
corruptoꝛis intrinsice reape
nō sumpsit. ¶ Qd aūt de oculo
nō figendo plinius senem sen
sisse narrauit? Quid deponē
mgr vult desiderii rerum
oim quarū cupiditate fla
gitauit. et oculos et aures
ab his ꝙ reliquit auertit.
Nichil enī facilius q̄ amoꝛ
recrudescat. Affectus quoniꝫ
se vertet. pcul aliqđ pnē si
e occupationis inueniet. Lo
gitationes vagas et inutiles a
uelud somno similes nō re
cipies. Cogitatio stabil' sit
et certa. sine deliberet. sine
querat. sine ꝛcipiet. nō recedt
a vero. Si cōtinēs es et cū
corpis tui p sensū singulos
motus observa. ne idecoꝛ
sint. ¶ Nec ideo ꝛcepnas quia
latent. nā nichil differt si
nemo videat. cū ipe illos
videas. Si oculus cōtupis
cit aliena. si aures heserint
fugę. si auferit lingua restri
ge. Si tactū manꝰ allexerit.
retrahe. Si animosus odoꝛ ir
repserit. narib ꝛstringe. Et
hoc quidē si pmo motu in
ausu diuersis abhominabunt
sensus vitia. et mito fedē ni
hil coquiescet. Excluditur
affectus facilius q̄ expellit.
Quia nō ē certo vegredi
facile. optimū est cūcto nō

pfredi. ¶ Nure pulchitudinis adolescēs cernēs in sua spē sollicitari plūmas illustriū feraꝝ. vultū suū confodit vulneribz. malēs deformitatē habē fedatas. q̄ formā ornamentū aliene libidis.

¶ Tercia via fornicationē. ē osiliatrū abhorreda ūmanitas. De hijs ecclīastes dicit. Unctua tua mulieres fortes decerpit. et p̄uauit eas laboribz suis. Unctua tercia ē tpitudinū media trix. q̄ p̄me matris eue speciē gerit. q̄ vitū in omī sapiēcia et decore pfectū sedurit. et expulit a paradiso. Que es q̄. t᷑ puella simpler erps fallacie q̄ taliū manꝰ possis effugē. si semel eā remisseris p̄bes audiri? Dolū tibi restat consiliū. ut taliū ꝛsortia tibi sēp vites. nec cū eis vadas aut sedeas. q̄a nil puellis p̄mio suis isto malo. Nuroꝝ certe et duꝝ mutatꝰ sū. q̄ tinulia ium tales nō puniūt. q̄ p re modica fuē iudicāt et suspendūt. Lex moysi in lemi co p̄cepit. q̄ si q̄s hoīem furatus fuerit et vēdiderit. sī ulla nusdia moriat. Sit f᷑ tū mami. furtū ꝛsilio. nī ullo mō differūt in pcō. Qua q̄ pena plectēda ē lamia. que puelle aiam qua sedurit tradit dyabolo. et corp᷑ lenocinijs defedandū? Preterea turpius dehonestare vel dānificare nō p̄t hoiem. q̄ in filia vel vroze. ¶ Audi q̄d hic nup̄ tpe vemus audierit. Erat ho. ut in frater ordis p̄dicatoꝝ venerit. faber lignarius ad modū tenuis. vroze habēs pulchrā et bonā. In hac dies quida pecūa. ꝑ inops corde oculos iecerat ipudicos. Missa ergo ab ea nesciēda vetula. intrat domum iuuēcule. salutat eā q̄ ingenitū. resedit ad ignē. Nec mora. cū tristitie oculis fatigatā se plangit. Querit hec iuuencula anū cur veniat. aut q̄d querat. Et vetula. Di ipa sis nescia talis nois. talis q̄ mris filia. quā habē me ore do in ista vicinia cōsobrinā. Cui iuuencula. Di sū nescia q̄ dē. noīe tali censeoꝝ. et eciā habui talē matrē. Cui vetula veniens in oscula iuuencule. bene inq̄t assimularis optīe mri tue. Cu āt quale virū habes? Cui illa. Bonū inq̄t. ope fabri lignarium. Mox vetula altius emulato gemitu. Heu inq̄t optime mris filia. quō ad istā miseriā venisti. ut fabz habeas virū. que tot in patria tua magnos et divites habuisti? Vere dicis. q̄ mestu

nil ap̄lius lorica repressit. Inde
q̄rit die reuersa. ve mḡr mi
hi̅ sollicitor. ut post iforti
nium tuu̅ salte copiosius re
bus valeas habundare. Inue
ni ergo viā qua hoc fieri po
terit si cōsentis. Est in ciuita
te ista vir potēs et diues. q̄
te ut ieri michi dixit cū tuu̅
iforti̅iu̅ deplorare sup oia
diligēs cōpiscit. Cū isto q̄
dē habebis q̄tūd corpi pla
cē potit vl decē. Cui iuuen
cula. Domi mḡr viri. et me
liorē me habeo. Diuitias at
tu prāo non cupio augere.
Cui vetula q̄ blando vultu
ingratulans. et hīr mḡr ma
gis te diligo cunctis. Hec
dicens abiit. et post dōm̄
reuersa dixit. Veni mecum
carissima. et ecclesiā pri
ciose virgis visitem. Nic
hil ergo mali suspecta. sim
plex iuuencula paret illi. et
cū vetula vadit. Ut ubi ad
portā diuitis tulerit. ut p
ordinauerat vetula. iuue
cula rapit. et ptrahit in
cōclaue. Angustiata ergo
iuuencula. et eiul⁹ ad au
res vetule se inclinās. mi
hi aūt mḡr hac nocte stigit.
iuxta cōsuetudinē femarū.
Ad horā nūc liberes me ig
nata dilassiā. et fide dam
spondeo citus redire. Annu
it vetula. Assensit et diues.

Hīr ergo iuuencula domū redi
ens. q̄d fiat excogitat. Erant
de vicinia tres fortes et vali
das femīas. et eas cū scopis dā
in thalamo collocauit. Quasi
at vellet cultioribz vestibz in
dui. veniente vetulā velut
ad sui auxilii introduxit.
firmatoq̄ hostio scinrūt fē
ne. et nudatū vestibz pauti
it scopis miserū usq̄ ad ef
fusionē sanguis. nec cessant
a verberibz donec eiulatu
tonante vetula ostiū exilui
et nuda penitus p plateas
aufugit. Narratibz cūctis q̄d
factū sit audiūt. et cōstantē
in castitate iuuencula p tot
nimiūi ciuitatē extollunt.
plusq̄ luctata ē in honore t gra
bone fame. q̄ fuisset in cūctis
copiis diuitis adepturā.
De mulī quoq̄ affinitate cō
miseria. a fratre ordis predi
catoz verissiā relatōe prepi.
Erat vetula infelix que illectā
iuuencula p septēniū circūm
duxit. et diuersis vendidit
viris p ōpine corruptā. Ta
lesino aūt sno hoc egerat vetu
la. ut vnicuiq̄ cognoscēti illā
violatam penitus videt. Con
tigit inde ut p fata intrante
augusto mēse vetula predēt.
iuuencula subsequēte. Nec
mora. a demonibz rapit ve
tula. et videte iuuencula p
aeris vacuū usq̄ in lōginquū

quo eā amplius videꝛe nō po
terat ferebat. ¶ Hor viso. ster
tur iumenta. et illi qui mi
hor retulit sequēti die ꝓfessa
penituit. et laudabiliter post
ea vixit. ¶ Dicit aūt de cōsiliat
ōꝛe diximꝰ q̄ puellas ꝓstitu
it. ita et de adulteris dicim⁹
q̄ ꝓpꝛioꝛū vꝛoꝛes defedāt.
quare sēm leges ciuiles sta
tutū non sit. ut emen dā ab
hōnabile nō puniat. ¶ Nā
tū aūt malū et ip̄ deforme
sit. deus oīpotens in quoda
pulice theutonie demōstrauit.
¶ Nec de late cōiugis in tem
peste noctis silēcio exurgēs.
cōpleto cū alterna flagitiō do
mū luna lucente redibat. Cu
ius fenestrā ꝑ fenestrā mūtus
vꝛoꝛ eminꝰ ꝛeplata clamat
hoꝛrifice. Ad cuius clamoꝛē an
cille domꝰ et familia cōcur
rentes. mox ad cōtutū dñi
piter clamauerūt. q̄ a ꝛspū
demonis detētati. ¶ Qđ ut mi
les vidit. q̄adiuerūt faciē suā
a forma ꝓpa recessisse. et di
uino iudicio sēm vilitatem
pēn ꝛfusois ignominiā mi
nuisse. Ergo ubi delituit nisi
mane. ꝓpeꝛat vsus ecclesiam.
ut cōfessus sacerdoti formam
ꝓpꝛiā recipe meꝛeatur. Cui cū
uaꝛe et penides ville ꝓdē
tes ad pascua lōgius obuiaꝛēt. mox
diros dedē mugitus. et q̄ mox
minari fulmē retroacte. oēs
quoq̄ possūt diffugiūt. ¶ Dem
pastoꝛes. et obuii quiq; fu
gerūt. ¶ Cardos aūt in ostio et
clesie ad dicendas hoꝛas re
sidēs. mox ut illū vidit sig
nauit se. et intꝛās ecclesiā
ostiū post se clausit. ¶ Cui mi
les ꝓstratus se ante foꝛes ec
clesie. miseꝛe mēa pat sce.
miseꝛe miseꝛiō ꝓtoꝛi. ¶ Nō
ego sū ille q̄ videoꝛ. sed hoꝛ
rū ꝓtis exigentibꝰ meis ac
cidit. ut ī me iniuria q̄si fa
ciem deformet. ¶ Sꝛ penitēti
ā mihi ꝛsp̄ ad me. et sic de me
q̄d deus voluerit expectabo.
¶ Nec mora. ubi miles cum
mitra cōtrahē et lacrimis ē
cōfessō. lauacꝝ illa cōfusio
deterſa ē. et ꝓpriam faciē cū
sua integritate recepit. ¶ Vi
mus plures ex his qui mul
tē optime cognouerūt. nobis
q̄s isti de illo veritate testi
mōnia narrauerūt. ¶ Quēta
via ad fornicationē ē luxus
ī verbis. Qđ salomon de mu
liere blanda et vaga testa
tur dicēs. Illaqauit eā mul
tis sermonibꝰ. ¶ Dux enī mu
lieres. et q̄d turpius ē mu
lieres viros illaqant et il
laqueāt. ¶ Talū lingua ut
dicit bt̄s iacobꝰ aplūs in ca
nonica epla. ignis malū
q̄d mentes in se ante pacē
ſcas fluctuare faciat. vl in
ciuit. plena veneno mortifo.

quia mentes ita ifiat tēpta
toui. ut nec tiore dei vi ho
minū vel dāpno aut scāda
lo possint anelli. ut sit m
corpe p corruptionē z in
aīa p pcm. in oculis dei p
mū. et subsequēr in oculis
hoīm cofundar. Tu ergo v
ro xpi. sine in ppōito vidua
vel quis honesta mulier ma
trimonio copulata. ab inutio
cōtere caput tēptatoris. et nō
erit necesse cū labore et ne
cessitate nō modica hereti
cum renocare. Maria virgo
oīs vtutis et castitatis exē
plar etiā in sermone angeli
ubi ad se clausā ingredientē
vidit. turbata ē. et hoc qa
aereū corpus i similitudinem
viri lequētis accepat. Visim
cōes enī angelorū in spiritu
p. ppriū subiectū hoc ē i ppa
natum angelicū. ut credi dif
ficile pr assueta erat habē.
Salutatē ergo angelū et fe
mīdandā virginē astrictē
nō vbi dubia. sed modi nesci
ant inquirit. Quō inquit
fiet istud? Dz et tu castitatis
amatrix si salte verbū viri
suspecti audieris sande mo
ras. Ab ipe sermonē. audiri
aiunt. Aristoteles testis ē in
libro de aīalibz. qp qdā sus
solliciter viare rigidas au
res tenuerit nō sentit in
cōitū. Ubi vo aures laxare
incepert ad luxuriā stimulas.
Ad eundēmus hoc exēplo.
Et nota qp ide plus dicit
qp oe aīal habet aures mo
biles preter hoīem. Rigidas
ergo et īmobiles aures ha
bens. et cū aspide cauda er
ratis rei que tibi suggerit eas
obtura. ne exaudias. id est
ex corde audias incantātē.
Raro enī fit ut nocumū qd
aures introeat et cor nō le
dat. Et ppter hoc hortat sa
lomon dicēs. Sepi aures
tuas spinis. ne salicet q
īportune intrare voluerit
īportunus hūc repellas.
Et hoc patet sub exēplo
venerabilis iohis bosnēsis
quodā epi. et postea mīstri
ordis pdicatorū. ut a fratre
ipo ordis prepi factū com
mēdatissimū audiam. Fre
derici nuper imperatōre
romanoz. luxu corpis im
pudētissimū. huic beat vir
secretius arguebat. Qd li
cet impator patient audi
re videt extraneus. i corde
tn indignātissime ruminaba.
Precepit ergo anda sue
pulcherrime ut cetus scubi
ne. ut sem viri secretius
cōueniret. et eū si ullo
modo posset īclinaret ad e
lapsū. Qd ubi illa secreti
us et cōuenientius et mali
ciosius attēptauit. dam in

insidiis impatorē cū pluribz
cōtinentē. vir beatus manū
extendēs in sublime. mētrice
in maxillā cū virtute pcus
sit. et facetenꝰ in trā elisit.
Quo in facto sēm viri ipa
tor in tanta postmodū re
uerentia habuit. ut vix illi
tantū in ecclia sca credidēt.
Vide ergo serue dei. vide ū
go xpi. q̄ntū lingue malū.
q̄ntā siluā. nisi repta frussꝫ
mira viri vtutis soliditas
intendisset. Quis no videt in
tanto viro lapsu totū et tā
tū ordinē vacillasse? Credo
salomonis tunq̄ expto. q̄ vi
reū virus mulier mala
Per sexū hinc exclude vi
le. Dixit enī sapiēs. Cum
fatuis nō habeas cōsiliū.
Nō enī poterūt diligē nisi
ea q̄ sibi placēt. Et iterum
infra. Cōsiliarijs malis
serua aiam tuā. Et beatꝰ
augustinꝰ sibi cuiq̄. oppe
tit mat et appetit cōcupīa
mulierū. Et vide q̄ exactabi
lis dolus ē. q̄ quida magis
tēptant de hijs psonis que
spēm in habitu et religiōe
pretendūt. q̄ de hijs que se
nullo se dederūt. Et mulie
res similit que nūq̄ de vi
ris secularibz tēptarent.
eas dyabolꝰ et mens prisa
in sōs et religiosos vel vi
ros etiastricos stimulabat.

Cui simile quid in libro de na
tura rerū plinius apte pōit.
Dus mag. q̄n luxurie furijs
agitat. in viri irruit tēpla
mactē veste indutū. Et hoc
pateat. sub exēplo q̄d nrīs
tpibz in hyspania stigerit
audia? Predicator q̄da
et actiue et ordiē in hyspa
nia maxim⁹ fuit. qui frat
dnicis dictus. cū bto dnico
ibidē pdicatoz ordinē am
pliauit. Hic opimoē scīa
tis et gra acceptissimꝰ e/
rat. regi castelle et nobilibz
vniuersis. sicut a fratre
ordis predicatoz i nouita
te ipi⁹ ordis annis ia fere
elapsis q̄rzagintā accepi.
Qdā ubi quedā soldaria
ut gallice uocant tales. q̄
reuera solēpnissiā mētrix
vidit et iuuidit. dixit regi
et suis. Qdā creditis de is
to hoīe q̄ē sāctissimū repu
tatis? Qnda vobis quid
ipē sit. et cū vobis viden
tibz ad cōcubitū flectam.
Cuiq; rex mētrice ut vir
urbanꝰ et nobilis inuepa
ret. et illa hoc i periculū vi
te sue si nō posset hoc istan
ter pmittet. respōdit rex.
fiat ut sponspōdisti. Vet
mora. ubi quada die vir
beatꝰ in pdicacōe stabat
publica mētrix ad vestigi
a eiꝰ cū muro emulatu et

lacrimus spectante ꝙlo se ꝓstra
uit. Cui ut ille vidit. exhila
ratus i se qꝫ sup penitentē
ꝓpassioīs lacrimas fudit. Cui
auditu confessione eiꝰ p multos
dies cōsolat eā. et ꝑam
sentidū qd decebat mutare
habitū fecit. Humilitate ergo
et obediētia in oīb; simula
ta. post multos etiā flex
nosos. quos ātiquo serpente
dorente tēptauerat. ad istud
tandē inauditū doli tenditu
lit cōuertit ingeniū. Flenit
diebz multis. nec ulla lacrī
marū causā extorqre potuit
vir beatus. donec ille ꝓmit
teret ut esset īnocētissime sī
plex. i subuētione salutis illi
us totulit se datuꝝ. Ad hāc
vocē mētitꝛ cū clamore va
lido et lacrimis. o deus inqt
oīpotēs. ubi hec miserīa
meruit. ut p voto tanti
seruū tuū in salutē meā
ad oēm libitū obtinere?
Et ille. Audacter inqt pe
te qd vis. et fiet. Et illa.
Deꝛe inqt nūc ꝙa mei
misertus ē deus. Unū test
tat. quo pacto pata sit et ī
mortē et in penā ue. qui
ꝓpis expiri. Cui ille. Qd
ē hoc inqt? Et illa īdignato
vultu suspirās. quo nichil
min9 qī mētitꝛ vilissiā pu
taret. Detundor inqt dicē
qd tamē vitā admite vitāe
nō possit. nisi vite sola tuo fru
ar cōtubiū. mee salutis à vite
spes ee nō pt. Nox ille dolū
viperee mentis intelligēs. nr
hoc inqt frustraberis. esto cer
ta. Et hec dicēs. assignauit
ei locū quo eā soliū sūmo ma
ne post dies ꝙnq; ueniret.
Intermedijs igit hijs diebz vir
bēs in cellā cōtinuus per
noctabat. Mulier vō regre
sus qd actū sit occulte indi
cat. iubēs eos sui introitū
obseruare. Qd plura? Itupe
facto rege ad suos. qd fieri de
beat ꝓstolat. Ignis vō dei a ne
dia nocte ad mīstre lecti ex tur
bonibz ignē in cella pauerit.
Mane ergo pulsante ad ostū
mulieꝛe. intromisit eā vir be
atus. baculoqꝫ cōfricās ignē
ut magis ignescēt. mox se de
posuit sup ignē dicēs. Ecce
lectus tuus opꝰ dignū. Ipse cu
pa meā. aliū non habebis.
Hoc ut vidit mulier. qī mor
tuū reddit. Militēs vō ꝓtis
ex insidijs urrietes. beatū
virū sine adustione aliqua
corpis aut amictu ī medijs
ignibz. mulierē āt uerigida
tā ad pterē qī mortuā in
uenerūt. Horroꝛe igit et ā
miratiōe cōfusi. rogāt ab
igne surgē sēm virū et stul
tis suis ꝓsumptionibz indulgē.
Quo facto exhibit cū furo
re miserimā. et nisi vir bēs

instantissiō et cū difficultate
ei fuisset psidio. illā strictū iubē
re reste ignibz cōsumassent.
Nec mirū. in facto isto p totū
regnū hyspanie pdicatoꝝ ū
ordo recens adhuc coaluit ꝛ
ualuit sublimari. Nota igr.
lector qnta pniciositas ī muli
ere vilissima. cui fornicatoēs
in tota hyspania neqq̄ sibi
sufficere potuerūt. ñ etiā in tm̄
sō ordīē q̄reret corruptores.
Ideo de muliere neq̄. salomō
cōquerit dicēs. Inuenī amā
riorē morte muliere. que la
queus ē venatoꝝ ū. et sagena
cor ei⁹. Vincula sūt manus ei⁹
Qui placet deo effugiet illā.
et qui pctor est capiet ab illa.
Multos enī vulnerātos dejecit
et fortissimi quiq̄ interfecti sūt
ab ea. Et iob. Ignis mquit
ei⁹ primas arsit. et flā
ma de ore ei⁹ egredit. Quid
tibi ergo serue dei q̄d tibi cū
fēmis cōfabulacio tā assidua?
Mirabant de xpō qui deus
et hō simul. et ab oī suspectī
one remotus. mirabāt mag̃
discipuli. q cū muliere dns
loquebatur. Quid ergo faci
endū est tibi pctor homo. q
mentē gestas infirmā. et na
turā infectā? Si iuuenis es.
nulla securitas. si senex. ex
pone in te cū illo q̄ dixit. Ad
hur ignicul⁹ venit. Iz rndes.
Zelus me tenuit. et hoc salus
proximi. Et indeo. Quid q̄d et aī
mas viri habēt? Quare nō
cū illis assiduas colloq̄a? Et
utiq̄ viri pluribz et maioribz
periculis patēt. Nodereris q̄.
verba cū feēis. semp sit tibi tes
tis in oculis. Sermones utiles
et succinctos ꝓponit. luis si no
luit ee otiose. flectiq̄ nequit
ad salutē. cōsulo q te subtra
has. et negotiū deo ꝓmittas.
Hoc q̄ maxīe. si specialī sor
te psonarū curā nō habes.
Quid enī tibi pdest si oīm
ūsū mūdū lucreris. et aīe
tue detimentū patiaris? Si
forte in longeuo etatis ūsu et
retroacta castitate cōfidis. au
dias q̄d dicat sapiēs. et vē
verīdicꝰ augustin⁹. Cū muli
eribz sermo brevis asper et
rigidus habendus ē. Nec ꝰ
mīn⁹ vitande. quia bone ī
dolis et honeste vident. sed
q̄nto religiosiores. tāto ma
gis allicīt. et sub spē veli
gionis plurimū nocet vitus
libidīs. Credē m ut episcop⁹
loquor et exptus. cedros lī
bani. ꝯfractū arietes reppe
sub hac peste corruisse. de q
rū vita nō mīn⁹ suspicabat.
q̄ de hieronimi vel ābrosij
turpitudīe ꝯpridica. Audīe q̄d
audisti. Si ī viridi ligno hec
facta sūt. in arido q̄d fiet?
Ignis est mulier. et ignis
usq̄ ad cōsūptionē deuorās

Exm

Qd nt de se iuuenes sentiat
nescio. ecce ia sexagesima ano
rū sū uno mīo. et undiq;
pstrepentiz malis casū adhuc
lubricantis horresco. Meor
sū facti qd moderno tpe nr
rumāc esem dyoresim actid.
Quida clericus a puericia celebs et castus. post lō
gū theologie studiū in solep
ni cōuentuali ecclia canō
nic est adeptus. Iam zelo
ergo ductus. p̄bendā p
prochiali ecclia mutauit.
In q̄ cū p septenniū fructuo
se et fideliť multū laborasset p̄dicando et exēplo aiaș
luctus ē xp̄o. qs dyabolus
conabat auferre. Tradit ḡ.
ut vigo sexagenaria q̄ alicui
illius sacdotis lauare et mū
dare solebat. sola sine teste
vel socia thalamū ingredēt.
Qd plura? Ad tā nefandū
infortunium res deuenit. ut
ābo sacdos et mulier a inuic
separent. diu seruato vgi
nitatis et castitatis lilio
frustrauerūt. Et quidē mu
lier in tantū doluit. ut pre
nimia amaritudie morte
acceleratz in plāctu. Later
dos vō exptus īcognitū. in
luxuria adhuc ut credim
vltimū pseuerat. Qd mirū
Quāto locus altior. tanto
casus grauior. Unde mito ā
gelor casus irrepabil' fuit.

Qd in ordie aliorū religioso
rū fiat ītuemor. Nec ei ē meū
iudicare si scire. De fratre p
dicatore ordie utpote magis
familiari mī et cognito. scio oēs
fere quos in scandalū sū or
dis recidisse cognoui. ꝯ ire
pabilit corruisse. Credo tn
usqz ī hodiernū die q̄ presēs
opusculū scribo unū ee mīc or
dines istū quē dns ihesꝰ xp̄s
sua pietate et gra mitius nr
rodiuit. sicut ipe exptus sū q̄
a tginta ānis in diuersis re
gionibz vites epor confessio
nes audiēs exequebar. Quā
ta uia ad fornicationē ē luxꝰ
in ostiulo. Qd salomon ī p
uerbiis insinuās de mulie
ercula et vagā. apprehensū
magt iuuenē ostiulat. Causa
huiꝰ ē. qa luxuria p ostiulū
intrat. quia ī ostiulatibz cō
uenientia priū fit. et quales
spūs cōiungunt. Unde aris
totiles dicit. qp equi ante
coytū cōspirāt anhelitu et
p hoc ad luxuriā puocant.
Quō hoc vim sit illi magr
consciī sūt qui cōfessiones au
diūt illius ḡneris mulie
rū. qs nolo ꝓpter scādalū
ꝓpalare ex habitu. Quāti
enī ex ostiulis enormitas
fedtatū eueniat nolo de
tegere nescientibz. ne nitant
ī occultū. et a dyabolo gruis
ius atteptēt. Nec forte di

nas. Nulla prorsus m osculis li
bidine moueor. ꝑ deū in vir
gine veneror. et pntia eius
inhibitoris affligor. O me
quissiē mentiēs. qui hec di
cis. Audi qd dicat xp̄s dicat
qui falli nō pt nec failere.
Xp̄s est deus. et eos qui
adorat. in spū et veritate o
portz adorare. Ad ergo di
cis deū p osculū in virgine
venerari? Esto. Donam⁹ te
in osculis libidiē nō move
ri. Eis securū te facies nō
metem saltē virginis. nō vas
fragilissimū corp⁹. in osculis
lubrici? Prim⁹ maxime
talibz feriari ecia deuotaz
affia corpa. q̄ coitū nō move
rit. Et in hoc euidentissima
ratio demōstrat. qua hosti
illis maiori delamnoē cōtus
miorat. q̄ in istis expis. qui
solū sine corruptōe corpis li
catū augmentat. Absit tñ
ab illa mēte xp̄iana licitū
et sine crimine credendū osci
lū. dū verdicius augustinꝰ
in reprila sua. ecia fixum
oculū tanta pena censuit
vindicādū de te. Si igit vir
gine aut feīnā in xp̄o di
lectis quia sca. ei cauē debes
sicut et tibi. De te quidem
ut dicis securꝰ ee potis m
osculis nō moueri. de illa
nūq̄. Discrimē ergo te sine
mortali pctō omittē nō licet

bit. Si quis. virgo xp̄i q̄ ad sāc
tū osculū inuitauerit te. spu
tū p osculo reddas. pugnū
infernas cōtrectatiōi. nec cre
das hūc seruū xp̄i ꝑ sathā
ne. nō amatorē ꝑ corruptō
rē. nō pudicie zelatorē. ꝑ
eū vilissimū nouis lectatorē.

Exm

Existēs in oppido maxīo
brabātie bruxellesi. venit
ad me puella q̄dā vehz te
nuis et formosa. cū multis
lacrimis sibi postulās mise
ri. Quā cū hortarer dicere
qd habēt. illa cū eiulatu
hei inq̄t me misera. q̄ cū
sacrdos quidā violēter me
vellet oppme et oscularet
me inuitam. illū adūsa ma
nu prussi in facie. et p na
res sanguinolētū reddidi.
Pro quo ut mi dicat a dīis
romā me adire modis o
bus oportebit. Tuc ergo vix
tinēs a cachimo. et q̄ seri
ose locutus. terrui illā tñ
q̄ grauit exressiss. Tandē
iuramētū eā accipiēs. q̄
staret mādato meo. dixi
illi sub pstito iuramēto. Tibi
propio. ut si ille vl' alius pbr
violētā tibi in osculis vel
cōtrectatiōibz facē voluīt.
stricto pugno valide ocu
lū si potes extrahas stret
tāti. nec in hoc ulli ordī
parcas. qa castitate tueri
licet. sicut corpis vitā. Hoc

et leticiã

Exẽ

ut dixi. oẽs qui aderãt. ꝛ ipsã puellã in risu maximũ cõmittau. ¶ Vidim⁹ in gallie ꝑtibz vbiq̃ cui⁹ vtutẽ mirabilẽ. nõ expedit subticẽ Her nitroq; orbata parente in domo fris multis loco pe disseque seruiebat. Que cũ nulli⁹ eius iocos ꝓ. sq; vellet admittẽ. ea quadã die m ꝓpanda salsa manbz occupata quidã ex satellitibz illã nisq; ẽ osculari. sed frustra. Nã pistillo quo salsam terebat ei capite mox pcussit. Cui ille lesus. o ne quissia mgt. quare me volente ludẽ pcussisti. Cui illa substomachans. et ego mgt. In tali ergo rigore vi tutis vbi nobilis ꝓseueras adeo famosa ẽ effecta. ut comitissa de cucholismo eam cũ filia sua regina agnite. ut illius instrueret obsequiis collocauit. Her cũ nullomõ postea virũ acipe cõsentiret. cũ multis regijs muneribz et honoribz ad gallias ẽ reiisa. et in domo hospitalis apud pranmũ hũmilis ꝛoror effecta. Quã nos vidim⁹ eiusdẽ dom⁹ magistrã. et ĩ seruitute xpi labore et senectute cõfectã. ¶ Hẽ quidẽ et si mõ ad ꝓpositũ nõ spectat. ista nr̃ rante narrabo. Eo in tpe quo in anglia morabat. nos trũ in mari captũ regine adlatũ ẽ. qđ in paucis distabat a feria. ñ ꝙ caput itm signatũ habebat. ac si sup fronte cõna in modũ vasis qđ ficellã dicim⁹ mfigniret. Comedebat et bibebat. et nouis marie fructibz lembatur. Nullis vbis utebatur. aut voce. ñ ꝙ exili gemitu molestias exp̃mebat. Tribz annis in palacio fuit. Etiam hic magnificandꝰ deus est. qui digne in creaturis talibz etiã deus mirabilis ꝓcreatur. ¶ Sexta via ad fornicatorem ẽ luxus in cõtrectu cõibz uberũ vel pudendorũ. Vnd salomon ĩ ꝓuerbijs m sinuas de muliere vaga pacti mgt. Vultu blandit dicẽs. Veni ebriem⁹ uberibz. ꝛ fruam⁹ cupitis aplexibz. Ven ꝙ flagitiosis actibz. se ĩmisceat humana nobilitas. Hac nota irrationabilitatis. solus irrationabilitatis capax homo fedat. nec illũ irrationale aial hmõi moꝛi ferabz maculat. Nota ergo ꝙta miseria illo rũ est. qui numeris insipientibz isipientiores fieri ꝓbant. Nec bestia factus hõ. ꝙ bestia turpior ẽ. Legit̃ ꝓmo libro legit. ꝙ azotij qui intꝑtantur incendentes mutuo palpatores et cõtractores itel

lige. in secretiori pte natium
vindicta dei iustissia sūt pas
si. Vide q̄ntū scelus et q̄nta
nequa. cū accubuit vni feis.
nidi nudis. et credit se cor
ruptoīs euasisse spurcicias.
si arta regione polluta. figu
rā carnis integrū pseueret.
Hoc saluo factū q̄d volt.
Absit hoc a mundissime vgi
nis filio. ut hāc sponsā ve
putet sceleratissie sordida
tā. Aplius enī despōdit vni
uo virginē castā. exhibere
xpō. Castā inquit. nō pollu
tā. Testor deū spem quoq;
cōem oīm bonorū. q̄ plures
me in cōfessioīb; audiuisse
q̄ magis detractationū occa
sione extra predicta pecca
uerit. q̄ si decē prioos de
ptis fribus genuisset. Que
ni xpiano pcī natālis. ad
inaturale? Plagicū hoc ma
lū late p orbē serpēs. etiā
vicinio cōiugali nūctos ūiol
uit. Et vide qd hīc etiā
vicinio cōiugali in ciuitate
si ciuitate. sub venerabili co
spectu eiusdē urbis epō ita
gerit. Virū quēdā fuisse p
cepiq; qui tali vicio sibiarte
bat. ut nō ei sufficeret delec
tatio coitus cū vxore. quin e
nā cōtrectacoibz illicitis ea
molestaret. Ergo ut nocte
quadā declamāte vxore q
impetrante vindictā dei ma
ritus ꝑpetrato vehement' se
le ad ventris officiū surrex
isse. mox soluto ventre p se
creta nature in cloacā vas
cera ei' defrenderūt. Ver mo
ra clamās reportat' ad lec
tū. et publicā voce cōfessus
cū diuissio manuū cruciatu
gs q̄ ignibz ureret' absūdi
perist. in horā diei tertiā ex
piauit. Vide ergo q̄ dig
na tali q̄ vindicta illata sit.
Si ergo viri flagicū cū vx
ore. tanta aīaduersioē puni
tū est. q̄d illi actum fuit. qui
in ꝓposito cōmendi et sub
specie religioīs talia emise
rūt? Iste sūt vre ser certe
verbis. p quas ad fornica
cioīs ludibriū ꝓuenit. Ver
illud vitabit caut petrus. q̄
p eas vl' vnā eciā cōsense
rit frequētare. Un ecclias
tes. Via ipiorū strata lapi
dibz. et in vijs eorū in
feri et mors. Et psalmis
ta ipsecūdo dicit. Fiat via
illorū tenebre. q̄tū ad extem
cionē. et lubricū. q̄tū ad
facilitatē petūdi. et an
gel' dñi subaudias mal'
coartās eos. q̄tū ad exi
tū. Et cant. Semite iustorū
q̄ lux splēdēs. et via eorū
vie pulchre. et nō coarta
bunt' gressꝰ illorū. Ꝑ vias
ergo īmūdorū flos agri in
iuriatis. et lilia cōuallīū

in ūgnibz steterunt. Quo fi
gredi est. quo diūtendū ē.
In libro iudicū regre ysiliū.
angelū gedeonē instruētē
attendas. Cū enī gedeon
q̄ et yerobaal sacrificiū sup
lapidē ex coctis carnibz ob
tulissē. p̄cepit āgelus ut sil
lis carniū supfusū offerret.
Qd in carne. nisi fornicatio
nis aut adulterij carnale p̄
cutiū? Et qd ī iure m q̄ caro
exroquit. nī p̄dicatū vnguz
luxus. p quas etiā mentes
cōstantissime m mollitiē re
soluūtur? Prius enī q̄ mēs
immundis cogitatibz imoze
tur. oculos vagos īmute. pi
cat. suggestiones cōsiliatrī
exaudiat. amatozijs se vbis
īmulceat. osculis mulceat.
et tandē cōrectatoes illici
tas patiat. Prius q̄ mō ista
sustineat. mēs et caro ysras
fortissiā pseuerat. Cū vō ta
libz, dare aīm cepit et sense
rit miserijs delectari. velut
exocta caro in tabem resol
uit. et absq; ulla fortitudi
ne subsequit ante factē tri
bulatis.

Caplm. xxx.

Hes quidē licet
nequaq̄ cōtu mis
ceant. tamē mix
tiū filioz examē emittit.
Quid ē at sine cōtactio
luxus castē et pudice mix
tiū examē emittē filioz.
nisi in vnitate miris ecclie non
adulteratēs vbiū dei sicut di
cit aplūs. id ē lucrū aliud m
clinantes. sedule p̄dicatoīs
et vtutis exēplo. xpo dño ad
optatōis filios gignere? Inde
ē q̄ spūs scūs in cāticis āmi
rat. O q̄ pulchra ingt castā
gnatio cū caritate. Nichil
fedioris caritas patit. si mū
da et pudica cōplectit. Un
beato augustinō m libro sup
iohem. O sponsa xpi. pulchē
mē mulieres. hoc ē vtutes.
inq̄ dealbata. ascendēs et ī
cūbens sup fratrē tuū. ga
nuō hūc illustraris ut cōde
as. eiō adiutorio fulcitis ne
cendas. Unit zelator aīaruī
nūgatis cōsortio. hāt in nl
lo negotio p̄mittas. quia
q̄cquid sine illa q̄ forma vir
tutiū est agit. oī vtute frus
trat. Hoc p̄ceptū dñi luci
dū. in quo vniūsa lex pēdet
et ppha. Hec ē lex xpi cōti
tens nias. testionū dñi fi
dele sapiam p̄stans parvu
lis. id est hūilibz. In lucro
ergo aīaruī sicut lex dñi te
nī caritas opetur. et non
ages ppem. Utquot enī ī
lege caritatis q̄ est gratia
p lege cāritatis nitis. coro
nas meritoriū in gloria ha
bebis. Sete ergo tutiosō
examē filioz potis laboa
re. qui singulōz gloria vi

deberis dicere. tm̄ vt ab
ipsam dicat tibi. ¶ Leua t̄ circūsp
oculos tuos et vide. oēs isti
congregati sūt venerūt tibi. filij
tui de longe venient. et filie tue
de latere surgēt. ¶ Tūc videbis
et afflues. et mirabit̄ et di
latabit̄ cor tuū. qñ cōuersa
fuerit ad te multitudo ma
ris fortitudo gentiū veniet
tibi. ¶ Ad hec aūt meis tpib⁹
audierit videa⁹. ¶ Nota res ē
et in multis ptib⁹ ia audita.
¶ Magister iohānes de nuella
leodiēsis ecclie decan⁹ diui
tias reḡpsit et gloriā. et in
monasterio de oignies ad
regulare ordinē venit. De
hoc bto viro queda vidim⁹.
et queda audita narram⁹.
Vix nēḡ indulsit otio vl̄ qe
ti. quin semp̄ indefessē in re
uocatōe aiaz pereuntiū la
boraret. Et vide zelū. Ea
diuina et q̄tū podagre mo
lestia laborare. quida⁹ nō ra
rissim⁹ physicus a superioribus
pribus q̄dāe ut eū in ꝓpriis
expensis curaret aduenit.
Cūq; a medico q̄reret. q̄ntū se
tpis expendē in morbi vene
dni oporteret. respondit. ¶ Certissimē
mḡr infra meses q̄tuor vos
curabo. ¶ Vox ille tribus manu
pruritēs clamose dixit. ¶ Heu
me miserū tūc. si p̄ ista tū de
us voluerit in ꝓximo putre
dine resoluēda a p̄dicatōe
et salute hoīm etiā tribus eb
domadibus cessem. et aīe q̄s
xp̄us ꝓcio sui sanguis emit.
p̄ me miseri liberāde a deo
nibil destruat. ¶ Vos aūt mḡr
transsire ad patria ꝑdire po
teritis cū placebit. Bonam
voluntatē vrām ac labores.
xp̄us vobis ipe restituat. ¶ Ip
se quidē beatissim⁹ ho adeo pr
ius cū zelo aiaz in pauperes
fuit. ut cū q̄d habet pauperi
bz obuius nil habet. speciali
infirmitate semp̄ p defectu
muneris torq̄batur. et tūc
p̄ corpali elēosina spūalis
bñficij ozone p̄ eis supplicit
exhibebat. ¶ Ozoīs cor sfi
dera zelū quē habebat. ¶
Egrotabat in morte eo vespe
re quo nocte defunctus ē. et et
ce vir vagus et nudis ex
his quos ribaldos dicimus
in ecclīa ꝓte dom⁹ venit.
q̄ ille interi⁹ decubebat. Ho
rauit ille vagus de cōfessi
one colloqui seō vro. cui rē
ponsū est q̄ nō posset. ¶ Rec
to illo recedēte. q̄da ex
circūsedentibus aduocat vū be
atus. Reducite illū inquit
ad me quē repulistis. Hoc
audito. mirati et confusi oēs.
hoīem reduxerūt. Cui cū
ō diligentia facta confessione.
et absolutōe susceptā vere
sit. Et dixit ois vir beatus.
Nolle p̄ mille marcis aurī

me hoīem non audisse. Et
unde quo fructu. Vix enī p
quartā ptē leuce hō sereſſit
a domo. cū ecce repentina
morte prisſ9. cecidit iā defū
ctus. Nec mora. in seqti nor
te uiro sco mistrante qd dnm
audiuit qd subiūcto. In ul
teriorib; ptib; anglie. quidā
uir sciūs et bon9. predicandi
officio pmunebat. Eo aūt in
stmone publicā pnīam. qđa
petrā mulier amarissime
ploran ut patuit. in ppō cum
lacrimis exclamauit. Miserē
mei serue dei. Audi miserā
miā. et absolue me a pnīs.
Cui ille ut potuit eā co
pssolatus est. et usq; post suū ser
monē expectare prepit. Cūq
plura. Iterū paululū cum
clamore surrexit. et petit
mox audiri. Qz cū iā finem
dū sermonē pmitteret. pdica
tor. illaq; pacē quesiret. sur
git iā tertio. clamat horrifi
ce. audit in fine. et expirat.
Turbatus ergo nō modice
pdicator cū pplo. orat oēs p
sentes orare dnm. ut alicui
quid sit factū de aīa petra
tricis ostendere dignaret. In
tertio p tres dies clausis i cel
la pdicator nil dormiuit nec
gustauit. Et cōtinuus in ora
tione pmansit. Tercia nocte.
aīa defuncte luridior sup solē.
apparuit prestolāti. Assum
mat aīā p q̄ oras. ab oī pe
na soluta sit. nichil restat. ni
ad superos scandere uolare. Cui
illo nimiū interi9 hesitante.
rndit aīa. Vox signū tibi q̄
non decipiens. Quidā magr
iohānes in pribz brabātie.
in monasterio de oignies.
leodiēsis dyocesis ista nup
hora obiit. Et sicut hic i ui
ta semp sup afflictos et pau
pes pius fuit. ita nup cum
post mortē ante ianuā pur
gatorij in quo cū immiabili
multitudine detinebat. eius
felix aīa ab angelis deferre
tur. et inde multos recognos
cēt. quorū auctor salutis ex
titerat. pietate cōmot9 pro
eis suppliciter dnm exorauit.
ut a pena purgatorij solue
rent. Nec mora. exaudit9
a dño. ut nō tantū p illis
p quibz oranerat. uerūetiā
cū multis aliis et ego pnt
liberata. ad celos i patria
gloria sit receptus. Nec di
cēs aīa in oculis mirantis
euanuit. Ipe vo in tnīsma
rinis stratis directo cū luctis
nūcio. sicut aīa p signo de
derat die hora q̄ hūi uia
tis migrans uenit. Vide ergo
lector. q̄m gloria digna sit.
q̄ in salute pximorū fideles
existit. Caplm
Dcte m ex.xxxj.
pedicōe deplyese

exaudāt ſupine. ut alas a
voce ꝓtegant. ¶ Nox in ſacra
paḡina ꝓ ignorātia ponit.
Si ergo in ignorātia mee ꝑ
ſpiā ad xp̄m ꝓfugas īcideris. &
tuba in oꝛōe ſupinꝫ. erigas
oculos et manꝫ in celū. donec
eluceſcat ſplendoꝛ in tenebꝛs.
et viā dirigas ad optatū.
¶ Dē faciās. ſi nocte vel tene
bras īcideris pꝛecoꝛū. ¶ Oꝛ ſi o
culos cū publicano leuare nō
audeas in vita. ſcōs angelos
mꝛpella. ut deū tibi mitigent
ꝓuocatū. ut ſcdm ꝓpꝛiam dīns
exaudiat celos. celi tra. et
terra te. ¶ Dicit ergo cātā mitſalam
ter ꝓcharis ad ḡtiam. et ſpe
certioꝛi ꝙ ꝑmis hyplantatē pa
ternū vultus attrīgas. ¶ Unde
beatiſſimꝰ auguſtinꝰ in libꝛo de
vera religione cōfidenti hoꝛ
fiei aſſerit dicēs. ¶ Ipſe quippe
loꝛū diligit eū. ētus ſū ergā
ḡ me diligat. ¶ Ipſe mille
manet et ꝑ hūanas ꝑcs
ſentie. ī illo me exaudiri. ¶ Si
quis ipm̄ habet bonū ſuū.
in ipo me adiuuat. nec ei
ꝓcapatione ꝑ potit iudē.
Et notandū valde qđ auc
toꝛ tangit in hū. ¶ Ipis ideo
exurgebat et ī nocte ſupina.
ut alas ſuliꝛ a voce ꝓtegat.
In voce hui rigoꝛe tribulati
oīs. in alis vo virtutes ſtu
dus et naturales accipiꝫ. ¶ Om
ſponſa in cātīs quęrulat.

Caput inq̄t meū plenū eſt
voce. et cincinni mei ḡttis
noctiū. ¶ Nox ē ut dicāt glo
ſa. miꝛis et ḡmoꝛis tri
bulatoꝛibꝫ xp̄s caput ecclie
cumulat. ¶ Supina ergo. id
ē ſupplex peccatꝛ aīa ī oꝛo
ne ꝓcubat. ne cū ḡttis ꝑ
tubꝫ nālibꝫ ſpolief. ut dū
ḡttutis q̄ deū offendens
ꝑdidit adiuuari nō valeꝛ
at. nālia ꝑminicula ꝓcās
exigentibꝫ ꝑdat. ¶ Et idē fere
m hoīe factū eſt. qui deſcen
dēs a hierūſalē in hiericho
incidit ī latrones. qui eū
deſpoliauerūt eū ḡttutis.
et plagis ꝑpoſitis nālibꝫ.
abierūt ſemiuiuo relicto.
Ablatis ei ḡttutis a ꝓto
re. et ſi naturalia penitꝰ
nō tollat. debilitatur tn. et
nō ſicut ante hoī ad vota
ſuccedit. ¶ Vidi hoīem ſi
ne ꝛpatione fere ſui tpis
humilem. feruidū caritate.
exterīs beneficū. ſobꝛium
ſine modū. erga afflictos
piū. in voꝛ pis caſtigatiōe
ꝓpīe aſſiduū. ab oīb⁹
cōtagionū ſpūtcis alie
nū. ¶ Hec m ḡratuitis. In
nalibꝫ vo ita erat bene
et decent oꝛnatus. ut ni
chil ī eo ipfectū reliquiſſe
oī potentis bonitas puta
ret. ¶ Dꝛo celibatū ergo et
ſcīmoniā ab oībꝫ honoꝛa

bat. qñ scīs iā in ty̆a mr̆ ho
mines habebat. ita ut de eo
marīa quēdā dicēt quidā.
Quīcūq; istū me vidē negat.
me hoīem nō puto vidē ſ
angelū. Nūc postea gradā
tim a tuſore ustie vidim
recedentē: et tantā ergā de
um ſeruentudinē incurrſſe.
ut missaz solepnia audire
ꝛepneret. et nullū in eo v
tutis vestigiū remanēt. ſed
oī labe pollutū. nullā pz̄ſ
luxuriā. nullā fastū abhoꝛ
rez. Et hoc qđ alas vtutes
ſtratute vl' nālis. oꝛonib;
insistendo et latenus nō p
texat. Qualit aūt oꝛonib;
pregam̄. bts augustīm̄ i lib°
de mirib; euidenter ondit di
cens. Sident ang̃i fr̄es. nr̄as
p̄ces ad dn̄m diligant̄, oꝛo
nobis eñ angeli deoꝛsū de
celestib; descendūt. et pregūt.
visusq; ad celestia ascendūt
ut pro nobis dn̄m petant.
et hūt desideria nr̄a ad ipm
et nūcia nō nos bnficia dūi
na reportet ad p̄mū. Facto
q̄ aer ipe angelozū ministeriis
plenus. nitescit. cōdie p cō
mutatū ſeꝛenū. Nichil enim
remānsit in elemētis vacu
um. qđ nō xp̄i morte fuit
aſſertū. Eius manū in cruce
lenate sūt. ut fideles sūi pos
sint ip̄etrare qđ petūt. Per
uenīt ergo cū fide petns. et
accipies. Dine fernoze auīē
vel fide. oꝛo tua debita vtu
te puat. Derupti ascendūt
e. qp in oꝛone vocali duo sūt.
labor et intētio. Si cū mīe
noē oras. loqueris cū deo. ⁊ (a de)
exaudiris. Si vō sine intē
noē oras. oratio quidē ꝓpe
dia nō pt. ſ tn labor tuus
p̄miabit. et nō frustrabit.
fructu suo. Multū tn i fruc
tu et in p̄mio differūt oꝛois
vtus et labor. cū oꝛoibz deo
iugnm̄. et in laboribz p̄tem
plemeūq; penaz. ad quas p
petis oblignm̄ exoluē depo
nam̄. Fratrē m ordie p
dictoz vidim̄. de quo vitu
te testanssia ferebat. qp dū
in via peteret et oraret. se
pissime a socijs visus ē. qui
eū a tergo posteriꝰ sequē
bant. ad altitudinē vni⁹ cu
bit a tra suspendi. et p ae
in ferri. Hoc idē de quoda
li q̄dā ante ēdratū ānos
in foresto brabātie mōstio.
q̄ multis ānis in die pēthe
costes hora tria dū in cho
ro veni creatoꝛ spūs manē
bat. ad vnū cubitū elevaba
tur a tra et usq; in finē p̄n
tu suspēsa manebat. Me
quondā in adolescētia cō
stituto et querulante q̄ ali
is dederit. oꝛonibz vacare
nō posse. quida sce vīte
tribuit. Ad mun̄ ingt sentꝫ

semel in die vel nocte aptes hoꝝ vel spacii. qua. deum libera mente deuotus exores. et tales quidē oꝛō vobs virtutis pstat. et iacula sb mouet inimica. Rupina ergo id ē supplex fidelis apes. a nia in oꝛōne pcūbas. aut ut ꝓpos beatꝰ aut alienos emundes. vel ꝓpꝛiu status pcula vel aliena dimoue as. vel celestibz desideriis iheredo. huiꝰ miſere cōmus molatiō euadas. ¶ Caplm

Licet posite .xxxij. sint sub lege. tamē libē sit. Dns dic in euāgelio. Qui facit pcm. serui ē pcī. Rup quo bts augustinꝰ. A quo qs deuictꝰ ē. huiꝰ seruus addictꝰ ē. Un ḡdui in antiqs tpibz post diluuiū innocentia in hoibz p duraūit. nemo int hoies do minatꝝ fuisse describit. Cū nāt habūdauit iniqtas. t pax refriguit et cuncta. nem roth robustus venator. hoc ē raptor. hoies cepit dep me. et subiectis p potētiā ꝓcurari. Exinde reges fa sunt. et totū iniqs legibus subiecerūt. Unde beatus augustinꝰ in libro de ciuita te dei. Et qd magna regna. ni magna latrocinia. ¶ In die quadā quidā pi rata captꝰ a nautis. allerā dꝛo magno oblatus ē. Que cū interrogatꝰ si mare vellet habē infestū. ut p qd pcm uenat p hoc et torqueret. libera stultitia mercatꝰ i al leraꝺm. rndit. Et tu nigt si totū mundū velles hz infestū? Rapinas qua ex exiguo ꝓua nauicula latro vocor. tu cuncta qa magno nauigio imperator. Cuꝰ rn sicis et mercede vitaris auda cia. in tantū et mirat9 et oplexus ē alexander. ut pi ratā redderet libertati. Itaq lex libertatis ē caritas. qm si ferre volueris. eris sub xpō principe liber eris. Unde dns in euāgelio. Si vos filius liberauit. vere liberi eritis. Qui si recusaueris ei subdi. eris regni principis subiacebis dyabolice seruituti. ¶ Et quidē nro tpe in ferma nis ptibz sicut in frat ordis ꝓdicatoꝝ narratur et uidit. virgo quedā pulcherrima fuit. que nullis artaꝝ claustras vel seras potuit. nullis pꝛo sus vinculis expedita teneri. Quin mox ut spū mouebat sicut sagitta q cito in arcu fortius stringitur. tā to robustius iaculat. ita so luta claustris vinculis q disrupta mistar auis quasi p aera ferebat. Unde dicit. Ubi spūs dni ibi libertas.

bz et illud notū oīb; solēp
ne miraculū dicebat. ꝙ ſa
cra virgo videntibz multis
frequent exibat in cāpum.
et aues indomitas cuiuſcūq;
generis clamoribz inuocabat
et i medio earū q̄ gallina
int pullos ſuſtulas manu
demulcēs et oſculis reſide
bat. Ad mirū in illa ino
cētia pſtitit. a q̄ adam lap
ſus principatū aīaliū p
didit. q ei deus p obedien
tiā in prima creatōe ſubie
cit. De libertate plis dic.
Non pt ſeruus eſſe libertus
Hec ſi magno eſtimas. oīa
parua exiſtimāda ſūt. ſed
tā nō quia difficilia ſūt nō
audem⁹. ſ quia nō audemo
difficilia ſunt. Libertas ni
chil aliud ē. ꝙ aīm⁹ quoda
modo ſeipm habens. Ad ꝙ
magnis hoīes tenent exēp
loribz qui dmandi cauſa ma
ria cupiūt pmeare. ignora
re qd ſit infens pariq; rei
retiq. Imperare ſibi. mxi
mum eſt imperiū. Debz ha
bitus implicite ut ipſe hꝫ
tatis eſt. Beneficium ac
cipe. eſt libertate pdē. Et
ñ incubat ociositas de fami
li nō mendices. Sapiens
ſe otiosꝫ ē non ut velit eē
ſine amico. ſ ut poſſit. Ea
ſola putam⁹ emi. p quibz
pecunia ſoluim⁹. Ea q̄ tu
tā vocam⁹. p quibz noſipſos
ipendim⁹. A deo nichil eſt
cuiq; ſe vilius. Depe maxim
pnā eſt. p quo nulla dat. Dei
eſſem⁹. ſi alia nra nō eſſent.
Qui ſe habet. nichil pdidit.
Dēs adhoc nobiles ſum⁹.
nec pauper abiit phia. nec
diuites eligit. Bona mēs
nec modat nec emit. Et
puto ſi venalis eēt nō ha
beret eptorē. Et mala mēs
cotidie emit. Anim⁹ nobile
fugit. Et quacūq; eni vide
lic; fuā fortuna ſurgit. Nō
deformitate corpis fedatur
aīm⁹. ſ pulchritudine aī cor
pus ornat. Dicit nec illa co
dicois ſeruitute ſubiect. ſic
int ſe libertate fruēs. ad nl'
lū ſui cōtrarii coſi pt. Ab
de igit apis aīa fidelis. ut
libera ſeruias vere. ipō.
ne tibi dñet dyabol⁹ tuꝫ
ſeruo. Capm xxxiij.
Sicut rege ordinat
ſic et ꝓlos creat.
Nemo ei ſibi aſ
ſumat honorē ſicut dicit
apl's. ſ qui vocat a deo tā
q̄ aaron. Vocari at deo dr.
qui voluntate diuina tanq
alice ab his quor int eſt diſ
nus eligit. Ereſes dico. ni
dices vl' plauos. Et ve illi.
quor indigni electionis ſuffra
gio ſuſtollimt. Eis fiet ſic
in libro iudicū dicit. ut iſt

nus egrediat a ramno. et fue
rendat ligna siluarū. Q̄ quo
cēs ꝓbleuma istud erā isto
tpe uidem⁹ impleti. Creat
miseri fatuellos et simpli
ces. et oīs ⁊ututis obliti. gen⁹
tm respicit. nō ꝑsonā. Et u
de ⁊liter illis rependit iusti
mercedē. Isti quidē dignita
tis apice roborati. quid sit
iustīe. ⁊ututis aut curis nō
curāt. frās fē ꝛtēpnit. grassā
tes in clicos et laycos de
bachāt. et cū horū ultere⁹
talrem nō suppetūt. ꝓpue
ecclie manū ꝓponit. et suos
creatores ꝑpie spoliantes. eos
magis q̄ alienos et ꝑpius er
rant. Horū in figura istoꝝ
sicut in libro regū testat Za
charias filius ioiade sensit.
qui a ꝓoas rege. quē pater
obtenne rege ꝓlis ꝓfecerat
imaturū. obtisus ē. nec reddꝛ
datis ē que sibi ꝑ⁹ ei⁹ferat
set bona. ꝙ eū crudeli mor
te multauit. Et notādū q̄ ꝓ
dicit. sicut ordinat rege. ita
et ꝓlos creat. Qd sit aut
apes fideliū ꝓlos creare. id
ē ꝛnare. breuit' dicit ꝑ⁹. In
generatōe quidē tria ꝑcipue
necessaria sūt. scilꝛ ualitu
do ⁊tria generatis. debita
ꝯiunctas in seminina ꝛnera
tōis materia. matrix in cō
plete ꝛnies. Generātis
ꝑsonā dicim⁹ ꝑlatoꝝ semē
tine ꝛnationis materiā ꝓdi
cationis ⁊bi. conuenientē i
cōplete matrem. catholice
ecclie sinū. Et hoc semp sat
ꝓdonee cōuenies. Ueteꝝ
rū enī nimiculoꝝ si q̄ dici
potit matrix. disrupta est
et fissa. et ideo fetus uiuo⁹
ꝛnare non ꝑt. Et ideo ysa
yas conquerit dicēs. De
nerūt filii usq̄ ad partū.
et nō erat ⁊tus parēdi.
Quantū⁹ ergo de ualitudie
cōstitua ꝛnerationis. Tres sū
sicut dicit aristoteles qui
ualidi sūt ꝛnare. Infirm⁹
puer. et senex. Infirm⁹ ge
nerare nō ꝑt ꝓpt debilitatē et defm
⁊ututis actiue. Ds ꝓ infirmos
accipim⁹. q̄ illos qui lan
guient i uicijs. ualidi ad
uirtutes? Uelle quidē bonū
ꝑt sicut dicit aplus. ꝑficere
aūt non. Isti ergo ꝑ ꝓditam
onē spūales filios ꝛnare
ydonei nō sūt. sicut eis dn⁹
ꝑ psalmistā imꝑetrat dicēs.
Deꝰ aūt dixit deus. quare
tu enarras iustitias meas.
et assumis testamētū meū
ꝑ os tuū? Et vide causam.
Tu uō odisti disciplinā. et
ꝓiecisti sermones meos re
trorsū. Indign⁹ ergo. q̄ ver
bū dei ore seminat. et ma
nu dissipat. Ideo ꝛnare nō
ꝑt ꝑ qui puer ē ꝓpt ꝛnemē
tū. quia seminine ꝛnera

aōis maria ⁊ misit puerus in
remētū. Et in signū huius
dns ihesus ⁊ū factus est an
noz duodecī inuētus ē in
medio doctoz nō doces. ⁊
audiens et interrogās eos.
Et illud qđ lucas de eo in
actibz scribit. Cepit ihesus
crescē et dotē. Comedē er
go pmo iuniores id ē in
corpare sibi ad icremētū
virtutis secdm ezechielem
volumē debent sacre scp
ture. ut in oze eoz p pdi
cationē fiat opportuno tpe.
tritū mel dulce. Tertius
ꝑ id est senex grauis non
potest. Et huius causa. qa
natura nō pt in eo digere
rē sanguinē seminalem.
Vñ in libro vetꝰ dicit. qp
rex dauid senuerat. et cū
lefici nō potat dū cooperi
retur pellibz. Talis enī vtq
in senibz a rigore deflectit.
et notē est ut dū organis
mus corpis ḡi formar ad
instrumentū ignis destru
itur feruoris. et sensꝰ ḡli
tas minuat. Hi enī verū
ē qđ magnꝰ ille gmaticus
dixit. qnto iuniores tanto
pspiciores. ergo ex cōse
quētia vim est. qnto seni
ores tanto tardiores. Hz in
libro qrto vetꝰ dicit. qp a
za rex iude in senectute
doluit pedes. et hoc affec
tuū. qui utiqꝫ fiūt in senibz
cū salute proximi tardi
ores. Calor ei fernide cari
tatis causa ē. ut sermo ex
hortationis in pdicante ap
te et bene digestus ac uti
liter auditoribz pferat. quod
vix et sine diuino miraculo
in senibz qui a seragintā
vel si in longū a septuagin
ta ānis sensibz minorāt.
fieri ꝓbat. Qđ aūt de be
atissimo pre augustino legi.
teste possedonio calamēsi
epō. qp senectute longa ꝑfer
tus. verbū dei usqꝫ ad ex
tremā ipsam egritudinē
impermisse alacriter et for
titer sana mēte. spūq̄ cō
silio in scā ecclia pdicauit.
membris ōibz sui corpis in
columis. integro aspectu
atqꝫ auditu dorminit cū
pribus suis. Diuine vtiq̄
potius ascribēdū est qp na
ture. Et vix in tāsacto tpe.
et ite in pūti simile nō vide
mus. Tertio nota ē qlitas
in sementina gnationis
materia. ut salez i ea tē
peratia maioris sit fruditā
tis sanitatis. et hūditatis.
Dñs dixit dns in euāgelio.
Nemē est verbū dei ⁊ in scie
nt predicatoris necesse est
ut pdicator sermonē ite
ret audientibz. ne exte
su feruoris et zeli erūpat

m talia p q̄ scādalizet. aut
turbet aut pturet audie
tes. Unde psalmista istru
it dicens. Et bene patietes
erūt ut ānūtient. patietia
voles intelligē in pdictis
moderamen. Hoc idē cetis
exessibz caueat. ne tepoz
aut frigus in vbo. ne sine
humoze gratie. siccū ve et
tnūdū nimis. hoc ē sēm
aplām aquā id ē secularī
scīētia nuxtū. nimō edoat
mitentos et sollicitos audi
tores. Discat ergo apes fi
delīū reges id ē prelatos
pdoneos ordinare. qui per
pdicatois semen sueniēs.
possint adoptiois filios ge
nerare.

Caplm xxxiij.

Herodiatium ex
amen iudicij te
net. Introrigibi
les eīm nemo. castigant
mor. et morte puniunt.
Ad mur. Audi quid dixe
rit iosaphat rex iude iu
dicibz pplī. qs̄ ostituit. Vide
te mḡt quid faciatis. Non
hois exercetis iudiciū. sz
dñi. et qdcūq; iudicaueri
tis. in vos redūdabit. D
ēp horrēda sententia i illos
s̄ pueritū vel puertē p
mittit iudicia. Eadem pro
phetā iustificant p munc
tibz impiū. et causa vidu
e nō ingredi adeos. De
ergo ipis in malū. retributo
eīm illoz venit. Quia iustus
dns et iustitias dilexit. equi
tatē vidit vultus ei⁹. Si aūt
dilexit iustitias et applica
mus animo ad ea sideiat equitatē.
p̄ aspicies iustitias odit in
iudicibz. et reprobat falsita
tē. Ubi ergo iustitia habē nō
poteris. parent ad dīm iusti
tie cū fiducia conuertaris.
qui ipsamīt nequitia ire nō
sinit. et cū acrepit tempo
pe iustitias iudicabit.
Ad aute sup hoc nro tpe fe
sdm qd a fratreordis predi
catoz audiui in lotharingia
cōtrita breabātie factū sit
audiam⁹. Monasteriū scī
iacobi apud leodiū. notum
multis est et acceptū. Istud
quida adolescēs et cōsobri
nus maioris pōsiti causa
deuotois et religiois īrra
uit. Qđ ut audiuit pposito
indigne tulit. mandat con
sobrinū p dictos. renuit il
le. Tūc pontius forti manu
collecta satellitū. intrat
violēter ce nobiū. inuenit
inuenē. et nudatū sancto
habitu. induit secular.
Abbas ergo monasterij col
lectis pmoribz vl̄ pioribus
ciuitatis. epō conquerit.
et totū dei⁹ p tantis in
iuriis interpellat. Hoc cū
indignāter vix audire

vellet epiſcop⁹. et abbatē
potius impetet diuis ꝟbis.
flexis abbas genibz ñ mo
deramē ꝟbozū ꝛrit. Iudi
ce cont te o ꝓpoſite in tm
habe nō poſſū. et ideo cō
tra te deū ſūmū iudicē
impello. ut infra ꝙdragīta
dies uterq; nrm ꝛpareat
coꝝ illo. ſentēciā ꝓ mitis
arreptur⁹. Ad hoc ꝓſul ra
chinas ñ ſius urrſit hoīez
atq; ſpreuit. et repulit ex
pbrauit. Qd plura? Qua
drageſiō ait die tm nona
mozimus ē dictus abbas.
Et ñ ꝓ eo ſolepnit pulſa
ret. ſedēs in balneo ꝓpoſi
tus queſiuit a triſtantibz
ad hoc cet. Mox quida ī
gredies et requiſit⁹ de ſo
nitu ꝛpanaꝛz. reſpōdet
abbate ſcī iacobi iam de
fūctū. et ꝓ eo pulſatione
fieri tā ſolepnē. Illico re
cordatus ꝓpoſitq; ꝙdragefi
mū diē ee qua ſe citatū
coꝝ ſūmo iudice iudicē
abbate. coſternatus aīo dix. ſuo.
Cito videte qd faciā. moz
tuus ego ſū. ꝛpare me ho
die ſūmi iudicis aſpectu
bz oportebit. Nec mora.
poſt ꝟba hec cū balneum
egredi feſtinaret. in aſtum
tuū manus cū duro eiula
tu et vocibz expiranit.
Ibi tnde ꝛpulſus. ubi cau
ſarū ſtrepitq; ceſſans. iurſpe
ritoꝝ adiocatio ꝛtueſcet. u
bi nec ꝓces nec ꝓmiū libera
būt. Simile quid et de co
mute quoda hanonie fide
ienbitata ꝓcepim⁹. Qui dū
vellet in ecclia ſcī iohānis
i valentenis canonicos ex
pellē regulares. et ꝓ eis po
nē canonicos ſeculares. ab
bas eiuſde loci ad ſūmum
iudicē appellauit. Appo
pinquante at appellacois di
e. cū abbas īcipet infirmari.
et ſe ad ꝛparendū coꝝ ſū
mo iudice. ozonis inſtātia
mauuz. ꝓcq; comes ſub e
odē tpe ſentuz īcōmodū.
cauſe ceſſit ōmode. die ve
ritus. iudicū et ſēnēciaꝝ ex
pertare. Et nota ī ꝓcuſſio
ne iudicij duo mala. Unū
ꝙ offendit deū. et ꝑmū
ꝙ offendit ꝓximū. Unū
fit mādatū dei trāſgredien
do. ſcdm ꝓximū iudicū ſb
trahendo. Retributio ergo e
ius veniet. ut offenſa dei
eciā ſi hic penituerit per
afflictionē coꝛpis luat. et
offenſa ꝓximi quā ꝙ iudi
cū miniſtū incurrit dāp
nis eoꝝ ſatiſfaciēdo reſtitu
at. Ide enī iudico qđ manu
dirupe. vl' ſi īpenitens ꝓſe
uenit. ꝙ utroq; ꝑpetuo dāp
nato exſoluet. Qua frōte
in futuro illo extremo et

iudice

ꝙdiuꝰ

tremēdo iudicio xpi ſtiam iudicē expectabit. q̄ hic tpa lit iudex eū p iuſtū et fal ſū iudicū irritare nō timu it. Qd aūt ſit tenē iudicū ad illos maxīe ſpectat qui iudicare et corrige debēt exceſſus et opa ſubditorū. Unde dicit. Incorrigibiles eū necāt. cruciatū mox et morte puniūt. Cuj exē plū in libro p̄mo reperi inue nies. ubi hely ſacdos cont legē excedētes filios nō cor rexit. et cū eis in vno die vindictā crudeliſſimē. ſz iuſtiſ ſime animaduerſionis accepit. Qd veritj in utroq; qđ dictū eſt de iuſtis iudicibz. et de hijs qui ſūt cēa corre nonē ſubditorū incorrigibi liū negligentes. comes q̄n iuſtiſſimj iudex ut crudelia relationē didicit in ꝑpīm filiū et vnicū tale iudicū fecit. Delinquerat comes annus duobz aut tribz langueb. Et vno die rū filio ei⁹ vīg nē opprimente. clamor ꝑpli p ciuitatē validus excitat. Quo clamore pater attō nitus. inquirit que causa ſit. Nectat p̄mutꝫ q̄ aſtabāt. ſz tandē minus territi. iti mat veritē. Quo detecto cultri diſſimulāte cū lacry mis. petijt ab aſtāte ſeruo cultrū exactatū et lōgū. q̄ vellet ſibi vngulā exte menta reſcindi. Per dicta im moratus. q̄ vix ſex horarū ſpacio mediante filiū ꝑcepit adolescere. Quo veniēte et ꝑius accedēte. dixit pater. Quomodo noſti q̄ ſim dns tu te. et tu me ſuppoſuiſte et de nente. in cōfuſionē mei et tue optime virginē voluiſti? Abſit ut te talē heredē ha beā. et talē poſt me terre dnm relinquā. Per dictis ſubito eū in corde pupugit. cū cultro. Per q̄tuor dierū poſt hoc ſpacū mediauit. cū eet comes morte ſibi i mmīnē aſſpiciēs. quēdā ſeruo ſuo cōſciū mandauit ab batē. Cui cū cōfeſſus eet et peteret corpus xpi. et nichil in cōfeſſiōe de occiſione filij tetigiſſet. abbas nolēs eum abſoluere vel cōicare. quare tantū ſcelus filicidij obmiſiſſet ꝛ ſitens queſiuit. Cui co mes mira cōſtantia reſpō dens dixit. Abſit ut illū re putē paterni principatus hē dem licet ꝓgenitū carne me a. qui contra fas iuris vio lator ausu nefario exiſtēs. ſe dignū fecit mortis iudi cē. et oī iure ſucceſſionis in dignū. Per de ergo filiū pater. ſz legis et patrie iu dex. legis et ꝓpie violatorē occidit. Cui aūt abbas vita

rius iudicis dei cont legē me
iudicas. q deuthonomij libro te
te. in nece ꝓterui filij ꝓmas
ptū mandē ꝓcepit. Vñ
ad xpi iudicis tribunal ap
pello. ubi sine tua absolu
tione facti hui⁹ astare volo.
et rectus eius iudicii expec
tare. Non solū peto. ut pi
dē aperias dñm sacmēti.
et me saluare dei ouilis
tanti vidē ꝓmittas. Cū
ubiamant abbas. hostia salu
taris mox se ori tomitis po
tent infudit. et eū iustum
prophetaꝝ examis iudicē.
et rectissimū vindicte ce
lestū approbauit. ¶ Caplm

Quo modo. xxxv.

Q inocue sut. Illi
utiq; apes fide
liū imitantes. qui sēm
pphetā ꝓtm non fecit. nec
mūctus ē dolus in ore e
ius. Rara res ē istis tpib⁹
etiā in puerīs. qui nomē
et facē inocentie puritatē
ondūt. puritatis inocētā
uenire. ꝙ etatē supplēte
malitia. luxurys i se pres
exhauriūt ante temp⁹. deo
decus oē deperijt. robur
elanguit. In adultis fa
noxos. quiq; pferūt palmā.
virtus abiecta sucūbit.
Cayn in fratricidijs reui
uscit. abel inocēs de nouo
pstemit. Nō est qui repu
ter puritatē. et ideo sectato⁹
inocētie rarissimū inuenit.
His quidē si soli eēnt pn
cipes obnoxij seculares.
posset utiq; sed tm cū ifemi
tu tolerari. Nz in illis ē tm
detestatōē maxia cōspnē
du. qui sūt loco apl⁹oꝝ dis
pensatores ecclie. qui des
pectis inocentibꝫ et ꝓbatis.
nō ponderāt ꝓmoue nnpn.
si eū videat et versutū. Nō
sic vilis deo inocentia tredi
tur. qui ab ortu mūdi inno
centē enoch a seculo tūstu
lit. noe iustū seruauit. abra
ha ꝰplicauit. esau reꝓbauit.
iacob dilexit. ioseph ignotū
toti mūdo ꝓfecit. Inno
cētiā puritatis in matre
xpus elegit. in inocentibꝫ
coronauit. in baptista lau
dauit. in iohāne dilexit. i
illis quos vocauit ad se et
plenus ē parvulis. mē
dauit dicens. Sinite par
vulos venire ad me. taliū
ē enī regnū celoꝝ. Et qd
dicā? Temp⁹ me potius de
seret qi exēmpla. Quā q
cūiq; dño placuerūt. aut p
vite ꝓfectionē post lapsum.
aut p vite inocentiā aut
lapsum. aut ēte ad vite pu
ritatē p pēitenciā redierūt.
¶ Quid aut in cōfusio
bitissimdie p inocentiā ac
tū sit. ut a sinistre ordinis

minozū pcepim⁹ referam⁹.
Antiquissimo more seruatū
ē. ut in ordie scī benedicti
a cunabulis fere pueros
indui. et sic eos in ordine
p vite īnocētia educari. Q⁹
ota tñ sepius actū audiui⁹
ner agpbam⁹ p oīa puerū
racois merptū vouē quod
nesat. ꝫ potius adultū quē
libet. qui possit discretiue
rgpbare qđ displiz. et elec
tione digna agpbare quod
placet. Quer quidā in
ufinio burgundie fuit. q̄ in
monastio sancti benedicti
apud clumacū ab pīs fere
cunabulis īnocētissim⁹ ac
simplicissi⁹ adoleuit. Adul
tū ergo iuuenē abbas suis
p pcessacoē vel loco secum
pfata ert pcepit. Differ
rādorū ergo equoz causa
abbate cū suis ante domū
ferrarēā descendēte. mirato
ex simplicitate iuuenis. eo
q̄ nūq̄ tale qđ viderat. fer
rū candēs. nuda illud ma
nu sine adustioe aliq̄ vl'le
sura elenās strectruit. Stu
pefacto ergo abbas et oēs
qui pīntes aderāt. īnocētiā
in iuuene venati sūt. et ite
rato ac pluries pbauerūt.
Post hoc abbate cū suis a
lias occupato. iuuenis mox
in interiora domicilij ē in
gressus. ubi vxore fabri cū
puero sup genua miratus
inueniens. cū parulo cui
nūq̄ sile viderat iocabat.
Illico at mulier iuuenē
q̄ merptū malicia stimula
ta. si tale habē vellet rogat.
Et ille libentissime inquit.
Que mox nesciū ad oculū
tū instruēs. puerū sic fieri
pmittebat. Ergo ubi iuue
nis post aubitū īnocentia
spoliat⁹ egressus ē. ferrū
candēs ut pius existimas
strectare. adustus grauiter
exclamauit. Qua in re tur
batus abbas nō modicū ā
mirat⁹. aīadiuit ex interio
lesura aie. iuuenē foris le
sū. et pozi que eū totū ig
nē pterierat īnocentia de
nudatū. Reductū ergo ad
monasteriū iuuenē. abbas
sup gestis diligent⁹ inquirit.
Veritatē ille simplicissime
fatet. Et sic cū multis la
crimis dāpnū suū tremebū
dus expauit. Hz et potēte
ptra demones puritatem.
mira gesta iuliane vgtinus
et cypriani testant. Ubi
cyprianꝰ adhuc puer a ma
gistro mago expulsꝰ legit
decē et octo āīas purita
tē vginalis īnocentie sue
todisse. ut p hoc maiora po
tēta et impio comit demo
nes potuer. Cum hoc qđa
valde memorabile certissi

relacõe ab hiis qui prītes ad
erāt et viderūt in magthli
nia opido brabatie prepri
acridisse. ¶ Quella quedā.
sacro die dñico cū universis
chorizmient diu valde; in
tigata ergo domū rediit.
Nec mora. dormitū pgens de
mone fit repleta. Qua clamā
te. surgit familia. lugāt vm
tulis seuiente. Nome in
hansivoir ad oratoriū gloſe
pginis ext opidū deportat.
frequēter enī ibidē maria
virtutū opatrix miracula
plurima demōstrauit. Qd
ubi scolares pueri prepert.
ad locū ubi verbat puel
la in oratoriū cucurrerūt.
Quoz vn ānoz ferme di
odecim audatioz retis atq;
sagittioz. cepit cōpellē et
adiurare demoniū ut cor
pus obsessū deseret et exi
ret. Nec mora. ubi demon
ira umbelicū p tumorē se
ē monstrauit. dictus puer
crucē cū pollice in contrariū
fixit. et sic paulati p crucē
versus os ascendē cōpulit.
donec eū in spēm hirsuti
vermis oīs pplius int̄ ha
tū oris herentē vidit. Qo
miro conatu ad inferiora
redire volēte. clamauit po
pulus. Puer instant signū
salutis opposuit. et cū max
ima violentia demonē ex
ire coegit. Erectū ergo ut
diximꝰ i modū hyrsuti ver
mis. puer audacter dextā cō
phendit. et in fossā parui
lam ubi pluuialis vnda ise
debat mox pecit. Qui stupi
in oculis totius plebis dispa
res. letīe et laudis oīb; ma
teriā dereliquit. Deinde ma
nus pueri a cōtactu vmis
nigredīe infecta remāsit. ſ
ptinus aque bñdicte lauamē
to discessit. Sacrosca ergo
res ē esse ab oī labe criminis
nocentē. ſ simul ee cōuenit
simplicē et prudentē. ¶ Ca
Hinc plin. xxvij.
tibz nullis nocent.
ſ nec mortuus q̄
dem. Epūs de pze dicit. Oēz
palmitē qui fert fructū pur
gabit eū. ut fructū plus af
ferat. Recte aute subditur.
Nec mortuus quidē. subaudi
nocet. Et hoc est qđ in euan
gelio de xpō rege fidelium
legit signant. Calamū cōs
satū non conteret. et lignum
fumigans nō extinguet. Qđ
et ad nos moraliter referri
pt. Fructibz nullis nocet. id
ē fructificātibz p opa nocē
no debemꝰ ut impediamꝰ eos
in aliquo. ſ potius adiuue
ut eoz exemplo ad similia
prouocem. Unde salomon in
puerbiis. Noli phibē eū q̄
benefiant. si potes et ipe be

nefar. ¶ Multis modis dicit̃ hom̃o nocẽ hoi. ℞ Primue tbz. Corpus occidendo. aiam̃ seducẽdo. vitã infamãdo. Corpus ꝑplicit occidit. Gladio matiali vel cõsimili. ut cain abel. Subdola prodicõe ut iudas xpm. Uictus fiducia. ut q necessitatis et famis tpe nefando vitio. paupes perire ꝓmittit. De ꝑmo dicit̃ in decalogo. Non occides. De scdo in eodem. Non feres contꝝ primũ falsũ testimoniũ. De tꝛio dicit̃ ãbꝛosius. Pasce fame morientẽ. ip si nõ pauerim. occidisti. Aiã eiã proximi ꝑplicit seduat. Peccato ex emplo. silio. Peccato. ut q hoiẽ peccare facit. sicut filij hely ophny et finees. qui peccabãt cũ mulieribz q excubabãt ad ostiũ tabernaculi. Exemplo. ut salomõ. qui illectꝰ amore mulierũ ydolis ĩmolauit. et ꝓ hoc peccare fecit multos ex isrl. Consilio. ut q tpe iude machabei ꝑsuaserunt multis ut delinquẽt leges ꝑmissionũ. et ydolis ĩmolarẽt. Uel consilio dicit̃ ꝑsequi. qui mouita ꝑdicatione nescientes et simplices de occultis patris reddit curiosos. et sollicitos de hijs q prius ignorabãt. De ꝑmo dicit̃ in decalogo. Nõ mechaberis. De scdo in libro hester in fine. Gladio et igne pereant. ꝓ exẽplo cõtemptꝰ et inobedientie. De tꝛio in libro iob. Addiuet cõsiliarios malos in stultũ finẽ. Uita eiã ꝓximi ꝑplicit infamat. Ul'mi miendo bonũ qđ in eo ẽ. vel fingendo malũ qđ in eo nõ est. Pmũ quidẽ malũ ẽ. secundũ peius. tꝛiũ pessimũ. Et hec ẽ bestia quam vidit ꝓpha daniel cũ ꝑplicibz ordine dentiũ. que multos ꝓplos deuastabat. Et hoc quare? Quia eo minus patim detractiõis. vitat a pluribz. quo min9 peccati mortalis culpã. ab ignoratibz habẽ putat. cũ tamẽ multo grauius sit ꝓme culpa primũ infamare. ip furto vestẽ eiꝰ auferre. Et hoc q dẽ multꝝ. illud vo ponderat pauci. ¶ Huiꝰ rei vidictã horribilẽ valde et mirabilẽ vidi. Nouã ordiẽ nõ renouie nõ actibz sacerdotẽ. hic in tantũ vitio lingue deditus erat. ut potius de se pessima mẽtiret. ip nõ socios vel co habitates sibi cmibz ifamaret. Hic ante mortẽ raptus in furiã. tanta in se debachatus ẽ rede. ut ꝓpꝛis dentibz linguã maliloquã laniaret.

et palā cunctis ōnderz ꝗa lī
gua sua dolose efferat. et ve
nenū aspidū sub labijs eius.
ꝗ sepulchrū patens guttur
illius fetorē tetertumī anhe
lavet. Caplm xxxvij.

Non solū ab odori
feris. verū etiā a
fetidis herbis mel
lus alimoniā trahit. Nare
tū bonis odoribz delectāt.
et naturā fugiūt fetida. Iz
m eis ꝓpt̄ mellis bonū ad
tempꝰ utilit̄ demorant̄ur.
Et hoc ē idē ꝗd̄ paulꝰ dicit.
Dīa ꝓbate. ꝗd̄ bonū ē tene
te. P odorifera intelligum⁹
opa bone fame. et p feti
da opa male fame. Unde
aplus. Bonꝰ odor xp̄i su
mus deo. Alijs quidē odor
vite in vitā. alijs odor mor
tis in mortē. Augustinus
sup eodē verbo dicit. Dicit
quondā illud ꝓphetissimū
unguentū fracto alabastꝝ
odore domū repleuit. ita
et aplōz opinio bonorum
fractis eorū corporibz p mar
tiriū. quasi suauissimū ho
locaustū dnō. ecclesiā to
to orbe respersit. Et hoc ꝗdē
alijs ꝛfluentibz fama vi
te in vitā. alijs tuentibz
fama mortis in mortem.
Lu aūt apis fidelis aīa. de
lectare fame opibz odoribz
bonoꝝ. qui tibi in mutua
collatiōe de bonis et edifi
catorijs ꝑbis. os suꝑdū et
odoriferū reddat. p ꝗd̄ edifi
cet ꝓximꝰ. et cor mundatū
spurticijs ꝛfrenabūdū faci
ant. quo magis ad desideriū
celestiū eius suspiriū
excitet. Gratius tibi sit ꝗ
suos mellis et lactis dulce
dine. linguā tuā et labia dis
tillare. ꝙ amaricare ventrē
tue memorie. et felleus ve
rordgroibz ad vomitū ꝓuo
cari. Illud vō ꝗd̄ textus ap
te subiūxit. ꝙ licet fugiant
naturā fetida. in eis tamē
ꝓpt̄ mellis bonū ad tēpꝰ utiliter de
morant̄. sic intelligi debet.
ꝙ nō solū in bonis hoīm
actibz ꝓficiēdi occasionem
sed cāa sumit. verū etiā i
malis. dū in his videt quod
iuste displicz. et ī illis imitat̄.
ꝗd̄ bonū videt. Vidimus
et valde dilectū et familia
rē habuim⁹ nobilē philippū
militē de mōmirail vite p
fectissimū virū. In quo illud
memorabile frequent̄ auditi
mꝰ. ꝙ totū tempꝰ suū vel in
oratiōe aī deuotiōe cōtinua.
vel in sctis collocutoribz expē
debat. Nouerat enī multos
valde religiose vite viros
ac fēmas. quoz in gretie. lū
bardie. burgundie. ꝓuincie.
gallie. flandrie atq; brabā
tie ꝓbz cōuersatiōe ꝓfecto

lustrauerat. Quoz ūbitates
mozes et ūba. cū miro fer
uoze et desiderio referebat.
et ad meliora p hoz mentes
audientiū excitabat. ¶ Hz et
auditozes suos et colloquito
res mira oris sui cōpelle
bat. ut sibi aliqd dignū re
latu qd audissent vel vidis
sent in suo vel in dicto vo
coz. exponē dignaret. Et
hec quidē ille qz credi pt
in eo tanta deuotionē. tā
te lenitā et tantū de side
rio exuitabāt. ut ipius solus
uisu crederet. ¶ Hi qd vo ext
talia eū audire cōtingerz.
qz erat in capite prudū cum
mira amicitate spūs. facie
auertebat. ¶ Nec frustratus e
fructu oris almus bonoz scr
lator que habent ptulit et an
duit. cū eū deus mirom mō
remunerauerit etiā i pnti.
Vir enī habuit de oīb; pa
ternis bonis necessariū
vite victū. Et tū octo mo
nasteriū cisterciensis ordinis
fundatoz extitit indefesso.
exceptis cōgregatiōib; be
ginarū. quas ipse ad qnqz
milia in diuisis locis et eo
āplius. in xpi seruitio mā
tinuit. Erat quid sit bo
nis bone fame odoribz de
lectari. ¶ Caplm
Ima mim xxxviij.
Dicta sancta eas

Admoliūt oīa in medium.
nulla opa spurcicie latent.
quin et extremēta opantiū
um mtroponūt. ne longius
recedāt. ut ageta in vnū
loū turbidis diebz et opez
sano efforas efferāt agitue
gatu. In his verbis notat
capitulorū nitia et celebris
officina. ubi debent exteria
peccātiū pferri. emundari. cor
rigi et purgari. Cōuenia
les eni oēs generalit derz
et pcipue renobitas ut mi
in sit mūdicia cū eos. Et
hoc quo cōueniētius sit
vel fiat. ip ut in medium
exteria singulorū qi ex
cremēta opantiū salute
mutua pferant. Et sic
fit qd scriptū est. Salutem
nram unite opem. Nulli
e eni remissius. misericoz
dius et tolerabilius i pn
ti cozā prauis et hoc co
tra fribus corripi et emē
dari. ip in illo horrēdo iu
dicio cozā omnibz bonis et
malis sentēcialit cōdēpna
ri. Et hoc e qd dicat apls.
Si nosmetipos diiudicare
mr. nō utiqz iudicaremr.
Hz hen timet pari quilibet
sue et peccātē veret ar
guē. ne sibi a socijs cū per
quierit talio refundatur.
Qui potius grauiē debe
res aliqui cū peccātes. t

illa fronte socii audacter cor
ripe. qua velles eos tuos ex
cessus vel negligencias tuce.
Ex nuc sedin xpheñ iob. pte
git umbre umbraꝫ ei⁹. et cor
pus ei⁹ qꝫ scutis fusilibꝫ xpar
ñi qꝫ ex squamis se pmentib⁹.
Et in hoc d'yabolū cū suis
oñib⁹ intellexit. q̄ nūce se vel
defendit vel cotegit. ut sic
ois ordo monasticus in dis
solucionē. ois honestatis de
cus in turpitudinē. ois for
ma vtutis in vicū. ois ri
gor iustice in pcipiciū fa
cinoz euanescat. Hec oīa
prorsus euenerūt. eo qꝫ actu
satōes et correctiones m
plo nō habent. Petrus
ananiā et saphiā qꝫ in
plo senioz p vicio ꝓprie
tatis corripiut et puniuit.
Paulus pncipē aplōz pe
trū qꝫ in plo cora senio
ribꝫ fribꝫ arguit. qa repre
hesibilē iudicauit. Hec i
tūo nascentis ecie. et int
dispēsatores fidei maximos
ad instructionē nr̄am acta
sūt et scripta. Obsecro ergo
horū seruat exēplū. ibi in
diuidua semp cū ipa habi
dantia rerū tpaliū. xpi
gra pseuerat. Et licz in
multis actusatōibz et cor
rectiōibz plorz. subinte ali
qñ turbatōes ꝓueniāt ai
moz. sps tñ sū vutute ei
ctus ꝓfecit. et ad se redūt
corde pniti. Unde tertius
mutat. ip hec fieri solent tur
bidis diebz et operū otio. hō
ē cū deliberatōe et discreto
moderamine plator. Ex nr̄
pmittit poni in medū ope
tantū extremeta ne lōgi
us recedat. intelligi sic debz.
ut p actusatōibz et correcti
onibz plorz appellatōes t
diffamatōes fieri phibeꝫ.
Dolleutissimū quēdā m
remensi ecīa cōfluctū ꝓne
decanū ab his q̄ virū cog
nouerūt audiuim⁹. q̄ cano
nicos suos p excessibz volit
corripere. Audiit aūt eius
tpe ut venabilis et deo dig
nus albertus leodiēsis epc
sinat' duns brabātie ab im
patore henrico exul ab im
perio pelleret. et a multis
ei⁹ iuxta remensē urbē p
iustitia dolosissīe nemiret.
Ad cui⁹ exequias cū ve
nerabil' archard⁹ ex regali
ꝓle ortus. tūc quidē archi
dyacon⁹ remēsis. ꝗ i cathe
lonia pōtifex electꝰ. ī nup
tiali veste cū multa tba
nobilitū mtesset. Sepulto
aūt sacro cadauē in choro
cathedralis ecie ut dece
bat. decan⁹ oēs canonicos
ne rō. et ipm cathalane
sē electū ad capitlm euoca
uit. Presidentibz ergo ciuis.

dixit decano electo. Nondū
adhuc ut credo. archidiaco
natū aut canonicā resignas
tis. Cui electus. Nodū mgt.
Et decanus. Iungite ergo ꝛ
satisfactionis eccīe. et dorsū
ad disciplinā corā fribz p
patre. eo q̄ sine veste nup
tiali chorū cū canonicis
introisthis. Ver mora. sur
gens et prūbens electo ves
tes exuit. et a manu decani
validissimā disciplinā accē
pit. Qua accepta. electus
vestibz reinditus erexit se.
et decano cū maciā oris q̄
cta corā oībus dixit. Gras
ias deo et patrone vemehis er
dehie. eo pissime genitrici
q̄ te talē hic in regimīe de
linquo. Hic magis diligā
locū istū. et in fide istā dig
nā semp veritatis memo
riā venerabor. Ver dictus
archidiaconatū et canonicā
resignauit. Et in se verifi
cauit illud vulgare pibiū.
q̄nto caput alcius. tanto ro
tū mollius. Nunc eni decz
nobilitatis celsitudine hu
militatis mansuetudinem remol
lit. Ego at̄ q̄ritū m re nar
rata canonico. nō mirū cor
recto exēplū vtutis relin
quit. q̄ in cōstantia p̄ces
serit corrigentis. Dū nobi
lis et electus i presule cor
rectionē qualidā cū patie
tulpe cū pacia et hūilitate
sustinuit. et ille eiā mi tā
to viro tultū ire nō ptulit.
qd nō correctū alijs i cru
nā forē furorā prendit.
Audi iterū qd idē dem
mus de filio sororis sue e
gerit excedēte. Ob amorē
et reuerētiā dicti auūculi
sui canonici p̄benda i at
trebatesi eiā clero ē liba
lit collata. Post tēp aut
ipe electus p lapsu carnis
punit. p annū suspēdit
a p̄benda. Inde casu accidit.
ut decanus eiq̄ auūculus ad ci
uitatē attrebatesē causis e
mergentibz deueniret. q̄
honeste ut tale vicū decē
bat a canonicis ē receptus.
Narrat eiā ei excessū ne
potis a sociis penaq̄ inflic
ta ut canonicā portione
vno āno auferet. pmptiq̄
ee cupim. pena libalit re
laxare nepoti. q̄ eo pces
sius de dignaret. Et ille.
Quare nō mgt? Filius soro
ris mee ē. Conmotus ergo
cplo canonico dixit. Ne
pote meū excessisse p̄eam.
et iuxta cōsuetudinē eccīe
p annū suspendā pumtū.
Rogo vos. ut i meū arbi
trū ponatis hāc noxam.
Ver mora. cūctis eiāmē
tibz leto vultu. emt enim
clinis de bonis sociis illis.

quoꝝ ner vn⁹ ut vulgo dic⁹
vnꝯ beneferent. demnis
subnixit dices. Vestri ḡm
pos dñi mei carissimi nora
nepotis mei in meū arbit⁹
um posuistis. Cōmendo q̄
dē et approbo cōsuetudinē ve
tra. q̄ p annū lubricos ī cu
ne punitis. Isti āno q̄ ne
pos meus a vobis ī pbe
da punit⁹ē. alteriū ānum
addo. ut duobz ānis oī be
neficio careat pbendali. Et
si quidē medio tpe se cor
rexerit. tūc modo ut digne
restituī meat. vīe m hoc
negocio benivolētie lactita
ti. Sinaūt ipo facto q̄ ma
le se gesserit. ut nūq̄ ad
pbendā vel ministeriū huiꝰ
ecclie ī ppetuū admittat?
Ner ut audiere canonici.
mure ī verbo edificati sūt.
et tanta ⁊ tm̄te decimi p
totā italiā vulgauerūt.

Capl'm xxxix.

Spirit⁹ asstrictate
suauiter cantat.
Qd at de cātu apū ad
laudē xp̄i sēdm̄ hystoriā ac
ceperit audiam⁹. Narrante m̄ viro sc̄o abbate
quodā. audiuit quēdam
pauperem hoīē m suburbio ciuitatis ciudā aluea
apū maxīm nūm habu
isse. Cū frequētius pauper apes sollicitꝰ visitaret. p̄mā
aditur eas mōre sepius mi
ra alacritate ciēte. et postea
cū curiosius mirari et sep
tus mēpolare cōtentus. ner
ullis cōuehendis cibis ope
rā dare. Ner diu post ner
eū casu nocte media surrex
isset. vidit sūp apes totum
aerē illustrari. et cont⁹ cōsue
tudinē oīm apū. apes ipas
in nocte cātibz modulari.
Stupefactꝰ ergo vir et rem
frequentius pbās ad cūtatis
epm cū suo pbro venit. nr
tat de apibz q̄d agat. Ner
mora. pfui in ppria psona
ventate explorās. sicut ei
dictū fuit inuenit. Cōcita
to ergo cōsilio pbis viris.
et euocato pplo ciuitatis. q̄d
ī alueari sit aggredi⁹ exper
iri. Et fracto vase inuenit
in modū pyxidis eburnei
vasculū ex cera cūdissima
in fastigio aluearis. et in
eo sacrāmētū cōrpis xp̄i.
cera rpm vō. apū choros ī
modū phalāgarū celestiū
exercitus celebrātes. Sibila
to igit⁹ validissimo clamore
cū lacrimis cōrp⁹ x̄i ī ecclīaz
detulerūt. et ī loco ubi ī
uentū est ī remediū lāgue
dinū inuiabiliū. oratoriū cō
struxerūt. Cuiꝰ ia narrata ubiq; trāsiū fama celebs
vulgauit. duo fures rei p
territi nouitate. sponte

ꝑfessi sūt. ꝙ in vicina ecclia
corp9 xpi cū pixide aurifere
a rapuisset. et ecclia pixi
de sacmentū corpis xpi nō.
tūsciente sub alicuius pcto
in fuga sceleri pcussit. hic
ergo mouit. si tū dica pt e
ā bremisse in volatilibus
aplis. panis ille vinus qui de
celo descendit et dat vitam
mūdo. et hoīe credē monu
it vitaq; dicit. panis
ꝙ ego dedero caro mea ē
p mūdi vita. Et quidē suf
ficies mdo ē hmi9 pciosissi
mi sacmenti. ista vitis at
testās que fallē nec falli
pt. ꝙꝙ et hoc manifestissi
mis miraculis ecclā rebus ce
pit nō cessauerit ꝓbare.
Cpidit diuicese āplū
et magnū ē int comitatū
a dextris vie. et attrebatū
nobilissias ciuitates. hic
i ecclia canonicor sci amati
epi. cū sacdos in pasca cō
muto populo. corp9 xpi sup
nuda terrā stupido9 inuenis
set. et flexis genibz eleua
re cepit. mox p se i ae
ra sublimatū. pauniculo
quo abscōtos digitos sacdos
deferre solet mhesit. Cla
mās ergo ꝓbr canonicos vo
cat. Accurrūt illi. spectāt
i pāno corp9 viuificū m
specie pueri denudissimi pulcri.
Et mox cōuocato ꝓplo ad.
spectaculū pūrat. et idif
ferenter nulli tanta celitus
visio denegat. Ver cū au
disset fama vulgāte. veni i
opidū qd̄ ꝓxi. Accessit ad
ecclāmū ecclie cui optime
notus erā. petij vide mira
culū. Annuit ille. ꝓcepit ut
fiet. apta ē theca. Accurrit
popul9. Mox ubi pixis
reuoluit. clamat oēs. Ecce
ia video. ecce cōspicuo salua
tore. Stabā ergo attonitꝰ
nichil videns. in tanti spe
cē panis albissimi. Nichil
quidē in cōspectu quare sa
crosēcm corp9 cū ceteris non
videm notauit ista mecū
volucbā. cū ecce vidi fuci
em i mensurā etatis pleri
dis xpi. spineā coronā
i capite. et duas guttas sā
guis de fronte ex utrāq; pte
nasi ꝙ facie descendētes.
Mox rigit genibz flexis.
cū lacrimis adorauit. Surre
xit nec cōnā in capite nec
sanguine vidi. & facie hōi
nis sup effigiē honorata cō
uersā ad dextrā. ita ut vix
dexter oculus videri posset.
Nasus erat admodū longꝰ.
directus valde. superciliū ar
cuatū. oculos simplicissimos
et demissos habebat. cesa
riē longā sup humeros des
cendentē. barbā mtensā.
et sub mento crispā. sub

rictu exterminatā. iocidissi-
oris ex utilitate premenū nu
das pe a pilis mallicules
ut i iuuenib; apparē solet.
ꝯ barbā a puero nutrierūt.
Fronte latā. mascletas te
nas et collū longū. cū capi
te paulū per inflexū. Bor
forma hic dei benignissi
me fecit. Eā aūt diuersi
modē unius hore spacio vi
de solebāt. Alii aūt in cruce
extensū. alij qū ad iudicū
veniente. plerūq; et ex mi
na pte sub puelli forma.
Cū sācū aūt et ꝯ nūtiorū
sit missā audire cotidie vl'
saltē cū se facultas obtule
rit. exeplis manifeste ostē
dit. Sacdos quida de da
nia andreas nōie. ut fres
dacij boni et bn̄ viri de or
die pdicatoꝝ. cū eo de pa
risius remeans. ctissima
relatōe didicit. cū iuuenē
is suis ritum sancti pes
nus audiuit. Cūsito ergo
mane in vigilia pasce vene
rūt in ierusalē. et sūmo ma
ne redē volauerūt. Quib;
sacdos dixit. Hodiernus dies
ē pasche. et locus resurrec
tionis dnīce ē. Audiamus
pius missā. et eucharistiā
sumite. postea redemꝰ.
Ubiquetib; oīb; et redeūti
bz. sacdos remansit i urbe.
et dicta missa. factoq; prā

dio. solus cepit insequi pre
cedentes. Quē ut attigit
quida in equo sedēs. quid
ē ait q solus ppetus pes
nus? Et ille factū narrās
hac mīt de causa solus a
sociis sū velociꝰ. Cui ille. Si
rende inīt retro me. Et il
le sic residēs obdormiuit.
Cūm vesperam vo cū eu
gilaret et cōsp̄iceret ubi
eet. dixit illi ductor suus.
Potes ne cognoscē locū istū.
Et ille p timore maximo
vix respōdē valēs. Videt
inīt michi dnīce. q ecclia q
ante nos ē. ecclesia mea
ē. et dom⁹ hec pria in q̄
mansi. Cui ductor ei⁹. Hec
tibi videt. tpm glorifica-
cui⁹ sacmenta veneratus es.
et quoꝝ causa in peregrinas
terras solitudine nō horru
isti. Hec dicēs. subito disp̄a
ruit. Sacdos aūt diuina su
is oīb; narrās magnalia.
qd seqū actū eet p reuelatū
sociorū postmodū cognouit.
Ut quonia in dubiū plū
bus venire posset. qualit
sub breui tpis spacio i ty-
ui torpe p tot maris et te
re tractus hic trāsire posset.
excepto euidenti exēplo
abbatuck. p patria diei
hora in babilonie de ui-
a trāslati. miraculū ostē
dē diebz nris in brabātia

cōgerit. qđ nulli qui hoīez
nouit dubiū ee potuit refe
rem. ¶ Anno ergo ab icarnatiōe dñi millesimo de
centesimo tricesimo octauo ciuis
tīs marina pdicaret ubiq;
fere ītuēbat. erat uir i brabā
tia iestimabil sanctitatis. qui
desiderū longū habuerat
terrā in qua steterat pedes
xpi peregrinū nunq̄ essē. ꝑ re
mitti a cōtēplatōe diuina
i corporali exercitio uebat.
Hoīone aūt existēte in ui
gilia petri ad uincula clau
so cubiculo assurgit illi cū in
genti luce. erat enī nox. ā
gelus dei dicēs. Audit dñs
mgens desiderū tuū te uel
le tuisse trans ssam. et nūc
ad hoc mittor ad te ut tuū
desiderū cōpleat. ¶ Hec di
cens angelus hoiem capite
dit. et i una nocte ad ora
loca spectabilia tre sce tul
lit et reuīstituit eidem
nocte. ¶ Debat aūt illi ipsa
nox oī die lucidior. ita ꝙ
oim ciuitatū gallie. burgū
die. lubardie. tuscie. et tre
sce loca et dispositōes et si
tus hjus qui trans nouerat
ppriissime designaret. ¶ Post
modū uō factū e. ut horta
tu quoruīda deuotoꝝ uiroꝝ
quibꝫ hec negare nō pote
rat. cū illis crucē susceperit.
et eoꝝ dux fieret in tra sctā

planeq; p uarīa demōstra
tionē cunctis ondit ꝙ neq;
quaq; mendax ꝑ uerus dei
nuncius. qui ea dixerat ex
titisset. ¶ Hic uir beatissimo post
ꝙ reuersus e ut audit ꝑa in
honore haberi cepit apud
ciuitatenses suos. dulce solū
natalis patrie delinit. et usq;
in finē uite in alienis ptibꝫ
ste uixit. ¶ Ex hoc mirabi
li questio difficilis ozit. quō
uir iste monetanea substā
tia diuīsimodas uarīa dispo
sitiōes retinē meozit. potu
it et dorē. Et sic solui potest.
Cyronie tpa uetussa habet.
Anno aūt urbe gallie atq;
germanie remotissimi sunt
uetussa. Dis ergo eas semel
attemptatas uias ad nidos
nō redire docuit. Dis m
qua. ñ nature sagacitas.
Dō igit natura hoc et dō
nature potuit. et ite plus.
De sanctissimo aūt dñici cor
pis sacmēto nacta ocasio
ne loquēdi. qntū petim sit
indigne xpianitū. exemplū
beati pauli solidissima ueritate.
mirandū subsequens demōs
trabit. ¶ Prope uilla i q
natus fuit. sacdos lubricus
et immundus fuit. Et olim
quidē cū immundis mulieribꝫ
panē illū festale sabbati
sigmante hūt panē uinū.
edē non licēt. infelix ille pbr

hūc rondie pollūto ore sū
mebat. Et vide vīdictā dei.
Os ei im nasū et mēbrum
et lingua xpi putrefact̄a ut
vix possz pre fetore ab ami
cissimis sustineri. Erat et a
linus i gallia fuit. ut quida
puer audiui. cui⁹ manus
in missa sup aram extense
igne celesti usqz ad cubito⁹
abuste sūt et sūpte. Pro
inde octaue laudis xpi
ad iram. quā in gloria xpi
corpis eas exhibuisse dest
bim⁹. de vocali etiā lau
de angelor aliqd dicē la
borem⁹. Si at laus ange
lor in pria vocalis fuisse
sit. magna questio int the
ologos ventilat. Et ego q
dē si vocalis laus i celesti
bus sit nescio. vnū scio.
qa t si nequaq̄ angelis
laudare deū sicut nō nul
li voluit vocali laude fort
te qi ex nitritate cōueniat.
tn utraqz et vocalē t mē
talē laudē in ptāte viator
obtinebūt. Hinc vō hor
m aeve in tria pefima
nōis nre angelos vocali
laude usos fuisse. legi plu
ries et audiui. Vidi
suessionēsem ciuitatē in
gallia exōicacōi subia
cuisse diutius. et nō nisi
sub silentio diua mysteria
dicos celebrasse. In visi
lia igit assūptionis bte maie
dns iohānes cognomēto
res vl bas. por canonicor
regularū scī iohānis i vi
neis iuxta muros eiusdē
ciuitatis. assūptis secū tbz
canonicis deuotissimis vi
ris qui nūc oēs defuncti sūt.
i monte prio ciuitati in
loco ubi quondā hēmita
resederat. ad celebrandū
solēpnitatē gl'ose vīginis
secessērūt. Inclinata nāt die.
cantatis vesprs panē et a
qua sobrio ore libauerūt.
In cōpletorio dicto post ora
cionēs deuotas et longus mē
bra sup nuda humū. defes
tus eni locus erat. ut pau
lulū quiescerēt. pstrauerūt.
Nec mora detentor sur
gūt ad matutinas. cātant
simplr et deuote. Et ubi
imtē laudes por nona ter
minē ex more finiuit. sb
ito concētus numbilus in
sonuit angelor. et insoli
ti felix nāqz. alacrīs vocibz
cātauerūt. Quo pacto. tm
qtuor ex illa inimica mi
litia die versū et gloria si
gulariter incinerūt. multi
tudie semp cū repetitōi
bus respondere. Post re
petitionē vō sedam itato
felix nāqz. mira more gal
lico inchoauit. et psequ
oibz cōuiter finiuerūt. finito

at respõsorio. ℟m est sile
tiũ angelorũ. ℣rior autẽ
inchoato te deũ laudamus.
matutinas cũ suis laudibz
ꝓcesserũt. ℣Quibz dictis. ꝗt
singultus. ꝗt latine. ꝗt sup
pria ī recordacõe suauis
simi modulamis ab ꝓmo
pectoris ediderũt illi ꝗtu
or beatissimi. nõ est mẽ
possibilitatis enodare vel
effari. ℣bz in eis ꝓpletum
plane potit credi. et reli
que cõfitentis die festum
agent tibi. ℣Horũ scilicz du
os nomi. porẽ et robertũ.
dictũ roquinariũ. retorũ
noia fere noia scire non
potui. De vocali etiã lau
de angelorũ. istud quoqz mi
raculũ audiuit. qd subiungo.
℣Camera bte marie mo
nasterii ẽ monialiũ ordis
cysterciensis ī brabantia iux
ta bruxellã. ℣In hoc loco mpe
lator erat godefridus nom.
deuotꝰ nimiũ. dilectissimus
michi et notus valde. ℣hic
dico ruptura viscerũqz cu
iusdã amis ferme ẽ trigorde
ã tribulatus. nullꝰ a pdi
cacõe tñ et salute hoiũ
quiescebat. ℣Contigit ergo ut
ipe morte subita nãm nocte
media mtrepto. melodia ⁊
cantꝰ mirabilis angelorũ
qñ de loco ꝓpe ecclesiã audi
ret. ℣Quo cantu attonitꝰ
vigil mirabit. qp cõuentus
solito tepestiuius surrexis
set. et cũ eet solepnitas
sci. quã feriata nocte tam
insolitis vocibz et cõcretibz
efferebat. ℣Non cũ sustine
ri poterat aliũde ee cer
tũ. nisi a monialibz intra
chorũ. ℣Ergo ubi cantꝰ ille
cessauit. horologiũ rcadit.
cãpana pulsata ẽ. et sic vi
gil cognouit ꝓmo qa cantus
celestis. nõ monialis fuit.
℣Mane ergo tñento mor
tuo. cibus patuit. qp ī exitu
sci viri angelorũ excercitus
tantis tripudijs exultauit.
℣Ser de cantu ipius ad lrãz
in laudẽ et gloriã creatoris
xpi. nequeo et de cantu voca
li spuũ angelorũ satis qde
dicta sufficiant. ℣Nec de ca
ntu spuali apis fidelis dis
seram⁹. ℣Cantꝰ et laus vo
calis a pribz institutꝰ. ab
ecclia frequẽtat⁹. unde sep
te horas canonicas a vbo
psalmiste tenem⁹. q dixit.
℣Septies in die suscepi na
turali. q est dies et nox.
laudẽ dixi tibi. Et illud.
℣Oes gentes plaudite ma
nibz. iubilate deo ī voce
exultacõis. ℣Cantate ei et
psallite ei. narrate oia mi
rabilia ei⁹. ℣hic quidẽ can
tus et laus vocalis tenuit.
de quibz augustinꝰ in libro

ꝛfessionē dicat. Fleba autē
uberrime ī ymnis et cātibus
suaue sonātis eāt̄e vocibz
vehemēter affectus. Vocē
igit̄ ille nfluebāt auribz
meis. et eluḡbat̄ vitas in
cor meū. et fluebāt lacrime.
et bn̄ m̄ erat cū eis. Gal
lica vulgatū puerbio utī
tur et dicit. Bonus vinus
tfrase larme as oels maine.
Ꝺ̄ latme et si nō eq̄ sic
dicat. Bonū vinū. pfrie
lacrimā dicit ad oculos.
Credo ergo ꝙ illud vinū ex
ultacois m̄ tantis q̄d in au
gustino patuit. lacrimas tā
pīgues exuisit. de vasis op
timis xp̄i nabat. Et ideo q̄
voce celesti fecūdatꝰ mūdo
sublimius intonabat. Sed
ihesu nūc corruptis doleis
acessit vinū. et abhōmati
onē potus puomt ꝙ de
uocionē. Dū enī q̄s sine de
uocioē formare voces ni
tit̄. m̄ mentibz audiētium
deuotio dissipat. Et ī va
nū ertinus diamātis līgua
laborat. n̄ spūs artifex cor
mꝰ tangit̄ Unde ī gal
lia meorabile q̄dā rirta
tem⁹ philippi regis acci
disse refert. In quadā ec
desia mentinali amonito
rū secularū ꝓpria sācti
mūnialis festinitas agebat̄.
In xpletorio aūt int̄ pr̄ nō

et credo. rsp̄sariū illud. in
pace ī idipm dicus cātātibz
et discātantibz. statī ubi se
cūdā repetitionē post gl̄ā
finierūt. et symbolū fidei
credo. sub silentio dicē cre
diderut. vox celestis oībus
audientibz dicit. Nullus ē
exaudit⁹ nisi raucus. Dñi
pfacti ergo oēs. aduterūt
despectū quēdā cū voce
luctubri et distordati ī ā
gulo astitisse. nec eū alīs
ambigebat sīp quē vox
descenderat extitisse. Dā
tū aūt malū sit in psalmo
dijs et cātibus spūalibz dor
mitare. cuident ostendā.
Erat monachꝰ ut mele
gisse recordor. qui ad ma
tutinas frequētissē dormi
tare solebat. Cōtigit aūt
ut eo nocte quadā ad ma
tutinas ī chorō in laudi
bz dormiēte. vidēt ī sōp
nis demonē tetrirem cū
pice m̄ patella hquata.
monachos singulos visi
tare. et dormientibz q̄busq̄
dā offerre ferreū rodear
pice plenū. Ad se vō cum
veniss⁹ demoniū et rode
ar ferues ori dormitātis
offerret. retracto subito
capite ad accubitū sediū
cui initebat offendit. et
ihesus cuctilas. se sauciū
et vulneratū inuenit. Ini

madiuit ergo ꝺsequēt̄ m
facto. qñtū neglugetia ẽra
hozas diuinas dñō displi
cet. et qñtū ea demonibz
ꝺplacet. ¶ Unde etiā astri
dit qꝺ p illas q̄ vere nouē
rūt audiui eadē de q̄ siu
pius ferm⁹ mētionē de ar
tensoles venabili abbissa
Lū demon neq; oēs ī con
uentu moniales sōpno fal
lacie deluisset. et nulla eaz
ad matutinale officiū eui
gilasset. illa demonē tactū
nis irridētem oīb; vidit.
et fusa p̄ce ad dñm eum
visibilē multis ondit. ī
uitq; singulis ī mētu p
negligentia penā. et de
cetero ꝛ astucias drabolī
reddidit cautiores. ¶ Simul
ergo apes fidelū agitre
grate mente ꝺsequēt̄ et vo
ce suauit̄ cantēt. ut ī au
res dñi sabaoth dulcit̄ mo
dulent. et mediantibz an
tibz ꝺnient̄ deuocio ī me
tibz fideliū exaret. ¶ Ca
Habet plin xi.
gitata miraq; voris suauitate
Lūd cū gratus qꝺ suauius laude dei? ¶ Ꝺdm au
gustinū. mgitudo p̄cm maxīm diffinit̄. ergo vtus maxima gitudo. ¶ Deo oēz psalmodia et cantu. ī lau
dis gloria tminam⁹. ¶ Dñ

nato ad redēptionē oīm in
bethlehem saluatore. gloria
in excelsis deo ⁊ cetera āgse
li cantauerūt. ut p pace ve
ra danda hoīb; laudis oī
bus maria p̄beret. ¶ Unq; p
et gta miraq; vocis suauī
tas ꝛcplatiue aīe mentis
ubiq; possit intelligi.
qui p magnitudie celestis
gaudij conceptus intus. nō
silet ut nec exprimi. ¶ Et hī
tuba dicit̄ ubilea. q̄ lata q̄
de intus et capax ē. ℔ lo
co ubi ozi ꝺsignit̄. angust
tat. ¶ Huiꝰmoi tuba ī hea
bātie p̄tibz moniale vidi.
q̄ ubi de iocunditate aliqꝺ
etna et celestibz gaudijs au
diebat. rapiebat̄ in spū.
et cū ad hora paululū
quieuisset. īmandescebat v
vultu. et clausis oculis tā
quis vocabz inbilū emit
tebat. ut nullū melos mu
sicū. possit eiꝰ dulcedini
cparari. ¶ Et ipe quidē so
nus nulla articulata vo
ce penitꝰ p̄mebat. ℔ mt
pectus et guttur armoni
a illa mirabilis resonabat.
¶ Her ē illa de q̄ dicit bēt⁹
sim⁹ augustin⁹ ꝛcplacois
spēs. q̄ rapit oēm aiam
tanto desiderio sui. tanto
ardētioze. qñto mūdioze.
et tūto mūdioze. qñto ad
spūalia resurgente. ⁊ tāto

+ qui impedire semp nititur
diuini officium. cūctas

ad spualia resurgete. qñ
to carnalibz desideriis et
trenis affectibz morientē.
Ad hāc beatissimā stem
platione ipe gl̄ osus aug
tinus raptꝰ fuit. cui sicut
btūs possedonius mlamē
sis epūs de eo testat. sine
ullo labe potu ve in stem
platōe celestiū tbz diebus
et noctibz stinuis pmanet.
De seipo quoqz ī libro cfessi
onū apte testat dicēs. Li
qñ intromittis me in affec
tū multū mustatū introī
sus. ad nesao quā dilectdi
nē. que si pficiat in me
nescio qđ erit. scio q vita
ista nō erit. bz recado m
lnis erūpnosis ponderibz
et resorbeor solitis. et te
neor. et multū fleo. et mlt̄
teneor. Hic ee valeo
nō volo. illuc volo nō va
leo miser utrobiqz. Est aūt
gaudiū ipd nō dat ꝓpis.
sz hijs á te gratis tollit. q°
cū gaudiū tu ipe es. Et
ipa ē bta vita. gaudē de
te. ad te. p te. ipa est et
nō alia. Cui aūt putat
ee aliud gaudiū. sectant
illud nō tenē vez. In
voabz igit mentalis iubi
li gratis eris deo. gratꝰ
angelis. nec mirabilius
aliud sb celo. nī iocūdius
potis expti. ¶ Caplm xlj.

Licet pmatim cō
silia. Et hoc sm
salomonē. cūt sa
lus. ubi multa cilia. Cōr
in deuthonomio moyses in
cantatis de ēpzobis dicit.
Gens absqz cilio et sine
pzudētia. Ujobias filiū
suū mstruēs obis dicit. Cō
siliū semp a sapiēte require.
Utilitū est enī voluntati p
pzij motꝰ initi. Et ꝓpt hoc
salomon diligent ammo
nuit dicēs. Fili sine cilio
nichil facias. et post factū
nō penitebis. Consiliariū
aūt habe illū qui prudus
et discretus ē. et cui sciam
et vitā tuā in ōibz reuelas
ti tutissimū. et iustū ē. ut
idem hoiem induce in do
mū tuā. Unde in puerbijs.
dicit. Consiliarꝰ tibi sit vnꝰ
ex mille. ¶ Erat vir bonꝰ
sz simplex valde. sicut in
dubitabili relatōe peripi
mus fuisse gallicū. cui dya
bolus in spē et visione ā
gelica frequētius appare
bat. Cui et dixit. Diuisis
quidē voluntatibz fluctu
as. et qđ facē debes ignō
ras. In hoc ergo mussa sū.
ut meo vegtaris cilio. et
cōsiliū aliud oē postponas.
Quacūqz aūt hora videās
me. cilio meo et sincera visio
carebis. Nec mora. ubi

miserrim⁹ ille pactū cum
morte ꝓposuit. visitat⁹
serenat⁹. illustrat⁹. et ī tā
ta tranquillitate cordis ꝑse
uerat. et corpis. ut vix se ho
minē nīt hoīes. ⁊ sup ho
mines angelū estimaret. Hic
nū tēptator astutus in fa
uare sibi superbiā p nimia
securitate hoīem extulisset.
paulatī cepit ei mollities
blandiri. et p hāc tandem
miseꝝ ichinauit. ut ī tēme
matim ꝑpe corruet. et ip⁹
corporee mortis papulo
ꝑcuteret. Dz misedia eiꝰ
dina puenit. et tali remē
dio liberauit. Erat ī uia
nia eiꝰ vir sanctus ī senio.
et exptus multa. cui ille cō
fiteri cōsueuerat. pusq; in
laqueū diaboli ceciderisset.
Hic ut vidit hoīem solita
tū merede. et abstinē se
ab oī sanctitate bonoꝝ. eū
alloquit̄ m hūt modū. Mi
roꝝ nimis. cuiꝰ diu ia ve
ritatis ꝛsilio. et multis pē
nis moribz nec ꝛfiteri te
uideo. nec loq; spūalibz ui
ris. nec ꝑdicationē ecclias
tica frequētare. Videas
ergo ne deceptus temeritꝑ
sua. et ireparabilis lapsus dy
aboli tēptatoris. Et ego
quidē te simplicē noui et
fragilē. quo te solū puarian
ꝛsilio callidus hostis eludat.
et no habens sibilatōrem.
ad cuiꝰ uba mox ho rubo
re pfusꝰ. credebat illi oīa
q̄ gesta erat p spm patri
sse. cōmotusq; et effusꝰ in
lacrimis arguenti se totam
cōscia patefecit. Nec mo
ra. a tēptatōe ꝛsilio eius
solutꝰ est. et p ꝛsequies a
temptatore. ¶ Capitulū
Empa. xlij
pnosc̄it. Et ī hoc
diligens fidelium
querela notat. Dn paulꝰ.
Redimentes met tēpus.
q̄m dies mali sunt. Mali
quidē dicūt dies. no quia
mali sūt. ⁊ qa mala ī eis
fiunt. Nos ergo redimamꝰ
in bonū. si p cauta nieꝝ
sacerdem et cura aut spū
prudētie. malignātiū cōt
nos insidias deiciamꝰ. Et
ait plerisq; fidelium qui ī hiꝰ
q̄ pnia sūt oculos aptos
habet et claros. ea vo q̄
futa sūt no attendūt. De
ata illa aialia q̄ vidit ezc.
chiel oculata erāt ante et
retro. totūq; corpꝰ eoꝝ ple
nū oculis erat. Quo plu
ride datꝰ intelligi. oem vi
tā nostrā pteritis. pūtibz
et futuris oportē prudā
cib⁹ ꝑtice mimurē.
Erant quidā nobil' adole
tes. q̄ valde sanctꝑ ifenio.
regi pri succesꝛsit ī regno.

Hic accidit ut in regia ciui
tate nundinis ꝯstitutis. rex
cū sodalibꝫ suis ad ispānē
dos mstitores et res vena
les sollicitus circuiret. Et
videns horem grandeuū e
tate sedentē in nundinis.
quid qđ sit. si qđ venale habe
ret. Cui ille. Dicor inquit
plus. sapiēna venale ha
beo. Ad hoc ꝯtinuus rex
et subridēs. bene inqt ut
iuuenē in regimīe ꝯstitu
tū. petit sapiēna me ha
bē. tu āt videas quantū
velis vendē centū marchis.
Et senex. Unū inqt tibi p̄ bn̄
statuto p̄no dicā. qđ si te
nueris. optīe p illud re
geris et reges. Temē nil
loquatis. temē nil attēp
tes. nisi p̄ius rogitēs quid
sequat. Si plus volueris.
addas et p̄ciū. Ad hec igi
tur ōibꝫ concitatus in risu.
rex ꝯsiderātius vbi pōdꝰ
aduertit. et pho stati sol
ui p̄ciū imp̄auit. Verbū
āt qđ acceperāt. i suplimi
naribꝫ palatij et in men
sis. i ciphis aureis et ma
nutergiis scribi fecit. Hinc
postea ꝯtingente tpis rex
in sapiēna et virtute pfi
ciens. ꝯstituit fortiter ai
mū eripe pplm hūlē de
manu potentiū. q̄ a nobi
libꝫ tre ꝯfinter p̄mebat.
et regnū suū in ōi iustitia
gubernare. Pro q̄ nobiles
sui in sedicionē vsi. cū neq
q̄ in manifesto ꝓpt̄ timorē
pplī cont̄ eū auderet aliq̄
attēptare. occulte mꝭorem
quēdā p̄no adduxerūt. ut
regē in cōclaui radendū
nouacula mutilaret. Ergo
ubi rex lotꝰ et adelmatꝰ bar
ba se radendū exhibuit. dic
tus mꝭor i manuterg̃io qđ
erat circa collū regis sēptū le
git. Temē nil attēptes. n
p̄ius rogites qđ sequatur.
Et simp̄ ꝓposito strēue pauefīs
expalluit. et manū tremula
mor retraxit. Quo viso rex
exegit. nec sine causa cuē
tū ꝯsiderās. dissimulātem
mꝭorē qđ sibi hoc ex vfurmi
tate attigiss. extendit ad pe
nā. et veritātē rei cū tormē
tis extorsit. Hic ergo rex li
beratꝰ a morte vē didicit.
q̄ melior ē sapia cūctis op
ibus. et oīa que desiderāt
huic nō valent ꝯparī. Dos
sum? tn̄ et ad tram p̄cog
nosce tpa futora. nō tn̄ q̄
ex nobis. sz reuelāte illo
qui dixit discipulis suis.
Nō est vr̄m nosse tpa vl
momenta. q̄ pater posuit
in sua ptate. Si āt hoc per
spm interius suggerente. vl
p somniū in enigmate. vel
p cōiecturas. ut hōies sa

gates īfenio de ꝑtitis del
ꝑtibz. futuroꝝ causas eli
uit. ¶ Cpō uaiclāte pre
fatis fr henricꝰ de colonia
ordis predicatoꝝ. ānūꝫ ipe
ordo ichoatus fuisset. sicut
p ipm didicimꝰ futuꝝ pre
dicatoꝝ ordine prognouit.
¶ habuit patruū militē se
dulū in cultu dei i ꝑtibz
theutonie opido monte
martis. ¶ hic dictū henrici
iuuenē sacrate uides etia
te adultū. et optīe ifmati
cis īstitutis. nusit pisius
ut dyaletica et artes cete
ras assequet. ¶ Ad ut frīa
ē. patruus eiꝰ defuncto est.
et intromissū est eiꝰ studiū
ānis tbz. quibz i predicto
opido scolas tenet. ¶ his q
dem elapsis. apparuit ei
patruus eius dicens. ¶ hume
in remediū pene q in pur
gatoriū acutioꝝ ihierosoli
mitana cruce. q in theu
tonia ꝑdicat et tñ fructa
bis. et exacto ibidē tpe cū
redieris ꝑgens parisius. ꝛ
ſuenies nouū ordinē pre
dicatoꝝ. quē intrabis. ¶ pau
ptatē eoꝝ nō uereatis. et
nō despicies pauptatē. qm
in salute multoꝝ feliciſſīe
ualescent et ualescet. ¶ Ad
hec ꝟba dictus clericꝰ stu
pefactꝰ. sine ulla tbulēta
cunctatiōe qđ iussus erat agꝛ

gredit. Et factā pegrinatiōe u
bi iā redist et uenit pisius.
ſuenit ordinē ꝑdicatoꝝ no
uit in ꝑtibz albigefiū uicto
atū. domuſq iā inceptam
pisius. et sine hesitatiōe ali
qua i puo post tpe ordinē
ē adeptus. ¶ Ubi cū ānis
plīmis deuotissīe ꝓfecisset.
iterato illi apparuit patru
us dicēs. ¶ pena q ctritia
bar te uiuante solutus sīt.
¶ uat ne cūcteris iterato
trāsire mare. si te seruoꝝ
tuū elegerit trāsmittendū.
Et hoc quidē cū dicto frat
henricꝰ delatū habet. a ma
gistro ordis et diffinitoribz
puīcialiū finn. in tīrā scam
trāsmissꝰ ē. ¶ a qua postea
redies. terraqz a felicissimo
rege frācie lodwico in sdēm
pfirmatōis sue ad trāsma
rīnā deductꝰ ē. ¶ Elapso at
tpe cū rediret. m uia qm
reutebat ad gallias. felici
morte defunctꝰ ē. ¶ Spūtū
at uir iste ꝑdicatōe ꝓfecit
in clero pisīs. spūtū ue cō
silio aut erā alias ubi di
uersis clericis et ꝑplis pre
dicauit. ad plenū posse ne
mīnē arbitroꝝ estimare.
¶ Ut erā hoīes sanctā in
genio futura ꝓuideat. tali
exēplo ꝓbabo. ¶ Comes
losensis in ꝑfinio brabātie
ludouicus noīe. physicum

exptū valoꝛ in comitatu habebat. Qui cū p villa quā dā. iuxta quādā choꝛeā ludentiū. puella quedā pulchra fune cū mura suauitate vocis choꝛeizāntibꝫ p cinebat. Quā quidē comes p hoꝛā nimis intuitꝫ diligent. cū fatua ptīsiuit. Et cū stupente vidēt phisicꝫ. miraꝛis mꝫt o comes vocē et pulchitudinē ptīnētis. magis iā miraberis moꝛituꝛā. Dixꝛ vba xpleuit phisicꝫ. et clamoꝛ validus i villa sublatꝫ est. Cognouitꝫ diꝛectis nūtiis dictā puellā tēpoꝛe mōte subita coꝛruisse. Et nota lectoꝛ qꝫ phisicī nō credo alias nisi vocis cantatiꝫ vir mdaiabilis. vicā mōtē in puella subitā pꝛosciꝛe potuisse. Quiꝛissa etiā brabātie nobilē alexsandꝛā cōitꝫ nobilissimi henricī ducem duceꝛet. p phisicū pꝛis eiꝰ ducis burgundie pnoꝛuisse. ipā referēte affectionē. qꝫ pmo cōceptū vix nato et baptizato ptinꝰ puaret. Laudo vō debilitatis postmodū letaꝛet. Qd quidē cuidētissime vidiꝰ et nos. hoc foꝛte phisicis potuit pūide. cōstitutā qualitate et debilitate matꝛis. Lpūs aūt applicate ioseph sōpnio. sagacitate hoīes qnqꝫ. et maxime demones tpa pꝛosciūt.

Sōpnio quēdā imminētē mōtē pūdisse cognouit. In vna quāde domo nos dece sacꝛdotes et duo diaconissā dio dediti moꝛabam. t spēo qꝫ sine labe pcī moꝛtalis. Vnꝰ ergo nrm visū sōpniū sic narꝛauit. Missā me m sōpnis celebꝛare putabā. et ecce vidi sacmentū sanguis xpi in calice esse usqꝫ ad supficiē et effundi. Cui vnꝰ ex nrīs suspiꝛans ꝫiuit. dixit. Calix passionē signuficat. Et nūc caꝛisse ppaꝛa animā tuā ad tēptationē pauidissimā. vel ad mōtē. Nec moꝛa. secūda nocte ita ꝫiuit infirmatꝰ ē. ut moꝛi subito credēt. Cepit aūt noctē quādā ex sociis dictis matutinis oꝛare volēs. dormitare cepit. Et ecce vox intonuit et dixit. Vigila t oꝛa. Hoc cū tꝛio fiēt et tꝛio dꝛmitauꝛ. subito occuꝛꝛit famulus qui custodiebat egꝛotū dicēs eū moꝛtuū. aut ex catabilit dꝛmiētē. Intonuit oīs q eramꝰ in domo ad audiendū. Inuenimꝰ hoīez mox defunctū et verificatū sōpniū et inꝛpretationē eius. Immissio calicis pfignatum. Nom ergo in exaltatione dꝛ

mutantis. qñtã dilufeñã. qñ
tũ oꝛõis mſtantiã. velut cũ
moꝛiẽtes demẽtia ſaluato
ris. ut ab ĩmũdi mſoꝛiatiꝫ
calameo nõ tueant̃ intuꝛ
ſu. ¶ Multũ ergo reprehẽ
da ẽ negluſeria quoꝛundam
religioſoꝝ. qui ſine ꝯpaſſioe
ſine coꝛde. ſine mtetuſſia e
ciã obſectioꝫ ope. utꝝ vi
dẽt frẽs. qñ viderẽt peccãtes
moꝛiẽtes. Et tales quidẽ ti
me debẽt ne eis ide iuſto dei
iudicio repẽdat̃ in fine. et ſit
auxilio deſtituti. ãguſtiſſie
a demonibꝫ arreant̃. ¶ In qu
buſdã monaſtiꝫs regulaꝛiũ
approbabilis valde ſuetudo
tenet̃. ut ĩmũiẽte frẽ fine.
diſciplinas acerbiſſimas ſingli
ãt̃ iuocãde ſtoꝛũ accipiant.
ĩ ꝓpulſatiõe demoniũ. et ſub
ſidiũ moꝛientis. ¶ Capl̃m
Qxxxiij.
Predixinat. xliij.
Ymbꝛes vẽtoꝝꝫ. t
tuꝛ ſe ꝓtinẽt tectis.
Id in ymbꝛe ĩ tribulatio.
et ventis. ĩ conatꝫ demoniũ
deſignat̃. ¶ Paulus quidẽ ad
uerſꝫ ſe tribulatiõe erigi vi
dens. a frẽbꝫ p muꝛũ ĩ ſpoꝛ
ta ẽ dimiſſus. et ſic in noie
dñi magꝫ ꝓfin ꝓſequentiꝫ
effugit. ¶ Et ꝯ qde dñs in eu
ãgelio ſuus ꝯdulſit. ¶ Si vos ĩ
vna ciuitate fuerit ꝓſecuti.
fugite ĩ aliã. ¶ Hoc nunq frẽs
minoꝛes et ꝓdicatoꝛes ĩ non

gnine polonie regnis. et poſt
ea tire ſce ꝓuincijs. ĩruẽtibꝫ
tartaris et toꝛuoſonimis ſi
mili mode fecerũt. ¶ Ubi de du
ce quoda qui ordinẽ ꝓdicato
ꝝ mtuerat. qddã meoꝛa
bile a frẽbꝫ referebatur. ¶
Dux quidã in vngaria po
tẽtiſſimꝰ relictis ĩ pincipa
tu filijs. ordinẽ ꝓdicatoꝝ
intuit. ¶ Erat aũt ſuffiaent
ibꝫ inſtituta. et facto ẽ e
gregijs ꝓdicatoꝝ. t deuotiſſiꝰ.
¶ Irruẽtibꝫ ergo tartaris. et
ꝑoꝛe domꝰ cũ frẽbꝫ fugiẽte.
petiuit ide fiat̃ quoda dux
ut ĩ ſolatiũ dimittẽt debili
um ꝑſoꝛe. ſe aũt affectu ſenio.
et etiã ſi nõ occidẽt̃. a tar
taris. ſe tñ in ꝓximo moꝛi
turũ. ¶ Dmiſſꝰ ergo. remaſit
in domo ſim. et ãmonitõe
dulciſſia pauꝛibꝫ et debi
libꝫ qui fugã inire nõ po
terãt ad patiẽtiã cõfoꝛta
tis. ipẽ uſꝫ ad irruptionẽ
barbaroꝝ in oꝛone et lacri
mis in ecclia. ꝓnus ĩ modũ
cruꝛis extenſꝰ ante altare
iacebat. et ſic ab ipis eſt
occiſꝰ. ¶ Recedẽtibꝫ ergo tar
taris. ad domũ frẽs reuer
ſi ſũt. et frem quondã dulce
lateris terebꝛatis manibꝫ
et pedibꝫ atꝫ cõfoſſis oſſi
mẽbris. et cerebro effuſſo
de capite. coꝛã altari ut
dictũ eſt ĩuenerũt. ¶ Huo

placido cū aūcti frēs nimiū
ad lacrimas mouēnt. quā
p tres horres insemuit.
dicēs. Iudīe deus. quare
tantū hoīem tū iniqua
morte et pessima passus
es interire? Cūq; luctu la
crimis et redargutiōe nidi
corū dei tribz diebz et noc
tibz fe reimus et sine sop
no penitꝰ pmanēt. tandē
in extessu mentis raptus
vidit ostiū quē fleuerat
dicentē sibi. Nūqd opor
tuit xpm pati. et ita mīre
in gloriā suā? Nō sūt cō
digne passiones hui⁹ tpis.
ad futurā gloriā q̄ reuela
bit in nobis. Et hec dicēs
disparuit. et frī querulāti
dīna iudicia q̄ inscrutabi
lia sūt. obꝰ breuitate et
auctoritate zelusit. Qui
si tribulationū ymbres. si ve
tus tēptationū aut suggess
tiones demonū imminere
puderis. nō p defensione
fidei et iustitie casq; emer
gat. te tectis tutis striueas.
aut fugias in remotis. Me
lius ē fugē bene et latē.
q̄ bello succubē et pugna
re. Unde paulus sapiēter
nos āmonet dicēs. Fugite
fornicationē. Qd ecclā dns
āmonuit cont regē hay.
et postea it filios beya
myn sic hostes ppls simu
lata fuga demeat. Vel sic. Im
minēte mīe frēs tuta à vēto
discordie. ymū si potes labo
ra ad pacē. si nō potes iqui
escas à fugias. Qui enī se
miscet ut dicit salomō. tuxe
altius. sī qui tamē auribus
apprehendit.

Caplm xliij.

Dies futuri ē
mitis. puolat v
nuse. Nota p
hoc dicit puolare. ethiologi
ce. sī proli volare. id ē re
mote volare. Unde dauid
optat dicēs. Quis dabit m
pēnas sicut colūbe. et vo
labo et requiescā? Et subi
fert. Ecce elongaui fugiens.
et mansi in solitudie. Et dī
hec solitudo xtēplatois i de
u. vl solitudo meditatois i
studiū scripturaꝝ. Dicas ei
tpe opa iustitie liberius ex
cent. Et ideo alibi dicitur.
In tpe vacuitatis hor ē pa
cis scribe iustitiā. q̄ dicerz
q̄ tpe belli nō potis. Unde
in libro machabeoꝝ scit dō.
ubi dicit. Dapetrat dns
roz vtm in lege sua et in
preptis suis. et faciat pa
cē. ut saltez subiscrvet ymo
dius fici predetia. si subditi
sequeret qd ē pax. Salomō
pacis tpe dilatauit q̄ plu
som sapietiā. Iob enī post
dura tribulatois ctamina
morale illā phīe sapietiā

scripsisse credit. Dauid post
datas victorias psalmos
pnos in laude dei cecinit.
Esdras et neemias post re
uersionē m iherlm libros
suos xmodius ediderunt.
Ipe at dns iheſus xps re
motꝰ a turbis. qꝝ ubi tba
ibi turbago. in mōte disci
pulus. et i cenaculo añ pas
sionē spualia pdicauit. Hz
et in signū quietis i studio.
ipe theologꝰ euāgelista io
hānes. sup pectus iheſu sal
uatoris meūbens fluenta
euāgelij de ipo dnici pecto
ris fonte potauit. necnon
etiā eundē in pathmos i
sulā diuino nutu credimꝰ
relegatū. ut ibidē fine ipe
dimēto apocalypsim id est
diuinas cernēt visiones.
et in eruditōē ecclie studio
se scribēt que uidisset. Hz et
quēdā parū ante nra tpa
in epātu leodiēsi brissime
vite mgrm fuisse prepinꝰ.
Qui cum opus quoddam
theologicū inchoasset. et
ei clerus ifrmissimis pfecu
toribꝰ ipediret. trādē in locū
solitariū diuina volūtate
trāslatꝰ ē. et in eo ceptū o
pus agente sibi paulo a
postolo. et nctia mīstrante
ipleuit. Ergo apes fideliū
quibꝰ deus sapiē talēta xmi
sit. apparete die tpis a pse
cucurbꝰ mitteri. i tāpo scrip
turarū pualent uenisse. et
ibi qđ textus indicat ꝺsequē
ter attingat.

¶ Capitulū

Procedē xlvi
tes p ruris redo
lētia. inhyant
floribꝰ. et fugientbꝰ ruris p
gramina. et herbis dulci
bꝰ ihentes. curiose sataguit
redoletia experiri. Ecce ꝙ
manifestissiē appaꝛz studi
osoꝝ delectabilis fructus
in scripturaꝝ scrutinio. Un
dns in euāgelio. Scrutamī
scripturas. in quibꝰ vos pu
tatis vitā eternā habē. Et
notandū que sint rura. flo
res. frui. herbe dulces. In
textu enī ter qtuor distin
guit. Et pt in his qdrip
tita scaꝝ scripturaꝝ assig
nari spes. Prima species
legē ꝺtinet. sub q et diuine
hystorie ꝺtinent. In scda
specie pphe sut. quibꝰ tres
libri salomonis. liber sapi
ētie et ecclīastici ꝺiungunt.
Tertia aūt spes in qtuor p se
euāgeliorꝝ libris. et hꝰ ni
chil habet adiunctū. In qr
ta spē. actus aploꝝ et e
pistole cōpilant. In legē
ergo rura redoletia sumas.
et hinc ē asser odore plenꝰ.
cui sdm verba psalmi be
nedixit dns. hinc cū eode
ingrediaris ad meditādū

in agrū. In pphetis vō dul
ces flores accipias. De q̄
bus sponsus in canticis dic.
Ymber abiit et recessit. flo
res apparuerūt in terra
nra. tempus putationis adue
nit. In euāgelijs riuos flu
entes id est desiderātes
p̄ gemina denotes. De q̄b⁹
in principio geneseos dicitur.
Fons egrediebat de medio
paradisi. hoc e xp̄us de cor
de p̄ris. qui dixit. Egressus a
p̄re. et veni in mundū. De
hoc diuinant quatuor flu
mina euāgeliorū. q̄ orbem
irrigat vniuersū. In actib⁹
vō et ep̄lis apl̄orū. herbas
dulces intelligas. q̄s dns
in principio mundi tercia di
e terrā germinare p̄cepit.
ut haūt virtute poterī. aīa
rū nostrarū diuersi mo
bi. efficacissīe pellerentur.
Fructib⁹ ergo. floribus fluuis
et herbis dulcibus inhērentes.
curiosius sanctam⁹ in sin
gulis ḡnis vedolēnas ex
perim. Insistam⁹ tn̄ p̄mo o
rationi et postea lāoni. ut o
ratio p̄cedat studiū. et
p̄fectū intellectū. De studio
ait lāonis augustin⁹ loq̄
tur dicēs. Nutrit aīam tua
lectionib⁹ diuinis. p̄bit ei
tibi mensā spiritalē. De
lectione enī diuinor eloq
orū. dulcedo e palato cor
dis. Et dū cū auiditate p
cipit. utilis e si teneat. In
hac enī p̄senti luce nichil
puto iocundius pocula sapi
ētie. quo oīa mella sitiant.
Homo timēs deū. voluntate
eius in scripturis sanctis diligent
inquirit. et ne amet etn̄
mina. pietate mansuescat.
Pius enī affectus penetrat.
quo sup̄ba loquacis nō acced.
qđ in daniele patuit euāde
lio. Qđ aūt plus de studio sa
pie sentiat breuit videam⁹.
Item maxima p̄mittit tibi
sapiētia. ait te reducat tibi.
Tale tibi aīm statuas. ut
multe in illo artes sint. mul
ta p̄cepta. multarum etenim
exempla. Nichil aūt habe ad
qđ exterioris vel fumositate
ani tui tēptes. Et in otio iō
cundo iacē non e tranquilli
tas. Et malicia. Magna et
spatiosa res est sapiētia.
vacuo illi loco opꝰ e. Non
dabit se in angustijs vtris.
laxū spatiū res magna
desiderat. expellamus oīa
totū illi pectꝰ vacet. Libera
lium artium affectatio. molestos
viros. et intēpestiuos et
sibi placentes facit. et ideo
nō discentes nocua. Et supua
ea didicerūt. Nō ergo p̄sp
ciēda ista sunt. Et p̄spiciēda ta
tū et breuit salutanda. La
dia enī inoranduī e. Et du

aīm̄ nichil agē mag̃ pt. aut
plus aliq̄d sciaꝫ. ℟ qđ melius
Qđ est quare estimem nō
futurū sapiētē eī qui trās
neset. eī sapīa nō sit mlier
sires tradit vbo: Et nescio
an timor mēoria sit. q̄ qđe
milli ext se subsidiū habet
Nos oīa nobis difficilia. si
alīū fiducio fcam9. Sufficiat
ad id natā qđ possit. Quā
ns qđ sit āplissimū spaciū
usq; ad sapiētiā puenire:
Qui ad illā puenerit. attin
git. Nō longissimū carissimē
ℓ maxim. Nō est q̄ liberalē
animem imittas īprobo li
mina. a tenebris pmo et om
brosa prede. Deīn pl9 audē.
et paulat clarā luce assues
ce. Quemadmodū salutaria sunt.
sepe agitari debent sepe ver
sari. ut nō tm̄ notā sint nob.
ℓ etiā pam. Dicens qđ ap
tet et qđ didicisti agendo ex
mes. Nā qui didicit et faciēda
et vitanda precipit: nondū sa
piens ē. ni in ea q̄ didicit: eiꝫ
aīm9 tm̄ figuratꝫ sit. Antiqua
sapīa nichil aliud q̄ faciēda
ac vitanda precipit. et tm̄ lō
ge meliores erāt vīri. Post
q̄ vō docta tm̄ pdierūt. boni
esse desierūt. Simplex illa et
apta virtus. in obscuram et sol
lertē scientiā versa ē. docereq;
disputare nō vitē. Duplex
erat ex causa valitudo. Nō

simplia

multū ad finē vtī affert loc9.
n̄ se sibi p̄stet aīm9. Dēs va
rant q̄ volūt. neminē res se
quīt. Si vis ista quibꝫ vt
teris effugē. nō alibi sis op
tet ℓ alius. Breuiꝫ sapiētie
libertas ē. mira lenitas. et
illīmana mentis. integritas
vera. et quies a tumultibꝫ
iocundissimē serenata. Vidi
adolescētē in vtrisq; gallie. in
ordiē regulari. Hic sāe teme
rissime fiunt et ebes ingenio.
nstituī tm̄ posiut aīm ad
distendū. et studio sciēdi
deuotius īcubebat. Habebat
nāt vsuetudinē ut eo vene
late cognouī. q̄ semp oī ves
pe post sedulā oīonē totius
diurni studij memor eet. et
sic se in lectulo deponebat. Hic
mox ut nole sōnū in exitu
ciē fim̄ de nocte aure capta
bat. illa extrema recordatio
leionis cui q̄a vespe obdor
mierat. ei in mēoriā veni
ebat. et cū illa ad chorum
ad matutinas pgens. clau
sis ordis stabat. Apparebat
at ei q̄ ampliꝰ. altiꝰ. longiꝰ.
et pulchꝫrimū palacium
tota series sciptuarū. et eā
illa in hora ita pfectissime
intelligebat. ut nulla ei e
ciā difficillimaꝝ q̄stionū
insolubilis videt. ℓ oīa oc
culta sciptuꝝ q̄ q̄nq; dicti
tos i manu. lucidissime dis

rernebat. ¶ Si qñ vō vel ad ictū
oculi oculos aperet. visio fugi
ebat. nec nūme pcipide visi
ois ipm̄ ñ sufficiebat tñ me
mor ee poterat. ¶ Reclusis aūt
oculis. viso repete redibat.
¶ Et erat illud m̄ hanc visione
sup modū mirabile. ip eo psal
lente cū cetis m̄ nullo pen
tus vel stēplande ul' eq ad
mirāda dilectōe frustrabat.
ꝙ dūdebat quodāmodo et
psallētis et stēplantis mitē
tio. et utrūsꝙ fructu estima
bilit fructbat. ¶ Et hoc ē quod
plius nsimiat dicēs. Unā
quēadmodū ymisa mūdi
facies in aspectu meo venit.
ita pfia tota possit nobis oc
curere. pulcritudinē mūdi sp
taculū exhibet. ¶ Profecto enī
oēs mortales i admiratione
sui rapet. et delectis hijs q
veri ignorātia magna cre
dim̄. paulatī p partes m
cognitionē totius veritatis
facilius ducēt. ¶ Hoc et m
hispania. qđ dicat q̄lluanu
primtiacz. in monastrio or
dinis cistrciensis argentoles
vidim̄ abbatissā. que sine
ulla lectura artis grāmatice
nō solū libros theologie. de
trinitatē libros augustini de
trinitate plenissime intellige
bat. et difficilimas qstiōes
eor lucidissimis solucōibz
exponebat. ¶ Et hoc quidē
sicut venerabilis robertꝰ ab
bas vacellensis m̄ retulit et
pbauit. ipefuerat a dño an
nis pluribz ante mortē. ¶ Hec
cade cū videret quonda tpe
veris comitisse chpanie dñe
blanche que monastriū fūda
uerat cū gladio angelū im
minē. supplicauit cū lacrimis
dño ut comitisse pēt. et ꝙ
rectoris industrias daret. ¶ Cui
dñs. Diffinitiua m̄ sentē
tia lata ē. eā mori oportē.
vel te morituram ictū gladij
feriētis exime. ¶ Et illa felix
inqt mors. qua comitissa sē
tētiā dripnatōis euadat. et
ego impies dissolui et esse
cū xpo. ab molestiis miserē
carnis absoluar. ¶ Nec mora.
post hec verba decubēs. ad
postrema tñsiuit. ¶ Et qđ i hoc
facto. n illud xpi maiorus
caritatis exēplū. ¶ Caplm

¶ Tertius xlvii.

Patrie limīe claudunt. ¶ Et m hoc
vnitas ecclie et integritas
fidei designat. ¶ Ut enī dicit
sponsꝰ i cantico. Una ē co
lūba mea. eiꝰ ecclesiā sine
ullo infidelitatis felle detes
tans. quā sine macula sor
dis m̄ secle. et sine duplicita
tis ruga paulus affirmat.
sicut vnꝰ deus et pr oim.
sic fides et vnū baptisma i
sinu mris ecclie ministrat.

¶ Ob hanc igit testimoniā vitute
quicūq; turpit' exciderit. se
ipōs a militāte infer' eccle
sie. et a signis triumphāte
mito pāderit. ¶ Unde ihere
mias aquesty p ppho isti' dix.
Eram' incredibiles ad omni
deū nrm. et dissipati recessi
mus ne quidem' legē dei vo
cē illi'. ¶ Ideo adiecerunt nobis
multa mala. et maledictio
nes q̄s cōstituit dns moysi. Et
hoc idē sapiēs in ecclesiastico
dicat. ¶ In gente incredibili ex
ardescit ira dei. ¶ Tales sunt
qui illā tunicā dni inconsu
tilē. significantē fidei vnita
tē. quam milites crucifigē
tes scindē noluerūt. passim
lacerare studuit. ¶ Unde in
ecclesiastica hystoria reperitur.
Cū eni dns nr ihesus xps
apparuiss cuidā epo scissa
tunica. et quesiss eps quis
hoc fecisset. respondit dns. Ar
rius hoc fecit. ¶ Nec mirū. qm
mt' hereticos excepto ma
nichēo. nullū eā crudelius
scidisse putat. ¶ Hoc et q̄dā
nō tpe in vrbe antwer
pulensi brabātie sup ma
ritima wilhelmus cornelij
noīe. sup modū irrationa
bili hereſi. scindē fidē dnī
cā est conatus. ¶ Hic quidē
in ypocrisi et simulatōi de
ditus et diutius nocessatus
p̄bende bñficiū q̄ sub pre
tertii p̄ferte pauptatis dimi
sit. et in luxurie dedit' erat
totus. ¶ Dicebat aūt simul cum
sine. sic oē pctm pau
ptate assimi. et ante dei ocu
los ānullari. ¶ Meliozē esse
publicā mēttricē pauper
q̄ aliquē castū p̄fectissime
mentē. Et p̄ter hoc prosus
oēs religiosos ee dapnatos.
¶ Hō aūt dicebat pauperi lux
uriā nō esse pctm. blasphe
mia magna vel maxima
fiut. q̄ esse vellet iustior
iustissim' deus illis quibus
ipe precepit: nō misereb⁹
in iudicio pauperi. ¶ De isto
aūt certissima relatōe didi
cim'. q̄ cū defuncto eo atq;
in ecclesia bte virginis cū
honore sepulto. quidā die
tertio ipsam ecclesiā intro
isse. vidit corporalibus oculis
sepulchrū dicti wilhelmi
cornelij. vacuū et apertum.
manifestissimā significatōe
p̄sagiens. future dapnati
onis eventū. ¶ Hā post ā
nos q̄tuor cognita. denu
data ac p̄bata nequissime
hereſis illius nequitia et
malicia. p venerabilē p̄em
nr̄m nicolaū camāsensē
epm. cadauer eiusde sepul
chro q̄ stirps iniquus stō
ysaiā loquentē de nabu
chodonosor. prectū est et
cōbustū. ¶ Unus ergo eccle

ſ romana et catholica dicat.
unꝰ de fidei claudaris lumi
ne. ne ostio clauso tibi. cū
fatuis vginibz excludaris
a sponso. et in sedicione
choze cū flāmis ultricibus
deuozeris. ¶ Capitulum

Dn tus xlviij.

gredit tmios
ſtitutos. ¶ Termi
nus ſtitutus dr prius mo
dus intelligēte ſceptuarū.
Hūc modū ante baptiſma
augustinꝰ nondū nouerat
plus ignorabat. quonia
tumens iani plia. volebt
humana rnde ꝓhendē. qđ
pia mens viuacitate fidei
nutrit apphendē. ¶ Multū ei
et ſuuter rēphendedi ſut.
qui questionibz vl' pdicatio
bus difficilimis et ſupua
cuus ab intellectū pturbat
potius q̄ instruant audito
res. ¶ Cont tales dns p mopſen in libro nūi papir di
cens. ¶ De qn̄ ꝺgrecſandꝰ eſt
ppls. ſimplex erit tubarum
clangor. ¶ Vđ ſalomon vi
det exponē in pubijs dies.
Doctrina prudentiū facilis.
Et ecclīastic⁹. ¶ Nō abſcondas
ſapiēciā in doctrinā eius.
¶ Prex hoc ysaias de bonis
predicatoribz vl' doctoribz
pdicat inquiens. ¶ Conflabit
gladios suos i vomeres. t
lāceas suas i falces. ¶ Vđ p
gladios n̄ cruce q̄stiones m
disputatoribz. et qđ placens
nisi vba pdicantiū in ſubli
mitate ſermonis? ¶ Que q
dē m vomeres et in falces
bn̄ ꝺflamus. gn̄ ad aptitu
dinē intelligēcie disputa
tiones audiētiū vl' pdicationes ſalubrit ordinamꝰ.
¶ Tali vome ſicut dicit in
libro iudicū. pciſſit ſāgui
ducentos. Et ſēpſon i mā
dibule aſine. plusquinqz
mille pſtrauit. ¶ Paulus
in legē doctiſſimꝰ p̄cepit
pdicare nō in ſapiēcia vbi
ut nō euacuetur crux xpi
bz placuit mqt deo p ſtul
ticiā pdicatois. ſaluos fa
cē credētes. ¶ Audi qđ de doc
toribz curiosis plius ſentat.
Que ad modū mqt rerū
oim. sic quozulibet bzz
intēpantia laborāmꝰ. ner
vite pfiam. ſ ſcole diſciam?
Nullos plus verear de o
bus mozalibz iudico. q̄
qui pfiam velut q̄ddam
artificiū didicerūt. ſalubz
ut qualit' vniēdū ee ſit
p̄cipiāt. Et quidē nāe ē
ad alienā virtutē exercē
dā. ut qs exerceat t ſua.
¶ Inde certis et bonis mo
ribz. non q̄stionibz q̄ finē
nō habēt. ¶ Studeas non
multa legendo pauce. ſ
q̄ utilia tantū. ¶ Faſtidie

tis ſtom achꝰ. ē multa deſpi
ciē. ꝙ ubi uaria ſūt ⁊ diu
ſa mquināt no aliꝫ ꝓba
tos ittaꝫ ſemp lege. et ſi ali
qñ ad alios diuerti libuerit.
ad ꝓres redi. Ex plurib; q̄
legis. aliq̄d apphendas hodi
ernū. Dolet ei cautus mile
m aliena caſtra tīſiue nō
tanq̄ tīſfugā. ſ̄ uelut ex
plorator. Dandū eſt aliq̄d
mtuallū aīo. nō ut reſolua
tur. ſ̄ ut remittat. Arcus
nō remiſſus aut fregit aut
molleſcit. Deū tamē ſine
ludis mors ē. et uitā hoīs ſe
pultura. Nō multū āt refert
utꝛ obmittas ſtudiū. an m
tmittas. Ex eoꝛ more que
mteſa diſſiluit. uſq; ad uici
a ſua recurrit. q̄d a cōtinua
tione diſceſſit. Dormiēs aut
animū ītinentie uel tyran
ne moderame. ut ſatisfacto
nō aſtimat ītenui ſ̄ aſtimet.
Non ſp in actu ſis. ſ̄ mtdiū
aīo tuo requiē dato. Ex ⁊ re
ques ipā plena ſit ſapiēte
ſtudijs et cogitatoibz bonis.
Prudēs ei nūq̄ otio maxīs
aīm aliq̄n remiſſū habet. nū
q̄ ſolutū. Sapia āt fabri
cat et formāt uitā. diſpoit
actiōes. regit agenda. et ob
mittenda demōſtrat. ſedet
ad ſubmaculū. et ꝑ antrū
pia fluctuātiū dirigit curſū.
accelerat tarda. ꝓplexa ex
pedit. exequat ardua. ſſima
leuat. diuꝛa tēpat. aſpa mol
lit. Cogim hūc ee ſapiē effec
tiuū. qualitate. Studiū
hoc nō naſcit. ñ ex ūtutū
ſcia ⁊ uita pura. Duritas
ēm mentis ex paruis nūq̄
na eſtimat. et aptis obſcu
ra. et primis remota. ex
tribꝰ tota. Nō te moueat
diceniis. auctoritas ñ quis
dicit. ſ̄ ſd dicit̄ mitēdo. Id
qre. q̄d potes ūenire. Id diſ
ce. q̄d potes ſcire. Id ꝯpta. q̄d
optuꝫ uꝛā bonis pt. Non
ꝑ multis. ſ̄ q̄ibus placeas
cogita. Ne altioꝛa rei te ꝓ
ponas. in q̄ ſtanti ē tremē
dū. deſcendēti cadendū eſt.
Hoꝛtor ut ꝓfectū ꝓgredi
a tua dimittas. et ut exꝑi
mentū ꝓfectus tui capias.
nō otio ne ſcipio. ſ̄ aīmi
firmitate. cupiditatibꝰ di
munitoꝛe. Verba rebꝫ pro
ba fiāt decet plūa uerā.
nō dicē tm. Maxim hoc
ē officiū ſapiē et mdūtiū.
ut uerbis opa ꝛordet. ut
ubiq; aīm̄ ꝓꝛ ſibi. idēq;
ſit. Ad te roꝛques in illa
ſtione et lateras. quā ſb
tilius ē et melius tēpſiſſe
q̄ ſoluē. Nichil īconſide
ratius. nichil ſtultius. q̄
q̄ſtionibz et uebꝫ aīm ocni
paꝛe quas ner ſcire utī
le ē. ner expuit honeſtū.

Moueat te ⁊ſtio honesta
moꝛibꝫ. cogitacoibꝫ pcis
accōmoda. ſpectaculis dile
ctionis nō excedes. Impossi
bile multū et mōgnū est
attīgere velle ſūmū pncipi
ū. cum ipa nāliū rerū pn
cipia ī oī arte agnitu pro
batōe nonſuſtinet. Habet
et ipa nature tacio metas
ſuas. ſit et fines. q̄ ſoli deo
note ſūt et aptē. Quid te
iflas humana ſuperbia? Quo
tenderis? Quo aſſurgis
fortius, tāto tpius aquas
ſaris. Audi illū de quo bēs
voluſiangꝫ ī laude mirabi
li teſtat ſcribēs. In alijs
mḡr ſacerdotibꝫ p mundū
quoꝛūq; toleraīt inſana. ad
ē ignoꝛata. Cū aī ad au
guſtinū ventū ſuūt. legi di
deeſſe credit. q̄cquid ꝛogit
eū ignoꝛare. Quid aī m
magnifico viro ſuꝑ pfun
ditate ſermōis. et arduaꝝ
rerū diſputatioe ꝛogerent
audiamꝰ. Int̄ miracula
quedā auguſtini. tale de
eo miraculū tenent.
Eo in tpe quo bēs auguſti
nꝰ libꝝ de trinitate ꝑpoſi
it. illi tale miraculū deus
ondit. Ponēſis animus
affīre nobilis in q̄ beatꝫ
auguſtinꝰ epatū amiſim
bat. ſuꝑ litus maris pul
cherrime ſita erat. Beatꝫ
aī auguſtinꝰ in cōſuetudine
habebat. ut poſt diurnū ſtu
diū et laboꝛe. veſpe ſuꝑ litus
maris ſequētibꝫ alongē epis
et clīis. ipu eū. p aſilio et ne
gotio vniuſalis eccie frequē
tabāt. ſolus aīcedēs deam
bulabat. ne ſcilicꝫ eiꝰ ꝛecrea
one aut ſtudiū collogiēnū
fabulatio ipediꝛ. Cū ergo
ſit ſolus mœdet. puerulum
mire pulchritudis ſuꝑ litus
maris ſedentē inuenit. qui
facta in ima foſſa parvula ſic
pueri ī plateis ludētes ſolēt.
rocleam argenteo aquā de ma
ri ꝛaurichebat. et ī illā foſſam
pmulā effundebat. Quē ut
beatꝰ auguſtinꝰ ita ſeriose ſe
dentē vidit. pedē mox preſſit
et ſtetit. predēs inde puerū
ſalutat. et inḡrit q̄d agat. Et
puer cū magno ſerio indēs.
Volo inḡr totū iſtud exhaurire
mare. et iſti foſſe ſi poſſim
infunde. Quo dicto q̄ pue
li vir ſcīus in ipſa decentiſſima
ſimplicitate. ondit. Et quō inḡr o
bone puer hoc potis? Ingēs
mare eſt. parvū rocleare quo
exhauris. foſſa parvula in
quā fundis. Et mox puer.
Poſſibilius ē m̄ inḡr hoc fa
cē q̄d inuendo. q̄ te iple q̄d
cogitas. Ad hoc bēs auguſtinꝰ
mirabilit ſtupefactꝰ. q̄d hoc
cēt mꝛogat. Et puer. Lo
gitatu ait vobis eſtimans

volumīe breui ꝛcludē ꝙd sit illud īdiuidue ẽuitatis ĩexplicabile sacmentū. Et hoc ꝙdē aīaduerti possis. isti fosse paruule pocus totus maris undā infundā. Nec dicēs puer repente ꝛ disparuit. Beatꝰ ꝯo augustinꝰ xpm in sō ẽcclesiastes. ꝙ vm puer dixerat mox adiuit. Vide ergo ꝙd ipē ẽcclesiastes augustinꝰ huic rei cōsonū. in libro de baptismo loꝙtur. Vbi mḡr de re obscurissiā disputat. nō adiumētis diuinaꝝ scripturaꝝ certis clarisq; documētis. cohibē se debet humana psumptio. Hinc dispendio ei promisse salutis humane. multa possuꝫ ignorare. Caritāde tn sūt diuine scripture. nec eaꝝ supfine debeꝫ ee extenti. q ad exercitationē nrām ita modificate sūt. ut ĩ his semp penetrari velīt. Et vnde ꝙd dicat idē brīssimꝰ augustinꝰ in libro de opē monachoꝝ. ad illos qui sine ēdificatiōe fideliū scripturis sacris insudāt. Cōferamꝰ mḡr nr̄ fratribꝫ q ad nos ab estu seculi veniūt fatigati. alloquamur eos ꝛsolemꝰ. exhortemꝰ. pugnemꝰ eos. edificemꝰ ĩ eis si qd in vita eoꝝ p ꝙdu suo deesse ꝑspicamꝰ. Talia opa si nō facimꝰ periculose a dnō ipā spūalia alimenta sustinꝰ Cū vera aūt mḡ efficax sit illa sentēa ysaie dicētis. Cōfundēt oēs plectentes ẽ tegentes subtilia. exēplo eiusdē tissiō sub nrō tpe fere vidēam. Augustꝰ symon de tornaco ꝑsius in theologia regebat. et erat excellens ille suo tpe. ꝑ stra decretalis offiaꝫ suū modū inōtēs et supbꝫ. Hic cū sup oēs doctores ciuitatis audītores habebꝫ. et in scola coraā oibꝫ de humilitate altissime docēte xpi questionē disputatione ꝑhabita ĩmutauit. in fine tandē datus ĩ reprobū sensū exectanda stra xpm blasphemie ꝛba prupit. Hic fuit mḡr qui mūdi sectis suis et dogmatibꝫ subiugauit. Moyses. ihesus. et machometꝫ. Moyses primo iudaicū pplm infatuauit. sdo ihesꝫ a suo nōie xpianos. t cio gentilē pplm machometꝫ. Nec mora. euersis ordinis p humana vocē mugitū emisit. et eplentia stratꝰ eiusdē in tra. die tcio eiusdē morbi pdictā accepit. Plaga ergo insanabili eū percussit ōmps. et oī scia usꝫ ad prima elementa priuauit. Et gra mori quidē in aīa cū hac plaga pcussꝰ ẽ. cū usꝫ i diē mortis sue qī muto xpatus ẽ numēris insipientibꝫ. et ĩ luxurie fetidate ꝑmansit.

Et vide ſupme ãmiracois mi
raculũ. ¶ Legda ſonancia cõ
cubr ĩ ſuã noiare potũt et
ſi nõ dat. Boeciũ vo de tinnĩ
te qui uxta eũ ad ſpectacu
lũ ponebat. que dm̃ corde
teno ſaetam. poſt inditã pla
gã. nec noiare noluit nec
valebat. ¶ Nõ tñſgrediaris
ergo tminos ſtitutos. t pũ
modũ ſp habeas ĩ ſcpturis.

Caplm xlviij.

Gaudet plauſu
et tynnitu eius.
Eius natã ſonora ẽ. et m
ea pdicacois ſonoritas deſig
natur. Vnde yſaias ꝓcepit
dicẽs. Clama ĩ fortitudiẽ.
ñ tuba exalta voce tuã.
Tuba ĩc ductilẽ intelligi
ñ er ere vl' argẽto fiebat
ſcdm ꝓceptũ moyſi. q̃ eciã
dicit̃ jubilea. ꝙa talibz ute
bant̃ in feſtis et neomeni
is ſacdotes. ¶ Has ꝑmuto
res vbi dei rectiſſiẽ figurãt.
quox vox q̃ tuba vehemẽs
nũc terret impios. nũc uſ
tos ad reſiſtendũ hoſtibz er
hortat. ¶ Hic roborat exem
plis debiles. hinc alios nt
bulacoibz ſolat. ¶ Nũc dula
ter ogaudet pijs. nũc me
rens de malox intritu ꝙru
lat. ¶ Et notandũ ꝙ ĩ textu
duo ponunt̃ in q̃bz gaudet
apes. plauſũ pcipiũt et tyn
nitus. ¶ Plauſo ſecũdu pſalmiſ
tã manibz fit. q̃ dicit. Omes
gentes plaudite manibz. et
ſignificat bonu opis cũ vnite
conamen. ſd pdicacois tinnĩ
tu ſonatũ. murũ reddit fide
lẽ. ꝙ ſpũ ſanctus ꝓ ſuis ẽ
plauſũ ꝙ bon̄ opis et
tinnitũ pdicacois ꝙ
fideles apes. et eox̃ modu
lamẽ ad vite pfectionẽ et
deſiderũ celeſtis ꝓẽ ꝓuo
cat. ¶ Exẽpli gra referam̃
quodã. qd multis valuit ad
incitamenta virtutis. Erat in
gallie ptibz vir notus et mul
predicator quidã. iohannes
noie. ordinẽ to polim. Hic
tñ quidẽ qñ iſtud accidit e
rat canonicus regularis ĩ mo
naſterio de eſſomes. ꝑ poſtea
ad ordinẽ predicatox in quo
obũ dei non cẽſet alacriũ de
uota mente triſtatur. ¶ Hic nũc
cameracenſẽ vbẽ in mõaſterio
religioſiſſimo ac deuoto cantu
praeſt in choro canonicox
regulariũ ꝑntibz beatiſſimis
multis cũ ꝓcõ in feſto apli
tũ philippi et iacobi ꝑdica
uit. Cuiꝰ illud obũ. qui ma
net ĩ me et ego in eũ. hic fert
fructũ multũ. habẽt ĩ ma
nibz. et illi crebrus vocacoibz
miris modis inſiſtẽt. virgo
quedã anicula ferẽtiſſimo
ſpũ cepit ꝓmo ĩ ſe fremẽ
re nimio deuotois ardore
et acuti oibz mẽbris ſuis.

ꝙ; q̄ ter aut ꝗter alīq̄ diu re
pmēt a circūsedentiū pulsib;
sonaīt. tandē ubi p̄ cruoz
īsepabile mixtum ex p̄me
ret q̄ vini et aque aīe bte
cū deo. spūs ei⁹ q̄ mustū ab
ꝙ spirando lacrimabilā cordi⁹
ei⁹ cū valido effusioē sāguis
et clamore diruptū. et i eo
spūs oīm expirauit. Ecce bra
ius m volatilibz nris. q̄ ter
ad p̄dictōis tinitu ꝙnussa e.
ner se postea tristib; misuit.
que gaudiū mirās dñi inizā
siq̄ olim sumuit requesit.
Habet et dyabol⁹ tīnitu luso
res suos. quoz applausu ser
ui ei⁹ et subdit⁹ gaudet. Unū
horū ꝙsen⁹ est. torneamētis
milites aut satellites dedit⁹
Ish adeo fidelibz ꝓpls et ple
bei multitudini maxīe no
ua fuit. ut dāpnabilibz et
intolabilibz expensis eoz.
ut ulla copia tesauri sufficia
at. Exheredant diuites. eccl
ias. ciues urbiū deuastant.
expoliant pauperes. et uix e
is relinquit frustū panis.
Et hoc totū fit. ut tīnitu ap
plaudentiū hystrionū longe
lateq̄ nomē ꝓbi militis desa
uat. Et ite petiſt nomen
eoz cū sonitu. ꝙa uocū stre
pitu ꝓtinuit. Quid habet i
tali laude ꝓbus miles equo
bauardo nisi⁹. Guillerm⁹ de
barris nr̄o tpe miles opti
mus dict⁹ ē. insonuit nomē
ei⁹ diu uixit. ita mortuo no
audit. Bauardus uo equus
tpe karoli uiguit. q̄ngentis
et eo aplius annis mortu
us ē. et adhuc supē eius
fama. Bucephalus equ⁹
magni alexandri regis
macedonū. ob honore sui
mortui⁹. meruit ostrui et
suo nomē bucephale ciuita
tē. Et tu miles tu satelles
ꝓbitate tua ꝙd sile meruisti.
Cludi q̄dnō tpe gestum
sit teste tota rhetorica. An
no ītiter ab īcarnatōe dñi
millesimo ducentesimo q̄dragē
simo octauo. iuxta nuſpram siq̄
tenui opidū nobile. ad tor
neamētū multi nobiles du
ces. comites. barones. ac mi
lites adūnati sūt. Cupiēt
quidā frater bernard⁹ de
ordie p̄dicatorū ai sono.
uoluit supplicit et q̄ eū
lacrimis ut sibi parcerent.
et desistent ab tanī ꝓfito.
xpatentiq̄ xpianitati. t af
flicte matri ecclie. que illo
tpe in vngaria. sclauia et
polonia a tartaris miserab
liter uastabat. Et cū milli
cent q̄ ad p̄ces ei⁹ liben
tius destitissent. quidā ro
mes dictus de castris. subsa
nauit frem et asentientes
eidē. et adūnatis tuum⁹
militū. ferale illud torneā

mentiū. miserrimū ītroa
iuit. Mane aūt cuīsdē diei ut
a pluribz ferebat. qī gleba ī
ignis et lata sup aera vide
bat. et ītra glebā ac sup qī
dam genus volucres
mortālīdo diutius volitare.
Nec credo aliud ēē demōes
hās fuisse. q futuri mali p
digni hoc dederūt. Nec mo
ta. cū torneamētū hoc fiēt.
milites ac satellites in tā
ta strage et in tāta multi
tudīe. plurimi ī morte. nō
nulli ī desperatiā. plerīq; etiā
in lāguores ppetuos ceciderūt.
ut nulli ābuīget ludū hui⁹ nō
tm hoīm. sī deīssīe voluīone
diuina demonū extitisse. Des
bo mortui usq; ad trecentos
sexagīta septē computati sūt.
int quos etiā pmi mortui
dicūt comes ille de castris.
qui dicto fri predicatoru to
tumulat ītradixit. Hūb ea
dē nocte quo die hec facta
sūt in spectaclz militū arma
toru iuxta villā beabātie
q vsca maior dicit. ītrepta
tiones fieri a demonibz pbro
ville teste īgnou⁹. Et hoc
credo in signū letīe tāti
mali fuit ī theutonie p
tibz sicut a frē ordis pdica
toru audiui⁹ q illi⁹ incola
tie fuit. miles potes. mix
dedit⁹ torneamētis. Mor
tuus ē aūt miserabilit sic
vixit. Reliquit aūt uxorē
deuotā valde et sanctam. q mor
tuo marito ut ipamet mihi
alberto fri ordis pdicatorū
cū fletu magno narrauit.
et ipā michi. rapta ē inīp ad
extasīm mentis. et vidit tūc
aīam viri sui demones in
magna multitudīe ītrepta
tos. Diritq; mihi enumerato
rēs ad īsortes. Ponūt mili
tes ī pēdiz ei⁹. quarū spicu
la penetret a plātis pedū
usq; ad cerebrū. Hīt ei⁹ lorica
induīte. cui⁹ spicula ante
petro penetret totū corpus.
Hīt galeā capiti ei⁹ īponūt.
cui⁹ filū spicula descendēdo
trīseāt usq; in plātas. Hinc
scutū collo eius tīcte. cui⁹
pondē mēbris oībz aquas
set. Nec oīa cū ad iussum
pricipis demonū in aīam
miserā xplerēt. dixit ita
to demonibz. Consuetudo
istius erat. ut post torneamē
ta balneis foueret. et post
balnea deponēt in lectum.
et iuxta eū puella teneroz.
cui⁹ xplexibz in coitu frue
bat. His oībz aptate simi
lia. Nec moza. flāmis bal
nearibz aīa cruciata. in lectū
candēte ferreū deponit. ī
iuxta eū buso terribilz ocul.
ad magnitudinē et longi
tudinē lecti. cui⁹ xplexū. tac
tu et oscul⁹ adeo exhaust⁹

est. ut magis eā buffonis illi horribilis. ꝙ armoꝝ ꝑdictoꝝ tribulū. balnei vel lecti vexatio cruciaret. ¶ Jen ꝙ digna pena sit talū. ¶ Illa aūt bēa mulier ꝙ hec dispensāte deo de aīa mariti vidit. oībz diebz vite sue ex recordatōe visiois adeo afflicta fuit. ut nullꝰ posset ābigere qui eā antea cognouisset. quin illa sūpra ꝙ credi pt. doloris modo vexaret. ¶ Vidi eṫ bēmā p̄is mei. mulierē annoꝝ centū triginta. hec in villa in ḡ nata ē leuues iuxt bruxellā in brabātia fructu huiꝰmōi suo tpe referebat. In hac villa seraginta milites arma portātes sp̄sim p̄ prochia moꝝabant. ubi vir vnꝰ ē modo. ¶ Hij oēs alijs militibz ē mācentū regionū sine ullo armoꝝ p̄sidio. exceptis lanceis. scuto et galea indūti. nec mō et plicatim linea tunica. torneamenta frequentius faciebāt. ¶ Et cō tigit ut frequēt. ut ī ogressu opis miles quidā male p̄ tectus dipeo in corde lācea ferret. ¶ Cū grauī igit luctu ad domū p̄priā corpꝰ exāime sic delatū. in locello ꝓponit. Cognatis vō fruentibz p̄ntibz et amicis. fit nocte media cū corpꝰ mira ꝛfusio. ¶ Et post horā exp̄sso famulo et missso p̄ negotio ꝑpe villā. obuius ei in equo nigro facta est mules ocurs. et dixit illi. Iste dns retro me. et fera te ad locū quo mitteris ꝑpe villā. Territꝰ aūt famulꝰ. ut iussꝰ ē ascendit. et cū brachijs teneret se ad latera sedentis in equo. et nescius vulnus lateris manu tetigisset. dixit miles. Fortius infige manū vulneri. et extrahe ferrū lancee q̄ passꝰ fui. Tremebūdus igit famulꝰ fecit quod iussꝰ est. ¶ Ad locū aūt ubi trāsmissꝰ ē famulo veniente dixit miles. Descende mūt. et ocursori meo spēcialit dicas et alijs oībz quibz vis. ut veniāt ad tale locū. et videant iudiciū dei factū de me. Et in signū huiꝰ ꝙ me vera videris. ferrū lancee ondas eis. ¶ Dame aūt facto. famulo ea que iussꝰ est fecit. Et cū ventū eēt ad locum ubi venire mandauerat ei alijs ocursoribz. inuenerūt coroꝝ et mulioꝝ multitudinē infinitā. qui validis morsibz cadauer miserabile discerpserūt. ¶ Hoc et hūc forte querēdū est. quomō ocursus resurgē. viuē. loq et equitare dicat. ¶ Et vñ dem. ꝙ ī virtꝰ bēti benedicti abbatis asserto bēti gregorij pape suffragat.

ubi dicit. pistorius mortiu
corpus de tumulo surrexis
se. et reuersu ad ppa. et ad
pisedu familia exitasse.
Dossimo tu saluo iudicio
meliori. phabile satis redde
tionē. Manēte adhuc mor
tui corpis organismo. uelut
uestē homo. corpus organi
zatu pt dyabolo subintrare.
et ad uoces et ad uba refor
mare fauces. et ad motum
membroz arterias reuocare.
Non imerito tu hoc pt. qz
natura corpis flexibile su
mia uegetabili in robur de
bitu seruare nō pt. quin
adeuentu huioz ritus cor
rumpat. Est et aliud ludo
rū tpe plenu uanitate
sub sole. Fuit enī lusores
tesserarii. qui adeo nocui
fuit mundo. ut uix quisq illis
nequius reputet. Hoc ludo
pauper nudi fuit. media
diuites. nobiles infracti. et
simus rusticus uiliozes. Ex tes
seraru at ludo despatissi
hoies fiut. sicut fures rapa
tores. et homicide. Insuper
talibz. de finali nō desistit.
Ludoz tanta e in lusoribz.
ut oem uerecundia pdant.
usq ad uenda nudari.
Fui in quada uilla capite
ubi iudeus cū xpiano i
sac nocte pasceues i tesse
raru ludo sedit. Cuq iu
deus multū pecuniam pderet.
et ex hoc ipacietus turbe
tur. mox in xpm retorsus
iniuria blasphemauit. Et nī mo
ad iactandū hassardū tesse
res collegisset. manū ei cū
tesseribz fit stractu. Qui
repbo furore sumpto cū ipe
stracta manu mesam luso
ria pcute nitet. iterato in
xpm et mrem ei blasphe
mia turpissima euomens.
sinū eius fibulit oculos te
adit et expirauit. Ep̄iam
uo collusor illi pauore ni
mio in amentia uersus ela
guit. et uitā miserā dira
morte finiuit. In brabā
tie ptibz urbe louanio cuie
uidim genosiū et bonū. q
in nocte sca pasceues ad ma
tutinas surgēs. uisibat ad
cellariū mplatea. in qua p
ditissimi adolescentes ad lu
dū tesseraru sedētes. blas
phemiis et uirgnētis iu
rem stendebāt. Visiens at
ciuis uenit hoies platee
ante cellariū. qui cū mas
no immure plageb at hoiez
quēdā ignotū. plagatū mi
serabilit. et sanguie rubeu
tem. Qui cū quereret aut
orē lesioīs tmite ds eet.
rnderūt. Isti mquiūt unus
nes qui hic i cellario ad tes
seras ludit. Hoc igit ma
gistratus ciuis ipetrat lude

tibi tali nocte. et eos dñs ꝺ
bis introfiat. cui hoīe igno
tū ingressū ad eos tā crude
lit verberasset. Intonuit aī
iuenes nesciāt aliquē ad eos
intrasse postq̄ discesserat. nl'
lū vo ab eis vl' verbo vel
verbe lacessitū. Et mox cū
ne surgentes oēs. ignit ho
minē cruentatū. nec tñ eum
uit. Conversiq̄ singuli ad seip
sos cōsiderauerūt iuramētis
suis tribulāt cursu xpin dñm
omnibus affectū. cursū im
pijs cruciatū. Iccr cū mī
frar ordis p̄dicatorū sub di
bio reticuisset. ecforpē in dicta
urbe pueniēs interrogauit
p viro. Inuenit hoīem. que
sui pitātē rei sub pfecto in
tramēto. narrauit ille ut ꝑ
scripsim⁹. Et addidit. q̄ dñs
dam⁹ in cui⁹ cellario lusores
sederāt. in dicto facto tanta
ōmone p̄mot⁹ est. ut medi
ante cane illo qui her nar
rauit. nī oroze oīa bona
diuisset. et q̄ per usurā ra
puerat. iniuriatis restitu
isset. et vitā suā būssime
eminarz. Frat quoq̄ oz
dis predicatorū bon⁹ & ve
rid⁹ narrauit mī. q̄ quidā
nudatis ludo tesserarz. adeo
desperatus ē. ut arrepto ar
cu sagittā in aere iaceret.
q̄ ipm celi dñm p̄cussisset.
Et mox sagitta reuersa cū

facie iacentis. sanguīe rete
ri totalit infecta repta est.
Qui mox in remediabi
libz lacrimis resolutus. siem
qui mī hoc narrauit. ad duo
miliaria quesitū inuenit. et
ofessus. vitā suā cū mīa pe
nitētia et deuotōe correxit.
Est et trū chorazītū lu
dos gen⁹. ad q̄ notatū sit. ī
libro de ciuitate dei bt⁹ au
gustin⁹ insinuat. Ubi nar
rat. nasicā scipionem. roma
noz nobilissimū ducē sub
sellia de theatro sustulisse.
ne romani qui de nouo trium
phauerāt in bello p̄ carthā
ginē diu āmita imperij. cho
reis et ludis veneris dediti
vacare posset. et p hoc effe
minati iuderēt alteritz. et
cessantibz bellis. ad discordi
as moueret. Cui⁹ i chō
reis ē euidentissīe manifes
tū. q̄ ad sinistra cruciantes
in qua pte hedi maledicti
ponent. vestigū p̄dictū sūt.
q̄d bn dictis ad dextrā a iu
dice offeret. Si aī sēm vēi
dictā augustini sententiam.
melius est dnīco vel festo di
e arare q̄ choreas ducē. &
op⁹ seruile q̄d ē arare mor
tale sit festo die. ergo mlto
ifinius ē choreas ducē q̄m
arare. Erraūant tñ in pte. ſ
nō in toto q̄ in nuptijs fide
liū fiūt. ī quibz solatium

modesti ꝯ gaudij habẽ dcet illos qui ad vitã laboriosi matimonij nuncupãt. Unde vulgariꝫ dicit. viru dignu habẽ priã nolã cũ cuiusca cathena suspesã. qui infra ãnũ de suscepta uxore nõ doluerit. Et quidẽ quãta mala in choreis eueniant. mulieres expte nouerũt. tã ex visu q̃ in auditu. tã ꝓfabulacoibz q̃ in xplenibz.

In villa quadã brabãtie. ut mihi frat' ordis p̃dicatoꝝ narrauit. mulier pro cax et vana erat. que i oĩ fere festo choreas ducere assueuit. Et factũ ẽ. ut in nuciibz vnus ad saltũ ducẽ choreã ludentibz. vni corũ pilã ferrei ponderis. baculo de manu cubitalis euadere fecit. et dictã mulierẽ ducẽte choreã percussã in capite mox necauit. Licet ei ut viderũt oes xpiani fuerint. et corpus ad domũ ꝓpriã detulerũt. et in feretro posuerũt. Obijt autẽ cũ diris dirum ingilias venerit. cor thaurus nigerrimus. ymo demon pessimus cũmugitu acres feretrũ cũ corpe deiecit. et cornibz illud dissipas membratim effodit. ita ut diuersis hinc inde dispersis. fetor intolerabilis sꝑferetur fugientibz ergo cunctis. an

dauer laceratũ usq; ad crastinũ soli reliquit. quousq; saltez euaporato fetore primi eũ intrare posset ad corpus. et sublatu ext' tumulo tuũ sepelire. In gallia uxta laudunũ sicut a pbitõ ville prepij. quida choreantes saltibz sup ponte. disrupto subito ponte fortissimo. in aquis validis totaliter sũt submersi. Vidi et ego adhuc puer i choreis ꝓtractissima saltante. q̃ me pñte post choreas insolenter cũ adultero luctabatur. Et cũ cessassẽt. subitanea morte peruasa. miserabiliter expirauit. Est et q̃rtus illoꝝ gen9 qui i aquis vel et cumbis terre ludunt. q̃si damnato marie in dictis manifesta ẽ. qui p vanas tones ludoꝝ talium. debitũ ꝑpõ obsequiũ nõ exsoluunt. bz et laicis nobilibz istũ dãpnabilia ee ignoscas. si oões cotidianas et missas neglexerit et sprenerint ꝓter illa. Unde cũ a treue in ciuitate cũ fr̃ibz p̃dicato ribz de theutonia p venit descendẽs in colonia agrippina. et multa ab eis memorabilia discrete. inter cetera quida narrauit dicẽs. Fuit in theutonia nobil' quida venatoribz in tanta

deditus. ut ī nullo sāctē do
minico vel festo die missā
audiret. ꝫ semp venatoribz
intentꝰ erat. ¶ Corripiebat aūt
eū frequētius uxor sua de
uota deo. et ille qī mulie
bres monitꝰ nō curabat. Ac
cidit aūt. ut ipā uxor post
multos ptus editos ipreſſ
nata. puerō parēt aborti
uū. habentē caput venati
ci cornis. pendētibz auribz
et porcinis. ¶ Cōfusa ergo ma
tre et multis matronis no
bilibz q̄ aſtabāt. ꝟsilui fuit
oīm. ut terra circus partꝰ
obrutꝰ tegēret. ¶ Deniente ꝯ.
a venatōe marito ei⁹. ꝗsi
uit qs puer esset quē editū
habuisset. ¶ Dissimulātibz aūt
oībz cū pudore. mstat miles
detracto ꝯtio ut ei⁹ ptus
ostendat. ¶ Et mox timore
ꝓmissa uxor eius de tra u
bet plenam tste spectaculū
monstruosū. dicēs. ¶ Cave q̄
manifesto ꝓdigio mſipien
tiā tuā uidicauit omps. q̄
nullū honorē debz sactis.
nullā reuēntiā sacmentis
ꝑi corpis ebuisti. ꝑ magis
vanis ludis venationū in
disertis tribz ſstituisti. ¶ Ver
ut vidit nobilis correxit se.
et egit penitēciā de missis.
¶ Cte et quidā alius potē
tissimꝰ miles. cū multos ex
subditis cogēt sectā vacare

cotidie et venatoribz iudee.
et p hoc plerīq; cultuns
ngrōz. et ꝓpria negotia di
mittentes. ad paupiatē et
ōpiā cū uxoribz et filijs
veniebāt. ¶ Contigit ut una di
erū cū ꝑuata familia dom⁹
sue. miles mirabiliꝰ nemo
ra fera ꝑpetēt. et agitātibz
omnibz equo residēs sequebat.
¶ Cū nichil ꝓfice tota die
ꝗ semp fera videt aīa fugā.
in amēna versus cū suis
oībz fera de nocte secutꝰ e.
¶ Et ex illa die nullꝰ hoīm
vidit aut sciuit. q̄d de eis
fiet aut euenīret. ¶ Dixerūt
nōnulli et bene credim⁹.
ꝙ sicut dathan et abyron
infecte terra viui absorp
ti sūt. et ad inferna dīsmis
si. ¶ Est et q̄ntū ludeū ge
nus q̄ diabolꝰ in ꝑsepna
one multoz modis dīi
ssimis adiuenit. ¶ Qs ei
dubitat obscenis et vene
ris cātibz corda eiā religi
osoz aūt bonoz fidelium
multotes ꝓmoveri. ¶ In iſ
tis e tymitus deoꝝ. et istus
applaudit vanissimi spec
tatores. ¶ Istis merito nun
ciunt cū suis gesticulatoi
bus et obs turpissimis
ac scurrilibz hystriones. ¶ Ca
libz dare. e ut augustinus
dicat. demonibz sacrificare
¶ Q̄ nociua sit ista. ꝓhus

dicat. Auctui tñ dapnosñ bonis moribz. ꝯ in aliq° spectaculo restoꝛe. Cuꝛ eñ p voluptate facilius viciaſ b reput. cñ eoꝛ ſilitudines aut exẽpla ſenſibz inſibi lit ipriminitur. Subducẽd ẽ ergo pplis tener cãmus. et paruñ tenax verti. ſa pnñ exẽplñ luxurie. aut alteriꝰ mali. multa facit. Qꝛe at talibz applaudt dẽmones. p ifendoſñ et dẽ ſem uiruñ dñm ihoſuam. dñm de velpia muliẽ. in ducatu brabãtie. veidiꝫ relatõe ſuſcepi. Habebat ille ut in retulit fauũm quẽdã. noctne cuſtodie de putatñ. qui obſcenꝰ nimiꝰ et lubricus. ꝯſuetudines puellaꝝ ac iuuenñ tamẽ ſibia et ſiſtulis fugiebat. Hic cñ ſemel veſpe i tbꝛi a cenet. et ꝯfeſtim tulacõi bus et ſaltatbz ſtreparet. vidit dictꝰ miles manifeſ tiſſie demonẽ cornutum villoſñ. vibratibz et igne is oculis ante tibicinẽ ſal titare. et ſedm motñ illiꝰ diuiſimode ifaude. Hoc cñ ſeruo dñs intimaſſ. et il le nollet deſiſtẽ a dapna bili ludo. et marie pnio cantões i obſcenis carmi bz puellaꝝ. dimiſit eum ac repulit. Ille vẽo poſt paucos dies repba morte pauſſa. vitñ miſerã tmiaut. Huiꝰ exẽpli. multo tribulio rẽ cuentñ in huiꝰ libꝛi ulti mo capło. ubi legit de inſi diis dẽonñ diligens lector ĩueniet. Qꝛe at obſcena carmĩa fingunt a dẽonibz et pdoꝛ mẽtibz imittit. quida demon nequiſſiꝰ qui in mniella urbe brabantie puellã nobilẽ ãno dñi mil leſiõ duẽteſiõ decõ ſexto p ſeqbat. manifeſte pplis au dientibz dixit. Cantñ autẽ celebrẽ de martino. ego cñ collecta meo xpoſui. et per diuſas tras gallie vel tbeu tonie pmilgaui. Erat aut turpiſſiꝰ. et plenꝰ luxurio ſis plauſibz cantꝰ ille. Eſt et aliꝰ ſextus tyrannus demo niñ. dapnabilꝫ valde et no tiuus fideliñ aiabz. De hoc frem ordis pdicatoꝛem narrã tẽ audiui. cui acciderat. qđ ſubiungo. Ad pdicandñ villã intrauerat. et aſcenderat ſolariñ veſpe ad prauſan dñ. Et ecce in oppoſita domo duo pditi adoleſcẽtes ad fi nuis defiñti ꝛuenerãt. et ob ſcenis vocibz luſibz vigila bãt. Qꝛet ut vidit frat. et au diuit p oppoſitã feneſtrã eiu ꝛumbebat. fleve cepit vbervime. pditoꝛ iſanias miſeratꝰ. Qꝛec mora ubi ſe

deposuit sup lectū. vigilāti q̄
da astitit dicēs. Legatōe fū
gor aiarū in purgatorio p̄
grandarū. Iter enī mādāt
sius in delictis possessionbz
ostitutis. Miserēmī mei mi
sēmī mei. saltē vos amici e
mei. q̄a manꝰ dnī tetigit me.
Et mor fū. Ex hijs mat̄ ver
bis. cras tibi sermōis thema
susc̄pies. et vefelles ludos ꝛ
exēcrabiles q̄s vidisti. et ido
res p̄ strata hoīes. ut defūt
tor aūtorū pie subueniāt a
mālz. Iter distulit frater i
aristinū. sepulto corpe mor
tui. iūncta legatiōe cōue
nientibz ꝑpls moderare. Can
tūq̄ in illo sermone p̄fecat.
ut oēs a mimo usq̄ ad ma
iorē ad tanta lacrimaꝝ habun
dantia mouet. ut mirus fer
uor exuberet in ꝑplo defūc
tis p̄ximis subuenire. et lu
dos quos p̄dixīꝰ exēcrabiles re
mouē. Abhōinent ergo apōs
fideliū tyrānus dyaboli. et
applaudentiū sortia dyaboli
detestent. Capl̄m. xlix.

Hilaritate et nitōe
capūī sanitas estī
mat. Et hoc ē idē
qđ salomon i p̄uerbijs dic. Lā
mus gaudēs etatē floridā
facit. Ips tristis exsiccat ossa.
Testimonio scīe bone nichil
letius credo. nichil gaudio
sius i hac vita. Testimonio vo
cōscīe male nichil credo tris
tius. nichil horribilius i ter
renis. De hoc gaudio non
solū spūs. vīmetiā p̄cipuē
et caro. Iuxta illud psalmiste.
Cor meū et caro mea exul
tauerūt in deū viū. Hoc
idē credīꝰ et vidīꝰ de ystrione
ostiē gehēnali. ut aūo mtius
meroze t̄bato corpus extius
p̄tabescat. De hoc quōdam
sup modū probabile certis
sima relatōe cognoui.
Erat vir multis notus ꝑ cla
rus i burgūdie p̄tibz. qui q̄dē
aliq̄nto tpe i iuuentute sm
terit iustatus. postea a vtute
repessēs. repit ad vicia declī
nare. Iter moza squalenti
mente tabescēs incidit i lan
guoꝛē. nec dei manū casti
gātis agnouit. ꝙ mala ma
lis accumulās. pallore vul
tus et marie q̄ hō ītus
etnū miserabiliter habilitaba
tur ad penā. Cui nulla me
dicoꝛ cura p̄fuit. nec saltē
ei languētis vite causa ali
q̄s apparuit. tandē in se re
uersꝰ sola causa lachrymaꝝ
aīe intellexit. Confessꝰ ergo
cū lacrimis crudā sātissimo sa
cerdoti. statī ubi bñficium
absolutōis accepit. in silitu
dinē ferē busonū in facie. ꝙ
diuisificata postius aīalia
tute tetrima et ꝓua q̄ vi
troēū septē dēonia de ore
† diuina miserōe p̄euentꝰ.
penitens †

simul exerit. Fl̄ura res, vir
modico spacio tps intecto
in tabē aīalibz resolutis re
florē repit caro prorsus ⁊
facies penitentis. mentegz
et corpe integerrīe sospitā
tis. multis postea pfuit ad
exēplū. Prom notādū val
de est. qđ in ipo textu dici
tur. q nitore etiā aplī sāc
tas estimat. Dd ergo hic
in nitore. n conscīe puritas
designat? De q̄ qđem in
libro ecclīastico dr. Qui di
lexit cordis mūdiciā. habe
bit amicū regis. Et alibi q̄
dixit. Beati mundo corde
qm ipi deū videbūt. Tales
fuerūt et sūt oculi ꝑphaz
qui a pncipio mūdi ea q̄
erūt et sūt. lucidissime
ꝑspicātes. nūc ipleīte. nūc
explicāte. nūc m testimēs
mediis. nūc verbis eruđē
tissimus ꝑdixerūt. Hui⁹ ni
tore puritatis et gracie q̄
larte cōtēplatiōis lor sūt ocu
li volubarū scārū salubz a
nīaz. q̄ in nubibz et sup
nubes volāt. et ad fenestās
suas alongē celestē patrē
speculāt. et cāmde ꝑ nōdū
valentes mtrare salutant
pīt et suspirāt. Intrāt tn
nōnulli nī paulo. et ī pa
radisū ꝑ spēm rapiūt. ꝑ hora
et mora breui. Monia
lis genē et vita nobilis
elizabeth de roaris. ī mos
terio brabātie qđ aquiriadi
cit. a cunabulis devo
tissima fuit. Cui⁹ sānctā pntes
eiꝰ simplicīt īuidētes. eam
militi ꝓbatissīo hīz īuxtā
ī nuptiis tradiderūt. Cū quo ī
uno lecto ānis integrū ageꝰ.
pudicā tn īpolluta pmansit.
Nam pedetēptim fere tbz
ānus ymago crucifixi vndi
qz seqbat. Et si qn īmūdū
quid aut noxiū cogitasset.
manū de cruce porrecta eiꝰ
pectori supponebat. et īcon
modū ptinꝰ effugabat. Nec
angelicis sepius assuefacta
colloqīs. ad cunena vitēs
paradisi die q̄da erecta ē. Vbi
quidē sicut in cōfessa ē non
solū ex vīnis adhuc et tūc
natis. vnctā postmodū nas
cturis. cor mō qui ab illo
tpe visiōis. usqz ī finē mūdi
saluādi erāt similitudines
vidit. Et qđ mirabilius est.
in quo statu iustiꝰ vel vi
ginitatis singuli signādi es
sent spūs reuelāte discrevit.
Hos ergo cū postea videriz
ī vita. quoz similitudies ī celo
viderat. hiz eos antea nō
nouisset ꝓcul dubio ex fa
cie cognoscebat. et subito
ī virtu oculi in singulis. mē
tiū vel statuū differentias
discernebat. Ut aūt m xp̄s
iudex et testis sit ī die iu

dum si falsū loquar. ipē met m
me vitatē ēt̄issiē ꝟpbaui. cum
m̄ statū meū quē nisi ꝟfessor
meus nullꝰ hoīm nouit hucu
clarius ꝺicimet. ¶ Hoc et mi
tis aliis quibꝫ idē ferat ēt̄issiā
relatōē ꝛgnoui. ¶ Audiuit aūt
illud valde miraculū. qđ mul
la nobilꝭ puella elizabeth de
aska euidentissiē contigit.
¶ Hāc cū vidisset ī pompa et
ornatu gloꝛie secularis. utpo
te illā ꝑ quā pauētes eius
spe posstitatis gaudē cupie
bāt. ꝛstanū dixit ad eā. ¶ Frus
tra tu conaris et tui. qm̄
pudi te ī statu ꝗtinuitatis
certissiē mozituꝛā. ¶ Duo aūt
hoꝛ et ꝗ mira ostensiōe fm̄
sit. ipamet puella nobilis.
et oēs qui audiere mirati
sūt. ¶ Est et gaudiū sicut di
cit augustinꝰ in libꝛo ꝟfessi
onū. sđ nō dat impijs. sed
eis qui eū gratis coluīt. qđ
ē sola ista iocunditas. qđ dicꝰ
gaudium de cōscia bona ⁊
fide nō ficta. ¶ Hoc solo fere
gaudio vuiē putant illu. q̄
morte habēt in desiderio.
et vitā in pena. qui vitam
istā putāt exiliū. et tiene
habitacōis dulcedinem in
volatū. ¶ Hij risū reputāt erro
rē. et gaudiū decepi dicūt frus
tra. ¶ Vidi iuuenculā mliere.
pulchrā valde. nobilē et reb⁹
mūdi effluent pollentē. ¶ Hec
a puellaꝝbꝫ ānis vnū nobi
li mrimonio copulata. cito
postmodū sprenit mundū.
et ī se oēs ꝺcupiscētias ānī
lauit. ¶ In domo mariti velut
ancilla hūilis seruiebat. Et
cū ut michi vir eiꝰ ꝺicebat.
gratioꝛ illi erat uxoꝛ in vili
habitu. q̄ in pōposo. ¶ Nec vn
quā ridē iuuenē visa ē. nisi cū de
uotis et bonis. et tūc solū
iocunditate mirabili repleba
t̄. ¶ Cū ergo vir eiꝰ aliquos
dilectos hospites et seculares
habēt. quos ex moꝛe festiua
te volebat. deuotos aliquos
occulte mādabat ut uxoꝛē
hospitibꝫ letā redderet per
aduentū et societatē illoꝛ.
¶ Consūmatā aūt in breui ve
nit ad mortē. Et cū diu sine
voce et exteriꝛi sensuū exer
citio iacuisset. tandē suppli
cit oculis eleuatis in cachi
nū et risū maximū erum
pta ē. Et sic repete emisso
spū cū ipa dispositōe vidē
tis. facies nubilo et letitia
plena ꝑpō mirāte remasit.
¶ Nulli ꝓculdubio dubiū. q̄n
illa ad ꝟspā angelozꝫ astā
tiū exultauꝛ. ¶ Caueāt tam
ꝗtumcūꝫ deuoti et pij. ne
ꝑpō motu in morte gaudē
videant. ꝑ tēpoꝛe et veuēn
tia die ultimū expectare.
Et ad hoc exēplū quietis
sim enarrabo. ¶ Quidam

quidā amōnitus regularis ī
monastio scī iohis in vineis
apud suessionē in gallia. vir
mire sctitatis ut vidi9 et ino
centie ante morte infirmi
tate iguissia laborabat. Et
ecce dyabolus qui semp nō
mſidiat calcaneo. īmisit m
ti ei9 psūptuose exultacois
tripudiū. ita ꝙ lingua ei9 et
fauces tūto iubilo resultaret.
ꝙ oēs ītuētes eū cre
derent iā celestē pātam et
gloriā intuiti. et ꝙ oms
scī in magno deuocois et
exultacois spū ei9 exitum
expectabat. Solus āt q̄dā
walter9 agnomēto patru9
magn9 īn mito sctatis de
huiꝰ mortis ꝓpudio tris
tis ſtabat. Cūq; mortis
agonizare ſperet. p spa
tiū tpis ab illa exultacōe
refract9. flere cepit uber
rime. Ad eū ergo quidā ex
fribz accedēs. querit cau
sa post tanā exultacōnē
tristicie. Et ille. Fratres m
dilectū fratrū totalit cōue
nire. Per mora. frēm ē ut
respauit. Et mox oibz dixit.
Heu carissimi. vidistis ī me
fugiente dyabolo. vane et
psūptuose exultacois au
dacia. Dz nō pmisit me pi
clitari misēdie mater et do
mina. q̄ me redarguit ab
septa vanitatis letitia. et
admonuit potius cū spei
modeamīe. et dei timore.
die ultimi expectare. Vos
āt frēs karissimi rogate de
ū ut īn de ista nostra et ali
is multis ignoscat. et iudicī
me nō sc̄dm opa mea. ſ se
cūdū suā misericordiā saluet
me. Mox ut hec ōba ꝓple
uit. et oēs tridissent amē.
solutis in fletū oculis expi
uit. Et hic quidā illi9 hester
dignissīe recordam. que sup
oēm mundi gloriā īstituta
dixit. q̄m oēs iustitie nīe q̄
pānus mēstruate. Dz et hic
notādū est. ꝙ multos ī morte
lestim9 exultasse. et q̄ iā ce
lestē patriā ꝓuenientes ī
iubilo dulcat exultasse. Et
hoc ut exēplo pateat audi
am9. Quidā frat' ordis
pdicatoꝝ vite bone et sce.
lectoꝝ frīm predicatoꝝ ī pru
gesi flandrie domo fuit. Hic
grauit infirmat9 cū letissīo
vultu appropiquare videtur
morti. quidā frat' cū lacrimis
flagitauit. ut si q̄d cōsolacō
nis mitius accepisset a dño.
sibi dicē dignaretur. Cui ille.
Frater nō vales ꝓ gaudio.
vē mat accepi. q̄a dns ipse
ihesus se morti mee pnsta
lit adesse ꝓmisit. Cui frat.
Et ego inquit p eūde dīm
obtestoꝝ te. ut m dignito vel
nutibz tuis cū eū videris

ce pñtem. Cui ille ſuccā m
gt lubent. ſi quidē pmiſerit
dñs. Die poſtn odñi trio mor
bo ꝛgraueſcēte. tabula pauſ
ſa ē. et fres in infirmariā
uenerūt. ꝓſtolātibz et ſo
etoz ſuis. fris moriens
digitū ad manū ad certū lo
cū extendit. Et cōfuſis odis
cū amtu lenissio dicē cepit.
In galilea ihesū videbimus
ſicut dixit nobis alla. Quo
finito. ſtatī expirauit. Cui
vō pntes fuerūt. in hor eade
cū gaudio et lacrimis vetule
tuit. Ido idē quoq; audiit.
ut ego et meū quidā pbr
ſcē vite. cuiuſdā mulieris
le pauperule domicilū int
uenīt. Erāt et ibi duo fres
odis pditoz q̄ ea de cauſa
venerāt q̄ et nos. Et ecce
ſubi uenim⁹ infantē iacen
tem et agonizantē ſ tamis.
Per moza/et amiratibz no
bis. morte puer amariſſima
torquebat. Ingebat vultu et
oculis. et caput anxiū ſtoz
quebat. Subito paululū de
preſſis oculis et itez adap
tis ſuſpicē in celū cepit. et
adeo vehemētiſſīe vultum
mēbris et oculis exultare.
ut riſus et cachinn⁹ ei⁹ ſicut
in tali puero audiri extra
domū clarius potuiſſet. Et
niſi mēbra ei⁹ faſcia ſtrige
rent. ſtrictius. exī cimas q̄
trepidias exiliſſet. Per du
bitam⁹ q̄ hec vidim⁹ illo mō.
quin ad viſionē meſſabil'
gloze et ſtruit⁹ angelozū an
q̄ pueris moventibz o
apparebāt. in tali pu
ero tā dire et anxie mori
enti ſua natura talis ex
ultatio ſtrigebat. Id autē
plus de gaudio et nitore cō
ſcē dicat audiam⁹. Gaudi
a inest verū tantū ſapien
ti ingit. Est ei clarū cū ſin
cera q̄da et mera letitia.
ſuis bonis veris q̄ fidentis.
et hoc tm ex virtute ſcia
ꝓpensius inſpirata. Nichil
enī iocundius ſcia bona.
Magna ꝓs bītitudis erūt
in pnti. nichil ſibi ſtrictura.
nichil t mente reſiſte. Hec
ſolā vitā quieta dicā quā
intius mēte pacata ſueni
m⁹. Illud q̄. eicias. q̄d remor
det. q̄d angit. q̄d diſpliceat.
q̄d nullo alio teſte arguit
ri te. Gaudiū q̄d foris ē le
uius euanescit. nec ſtabili
pede figit. Illud aī q̄d int⁹
eſt ꝓmanet int⁹ cruſtū. et
ſi mille ꝓcellibz quatiat.
Hilaritate ergo et nitore
apes fideliū glozient. ut t
eis ſanitas inolabilis et
interminabil' affirmetur.

Caplm .X.

Dnt qui dicūt
apes reuiuiſce

si mt̄ tecta hyeme seruent. et
ad solē verno tpe reponā
tur. Hic post pdita gracia
q̄ vita ē aīe. vnctq vē pnīe
denotat. Cui itaq dns p
pheta ezechiele india
rens. Nolo mortē pctoris.
sz ut magis viuat et viuat.
Tecta q̄ apes fideliū seruā
re debent. vnitas ecclie ē.
adisus quā porte nferi nō
pualebūt. Quomodo despa
tione nō fracte. soli nūc po
tius q̄ iustitie xp̄o spe ve
nie p penitētiā se xponāt.
ut sic cordis duricia q̄ hy
eme frigata pri. verna
veritatis tēperie. gracia ca
piat rediuiue. Surgd qui
rendit nō resurget. Istis y
saias clamat. Eleuare. de
uare. Surge. Et paulus.
Fidelis sermo et oī accepti
one dignꝰ. q̄a ihus xp̄us
venit in mundū pctores sal
uos fac. quoz pmꝰ ego sū.
Huic ergo vē penitētie sub
meo tpe facta exēpla po
nā. In germanie pubz
quida nobilis comes. sz fero
pauꝑm spoliator ex miseri
cordissima pietate diuina
tui infirmitate correctꝰ ē.
Et amarissiā pfessione xp̄o
oīa ad restitutionē posuit
que habebat. et irremedi
abilibz lacrimis cotidie lec
tū rigans. angelos t suos
dei ad impetrāda miam de
precabat. Deinde vo corpo
reo tantū supplicū infebat.
ut talos pedū et crura fri
cuz ad ignē. et nitē v nerue
ne ac neruos vi. ostenta assi
duitate diuellet. Cui ita fri
gida in hyeme tanq̄ ad hoc
dū accepta. clam pectori su
pposuebat. ut ex hac glaci
ali frigore torqueret. Nec
diu post hec positꝰ i agoni
a tanto spū repletꝰ ē. ut si
cut xp̄s de publicano euan
gelistā. ita et de isto fateret
ppham. De scipo enī pdixit
q̄ sine purgatorio ad vitā
auolaret. et eo mortuo ac
heredo rege defuncto. tota thu
ringia magnis calamitatibz
subiacet. Quid ita. fastum
videmꝰ. Fuit et alius no
bilis eiusdē pvīe miles. sed
pdo pessimꝰ. Hic post an
nos plures ad pnīe lamen
ta uersꝰ. et facta restitu
tōe ad hēmū tensit. et ibi
multa tedia macerationis. se
ipm p se vl̄ p socios oī mt̄
dū vespe cū flamea arden
tis candele vera laudato pas
sionis xp̄i structabat. Hic p
ter seueriorē vite modum
ad pdicatoz ordinē transiens.
muros vestis dauit et exē
plis. Venabilis et deo
digni mag̃r bonifacij q̄da
lausanēsis epi veridica re

lacõe rogatõni. ꝙ quidã nobil
sue dyocesis venatũ cũ mõ
tes alpiũ ꝓgens. familiã suã
ĩdinata ia die cũ canibz ꝓdi
dit. solusq; in silua ẽ reuersꝰ
illo ergo hoꝛente solitudinẽ
ut si quid audiret diucius
expectante. tandẽ duos ex ca
nibz auscultat. quos venabu
lo insonante ꝛsortans reptam
do manibz et pedibz ad loꝛũ
sonat ascendẽ ubi latrãtes
canũculos audiebat. ¶ Et ubi
cũ difficultate puenit. ĩuenit
loꝛũ planũ plcherũ valde atq;
ꝛstramineũ mt montes. ĩ q°
q; hoiem magnũ et elegan
tẽ forma facieten⁹ ꝓstratũ
vidẽs. duas clauas ferreas
ad utrũq; latus iacẽtes. hoꝛ
ribz oculis intuet. ¶ hunc
multis plagis et vulnibz cru
entatũ. dicti duo canes vene
tici latribz ĩsultabãt. ꝙ mox ad
aspẽm dñi sui multus obmutes
cunt. ¶ Post hoꝛroꝛẽ aũ assũp
to spũ. ꝓstrato dixit. Si ex ꝑte
dei es loquaris mi. et q̃s sis ꝛ
unde venis edicito. ¶ Cui ille.
Ex ꝑte dei sũ. et ordinatõe di
uina tibi talis appareo. ut in
me miser⁹ pnẽ sumas exẽ
plũ. ¶ Mortuus sũ. luꝛ tibi coꝛpa
lis apparebã. ¶ Miles fui vnes
paꝛ. ĩmanissim⁹. ea tẽpesta
te q̃ richardus rex anglie ẽ
philippũ regẽ francie prelia
batuit. ¶ In illa ergo expedi
one q̃ a brabãtigenis ĩpicta
uia in pictauia et ĩ gascõ
nia facta est. ego infelix luꝛ
uijs et hominibz debachã
bar. nec ĩ hijs aliqui ꝛdicoꝛ
vel seruꝰ flexꝰ misꝛatõe pe
pci. ¶ Medio igit̃ ꝛpe. validis
simã febrẽ aquã meruj. et
cũ nec cũr ꝛtus sũ. nec ꝛfes
sus. nec xpi coꝛpis sacramẽ
ta susceꝑi. ¶ Instante aũt hoꝛa
mortis obmutui. et ere sup
speratũ mia diuina pien
tus sũ. et valida ꝛtractõe p
motus. ¶ Cui luꝛ loqui non
possem ecruisti cũ lacrimas.
et ĩ hijs vitã deo pmittãte
finiui. ¶ Nec moꝛa defuꝰ
sũ. et duobz demonibz tra
ditꝰ neꝙssimis. mstar clauã
tũ istarũ ferreaꝝ. toꝛmen
tis usq; ĩdiẽ uidij crucia
dus. ¶ Et hodie quidẽ ꝑ aspe
sũ montiũ istoꝛ mecum mi
seꝛa aiam impulerit. et ꝛ
teriũ ꝑ abrupta coꝛ eã cũ
dictis clauis ferreis ꝓcipitẽ
depulerit. ¶ Cras tũ toꝛmẽ
tũ istud tã magnũ et tã di
uturnũ. spe venie quã ĩ fine
mũdi habituꝰ sũ. mirabilẽ
releuauit. ¶ Nec moꝛa. ubi spꝰ
ritꝰ ille ꝛba ista finiuit. coꝛ
pus q̃d videbat aereũ cũ dic
tis clauis ferreis q̃ fumus
euanuit. ¶ Miles cuit q̃ hec
viderat et audierat. a ꝛ
primus paupm et mala vita

merſus. correctus ãmodo
vixit. et multos alios pñ
tes ad exẽpla penitẽcie ſu
a narratõe pmouit.
Alius in theutonia mlꝭs
rapinis et rediby p pñam
debachans. captus. ad decol
landũ positus. petiuit a iu
dice et obtinuit. tẽpus pro
luxius penitendi. Et mox
astanti iuuẽi asobrino. air.
Ni vẽ amicus es. cooperator
esto in iniserio in salutẽ. Ef
fer mgt obsecro instrumẽ
tũ ferreũ. qđ dentiy dicitur.
quo fere subtiliat linũ suũ.
Crd vt factũ ẽ. dixit iuuẽi.
Incontinẽ in manꝰ. ulnas
brachia usq; ad humeros.
pedes vd et tibias et femina
usq; ad nates postea genitalia
aures. oculos nasũ. labia.
caput ad ultimũ ãputabis.
Iuuene igit et si tñ dolore
qđ corpalꝰ fuerat exequẽte.
penitẽs ipe vnũqđq; mẽbꝝ
anteq; truncaret instrumẽtũ
ferrei dentis p inflexiones
mltiplices et pualidas diui
nus afflixebat dicẽs. Hãc
penã pro pte vilissiã mẽ
bra peripte. quibꝫ actu ne
fario srelã ppetraui. et deũ
creatorẽ meũ offendi et
redẽptorẽ. Extimo igit post
õnem penã. trunco corpis
tũ capite solo supstite. hi
lari vultu dixit. O ultima
tormẽti istud qđ respuit sede
tũ meoꝝ parũ sustinui. i
tegrate semel. itez. ac trio
liceat in miserrimo. et i eo
diutius cruciari. Et hoc di
cẽs. orat cũ lacrimis pplm e
cũstantẽ se. qtenꝰ sibi miso
im eleosinis pauprm et ora
cionibus subueniat. His dic
tis. extendit caput. et mox
a iuuene decolat. Hz hinc
forte dicit qs. necessaria q
qui morte et si penalioꝛe
actuit ꝙ meruit. Cñta
cetã certa tales pcores. diui
ne sit misẽdie magnitudo.
ysidorus pr augustinꝰ in libro
collationũ xtra nouatũ in
sinuat dicẽs. Quecũq; ne
cessitas coegerat ad penitẽciã.
nec qñtitas criminis. nec bre
uitas tpis. nec vite enormi
tas. nec horꝛe extremitas. si pu
ra fuerit voluntatis mutatio. excludit a venia. ſ m
agnissimos sinus suos. mr
caritas recipientes suscipit
pdictos. et velut nolit no
uatus hereticis. semp vẽ pẽi
tẽtes suscipit xpus. Et ali
as idem dixit. Post adul
terii. pditionẽ et homici
dia dauid dixit petro. et nathan a dño missꝰ sub
intulit dicẽs. dimissa tibi est
pccm tuũ. O dulce verbũ
petro. O tres sillabe. que
portas aperuit paradisi.

Unde ergo dicē peccatū? Non te terreat pudor hoīs. nō timor dyaboli. non desperatio p̄ magnitudine enormi. Ad penitētiā nō ignoscit? cui effusus xp̄i sanguis ignoscat? Ad homicida desperet. cui in spem venie reditus ē a quo xp̄us occisus ē? Bene et optīe dicit. Illuc ei ner maria magdalena veniam. ner petrus fiducia. ner paulus gratiam ī petrasset. Ad hoc et si supplicatione p̄blandū quidā ad nr̄o tp̄e in gallicie p̄tibz audit. fideli relatione traditū non silebo. Ad illū venerabilē virū magistrū petrū de corbuel senonēsē archiepm quidā p̄cor. qui p̄ncipū filiā violenter oppressam confessionis gratia venit. Confessus igit in magnia et mirabili contritione et lacrimis. cessauit si cui posset ullo dolore vel pena a dño veniā impetrare. Cui presul ita ingt indubitanter. si penitentiā subire voluis tanti mali. Et ille vehementer exclamās. volo ingt. et si mille mortes me sustinere voluis. Collacrimato ergo infelici p̄mo ia felicissimo p̄cori. et ego ingt septenē tibi p̄nie penā impono. Et ille. Ad est aut. q̄ p̄niam tantū m̄ magnificentissimo septenem iniungis? Quin si vivere usq̄ in finē mūdi. tantū facinꝰ penis innumerabilibz diluere nō valem. Cui p̄sul. Da de mgt. et tres dies tantū ī pane et aq̄ remissa. Tunc amplius ille plorās et stridēs se. vociferabat ut penitentiam ei miserz salutarē. huiꝰ modi ergo admirantꝰ et exhilarantꝰ epūs. tandē diffinitive p̄cepit hoī. ut abiret. et uni tm̄ p̄r nr̄ diceret. scilicet p̄ eto p̄mm ia esse dimissū. Ner mora. dirū ille eiulatū emittēs. et in tra pedes expiravit. Ner dubia fides ē. sicut deo digni epi postea p̄dicauit. quin ide penitens sine ulla alia purgatorij pena tm̄ validissima stricte purgatus. ad gloria evolauit. Et q̄m multi sint qui ad religionē in morte confugiunt. q̄d eis habitꝰ ordis valeat in ultia nacitate susceptus dubitare plimi voluerūt. exēplū ad hoc indubitabile et instructissim enarrabo. Et ipse quidē nōnulli religioso rū in extīo vite penitentiz habitū negare solent. q̄i tē indigni sint recipi. q̄ neq̄ validi mitre voluerūt. Ipse norma unius oīmodi sero penitentē in cruce latronē paradisi ianuas comitē intrauit. Dicit siquidē vaal tero de mesenborch finitre ordis p̄dicatorz narrante

rofmoni. rōtigit ip quida maſ
nus ꝓfitus ciuitatē made
burgenſē veſpe qi in ēſtinū
recceſſuꝝ mūret. Et ecce m
ꝑmo ſōpno ſubita infirmi
tate xpuſꝰ ꝓzē firm predi
ctozū cū feſtinatiōe mon
dauit. Veniente ergo ꝓzē
roganur ꝓpoſitꝰ inſtanter cū la
cmis ut eū recipet ad ordinē
et mox veſtiret. Cui prior.
Cras mat hor fiet. qa i hor
fratz aſenſū ē requirēdꝰ. Et
ꝓpoſitꝰ. Deo mat ſeo qd ſen
tio. crastinū vix habebo.
Si diligitis ſalutē aiē mee
feſtinate recipe penitentē.
qa certus ſū ip in ſeculo nō
ſaluabor. Ut ergo inſtitutā
piet ꝓz vidit. ꝓcexit domū.
exanuit mentū. requirit
aſenſū. allegat ſufficientiā
viri ad ordinē. etiā ſi adhuc
adiuuat. Immut mox ꝯ
uentꝰ. defert infirmꝰ ad
domū. receptꝰ indut. roi
tat. unguit. et ante die vi
ti defungit. Ner mora. i
monaſtio ꝓxio ciuitati. mo
nialis qda vidit in ſōpnis
quēda ꝓmifamilias i lo
to amodo reſidē. Ad quē cū
multꝰ frēs ordīs ꝓdictoꝝ
ſi poſt labore ꝑ denario di
urno accede vident. extre
mo quida ignotus frater
manu de tū ꝓtendit manū
ut denariū accipet tuncꝰ
frater. Cui ꝓfumulus diligē
ter intuitꝰ. denariū mat ſ nō
mō accipies. multis ꝓmis re
mediis expurgandꝰ. Ner cū
dicta monialis ꝓbro monaſ
terij recitaſſet. aſſumſeruꝰ ſi qs
frm ꝓdictoꝝ defunctꝰ ceet.
cui ꝓbr ſe fuiſſe de veſpe in
domo frm. infirmū vel de
fūctū neminē uenuiſſe reſpō
det. mane poſt ꝑmā ſuꝑue
nit frm ꝓdictoꝝ. q ꝓro
miſerit ꝓdicare mentū.
dixitꝙ ſe ꝓdicare nō poſſe.
quia defunctꝰ talis frīs ſepl
ture iteſſe debet. Im ergo
verificata ē ꝓdicta viſio mo
nialis. et manifeſte mōſtra
tū eſt. qa multū ꝓdeſt colla
tus habitꝰ penitenti. dum
modo prius fuerit mutatio
voluntatis. Eſt et aliud mi
ꝝ mali in quibuſda re
ligioſis. qui i recipiēdis a
poſtatis penitētibz. nimis
difficiles ſue ꝛ limites.
Nouū quenda frēm ordīs
ꝓdictoꝝ beatū et magnū.
qui cū apoſtataſſ ab ordīe.
et ꝑcuſſiā infirmitate correp
tus. regreſſū ad ordinē pe
tēt ner ꝑpetrare. ꝑualēciſſe
deſpatꝰ mortuꝰ ē. Et accidit
in aſpera monaſtio brabā
tie ſcſſe monialū. ordīs ſe
ꝓtrio ꝺdēpnatū. ſicut ab ip
ſa eade accepi q hoc vidit.
Et ego quide dico. q nollem

illi in morte penitētiā ordinē
vel habitū p nullo auro arabie
denegasse. Credo enī et certo
scio. qp ommonē illi mortis ppe
die prebuerit. qui ei in ex
tremo vite puncto miāz negta
uerit. Mortuo ergo et ostē
tor oēs p aspsionē sanguī
nis dñi nr̄i ihū xpi. ut hē
ēd mueat oīs ordo. quia si
nit p pctō actiōr quōdam
electus dei pplius flagella
tus ē. ita et nūc pro tali
excessu. qui tm maior i mfi
nitu ee dinoscit. Cōd enī
reptila aurea vl' pallium
ornamēta. ad aiam xpi san
guine pmoso redēpta? Ne
tantū solus deliquēs quis.
vm et totus ordo vl' offen
dēs vel dissimulās flagella
tur. Distant igit̄ apes fide
lū et si qñ mortue p pctm
int̄ tecta ecclie p bona inte
rī opa pmanē. ner fratri
desparōe vel tedio. mox si
ad libitū plene in viridū
robur gratie nō resurgant.
Ni prīs igit̄ mortalibz pri
mo nī vtute vestiat. Deinde
ostā stimulati imitat̄ sterā
tur. ut hīc confessione nī lac
mis vel dolore. p penitē
tiā tenuisse. Quīte at̄ pru
dentie sit penitētiā agē i
hac vita. exemplū subse
quēs demōstrabit. Erat
vir fidelis et bonus sicut p
dictū magister albertus fr
ordis pdicatorū. sibi ab hiis
q̄ rem familiarē noticāt
traditū referebat. q̄ post
diuturnā priam qua sanus
fuerat. medit in lāguore
ghuissimū. Quo p annum
nō modice tribulatus. confa
nit cū lacrimis dnm. ut tā
to dolori finē ponēt. da
ta morte. Nec mora. mis
sus ad eū angelus dñi. dix
it ei. Exaudiuit dns pcē
tuā. si citius q̄ vis. aut
tribz diebz purgatorij pē
torqueberis si nūc discedas.
aut si adhuc p annū in lan
guore manē volueris. sa
tis illo purgatorio ad simpos
cuolabis. Cui ille pēnitem
pēnā reuolēs ner futurā
aduertēs. rndit. Si mori po
tius eligo. et nō tm tribz
diebz. si q̄ntū deo placuit.
in purgatorio tribulari. Fiat
inq̄t angelus sedm vbium
tuū. Ner mora. lāguiens
morte solutus ē. et ei⁹ aia
in purgatorio deportata.
Vno ergo exacto die. venit
angelus ad locū purgato
rij vbi aia torq̄batur. et dix
it. Cōd nūc agis o aia. q̄ pro
lāguore vnius anni tribz diebz
elegisti i purgatorio deti
neri. Cō seductor inquit. non
angele. qui me in penis
multis annoz cruciabas. p tribus

Liu nia.

dierū ſpaciis fefelliſti. Et an
gelus. Nō mora mgt. ſed
meſtabili torturā deceptū
es ita nō ñ vnū diē de t
bus in purgatorio paſſiſti.
Tu tñ adhuc ſi retractare volu
eris qđ elegiſti dñs miſer.
et ad corpus tuū qđ nōdū
ſepultū eſt reporteris. Et p
annū vnū langorē quē ex
ptus es patiaris. Cui aīa.
Annuo mgt. ut nō p annū
vnū tm. ſ. uſq; in finē mū
di langorē eā detinear
acriorē. Hoc dicto aīa depor
tat ad corp. et p annū i lā
guore detenta. mltos qbz
hec retulit ad pniam aīa
uit. Et poſt annū vnū ita to
defuncta. riſit ad ſupna.
Quom cū anno dnice
incarnacōis milleſimū du
centeſim viceſimo ſeptō. reſ
mirabilis gaudit m opido
nyuelleſi. In hac urbe ut
plibz adhuc vnctibz notū
e. mulierē deuotaz ſ be
ghine dicunt. nup late dif
fusa p orbē religioſitas i
chonuit. Nam plures que
magis ſpuales erāt ifme
ſacro aggt ſuū actēſe. et hoc
i mēbris tm. in quibz ma
gis peccauerāt. poſtq; ad
agnitionē venerāt vitaz.
Alie in lingua. alie in ſtu
uie vel logitate. Alie m
auribz. alie ſuſurrū. Alie i
manu. alia opus illiatū vl'
ictū. Alie in pede vl' tibia.
alia īmodeatū diſtenſū. Alie
alie in pectoris medio con
cepti mēbres aut vl' tēpta
cōnū aſenſū. inſanabiliter
torquebant. et hoc ꝓcipuis
ſēm manus à mino. q° pcis
et negligētijs fuerāt irretite.
In ecclia ergo ſce gertrudis
deportate. exticte ſunt. et mē
bra q ifirmis exiſtebat ut m
alijs aſſueti eſt benigna. ſpe
ciali miraculo ad naturam
ad colorē et formā et vigo
rē priſtinū redierūt. Et ne
hoc caſu et nō miraculo fi
ebaret. quēdā puella vite
ſecularis de ſuburbio nyuel
leſi. allata ē. ifme ſacro ſuf
tenta clamās et dicēs. O
ſca gertrudis virgo. beſtiuia
nō ſum. ut ad cryſo ſtaten
dos. Nec mora. manꝰ illiꝰ
adiuſta cū pte brachij. a pte
reſidua cecidit q; arbo. Et
hoc velut bta gertrudis
puelle manifeſto miraculo
indicaret. Beſtiuia non es.
et ideo tibi ſicut beſtiuie nō
fiet. Plures ex hijs q dicto
modo curate ſunt. vidi poſt
et ante. Beati ergo et feli
ces illi ſunt. qui hoc et nō i
ſtuto pcm luere meruerūt.

Caplm .lj.

Iam capitū lōgiſſima
ſeptēnis. nunc

aut ille dece annos durare
possit. Quid aut in septe
nario nio. n septiformis gra
tia scī spūs. et quid in dena
rio. nisi legis decalogus de
signatur? Et his duobz. to
ta vita pendet xpiani. In
his versent apes fideliū. pt
hec nil libeat. nec liceat in
hac vita. Mandata tibi sit
qī forma vite moralis et
modus. et ex his septa sep
tiformis. Et vide qualiter,
ut salutz spūs sapie. quo ad
deū ho refert mtiores. et ad
ꝛtemplatione diuini cultus
accendat. bpū vo mtelli
gentie. in necessarijs vite
quo ad proxim ps mentis
inferior ordinet. et ad sui
regimē ho exterior gubnet.
bpū aut cōsilij sup̄ precepta
ut vendat oīa et det pau
pibz. nudū xpm sequatur nu
dus. tvenis altior attollat.
bpū vo fortitudis. ꝛtēptis
prosperis ꝛt aduersa et aspa
spernat. bpū aut scīe. lesse
mple festinet. ut i xpa
ge caritatis p vnitatē pa
cis et fidei ꝛuigat. bpū
vo pietatis p xpassionē
liquefiat et molleſcat. ut
i omibz et p oīa pietas or
dinet. Postremo spū tho
ris pondꝰ aīa capiat in
spūs moderamē. et per
hoc i ea ois rubigo pctī t
macula destruat. Et hec
septiformis gra sedm sep
tē ꝑprietates vel effectus
ignis q spm scm significat.
diuersitatē donorū in eode
spū plenius opat. Et hij
septē effectꝰ vel ꝑprietatēs
ignis sunt. quibz significa
tant actꝰ spūs scī in septē
donis. Retrograde tamē
ponit. ut pmꝰ ultio. t ul
timꝰ pmo velud ordo ꝑpo
situs attendat. Unde vsus.
Destruit. emollit. iungit.
solidatq;. Altius attollit.
illuminat. ignificatq;. Ignis
em destruit rubiginē. et
spūs timoris expellit pcm.
Ignis sedo emollit. id e liq
facit. et mentē spūs pie
tatis p passionē. Ignis
tio iungit multa. scilicet
ligna i vnū cinere. et spūs
scē que ē caritas multos
mentes in vnā pacē et fi
dē. Ignis quito solidat. qa
passa figmenti probat formam.
et spūs fortitudis mentes
fideliū ꝛt aduersa roborat.
Ignis quito altius attollit
et spūs scīe nō solū in ꝑce
ptis. sz etiā sup̄ ꝑcepta
mentes erigit. Ignis sex
to illuminat. et spūs intellē
dorem nos dem veritatem.
oculis. cordis et opis. Ignis
septio ꝛgnificat. id e feruē
tē effingit. et spūs sapietie

id est sapide sue. mente ad
xpl̃acione accendit. Dum
ergo tabernaculu dei i hoi
bus qđ in vitassitudie tpis
septiformu. tribz septe lu
nis in oem decore et gla
illustrat. ut ex hijs in de
calogo legis precepta dni lu
cidissia resplendent. Chri
stus et si columpna luris in
nocte a tenebris reuelet.
in die tñ pñtis vite ignora
tia stamis siu qi nubis cu
ligine ne eluceat intio
adubrat. Desit ei homo.
an amore vl odio dign sit.
Cub hoc dubio cum illa
pia et bta luthardis i aq
ina monialis ut i vita ei
desepti est laqueq diutius
et cotidianis lacrimis cru
ciari se posset etiã in pñti
voce ad se manifestissimã
factã audiuit. Securu esto
carissia. qa placq dño vita
tua. Ad horã ergo pia lu
thardis exultas. repit ite
rũ ut pius nichilomi for
midare. Credo at vificata
e. vel sic venuit ysolam.
Certo nõ est eã passmi
seniors dñs diutius tbu
lari. cũ esset vir spectabil
et ignotus oibz. locutoriu
ubi moniales sedebat m
tronuit. Salutatus breuit
oibz. postulauit pia luthar
dim ocius accersiri. Que
ut venit. salutauit eã. et
ñbz audientibz dixit. Hec
tibi mandat omps. Ia scau
ra vnias de cetero. qa in te
dns bn xplacuit. Hec dicẽs
iuuenis sine mora dispa
ruit. nec ult restabat queri
vnde venat. aut qs fuit.
Audim iuliana quedã
anchoriã cantipratẽsis re
nobij. qui cũ diu vitã inno
rentẽ tenuiss. a demone
nocte qda qi suis eet. tristq.
plena voce clamãs et eiu
lans rogauit dñm. ut si sal
uãdꝰ eet. ei aliqđ signũ de
mostratz. Nec mora. patẽ
te celo. et lux ctusq ad
spẽ vna xstãtissie solabat.
Nec hoc mirũ. qe bis homo
cui celũ patebat. Qđ aũt
de bono mortis et beata
morte pñi sentiãt audiã.
Du est vita grata. mortis
e iudicio oportuna. Grata
at vitã intellugns. qui ni
chil in xscia reprehensibile
sentiẽs. morte gratanter ex
pectãs. Mori felius e du
in pace vsat. Tolerabilior
e qui moru iubet. qi q ma
le viuẽ. Nõ enĩ viuẽ bonũ.
ñ bene viuẽ. Undesapiens
semp cogitat qlis vita. nõ
qñtus sit. Citius aũt mori
aut tardius ad vẽ non p
tinet. Bene at mori. est
effugẽ male viuẽdi pcula.

Nichil melio etiã lex fecit. ip̃ qp nobis unũ introitum dedit. exitus multos. Bono loco res hũane sũt. q̃ neo ñ vicio suo miser ẽ. Vis ad uersus hoc corp̃s liber ee. tandẽ migraturus sẽp habita. Cũ venerit dies illa q̃ mixtũ her diuina hũanaq̃ secernet. tẽpus hic ñ fuerit ingẽ ubi me ñ reddet. Nec tũ nuũ sine me. ipe sũ. sed ĝtu tre mole detineor per has mortales moras. quibz illi meliori vite ẽludit. Ut quid enĩ te iuuet. tecũ sẽp hospitãtis loci sarcina spectat. Cuiendũ est. exeunt nata redeunte sicut intrãte. No luz plus efferre ip̃ mtuleris. Nonc ex eo etiã qđ ad vitã mtulisti ps mũdna ponenda ẽ. Equo ut aio mẽbra tã supuacua dimitte. et corp̃s habitatum dũ pone. Scindet. obruet. abolebit. veniet q̃ te reuelet dies. Cũ nature tibi artũa reteget. discutiet ista aliqo. et lux undiq̃ clam ĉumdabit. Vmaginare te tũ qntus ille sit fulgor. ut sideribz mr se lumẽ misce tibz dies et nox acris ista ma cessabit. Cũ in tenebris te vidisse dices. cũ to tã luce et totus aspexeris. spũ nũc p angustissimas oculoz vias ãgustissie mtu eris. Et cũ admiraris illã in ptil. qđ tibi videbit diuina lux. cũ illã suo loco videris? O ip̃ stolidũ. illi spei. illi bti tudinũ ĩmiti. ut hic letꝛeꝛe as m id. qđ semp mortis ipendio mutes qđ ĩpetuũ non tollat. Hoc igit unũ discas. vitã tẽpne. Nemo ei illã bene exiit. ñ qui eo tẽpsit. Vita nõ mpfecta est. si est honesta. Vbicuq̃ desines. totã ẽ. Non ẽ magna ves viue. Magnũ ẽ honeste mori. prudenter. fortiter. Nã vita. si moriẽdi virtꝰ abest. seruitꝰ ẽ. Quo fabula sic vita. nõ ip̃ diu s ip̃ bene acta sit refert. Mutũ teimes. si prudẽs adueteris. Vitã sequeris fugit illa. et morte fugis et illa pseq̃t. nec unꝰ est oim qui euadat. Vide ergo. mors me sequit. fugit vita. Adiuꝰ hor docte me aliqđ efficere. ut ego morte nõ fugia. vitã nr sequar. Et maiori aio ad emẽdatiõem nostri debemꝰ acte dẽ. quo semel nobis ẽ ditus ẽ ppetua boni possessio. Mors qua ptimestimꝰ et recusamꝰ. mtcipit vitã. nõ eripit. Veiet iterũ qui nos in lucẽ reponat dies. Et ideo equo aio debet reditꝰ exire. Hic nos tpe

debem⁹. non tam⁹ ꝑ̃ corp⁹
viuē debeam⁹. ꝙ tam⁹ possi⁹
sine corpe. Ante senectutē
turam ut bene viuere. in
senectute ut bene moriar.
Bñ aūt mori. ē libent mori
Ut satis vixerim⁹ nr̄ anni
ner dies faciūt. ꝙ aīmus.
Mors ā finis ē aut tñsit⁹.
Nec ergo desine timeo. id
ē esse qđ nr̄episse. nr̄ tñsire.
ḡa nusq̄ tā angustē evo.
Nolu tuit tñquillitati ꝺfi
de. In mometo mare euer
tit. eodē die ubi nauiferant
naufgia sorbent. Nulli ve
felicior amissio ē. ip q̄ desi
derari amissa nō potest.
Liquet tm̄ hoim̄ ipruden
tiā. ut tēpe mortis occupet
ad mortē. De bta mors. q̄
meliorib⁹ ꝺsaā ꝺdiciōis le
ta susapit. nec vitā dese
rere gestat. q̄ potius inge
rit tediū. q̄ solet. ꝓperat
uenire quod futū ē. et p̄
peti sorte mā sura. Ubi ē
ꝓperem⁹ reliquum. Actū n̄
actū velox dies. Inscij ca
pim⁹. oīa in futuz dispon
im⁹. et int̄ puncta leti sum⁹
Tu ergo fidelis apis aīa. vi
tā tuā ꝺtinues et semp ex
ercebis in ḡtia septiformi.
ut eā in decalogo legis p̄
fecte ꝺsumes. ¶
Caplm. lij.
Neme latet. ē et

vescunt melle. qđ estuo tpe
ꝺgregauerūt. Hypemē dieꝝ
mediū temp⁹ quo aīa exu
ta corpe tñsit ad requiē vl̄
ad penā. et die resurrectio
nis ultimā quo aīa sociabi
corpi. et īmortalitate ꝓpe
tua fruet. Et bñ dicat latēt.
ex hoc corpe in sepulchris.
qđ daniel ꝓpha in puluē dor
mire distinxit. Et bñ dixit ī
puluē. ḡa sedm qđ ꝑmo hoc
dictū est. pulvis es et ī pul
uerē reuerteris. corpa ī pl̄
uerē ḡnaliter resoluūt. De
hac ꝺcōe excepit corp⁹ xp̄i.
qđ nō vidit corruptionē. ꝙ
die tcia resurrexit. De hac
sedm veridicā augustinū.
corp⁹ excipit mr̄s xp̄i. De
hac ut ve credi⁹ et euāge
lista iohānes. qui sicut fu
erūt soci⁹ passionis. ita fuit
sut et ꝺsolationis. cū xp̄o in
īmortalitate vestiti. ¶ Di
dim⁹ et corp⁹ cui ꝺdā sancti.
qđ ānis ferme sexcentis. in
tegredit māserat īcorrup
tū. Quia aūt occasioē hui⁹ nō
facti sit indicū. breuit ē
narrabo. In vrbe thermaie
trevēnsi. tocij europe ātiq̄
ssie ciuitate. structura
quedā mirabilis erat. que
helene ꝺstantini mr̄is pa
latiū dicebat. Hec ne ab
timicis corrupt̄ret ī pri
mū ciuitatis. a ciuibz est

destructa. ¶ In cui⁹ late a pte
aquilonari oratoriū pmū
iuentū est. in quo altare ex
alabastro candidissimū erat:
et in late dextreo sepulchrū
scriptura vō sup sepulchrū
in pariete legebat. Scē theo
dolphe. nrī petim⁹ miserē.
¶ Ho sepulchrū regit ciuibz ad
matis. vocati sut frēs pre
dicatores. et ego casualiter
supueni. ¶ Depōito ergo la
pide. corpus ipm⁹ incor
ruptū. et apto scemate ad
cooperiendū late secreta.
man⁹ sup verenda dimissa.
¶ De pmissione vō ciuitū ma
nū ei dextram qua ī sacrifi
cio corpis xpī extenderat
mox abscidi. et fribz pdica
toribz dedi. ¶ Hui⁹ reliquias.
capillos et vestimū in antiqs
simo monastrio ipā dicte ciuitis
qđ in horreū dicat. cū supsep
sione veti. et aliis reliquiis
scōz muem. ¶ De hoc beato
viro et frē ei⁹ bono theode
rico qui in alia pte structure
supdicte monasterij ē. fama
antiquissima ferebat. ¶ Fuerunt
ābo filii sororis ciuitatē im
peratoris romanoz. quoz scs
theodolphus iussu amitali
filiā regis britanie despon
saverat adhuc puer. ¶ Cuiq;
adolescēs facti⁹ spe ciuitatis
vite sponsā nollet accipe ī
vxorē. ꝑ visū ī petrū rema
nē. rex indignatē pmotū
illū de pria expulit. ¶ Qui tre
uerī venies. et habitū mo
nachalē suscipies. qi in an
tiquissimo specu in loco qui dic
im⁹ se recludit. ¶ Erat aūt et
lectus ei⁹ lapideus ei⁹ cer
uicali lapideo. iuxta oratō
riū qđ pdixi. ¶ Decreto⁹ vō frat
ei⁹ credit. et vitā beatā in
eodē loco duxisse. ¶ Decreto
aūt ciuitatis. sacrū
corpis ī ecclīa sīm pdictō
rū tūslatū est. et retro al
tare digna veneratē locatū.
¶ Reuoluī aūt postea cronicā
tpm. et de his duobz fribz scp
tū legi. qa sub clodoueo rege
frāncoz. hij btī mri floruerūt.
¶ Credo eī saluo meliori iudi
cio dignē quidē btm theo;
dolphū p signo et incorrupti
one virginitatis. in carne. in
corruptois gloriā ecclīa ī cor
pe suscepisse. ¶ Unde in libro
sapie dicit. ¶ Incorruptio fit
proximū ee deo. ¶ Justicia enī
perpetua ē et imortalis. ¶ In
iustitia aūt. est mortis accessi
tio. ¶ Mirabilis deus ī ma
iestate sua. q ecclīa pulchrem
eum ita glorificat ī pīnti.
ut digne in eo future resur
rectionis gloriā pleno pec
tore et fiducia speremus post
fim⁹. ¶ Vide plīma scōz īno
centū corpa sub herode pas
sorū vidi⁹ incorrupta. ¶ Nā

tū ergo et q̄ve ſcōz corpa
veneram⁹. beatus auguſtin⁹
in libro de ciuitate dei decla
rat dicēs. O q̄ venanda
ſunt corpa defunctoz ſcōz.
Si enī patrimonia veſtis et anu
lus tanto mirora ſunt filijs
q̄nto erga p̄ntes maior af
fectus. multo magis corpa
bonoz quibꝫ diuinius atq;
p̄fectius in oē bonū vſus ē
ſp̄us ſc̄us. Certū ē q; qui ho
norauerūt et dilexerunt
ſcōs. multū p eos b̄nfitia
ſunt expti. Et de hoc quidē
exēpla plīma. Frat oz
dinis p̄dicatoz cū hoc ac
cidit q̄d ſubiūgo. nauigauit
in. nūq; ſe p āños plures
aliq̄d dormiuiſſe. Jacebat
in infirmaria ſpu oīx ly
rēte. mire at̄ deuot⁹ erat
ſeruitio mat̄is xp̄i. Dictus
at̄ frīb⁹ matutinis nocte
quadā vſq; ad laudes. dnā
nrā cū ingenti lūe appa
ruit frī infirmo dicēs. Ego
mater xp̄i et patrona ozdīs tui p̄munire te veni-
q̄ in ſilentiū habitū tui
dyabol⁹ ut malus frat ad
ueniet. Ex hīc hui⁹ verbis
iſtis te ſignabis. Benedicat
me deus p̄z. q; cūcta creauit
ex nichilo. Benedicat me
deus fil⁹. q; hoīē p̄ditū
repauit ex ſanguine ſuo.
Benedicat me ſp̄s ſanct⁹.
aug⁹ me ſaluet p̄ne conſolacois
infusio. Per diu ſenties p
tracte infirmitatis incōmodū
Et ꝛ uenientibꝫ fribꝫ i vnū fa
cies q̄d inſpirabit tibi. et i
tegrā recipies ſanitatē. Hec
dicēs p̄ietatis mat̄. repēte
diſparuit. Frat at̄ q; p plu
rēdinos oīx ad dormiendū
oculos clauſerat. ſpacio p̄ſ
almoz q̄ui in matutinis
laudibꝫ dicebāt. prim⁹ ob
dormiuit. Expergefact⁹ at in
cāticō benedictus. vidit dy
abolū in ſpecie frīs i hab
itu venientē. q; paulatim
creſcens. dom⁹ faſtigiū at
tingebat. Per moza. vbor
memor q; a pietatis mat̄
didicerat. ſignauit ſe. et
mox dehiſcente tra hoſti
antiquo patuit ruina
magna. Paucis inde diebꝫ
quo hec feſta ſunt euoluta.
de p̄dicatoribꝰ frēs vndiq; cō
uenerūt. Quibꝫ lotis ꝛ ta
ſis. dict⁹ frat debilis ſedim
verba p̄one ordīs inſpia
tus dixit. O deus omip⁹.
pro⁹ labor miſeroꝝ ret
butoz. ſeruoz tuoz ſudoꝛes
q̄ gratis oculis intuer⁹.
reſpice nūc ad me indignū
famulū. ut me p̄cipe dig
neris efficē eoz q; in iſtis
ſudoribꝫ et laboribꝫ fāuli
tui meruerūt. Hec dicens
ſordes lotuꝛe fēm in vno

alueolo xferēs capiti fuo
supfudit. et sanitatē non
solū capitis. vmēcta totius
corpis ei ō mirestitute rece
pit. Hinc postea ad laborē
multorū pacientissim vidit.
et in pdicatoibz xtinuis ex
peditū. Fuit sacdos qu
dā vita et offitio dign9. q̄
btm bartholomeū aplm
spāliter dilexebat. et i sua
solepnitate plures ep alio
tpe pauperes recreabat. Ac
cidit aūt ut in festo eiusdē ce
lebrata missa. demone
in specie pulchrime mu
lieris honesti habitu et de
ventis stantē ext ecclīaz
inuenit. Quā salutatā
rogat. ut secū ad prādiū
declinaret. Qua annuēte.
introducta ē. et ad mesā
cū sacdote resedit. Iurta
solutū aūt nullū paupm i
uitat. Dō immemor ergo
beatus bartholomeus de
uotū ergā se pbēt et frequē
tis seruitutis. venit ad por
tā illius i specie pauperis et
mēdici. Quo clamāte. ot
auxit famulus dom9. ingres
sū nectat. pcepit postpra
diū elemosinā expectāte.
Cui aplus benigno vultu.
Bene mgr expecto. si m
teipm dicas dño tuo. ut vn
dear mihi. qd illud sit qd m
rebz mūdi mūtabilius sit.
vel ē. et tm vnius pedis spa
tio timiat. Subridēs ergo
seruus. venit ad dīm suū.
exponit illius mēdici hois
qstionē. Cui cū sacdos rn
dē nō posset. subsurrauit ei
mulier iuxta aurē. Fa
cies hois est. q̄ in tot hoī
bus diuersitatē assistit. ut
nulla sit filiis alti spē vl
natura. Qstionē ergo so
lutā remittit pbr. Et cum
solutā laudasset aplūs. vade
inquit adhuc et requiras ex
pte mea. q̄d sit magis appū
hoīs in rebz habitis. Regres
sus iussit seruus. q̄rentis v
ba apponit. Cui hoc etiā nes
cio sacdoti. mulier in aurē
rndit. Dūissimū hoīs i re
bus habitis ē pcm. Soluti
onē ergo seruus suscepta a
dño suo. refert ad portam.
Quā cū uerū laudasset
aplūs. sapienter mgr dne qsti
ones solute sūt. Adhuc ad
dā et trīa. et tūc quiescā.
Vade et q̄ras a dño tuo
ex pte mea. q̄t miliariz
via ab inferis ad celū ex
tendat. Regressus seruus
tuo. ubi apposuit. Et hoc q̄
pbro ignorāte. mulier in
aurē susurrat dicēs. Hoc
nēo melius nouit. q̄ qui
mā sepius eūdo ad iferos
mēsurauit. Bene mgr a
postolus. vndit dns trius.

Vade ergo et dic illi. Et qs
ē ille q̄ via sepius ad iferos
mesurauit. i nequissimꝰ
demon. qui ī specie mulie
ris prādētis terā lenit
ī aure susurrat. Et te ad
scribtū illecturꝰ erat. nisi
ego bartholomeꝰ apls. cui
deuote seruisti. te miseri
cordit̄ puenisse. Nec mora
ubi hec seruꝰ dño suo nūtiauit. stīnī ab oculis eius
demon euanuit. Qui mi
ve stipes a mēsa surrexit.
et aures ad portā ut sui
lubatorē veniet. nō inuenit.
¶ Quatuor ecclie int̄ cathe
drales ecclias sancte spāli
usu dignitatis. et scbi solēt
et dici. Vt sca romana ec
clesia. sācta iheroſolimitana. sca treuēnsis. et sācta
coloniesis. nō ab re venā
bilit̄ nūcupant̄. Sanctus
ei dicit̄. qī sanguīe tinctꝰ.
Fuit ei sca romana ecclia
sanguīe tīcta p̄cipue apl̄o
rū petri et pauli. et īnūme
rabiliū mārtm aliorꝰ. Sca vō
iheroſolimitana ecclia. ipīo
xpī gl̄ioſissīo sanguīe dedica
tur. Sca vō treuēnsis ecclia
exceptis p̄ticularibꝫ mīrīs
quibꝫ a p̄ncipio fidei frequēt̄
extitit cōnata. tribꝫ uicibꝫ
tīi tota illa ciuitas p̄ xpo
legit̄ martirizata et occi
sa. Sca vō coloniensis ecclia
ab illo gl̄ioſissīo vīginīali collegio. cuiꝰ nūm solus deꝰ sca
p̄hendit. noscit̄ tū phata.
Licet igit̄ undecī milia vīginī et multa milia viro
rū. mulierū. vīginū nobiliū
et ignobiliū cū illis eiusdē et redeūciū a roma.
nūcta et cū eis mārtirizata fuit. ut mito ex pfluuio
sanguīis sancti. id ē sanguine tīcta dicat̄. Unde
quidā ciriacus papa. et
multi epī. reges et regine.
quoꝝ noīa cū corporibꝫ lapidibꝫ inscpta. int̄ tumulos
sacrarū uirginū repta sunt
et leuata. Hoc adcō memineri. ut miraculū qđ dicturꝰ sū gratius audiat̄.
¶ Bruxella urbs nobilis
ē. et magna brabātie. In
hac hospitale pauprm est.
p̄cipue caritatis. et deuōcione p̄latū. In isto sorore
quada multo labore vi
dimꝰ satagente. q̄ grauī
infirmitate detēta. rebus
humanis exēpta ē. Cuiꝰ ab
hora diei tria. usqꝫ post ves
pas mortua iacuisset. re
uixit subito et exepit se.
Conuocatisqꝫ sororibꝫ et oībꝫ
q̄ p̄sentes erant dixit. Uir
ginale illū exercitū colo
niesiū. uiuēs cotidie ve
nata sū. et earū p̄cibꝫ nūr
a purgatorio lauata. Et

ob hoc ad vitā redire ꝓpulsa
sit. ut ōibz eazz digne nemo
nā hūitabz affuturā ī morte
suffragia nūciare. dūmodo
de vita tales exeāt. quibz
ozō vale possit. ¶ In hoc testi
monū. reddo spm ītato. Ne
moza. sicut dixit. et fecat.
¶ Narrant in dns will
elm⁹ de aska. villa brabā
tie. vir nobilis et deuotus.
ꝙ cū ext terrā posit ī ex
pedicōe fluuū. infirmat⁹ ē
usq ad morte. et penitꝰ a
medicis desperatus. ¶ Febre at
acutissiā laborabat. ¶ Erat
aūt semp deuot⁹ et suppler
ergā gloriosā virginē ma
trē xpi. ¶ Et ut vidit nullū
se habē vel sperare remedi
u medicorū. ad pronam
suā. tanq ad ꝓpiatoriū
dine maiestatis. fida mente
iuisus est. ¶ Et facta nocte me
dia. appuit ei gloriosa mr
et dna cū pixide medica
mīs salutaris. quo punctū
sub moneto sanauit. et dixit
ei. ¶ Ecce sanꝰ factus es. vita
tua cū oportune potis cō
mutabis. et ut desideasti.
mes postmodū macipabis
seruituti. ¶ Mane igit⁹ post
hoc facto ītrauit physicus.
et ꝛ natam sine ulla cvesi
uenit hominē mtegrū sospi
tatū. ¶ Hic postmodū vxo
ris vinculo diu violenter
detent⁹ ē. ſ⁊ postea liberatus
ab illa. de cōsilio nrō ad domū
milicie theutonicoz ihospitā
lis btē marie. cū magno de
nocte tinsuit. ¶ Post quē et
aliū quēdā. et filiū eius mili
tes intrasse cognouit. Quo
rū ꝑm⁹ qrto mense ingressꝰ
siu uncta tolerū obiit. et ea
de nocte in brabātia cūcto
defuncto appauit. ¶ Sedoz ap
parēs. gen⁹ pene. trinoz pmi
spem ꝑ quo in purgatorio
puniret ondit. ¶ Huiusmodi
ordis fres imēdabiles val
de referūt et fideles terre
sce. et in eis milites strenu
os pmittē. ¶ Sed et aliud
de venacōe sozū. deuotū
valde et stupēdū audiui
miraculū. ab hijs fribz p
dicatoz qui psonas ꝑ quas
gestū ē cognouerūt. ¶ In thet
tonie pribz miles quidā ad
deponēdū herbā de prato
diuerat falentores. ¶ Illis ꝙ
falcātibz in unū lia cui dam
sci. ubi vesp̄tinū adiuenit:
ꝑ villas mirantibz xpuls a
bat. ¶ Et mox vn⁹ ad socios
falcatores. ¶ Desistam⁹ inq
ab ope. qa iā vesp̄e xpul
sant. ¶ Qz cū illi nollēt. ymo
magis ubis ꝛfundent ad
monentē. ipē mox ope de
licto ad vesp̄as iuit. ¶ Cras
no aūt die ad op⁹ imp̄fectū
cū ceteris rediēs. vidit ꝙ aīa

redentibz aliis se solū salute
postius oportē. Et ꝓpt hoc
ab oībz ē derisus. Iacient
tī ferens risus oīm cachi
nos. ubi manū ad faleram
posuit. an pedē in furculo
stramis dragmam mure
inuise magnitudis aurea
mox tenuit. Curuat ergo
in genibz. lacrimis dñm be
nedixit. Quo clamāte cō
curruit soci. accurrit & mi
les prout dis. videt diui
ni miraculū. Deprecatusq;
miles humatus in humo vo
te patria leges. hec ut int
pretari potuit. instituebat.
Mane dei me respexit. et i
donū me redegit. pauper
qui nō infregit. die sācte
celebre. Hec dragma uxor
militis. fere marcha erga
pauperē emit. et multis
postea ad rei testē plura
nē ordit. ¶ In hollandie
ptibz reliquie bē katha
rine virginis. in hospitali
quoda celebres stinent.
Has miles hospitalis ad
diuersas ecclas referebat. Et
accidit una die ut i via
positi. fluxū maris sedm
solitū obuiū sibi venire
videret. At qm dubiē nō
erat a fluxu. turbati sunt
usq; ad morte. Cui unus
ofidentia plenus. an ipsa ubi
erat reliquie secū ferat ceruū
in arena. et flexis genibz
in oratione et lacrimis int cer
tū adiutoriū katherine i
uocabat. Mira res. Ue
ens fluxus ceruū ceruic. ele
uauit se mare set spumas
tumuit. ita ut paulo de
sup celo ascendet ad cubi
tos q dragmā. In circulo
at facto. nec sola aq; tuta
destruxit. Uiri at qui int
erāt nouē uno. quoz unū
uidi. expectauerūt quousq;
mare recurret ad sinū su
u. Ita sedm poeta moder
nu tpis. et uomit et potat
dum caribdis aquas. Et
tur exeuntes. p tota terra
mandati miraculi post
tinsitū iordanis. asonis
laudibz uulgauerūt. Ista
at fuit hec ano cciter ab i
carnacōe dñi millesimo
ducētesimo quito. Testes hec
te rei fuerūt et alii qui in
nauigio. positū in circulo
fuctē voluerūt. Hec suf
fragia sozi q̄tū ad uiuos
ad mortuos uō sozis suf
fragia plima reseruit. de
quibz nōnulla q̄ sine ulla
dubitacōe ifinitū referā.
¶ Vidi quondā canonicū
almaresis ecclē. qui se i ve
hemone animarū mari cenobio
ad ordinē tinstituit vestula
ri. Hic at bīssimū aplm
et euāgelistā iohānē in

uita feruentissīe dilexiss. post
morte illi⁹ cuidā cuiusdā ei⁹
i visione visū ē apparitionē
huiusmōi se vidē. Letatus
dē aplius ad gloriosissimā vir
ginē mrem xpi. rogans eā
supplicit. et sic dicēs. Exore
aīa amici mei torquer in
penis. veniās obsecro et
liberes eā. qz si in vita psēti
nō vixit. tñ vitā suā pro
massa pte correxit. Per
mora. annuit vīgo virgini. et
ad purgatoriū descendētes
aīam libatā addiuit. Sceā
testiōniū phibuit. et scim⁹
qz verū est testiōniū eius.
Ppeme ergo pīus ipis qđ
sub multis tribulacōibz ducit.
sī in corpe sī in pulue latet
et dormit. et melle p cibo
utunt. qđ estatis tpe ingrega
uerūt. Temp⁹ estatis ē tēp⁹
gre in pīti. in q fideles qq
scis actibz meruerūt. ut scīt
dñi apocalipsim. opa eoz se
quunt illos. et medio tpe ut
die future resurrectois et
morte. aīe eoz eius epulis
pfruāt. Si vo neq; in pīti
pfecte purgate ss purgade
post hāc vitā ab hoc seculo
discesserit. nūc viuoz pīs suf
fragiis adiuuant. Et hos di
ce possum⁹ nos quibz aīe fi
delīu erute de corpe. auidis
sime recreāt. et hoc tñ si in
uita bonis opibz meruerūt.

Frustra enī cū diuite epulo
gutta aque. et cū virginibus
fatuis oleū flagitāt alienū
qui nō hic ipsi. et si non
ad totale liberationē suffici
ens habuerūt. Citius at de
siderio anhelāt aīe in pur
gatorio ut aliorū suffragi
is adiuuent. manifesto mi
raculo qđ in gallijs accidit de
monstrabo. Erat pbr qđ
admodū parue et tenuis. ss
deuotꝰ valde erga aīas q in
purgatorio torquebāt. adeo
ut oībz diebz missa excepto
missam p fidelibz defūctis
celebraꝝ. Accusatus ergo a
pud epm. citatꝰ est. Et ipse
vitatē simplicit. ipellebat
ut mādato stat⁹ epi. inua
det. et fideiussorē ponet p
emenda. Iuuauit igit pbr.
ss angustiabat ubi fideiusso
rē accipet. qđ ipe spondet.
Per mora. apellētis oculi
epi sūt apti. et plus q mil
le man⁹ in aere qī ad spō
dendū p pbrō vidit extēsas.
Quo viso. pfūd attonit⁹ pf
bro dixit. Sufficiētes ha
bes q spondēt p te. Vade. et
de bīplacito xpi et meo.
misse officiū exercens pro
defūctis sicut pius. Cep
te at modis suffragioꝝ im
plorare aīas in purgatorio.
liber machabeoz pmꝰ os
tendit. ubi symon septem

pyramides aut sepulchrū
patrū suoz et frm̄ legit̄ stum
isse. Et p̄t̄ sumi her septē
pyramidarū suffragia m
vno vsu. Fle. pete. ieuna. m
plia. da. redde. celebra. Fle.
hoc ē ploza. nō sicut ceteri qui
spem nō hnt. Ꝟ sēm ecclīas
ticū. ni mortuū pduc lacrimā
p̄d ē in altū diu. ad deū saltz.
Lacrime enī temperant calorē
ignis purgatorij. Si aūt lac
mas alias īmoderatas p mor
tuo fleueris. tamen sūt ⁊ nil
lū refrigerū prestāt.
Patris relatōe didic quod
narro. Tua mea filiū pri
mogenitū habuit. indole i
signi. et decore p̄cipuum
Cuo mortuo inō solabi
lit̄ doluit, nec forte sine
p̄sagio futi mali. Nā post
illū aliū habuit. q̄ popa
vanitatis illecto. dilapida
tor p̄ne hēditatis pdigā
lissimo fuit. Puēt ergo ut dic
tū ē p̄mogenitū in isola
bilit̄ lamentāte. apparuerūt
ei iuuenes i via quadā ut
visū ē ei. cū ingenti strepitu
o gradientes. Cuiꝰ memor
filij eū nō illos nō videret
et fleret: ecce post alios fi
liū lento gradu subsequētē
agnouit. Cui cū grauī mr
clamore dixit. Et q̄d ē fili
q̄ solo et nō cū alijs gra
deris vetardatꝰ? Cui ille
in tosta laterali marmoꝝ
aque pondo ondēs. Ecce m
quit: mater lacrime q̄s pro
me manū effudisti. quaz
pondē ab aliozꝝ pse cuncto
vetardor. Id deū ergo lac
mas mutabis. et i p̄tra
sacrificij corpis xp̄i. cū eleosy
nis pauper p me oz p̄tū
et deuotum effundas. et
tūc libabor ab īdomodo quo
nūc sentior. Nota nūc lector
dispensatōe diuina vel ad cō
solationē vel ad correctio
nē mīs se dixisse mortuū
iuuenē. in amibz lacrimis a
comitatu sodaliū vetuda
tū. q̄ meritis quidē defici
torū viuentū aīe adiumē
ri p̄nt. Ꝟ prozsa de īmeritis
īpedīm Sedm suffragiū
defunctoz notat. vbi dicit
pete id ē oza. Unde in sdo
libro machabeoz dicit. Sca
ergo et salubris cogitatio.
p defunctis exorare ut a p̄
catis soluāt. Referā ergo
quidda. vnde istud lucidius
pateat sub exēplo Otto
ne īpatore mortuo. quēda
dignāda eiꝰ in monasterio
virginū pernat. q̄ zelo castīo
nē ecclīa subditas mire fer
uebat. Obseruās ergo q̄da
die fenestrā oratorij. sūmo
mane. quēda lenit̄ pulsan
tē audiuit. Qua aptā. ec
ce impator appens. matrē

tere dixit. ¶ Defuncty ego sit. et in purgatorio penis ex crucior. Dirigas ergo nun tios ad diuisa et deuota oe nobia. et decies mille psal teria p me legi facias. ita ut ad singulos psalmos ac ceptat. dece ictuu disciplina. et ad vnuquęqz vsu addat salutatio angelica aue mā. et ozo dnica pat nr. ¶ Psalmꝰ vo de pfundis. qn disciplia accipit. ¶ Talibz remedijs pꝰ morte vnes metu libauit. Et nota. qꝺ idē otto beniꝟ nissimꝰ imparoz ano precedēti an morte sua. infinita an nona tpe caristie. diuisis monasterijs et pauperibz di uiserat larga manu. Per moza. missis nutrijs ut pue pit materte. negotiu eius ab oibz suma cu deuotione suscepti est et pfectu. ¶ p patres ergo dicte matteue ad eude locu fenestre qua dixiꝰ m aurora. tanta claritate ē radiaty est. ut nullomo cer net eu. ꝑ audiuit. ¶ Gratias tibi. et p me miserioz dissio dno ihū agte. qa iam a penis exeptꝰ sū. et ad gloria trisco sempitna. ¶ Iste ī perator otto diutino laqueo ri eiꝰ et morti eiꝰ qi oi die sacdotibz xpi suu tradidit corpꝰ flagellandu. Et eius ztrno tata fuit. ut coram ad hyldemesis eps testauet. vir se posse crede. qꝺ otto ipator post tanta ztrionis pniam vel ad hora post mortē pur gatoriu sustineret. ¶ Tertiu suffragiu defuncto. ē ieiu nium. Unde dauid ieiunauit usqꝫ ad solis occasu. mortuo abner. Et tu sile sup mor tuu triu. quoniaꝫ feruoze vindicte dei. qui soli iustitie dicat. sensens mitigatum. ¶ In villa ꝑpe louanium o pidi brabantie. quida iu uenis dissolutꝰ et lenis la gueore detinuit. Hospitatu eetgo meis. labertꝰ ꝑsbiter leprosoz. vir pius et zela toz maxiꝰ aliaciu venit ad inuenē. et eu ad confessione peccatoꝝ et penitentia sedulꝰ inuitauit. Quo mox i mul ta valde ztroe confesso. et no multo post mortuo. mater ꝑ eo ztinuauit intpolate ieiunia. et usqꝫ ad qnqz a nos qi irremediabilibz lac mis ꝓclauit. Ergo ut ipm temp⁹ expletu est. die qꝺ da dnico. dictꝰ labertꝰ mor tuus ē et sepultꝰ. ¶ Requieti ut qnta feria. ꝑdictꝰ iuue nis manifeste appauuit ma tri sue dicēs. Ecce nun ma matissia adiutorio tuo ad requie trisco de grauissimis penis qs ptuli ꝑ pcīa. et meu dns labertꝰ pbr.

qui me ad ꝓfessionē et ꝛgni
tionē pꝛoꝝ meoꝝ salubꝛit
ꝓuocauit. ℣ro quo et alijs
multis quos ad ꝑnīam salu
tis adduxit. multa ꝑcede
cumulabit ꝑmioꝝ. ℣nde g̃
lector. qñte meꝛcedis sit do
cē ꝛnsoos ꝛna salutis oste
de. et ad ꝓfessionē et ꝑeni
tentiā tantꝫ ꝓcꝛes. ℣ Ner
hoc quosꝫ sine gꝛadi mer
cede nefanerī vinetes cō
pati mꝛtuis. et eos quo
tiēꝫ ecīa ꝛationibꝫ vl' ieiunī
is adiuuare. ¶ Quartū
suffꝛagiū defunctoꝝ. est
vigilia vel labor alīus ī
affluctione corꝑis sui. ℣nde
libro ſdo regū dicit. q̄ ves
ꝑa filia Saya Saubina sa
ul ab ītio mensis. subꝛta
uit sibi silicū sup̄ tꝛa. et
nō ꝑmisit aues et bestias
lacerare corꝑa suspēsoꝝ.
doner stillatꝫ aq̄ de celo si
nt'fectos. ℣ nō ꝑ suspesos.
ī exꝛuciate in purgato
ꝛio aīe designatur. ℣ Sas
vespa id ē fidelis amicus
iuuare debet vigilijs vel
labore ab ītio mēsis hoc
ē defectꝫ vite ī moꝛietibꝫ.
sc̄dm q̄d in ecclīastico dicit.
sup mortuū plora. defecit
enim lux eꝰ. ℣ Sas aues et
bestias hoc ē tortoꝛes dē
nes lacerare nō sinas. do
minū supplicit' exoꝛādo.

℣ Ner a labore cesses. donec
stillet aq̄ de celo sup ī'fectos.
et pietate dīna eas ꝛfidas
et cōsideꝛans libātos ¶ Huiꝰ
suffꝛagij exēplū in vita ve
nerabil'. nec nō et mꝛabil'
xp̄ine descꝛipsiꝰ. Ludouicus
comes losensis. nobilissimꝰ
mi' theutonicos. erat ine
ssugar ingenio. et ī armis
exercitatꝰ ac stꝛenuus. ℣
virgine xp̄i xp̄ina mꝛo
ꝓplectebat' affectu. ¶ Qui
aī in extꝛemis agēt vitam.
xp̄inā ad se vꝛtuī fecit. t
in ecclīaui sectī secedentibꝫ
ōibus ꝛemane. ℣ Ner mora.
comes ītute q̄ potuit eꝛec
it se. et ſuppler ad pedes
xp̄ine toto coꝛpe fact'. ei
ōia ꝑcā sua cū magis lac
mis ꝛetinuit. ℣ Et hoc non
ꝑ indulgētia quā dare nō
potuit. ꝑ ut magis ad oīa
dū ꝑ se tali ꝑiculo mouēt'.
hoc fecit. ℣ Mortuus ergo
comes eidē xp̄ine manifeste
appuit. et se ī'titū ꝛeꝛbis
simus ī purgatoꝛio tꝛmēti
ondit. ¶ Cui pia mulier nō
modice tꝛibulata ꝛespōdit.
¶ Ite nūc et vade hīc. et se
cundū diuinā misꝛiā ꝑ
ꝑcās penas exsolue. ¶ Ego
vō in meo pectoꝛe ꝛactu
ta supplicia dimidiā ꝑte ꝛcꝛipio. ℣ Et
itaq̄ gestis. vides xp̄inam

multo post tpe certis hoziß. sedm qđ aiã comitis alterius doloribz torq̃bat. flammeis vaporibz. mđꝰ vo frigoz algoribz cruciari. Ho ai vo in quibz comes peccãdi vel insaniis falsis gaudere solebat. lacꝰ irremediabilibz irrigabat. Longe post tpe aī morte sua idē comes ei appuit. et gras actes illi ea stēplante ad sepna trāsiit. Dixit suffragiū p aiabus ē dare elemosina. Vñ in libro machabeoz dicit. qꝺ vir fortissimꝰ iudas collatoe facta. duodecī milia drag mas argenti misit ihēsolimā. offerri ea ibi p peccatis mortuoz. Nec mirū cū mechastico dicit. Sicut aq̃ extinguit ignē. ita elemosina extinguit peccm. Et in daniele dicit. Peccā tua vere elēosinis redime. Sup hoc suffragiū octo articulo in gestis scī magni regis karoli. legim qđ subiūcto. Eidē vesti miles quidā in armis strēnuus seruierat annis multis. Hic ad extrema ꝺductꝰ. ad se sobrinū suū quē solū habebat supstitē euocauit dicēs. In comitatu regis annus iā pstiti seruitutis. nichil in mūdo ꝓprij possidēs. nisi qđ ad militiā ptinebat. Et ecce solū equū optimū habeo. et ex hoc statuo testamētū. Me ergo mortuo. vendes equū. et pecuniā p aiā mea totalit erogab. Pollicitꝰ ē cliens. ut ei pcepit amicꝰ. Mortuo ergo milite. satelles vidit equū validū et audacē. et eū nec vendidit. nec pecuniā p eo solvit. ꝙ eū retinuit. statutū amicꝰ puniēdes. Circa dimidiū vo āni trānsactū spacii. aiã defuncti appuit satellīti manifeste dicēs. Non cū tasti facē. qđ p aiā mea statuerā liberāda. et ideo medio tpe quo p elēosinas liberari debuerā passꝰ es ignes penas. Hz ecce nūc iudicū dedit optim pondātor omps. et oēs assessores eiꝰ angeli iustū ee decreuit. ut aiā mea ad requiē trānseat. et aiā tua penas excipiat. Quas exturꝰ adhuc fuerā i tormēto. Hijs dictis repēte disparuit. Et mox satelles grauissimā infirmitatē incurrēs. ā gesta erāt confessꝰ ē sacerdoti. et nō mlto post mortuus penas qs merebat exsoluit. Vide ergo lector qñti pcī sit et delicti. aiaꝝ aut pnti retardari a nefā vitē testamēta. quibz si effectū habēt. accelerarēt ad gloriā. a si nō habeāt. a gloria differuntur.

Exem

Certū remediū defuncto
rū. est reddē si quid iuste
rapuerūt. Teste enī veridi
to augustino. nō dimittit
ptām. ñ restituat ꝑ⁹ ablatū. Et illud tribulssim qđ
dicit in septuris. De qui p
dans. none et ipē preda
beris? Huius rei exēpla
plurima. quoꝝ vnū fami
liarissimū noui. Narrāte
enī frē ordis ꝑdicatorum
hijs vbis audiui. Pr̄ē aut
meo cōtra ꝛmilitonē suū
virū diuitē et potentē in
micitias exercēte. fabrum
habuit in vicinio q̄ equos
suos et eoꝝ qui secū erāt
multo tpe sufferebat. Post
hec faber cecidit in lāguo
rē. et expēsas ꝓ obliuionē
vel ītuirā nullas ei solvit.
Mortuus ē aūt post āos
fere tristīa pr̄ meus. et
apparuit manifeste ꝓ diē
cuidā fidelissīo seruo suo.
ferēs in manibz flāmāta
ferramēta equoꝝ. diēs. Di
cas vxori mee ut soluat
tali hoī tale debitū. quo
sic vxor. Post hoc nō mlt
ti dies efluxerāt. et ecce
seruꝰ ille cū amarissimis
lacrimis venit ad me. t qđ
audisset exposuit. Cōlacrimā
seruo. ābo ad matrē ingre
dim. Audit illa qđ actū sit.
addit et lacrimas. Accessit
ad fabrū diuina tabe ꝑpe cō
sūptū. querit si pr̄ meus ei
in aliquo moriens tenebat.
Tūc ille cū lacrimis suspirās
dixit. Vere carissima dna.
erāt fere i marcha vna.
ꝑ affectus longo tedio i mo
nendo. postmodū mirabi in
magnū languorē. et sic si
bi usq; modo. Per mortē
mr̄ solvit pauper integrū
debitū. Et mox soluto isto
cū alijs debitis multis. ut
in illa secreto narrauit. ei
pr̄ meus i huic modū appa
ruit. Videbat ei vide illā
in balneo a sūmo capitis
usq; ad yma pedū. quasi
veste lōga tota. ut ē tuolutū.
Cui ille dixit. Appende fu
nē et solvas me. Mox illa
illa mitrū funis accipiens.
paulatī ligatū exsolvit. Et
statī illi ygratulās et ymāg
agens. sic inq̄t pus fuerā
obligatꝰ in pena. quoad
usq; solues quo tenebar.
Septimū et ultīm reme
diū defūctoꝝ ē celebratio
missarū. Oblato ei corpis
xp̄i. absolvit a debito cul
pe et pene. Unde i egipto
post comestionē et esum
agni. ꝑ⁹ is israhelitis libe
rat. Et sanguis agni pas
chalis in superliminaribus
ponebat ꝛtra angelū vas
tatorē. Et serpēs eneus

in palo exectꝰ est ꝯra moꝛsꝰ
serpentū. Et psalmista. Pa
rasti ī ꝺspectu meo mensā.
aduſꝰ eos qui tribulāt me.
Beatus gregoꝛius papa ī
ꝺyalogo scripsit. quēdā fuisse
a purgatoꝛio libātū. p quo
triginta diebꝰ sācmentū coꝛ
pis xpi oblatū est in altari.
Cuꝺ et frater quidā ordinis
pdicatoꝛū q̄ terras et maria
multa pegrinando ptransiuit
narrauit michi. q̄ dux duces
potēs et valde sagnatus ex
pensis deditꝰ erat totꝰ. et
glorie secularī. Qui ad coꝛ
rectionis viā sedula cuiusq̄
pdicatōe auersus. monachus
suus ꝺixit. Ut vē video
in vtm quā hattenꝰ duxi. m
salus nō est. vitā iutilit et
ꝺapnabilit ia expēdi. Volo
igit expeſi parcē. minuere
familiā. vt ablata restituē
et eleōsinis vēdimē. pcā q̄
fecī. Et factū est sic. Hoc ut
ꝺyabolus. detrahē cepit
ꝺno suo. Per ꝙpt hoc dux sa
pīes destitit ab ceptis. Cum
prius restituta muriis. lar
ga manu cepit erogare
pauperꝫ. instituē capella
nias. marie ad celebrandas
missas in subsidiū aiārū
que in purgatoꝛio torque
bant. Cuꝺ cū sedule agēt.
vidit ꝺyabolus et īuidit.
et nobiles illiꝰ cōtra eum
crudelit insurgunt. Qui pri
mū rēs. regem quēdā ꝯra
eū minacias exercentē sed
impare viribꝫ adierūt. ꝺixe
runtq̄ resti. Diu ia st ꝺnm
nrm ꝺucē grauē aīm habu
istis. licet vobis ad placitū
nō suaesserit. Nūc igit tue
nire tempꝰ potis opoꝛtunū
ut te vidices ad optatum.
Dux enī solū clitoꝛ asilus
deditꝰ sesunit sua expedit
et impbe. et nulli suoꝝ
nobiliū impēdit benefi
cium et honoꝛē. Pro q̄ facile.
erit vobis. ut p nos st eū
in subsidiū vrm totꝰ terre
istꝰ pplus deuoluat. Per
moꝛa. ut audiuit rex. letꝰ
efficit. et habito asilo nū
tios trāsmittit ad ducē. oc
casiones caluas īgemuias.
quō eū sepius p iuria op
pressisti. nūc vō se illi velle
reddē talionē ñ se reddet
et sua. et in hoc illi astitu
eret ētum diē. Per ut au
diuit dux. mādauit nobiles
et pceres tre sue. et q̄d ver
sibi mādauerit mīnuit.
Et illi. q̄ vno oꝛe ridentes
ꝺixerūt. Hattenꝰ nos ut ser
uos et fatuos reputasti. so
lū mūdi seductoribꝫ clericis
adhesisti. nūc te uinet illi
et asilat in adiſis. tibi at
ner futuꝝ volum ner va
lem. Per ut vidit dux. se

hemēter expauit. et mox
se iferens ad castrū miniſ
simū. solius dei auxiliū im
plorauit. ¶ Medio aūt tēpe
dicti diei ꝓspectāte duce p
ꝓpugnacula cū quibusdā. vi
dit ingentē exercitū albato
rū. in equis albis. clipeis
cruce rubea ſignatis. emi
nus venientē. Et mox ſtu
pēs dixit ſuis. ¶ Quid vide
tis aut illa que video? Et
illi. ¶ Nichil mouuit. Et mox
oēs cū duce ſupplices pre
dantes ad dñm. viderunt
innūmerabiles exercitus albatorū.
Cuī dux cū quibusdā ſuis
ex oēs cruciauit genua. Cu
obiuius ei ex multis milibz. elegā
uit eū dicēs. ¶ Te veterris
fidelissie ꝓcipuū venturi re
gis aduentū. Assuit illi di
no nisſu pati iuuare te. qs
eleosinis et missarū suffra
gijs de purgatorio liberasti.
¶ Medio aūt tpe dicti diei li
berabūt et alij. q nobiscū
in tuū aduitoriū ſut ven
turi. Et hoc dicto. oīs illa
turba albatorū disparuit. Dux
vo reuersus in castrū. cū ſu
is oībz dñm benedixit. ¶ Ad
dic ergo tēpe predēte. rex
cū infinita multitudine
ſuoꝝ et aliorū nobiliū qui
cū duce dñm ſuū totū
terre ꝓtim adduxerat. quaſi
de victoria ctus aduenit.
et in planicie ꝓpe castrū cū
mira multitudie ſe diffudit.
Venit et illi obuius dux mi
rū alacer vultu. et alio i
concuſſo. ¶ Statīq ubi castrū
cū pauis exiuit. illi tanta
et tā menarrabilī multitu
do celestis exercitus ē iuncta.
ut ex nouiſo castrorū celesti
ū. multitudo regis q tba
modica videt. Ad ut vid.
rex et oēs qui secū erāt va
lidissio pauore concuſſi ſunt.
et aditentes magnalia ſū
mi dei. ꝓtectis armis obiu
is manibz in tram ꝓstrati
ſut. et ad voluntatē dūs cū
ipā vita et rebz totaliter ſe
dederūt. ¶ Cui mora. dux
dinā miam in ſe vero ꝓfos
cēs. misericordiā cū oībz
fecit. Et firmissimus edictis
ordinatis. obſides pacis acce
pit. Et ubi pax int ducem
et regē oīoda quieuit. ig
ſtatio celestis exercitus repē
te disparuit. ¶ Sic denigz fac
tū est. ut rebz in ſūma tran
quillitate pactis gras deo
exercitus ꝓsoluent. et ꝓfici
aret in ſuis mirabilibus
dñm maiestatis. Et sic q
cū gaudio ad ꝓpria remea
runt. ¶ Et nos veridica val
de relatōe didicimus. quēda
defuncti subito ad penas
purgatorij trāseuntē. cuius
dā sanctissimi viri precibz

uocatū ad vitā. Hic tale
qd visum et auditū in pur
gatorio referebat. Alia cui
da quē prius in vita cog
nouerat grauissiē torqueba
tur. In medijs ergo ignibz.
subito illa exultabūda cla
mauit. Ewa miserator dissiē
deus. nec in finē oblitus es
mei. Cui alia vox i pena.
Vnde mqt tibi miserrima
in tā horrendis supplicijs
exultatio? Et illa. Merito
inqt exultabūda trepidio.
qa michi salue a dño datū ē
in hoc instāti natū puerū
qui longo post futuro ē pf
bitet. in cui⁹ missa quā ce
lebrabit pma. ab hijs pe
nis ad requiē euolabo.
Ps; et prem mei. ut me ad
huc puerū ad liter̄ studiū
et vitā celibē puocaret. se
pius m cū lacrimis et deuo
tione referētē audiui. Cum
mare mqt trāsisse. tirā sanc
tā eccl̄iam visitare. veni
in mōtem qui nigrū vo
cant. ubi sparsim multi vi
ri sā hemite dño seruiebāt.
Qui ergo coram pcā mea
cōfessus. cursum accepi me
de facili culpas meas p pe
nitentiā nō posse diluere. Si
filiū habere. et hūc ad liās
ponere. hereticę sacdos vti
neus xpo potissime p hūc
posse me iuuari. Hui⁹ occa
sione cōsilij. in scolā datus
sū. et spero diuina suffra
gante gra tā p me. et si mi
nus vtoneū. qp p alios pbi
lice in sermonibz. vel secte
in silio ad orandū qp pillo
mducē efficacit potui ad
iutū sit multis modis.
Michi qz xpūs testis sit. qp
si qn p eo celebrare distu
lisse. alias ipeditus. ipe michi
apparebat in sopnis. et ma
nibz ostēsis plagis plūmis
vulneratis. me utiqz quare
pr̄em filium nō iuuare sin
cerit. arguebat. Et tanctē
ptibz sicut p abbtissā quā
da pia et religiosa audiui.
quida scissime vite cyster
ciēsis ordis monachus fuit.
qui in missa celebrata pro
mortuis ante ptinuacionē
corpis xpi. cū diceret. agnus
di q tollis pcā mūdi. dona
eis requiē. audiuit voces
clamātiū a remotis. Festi
nate festinate pacē recipe.
quia iā missa appinquat
ad finē. Qui mox ut sta
bat corpus xpi tenēs i ma
nibz. fit raptus in spū. et vi
dit innūmerabiliū aiārū mul
titudinē festinantē ad pa
cē. Et aliis recedētibz. aliis
clamantibz pcepta pace. fes
tinate festinate. qa iā miss.
sa appropinquat ad finem.
sic monachus stetit a pri

ma fere hora diei. usq; ad ho
ram nonam. pstolantibz alys
et mirantibz quid stans ha
bet imobilis. Tandē ergo
reuersus ad se. finiuit mis
sam. et petente abbate
cūctis qd uiderāt exposuit.
Et post paucos dies. ipe
met monachi uitā finiuit.
Hys lectis auditis. qs saluo
tm meliori iudicio. dubita
re potuit. ut spūs scō immo
diuis ordināte in ecclia dei
antiquitus ē statutū. ut i
missa pro fidelibz mortu
is nec pax pretur uiue
tibz neq; det. q tm requi
escant i pace. Cōpedio
se quibz potuim⁹ uocibz
et exēplis. septē defunctor
suffragijs euoluimus. qualiter de statu tpli aīaz que
ex hoc seculo tm̄ sēut uisionē
mirabilē et indubitabilē referat

Cui in brabātie pribz pre
dicāte. et una dieru dum
missa in ecclīa aulas socij
itineris pstolauer. uenit ad
me hominem rusticum et
paup. habitu et forma des
pectus. deuotissīe petēs ut
eū audirē. Annuī. sedit et
dixit mi. Annus iā fere e
lapsus ē. cū ecce in domo
mea in nocte uigiliaz sē
katherine sup stramū ia
cens audiui cāpana. ut
michi uidebat istius ecclie
resonāte. surgēs ergo ut p
gerē ad ecclīam. uox q in alio
lecto quiescebat clamauit
ad me. Quo uadis inquit.
Et ego. Ad matutinas uado.
quia pulsatū est. Et illa. ips
inquit nequā agitat te. qa m
primo somno adhuc ē. Nichil
āt curas. qd illa dicēt. ad at
ium ecclīe pperaui. Et ecce or
ruit michi sacdos qdā ig
notus. sacris uestibz indutus.
stola p modū crucis i pecto
re redimitus. qui dixit michi.
Appone cor ad ea q tibi mos
trabo. Et mox sup atrium
edito signo crucis. surrexit
pplis tantus. ut eū uix spatiū
quāz ingredi cepe potuisset.
Et erat pplus ille sup hoc
qd dici pt aut credi. miseria
miseriaq; nudus penitus.
et p oīa seuis plagis et cru
entis uulneribz lacerat⁹.
Per mora. sacdos ille ita
to edito signo crucis. dispa
ruit pplus. et alius multo
minor nūo et horrore sur
rexit. habitu quidē paup
et colore pallido uidebat
qi macie multa et trabeac
tus. dissimilis tm̄ psone seū
du⁹ mag⁹ et min⁹. Iterato
post hoc sacdos signo cru
cis edito pplis discessit. Et
surrexit pplus paru⁹ nūo.
que solus atrij spatiū ca
pere potuisset. longe dissimilis

claritate et gloria. oibz hoibz
mūdi quoscūqz vidi. ¶Erant
aūt vestimēta eoꝝ sicut nix
a sole irradiata. et facies oī
splēdore iocondioꝝ. ¶Et dixit
michi sacdos. Discreuisti ē
ium plorꝝ silitudines quas
vidisti? ¶Prima illa miseran
tes. sine vlla xtiōe dis
cedēs a seculo. et inanit dāp
nata ē. ¶Hodo apparetes. cū
xtiōe. ꝙ nō pacta prīa
mozt̄ui sūt. et illi quidē
adhuc penis tristissimis de
tinent. ꝙ tandē purgati.
puenīet ad quietē. ¶Certi
a aūt gens ꝑpls electa est.
qui pacta prīa cū dnō glo
riabit̄. ¶Et hoc dicto. cum
ipo ꝑplo et sacdos disgnit.
et mox ad matutinalem
officiū cāpana pulsat. ¶Ego
aūt auditis matutis ⁊ mis
sa de die refressꝰ sū domui.
et tribz mensibz elanguī
post istā terribilē visionē.
Dicta igit̄ narratōe. ꝓcūr
tatus sū. qs nā cēt homi
no talis. et inueni modū cō
uersatōis huiusmōi. Cuida
octo mulieꝝ tre arabius ha
bebat cū domo. ex quibus
sibi et suis victū neressa
riū ꝙ tenuissimū elaborāb.
ptes eriā pauperibz erogabat.
¶Per ī ebdomadā ieiunabat.
sine lineis. sine calceis in
discretis tribz incedebat
pernox fregēter in pabz. nū
qd sup lectū aut culcitra re
cūbebat. ¶Ad plura. ¶Talis
erat homo. qui in fidē in oī
bus de his que digne nar
rauerat fiebat. maxime
aūt in verbis eiꝰ et facie di
uinā videre gratiā reluce
bat. ¶Capitulum liij.
State prodeūt.
et qi longo hye
mis tedio fruūtur. extēsis
mēbris et alis. et extussis
exuuijs. multiplia exulta
cōe mēte auras liberas spa
rant. ¶Hic manifestissime
post finē mūdi resurrecti
onis gloria denotat. ¶Stas
enī qua apes ꝑdeūt. tēpus
ultīe resurrectionis insinuat.
quo ille bonoꝝ aīe post di
utine ꝑstolationis tedia. cor
pribz suis vnīti desiderant.
¶Cui sēm ꝑplam p euāgi
lationē sonitꝰ dauidicis
et tube. exuuijs carnis ex
cussis de puluē mēbra sin
gula in locas debitis ⁊ mo
tibz ꝓprijs redient ad xpa
gem. alasqz xtēplationis sup
latitudine celi nō in enig
mate sicut nūc. ꝙ p ipsā
speciē acutissime dilatabit.
¶Ad vsum ꝑplm in matrīa
cordis exultatōe declarat
dicens. ¶Cūr videbis nigt
et affluies. et mirabit̄ et
dilatabit̄ cor tuū. In quo

vero ſtatu bēitudīs. beatorū
caro reſurget. ꝓpheta iob et
caute nimiū et plane deſcri
bit. Dño mḡt q redēptor me
us viuit. et in nouiſſiō die
de tra ſurrecturꝰ ſū. et in
carne mea videbo deū ſal
uatorē meū. Quē viſurus
ſū eg oculꝭ mei cō
ſpecturi ſūt et nō alius r
Reposita ē hec ſpes mea
in ſinu meo. Quid ē aūt
qđ in textu exultatio mul
tiplex dicat. niſi ſas qa ī cē
leſti ꝑria diuiſor erit octa
ſio gaudior? Fideli enī ſer
uo teſte xpō in fine dicet.
Intē in gaudiū dñi tui. Qđ
eſt aūt intrare gaudiū. ni
ſi aut piſcē aquā. ſup ſerī
fra. ante et retro. a dextis
et a ſiniſtris occaſionem
gaudij et exultacōis habē.
Gaudiū ergo ſc̄i intrant
in eo q̄ vidēt iſta ſex. No
ta vſus. Primo deū ſupra.
ſubtꝰ ſtraria victa. Ante ſa
cros cetus. et retro picula
luxus. Sanctos in dextra.
dāpnatos ꝑte ſiniſtra. Egi
ꝑmo deū ſup ſancti vidēt.
et de hoc ſpēale gaudium
habebūt. quia videbunt
eū tanḡ ſolū dñm ſup ſe.
ad diſtinctionē et equatio
nē malox dignitatū. qs olim
in tra ꝓpheſſi ſūt. Qđ yſai
as ꝓphēa gratulabūd ondit.
In illa mḡt die. et ſalutaris in
telligē. Lauabit oīs altitu
do viroꝝ. et exaltabit dñs
ſolus. Et vide augmentū
gaudij ſcdm hieronimum.
Ante cuiꝰ pedes mḡt hoīes
di reges nudato late palpi
tabūt. Et notādū valde ē.
q̄ feliciſſimi ē et beatiſſimi
vidē xpm in patria. ſi tam
dulce petro fuit eū vidē ī
terra. ut tria optaret hic
fieri tabernacula. ubi nichil
habet niſi miſeria. Vmptū
dulce et bonū fuit faciem
illius vidē que reſpleduit ſic
ſol adhuc in carne paſſibili.
Q dulciſſimū et optimū erit
vidē illū ſine ſole clariſſimū
p diuinitatis gloriā īmor
tale. Hec ē enī vita eterna
ſicut ipē dicit. ut cognoſcāt
te ſolū deū. et quē miſiſti
xpm ihesū. Audiui ſup
hoc qdā dignissimū rela
tione. ab ore bte memorie
bertke nobiliſſie mulieris
abbatiſſe monaſterij ordis
ciſterciensis. qđ iuxta mſulā
in flādria vedimatoꝝ nū
cupat. Hec cū adhuc eſſet
in aquiria monialis. cōti
gīt. ut ſacriſſima quāda ex
ſociabꝰ p negotio queret.
et in ꝛeplatione diuini vol
tus rapta in angulo eccle
ſolitaria inueniꝝ. Que ubi
a facie illius velut metuſp et

te dimouit. multo eis oī flā
ma radiātus dyorinscauit.
Cuius fulgore subito strue[n]tis
remeritas repcussa. fere ex
āimis cecidit resupina. Cui
miri. Restimo qp facies mo
si splēdida facta sit ex illa
enigmatica collocutōe dīna.
et ideo timētes filij isrl in
tabernacula diffugerit. Sed
et illo mēorabil' ade cuius
supī fecimo mētionē. postq
in visione xpī venerat. i
star speculi lucidissimi eius
oculi micauerūt. Secūda oc
casio gaudij erit vide subto
straria victa. hoc ē demoēs
qui nos olim in diuisis tēp
tacōibz afflixerūt. Et hoc sig
natū fuerat in libro iosue.
ubi quīq; reges amorreorū
qui affluxerūt pplīn dei cō
prehēsi sūt et victus māibz
et pedibz ab oī pplo viliter
mactati. Et hoc signū ē aut
figura qp aduersarij nri dēo
nes. nullā post illud ext[er]me
examinatiōis iudiciū
pūtem tēptandi habebūt
in sos. Et vide qm̄ ista
occasio gaudij fuīt sit. Le
timo i vita p̄m. qp quida
stimulatus in feminam. tātū
sensit interiꝰ libidis incentiuū. ut dictus manuū ipsius
tis ad ignē. lesionē extīus
nō sentiret. Cui miri. Sor
tior ignis impegit i sortē.
et ūmalunit. Seu aq̄ materialis
ignis extīguit. ꝑ tm sorti aio
ignis luxurie trūphat. Vidi frem ordis p̄dicatorū.
qui de frē adhuc ut credo
deuōte natiuit. qp diu in
tercentino libidis impugnatꝰ
aī victa se pene vidēt. do
labzo tm̄ subuersāt. decretū
sibi sucidit et testes. t mor
tē aī maxīo discrimīe vix
euasit. Nec hoc vento fra
tū approbās. ꝑ deoīū vio
lētiam multū miras. Ter
tia occasio gaudij erit vide
ante se sactos ciues. hoc ē
angelos. q̄ in mesa xpī aī
cōspectu eius in singulis of
ficijs decētissīe ministrabūt.
Et in signū huius regina sa
ba in libro regū tpo. dixit
se legisse salomoni. Beati
serui tui. et hij qui assistūt
coram te omni tpe. Gaude
bim̄ tūc plane letissimis
visiōibz angelorū. qui vidē
tibz nobis in oī pfectu vir
tutis magnifice exhaudebant.
et nos utiq; multiplicibus
adiutorijs circūstantes. at
demones nos et diuisa pi
cula trahebant. nosq; frequē
tius circūseptos sua p̄tria
solabant. Et ut hoc exem
plo pateat euidēti. qd inde
ueracissima relatiōe didicim̄
referam̄. Elyzabeth
de gyrano apud nyuellam

m brabātia vīso deuotissi
ma fiut. ¶ Hec cū socia deuo
ta et bona quā vidētem
adhuc et magistrā duoz
miliū begghinaz ꝑdē no
limꝰ. de nyuella m lalo
es ꝓperabāt. ad duo fere
milia. Et iuxta eis ī via
ꝙ deuia fuit secute. ¶ Dane
facte ergo ꝓpe silua ꝓxi
mā. flere ceperūt. Quibz
flentibz vehemēt subito
quidā iuuenis adpuit co
rā eis. Erat aūt iuuenis.
ut m eadē vna nar
rauit. etate crispo et ro
seo. alba indutꝰ tunica.
et albo pe collobio sup
ducto. ¶ Salutatis aūt illis.
ab eis quo ꝓficisceret īquisi
uit. ¶ Respondētibz eis. ve
m lalones ire velle. si via
furet inquirit. ¶ Ad quꝰ mgt.
me sequimī. ¶ Illo igit cū
silētio ꝓcedente sequunt
et ille. ¶ Ner fuit aliqua
eaz q̄ loqui aliq̄d poterat.
ꝓ nimio gaudio vel stupo
re. ¶ Et ubi ꝓpetes viderī
villā. subito in utriocli
ductozē iuuenē. ¶ Que mox
ꝓstrate m tra amaare cepe
runt flere. q̄ ductoꝛ tāto
nichil āplius fuit locute.
¶ Ad ꝙz aūt post lacrimas re
deūtes. deū magnifice
collaudarūt. et sepius dl'
re factū ad meoꝛiā redu

/ pdideruīt

centes. ex mde m spūali vi
ta tali solacio ꝓfecerūt.
¶ Cosimile. ꝓpe diuobz fribus
ordis ꝓdicatoꝛ. ut ꝓfem
hēricū de colonia ꝓdica
toꝛē electissim īt fres.
indubitabili relatoe didici.
¶ Cōtigit m ꝓtibz gallia
illo ordine nouit mchoato.
gradientibz duobz fribz pdi
catoꝛibz ieiunioꝛ tpe. ante
pascha. cū iā instaz tēpus
prandij hoza nona. et sciī
quereret quis fideliī eos ad
refectionē reciper in terra
vana hoībz et ignota. subito
affuit iuxta eos vir elegā
tis forme et habitꝰ peregrini.
dicēs. ¶ Ad ꝙ sertis inter vos
fres mei? ¶ Illis aūt secundā
tibz dicē quid dixisset. aut eis.
¶ Rodie fidei de hoc int vos
dubiꝰ querebatis. q̄s vos re
ciper ad refectionē ī terra
vana hoībz et ignota. xpō
credite vitam. qui nō hesi
tantibz et cōfidentibz in se
regnū sit dicēs. ¶ Primū q̄rite
regnū dei. et hec oīa adici
entur vobis. ¶ Credidistis mihoc
xpō. ut talia ista ꝓ illo dimit
teretis. et pauptate regnū
sedulꝰ querētis. et nūc de
xpō diffiditis. ut vos sine
refectione dimittat. et nō
q̄ filios pascat? ¶ Et hoc vo
bis signū. ¶ Tristibitis cāpū
istū. et in valle quadam

villā parmulā mutetis.
Illic nitetis ecclīam. ītuitab.
vos pbr affectu magno. si
pueniet miles. q vos vio
lent auferet sacrati. Et aī
vos deduc. psona loci qui
alit prōm dicat. maris pi
bz a milite obtinebit vos.
et ābos mutatores vros
militē salez et pbrm nobis
cū largissimis fermulis re
pabit. Cofidite ergo m dēo
et frēs ordis vri exemplo
isto fide faciatis. Hec ut
dixit. repete disparuit. Illi
āt p ordinē ut eis pdixat
ōia repperīt. et reuertētes
parisius dicto frī henrico de
colonia et frib; quibusdam
alijs q sibi referat retule
runt. Et notandū. q nō so
lū xps. sz nobis i mesa eī
angeli ministrabāt. Vnde ipe
xps suos sortas dixit. Ecce
ego dispono vobis sicut dispo
suit m pz meus regnū. ut
edatis et bibatis sup mesa
mea in regno meo. Nota
omissio gaudij erit vide et
retro pitula luxus. q semp
stās dum adhuc vident in
timore fuerunt. Vnde brissi
augustinus in libro de ciuita
te dei decimono cpo dix
it. Q̄ diu vicijs repugnamus.
plena pax nō est. q illa que
resistit. periculoso debellant
plio. et illa q victa fuit. non
dū securo ore triumphat. sz ad
hunc sollicito pmittit imperio.
In illa ergo resurrectionis gla
die fidenter potimur. Liquis
tritus ē et nos liberati sumus.
Et ysaias In illa mitt die
palpitabit dns morte m sē
pitnū. Quinta ocasio gau
dij ē vide scos m dextra. qbz
dicet. Venite vos bndicti
patris mei. Magnū enī erit
gaudiū. habē societatē cū
matre xpi. patriarchis et a
postolis. quoz sola etiā hīc
audita memoria. tor exulta
tiōe ia replet. Si ergo hīc
dia pt. erit q̄ bonū. et q̄ io
cundū habitare frēs in vnū.
ubi tri boni pmixti sūt pes
simis. qd erit ibi. ubi nulli
deerit bonū. nullus pmixtus
malus? Qd at sup hoc cū
da nobilissimo gentili tpe i
nō dns omps onde digna
tus ē. referamus. Cū an
no ab incarnatōe dni mil
lesimo ducētesimo sexagesimo.
devotissimus rex frāne beati
ludouicus cū fribz suis rober
to comite attrebatesium. et
alfonso comite pictauiesium.
et karolo comite andegauē
sium in terre sce subsidiū
trānsfretarz. et damiatā ci
uitatē egipti nobilissimā
obtinet. audiuit q rex tar
taroz mirē xpiana habe
ret. et licz filius gentilis esset.

rpiane tamē fidei diligēt ser
mones. Pater enī eius regē
indie xpiānū occiderat. et
filiā eius duxerat uxorem;
Properās ergo pius rex fini
ne q̄ regē turmuor causa
mis aut alia ꝓtacta mo
nē posset ad xpiāne fidei
pietatē. misit ad illū du
os frēs miores. p q̄s misit
eidē capellā ex bisso istar
tentorij. et oīa ute silia eius
aurea quibz altari nētia
inferrent. cū aliis exenijs
pciosis. Qui multis terras
et maria pagrates venert
ad illū. et ab illo solēpniter
sūt recepti. Fuerūt aūt apud
illū multo tpe. ꝛ m aūsionē
regis n. peūz pferebāt. Vide
runt aūt ibidē in exercitu vi
rū nobilē. regis soliz ꝛso
brinū. de quo talia fēbāt.
Cū idē nobilis adhuc gen
tilis. febre acutissiā labo
raret. et materia ad cēbz
ascēdēte in furiā raptus.
et dormiētibz oībus q̄ cū
illū erāt. aufugit nudus.
et tbz diebz et tribz nocti
bus. p hēmū vastissimā
oberrauit. Tercia ergo ꝛ
nocte digesta matia creā
tauit. et ad se redijt cōpos
mentis. Qui ī tenebris
horrēs solitudinē. q̄d faceret.
quo se ūteret nesciebat. Et
ecce post instās modicum
discussis tenebris vidit ī mō
tis cacumie mittens lumen.
Heptās ergo manibz ꝛ pe
dibz ascendit ī montē. et
ecce sup oēm solis fulgorē
regē āmirabilē videt ī thro
no aureo residētem. et ad
eius dextrā regiā incōpabi
li decore fulgentē. Vidit mir
tam seniores et iuuenes ī thro
nis aureis assidentes. mīstros
ex oī pte militibz sidereis ru
tilantes. Nec ut vidit ifen
tilis. sup̄ id q̄d credi pt obstu
puit. Nec mora. vn⁹ mīstro
rū a rege missus eū vestibus
nudū. mouit. et ad regem
duxit. Cui rex. Nichil aut ī
rebz humanis sine q̄ uoluisti?
Et ille. Nichil inquit dne.
Et rex ad eū. Ego sū inqt
xpianoz deus. rex et dns
sempiter⁹. Tu aūt redibis ad
pplm tuū. et pquires mue
nies in gente vngarica que
ī mixtā ē genti tue duos pl
biteros xpianos talis habi
tus et talis forme. a quibz
eruditus ad normā fidei
xpiane. Hec ut audiuit gē
tilis. cēpit bonoz societa
te frustrari. Et mox ad eū
rex. Impossibile ē inqt tale
te cēmane nobiscū. Sed si
xpianoz fidē susceptis ut
prepi. societate ista iocun
dissimā pficieris. Hoc dicto.
miles frēs in equo albo sus

repit illū. et in execrationē
tarozū ppō minante reduc.
Fiuitq; apud illū tribz diebz.
et post repēte disparuit.
Nobilis aūt ut iussus erat.
qsiuit pbros et iuenit. et
eruditq; ad fidē. cū multis
milibz tartarozū sacrū bap
tisma suscepit. et xpiane
postmodū ait sctē vixit.
Vestes aūt qs ut dixiꝰ nudꝰ
arrepit. pciui colozis erāt
atq; mollicei. Opus vero
eaz plumariū id ē ex aau
factū aditi potebat. nec tex
trinū. ꝑ sup oē artificium
hois diuina ōtute ostendū.
Dictū igit virū fres missi
a regre frācie sepe videtrūt.
et postea veiſi in gallia fri
bus rē gesta ut narrauꝰ
retulerūt. Et post ut ab u
no fiē ptepi. mox memozie
et hīs mēdauit. De hac
societate bti augustiꝰ i lib.
de ciuitate dei elegātissiē
dicit. Hec ē bta illa et glo
riosa ciuitas. q in se mag
nū habebit bonū. qđ nulli
supioz nullꝰ inferioz tūc
debit. ꝛ sicut nō corpe vult
oculꝰ ee quo dignioꝰ ē. nec pes
quo oculꝰ. cū mēbrū utriūz
cōtingat carnis pcata cō
patio. sic erit pacatissiō scoꝝ
die vinculo ei q maiꝰ bonū
accepit obstrictꝰ ut sufficiat
at sibi donū qđ alio minꝰ
arrepit. et nolit ap̄lus. Ibi io
seph mīabit cū fribz suis
Ouersa et ultā oīmsio gen
tiū eit. vidē dāpnatos ptes si
nistra. quibz scilicet positis a si
nistris. vex dicturꝰ ē. Ite ma
ledicti in ignē etnū. De hijs
sēm ꝓpheta. letabit⁹ iustꝰ cū
viderit vindictā. Et ysaias in
ꝑsona xpi. Ingredient. sup
ples scī. et videbt cadauera
moztuoz q̄ puaricati sūt i
me. usq; ad sactemtē oīis
carnis. Mirari aūt nōnulli
simpliciū solēt. q̄ scī in ex
tremo iudicio parētū vl a
miōz suoz visa dāpnati
one nullatenꝰ turbabūt.
Quꝫ stultā āmiratiōē ljat
ois fidelis animꝰ reputabit.
qui scōs ꝓpetua exultatiōe
firmatos. tbari vel dole pos
se nō ābigit. Si ei in pntia
a quolibet ꝑfecto requirat.
ut diuine iustitie scōs in
oibz vnat. quid miri si de
scō glorificato iā credit vi
so quolibet in tremis tristis
simo nō tristet. Insup hor
tauit qđ olim audierī a ve
nēabili et deo digno mistō
iohāne q̄ndā leodiēsi decā
no. ꝑ postmodū de dignies
regulari canonico. cuiꝰ sū
perius mētionē feciꝰ. ad
instructionē lectentiū rese
ram. Dixit enī in. q̄ hoꝝ
ipm qđ narrare intēdo. ab

ore btē marie de oīgnies.
ſiūp modū miratus audiuit
Her illa btissima mulier.cu
ius vitā venabilis iacobus
actionēsis qndā epūs.post
ea romane curie cardinalis
diserto sermone iscripsit.
Her ergo aīabz que ī pur
gatorio torqbant valde eō
pacies.ſiūp aīa quoqz miris
sue defunctē sollicitabat in
ſpū.ſt hoc a carne ut ia pa
rebit.Hac utiqz ppr eleōsias
et ppter honestū quēdā vite
modū.quo int mundanos ip
sa qz mundana vixerat.spe
rabat quidē posse saluari.
sic tū.qī p ignē.tūp tū hs
dubiū cū ipā timerz.qa iu
dicia abissū multa.rofitent
dnm.ut eā certā reddere
dignaret.Cuqz multas in
hoc lacrimas fundet.accidit
die quadā ut ad missā in
ecclīa iuxta altare qī ad pe
des dnī maria sederz.et
ipa horore ictus vidēret
ppe se spm tenebrosū asta
re.Que mox signo crucis
horē fugato.audacter quis
ēet interrogat.Et spūs.Ego
sū īgt mater tua.Cui illa.
Quō īgt tibi ē mater?
Cui illa.Male īgt.nichil
me tue iuuare potuīt pa
ces.cū me quidē dāpna
tā ppetuo inferni claustra
detineāt.Mox filia elato
gemitu.Heu īgt mater que
causa dāpnacois tue?Cui illa.
Enutrita īgt fili et viri m
hijs q̄ p iniusta mercimonia
et usuras acquisita fuerūt.et
cōscia mī mali nō ablata rī
titui.nō curauī nec adiutē
potui vel volui.qđ cont deū
in meo hospitio.et a mī subdi
tis ageret.Iz tortuosas mū
di vias īgressa.indignū mi
seria iudicauī.ptenitoz me
oīū vestigia dedinare.ppre
ui arguentē me sīr hijs et a
lijs malis meis.nec ī nullo
penitui.Et ideo infructuosa
vitā morte īmutās.a furiā
seculi vita deperij.Her di
ces mr repente dispauerut.
Intellia vō xpi cōsidans p
ordinē oībus.ecclīa in mūe
dāpnata iusti dei iudiciū
bndixit.nec fleuit āplius
ppetue morti mrem tradi
tā.p quā carnus micia sūp
serat.qa tacto itellectualis
aīe quā solq creauit omps.
iudicio omissoz deo subdita
coordabat.Iste ergo apes.
future bītudis sunt q̄ sextu
plici exultatōe supnus.ipē
trius.mtius posteri?a dex
tris ecclīa et a sinistris.dnī
sui gaudiū introibūt.et sic
in auras liberas spaciabūt.

Capm liiij.

Hirundines et alie
aues depopulāt

caste. ¶ Hec sūt illa q̄ verāt apes sūpple ī pn̄ti vita. et pn̄t hic diūse tēptacões et ludificatioēs demoniū assignari. ¶ Non enī semp vnīmodū decipiendi hoīes. habēt dēonia ꝑz qa memori sagacitate et ingenio p̄oibz mortalibz pollent. de facili vide pn̄t. qs̄ mod⁹ sit modo decipiendo habiliores. Būt aūt quīq; modi. scdm qd in textu ꝓsiderari pt. ¶ Vrundines et alie aues depopulāt eas dē. ꝑ vrūdines et alias aues illi quidē demones designant. qui se trāsfigurāt in angelū lucis. ut q̄ alias ceant hoībz horrori pius et tiori. specie brītudinis t dei tatis assūpta. ī nullo suspecti simplicibz habeant. ¶ Quē admodū aūt trāsfigurāt se in angelū lucis. qz hoc frequēter legit. narrationē mihar pre fuspēdo. referāq; quodda cūctis seculis laudāda. q̄ supbissime ipa diuinissima ac angelus reuerentissima sacramenta diabolus assūs sit similare. ¶ Nō tamē lectorē tedeat. si facta mirabilissima et terribilia referā. que nostre psecutionis articulū p̄ssenīt. ¶ Ade in epatu camatēsi in brabātie ptibz tūr manēte. cū in illa diūte passionis sexta feria aīn paschā ꝓfessionem audiēs in ecclia residere ad uenit puer āno⁹ fere quīdecī. m cū dolore mirabili pedēs aīn pedes. ¶ Qui dixit. ℣ Miserē mei dnē miserere. qa michi terribile qd accidit in hac die. ¶ Obstupefactus ergo quid tā horrēdū tali puero accidisse. horrebar etiā ipm cū lacrimis ut audacter edicet quid hoc eet. ¶ Ille inquit dnē sedebā in cāpo cū sociis iuxta aues. inadi hastulā ad sagittā fabricēdā. et ecce hastula sine ullo meo vulnere vel lesione. sāguine tincta est et respsa. ¶ Hoc cū audisse mirarer quidē. sum ctanus. ep puero michil grauius accidisse. ee tm signū futuri alicuius infortunii mei adiuti. ¶ Confortatū ergo āmonitū et absolutū puerū dereliqui. ¶ Nec vix die trū septē spatiū intercessit. cū ecce mater filius eiusdem pueri. puerū nūciat ꝑtulisse infirmari. et meū aduentum cū lacrimis ꝑstolare. ¶ Nec mora. surrexi et veni ad puerū. cōfessq; ē patim in tali aīante ꝓfuissim. qd ei feria sexta post dē pasche acciderat. et aduīxit. ¶ Huius mat̄ celebris horroze stabui. et stari elāguī. ¶ Nocte aūt media cū solus. iacēm in lectulo. mori

Ex.m

michi visus sū. et ecce viri turpissimi meā aiām rapi entes. p vallē fimo tetervimā portauerūt. et lōgissimā. in puteū altissimum flameis miloribz estuantē. qi mola ꝯ glacie figēte in ifimis pcipitarūt. Nota leōr mirabilē cōpationē atti pueroꝝ michi xps testis sit beatitā. Cūq ibide miris mirandis cruciarer. ecce voce audiui qi dicebat. Parcitis puero. parcitis etiā. subito exceptꝰ sū. et restitutus sū vite. Oculos autē statī aperiēs. vidi mire pulchritudis dnām astantē mi et dicentē. Ne timeas filiole. dolusti et veniā consequēris. Ite nūc cū recesserō. drabolꝰ veniet in specie sacdotis. nec ei credas. sed manda illū cui cōfessus es aīe pascha. Hec dicēs disparuit. Et subito astitit michi vir venēndus in specie sacdotis alba indutꝰ et casula velud nix candida. pxi de pferēs sacmenta. Ne ergo ad cōfessionē et sacmē corꝝ susceptionē residens hortabar. Cui cū signo cruciis diutius reluctarer. et ille nichilominꝰ a remotis mi ingereret ficta sacmēta. tandē post longū agonē beatā mariā virginē mo mui. et mox seductor ille disparuit. et me petēte mater fabulas vos mandauit. Hec ut audiui. sūpmodū muratus sū. et audaciā et pūptionē dyaboli. qui fictione sua temerare teptauit vi nifica sacmenta. Credo eni et ctus sū. qz puer ñ fuisset a gloriosa xpi matre et virgine pmunitꝰ. acrepisset qdē figmētū dyaboli. et p hec ad mūꝰ cōtā minarū possidēs corpꝰ introisset. Glorificauī ergo dnm et multiplicē bndixi. qui mihi puero intelligētiā et cōstantiā ded. et p eū et mi eo sue benignitatis et admiratois opa cōfirmauit. Iussi ergo mox prochianū eius pbrm accersiri. et eū sacmentis saluta ribz pmuniri. Tercia die tria ab hac vita migrauit. et cō sūmatꝰ in breui. tpa pulsa xpleuit. Dē et aliud ceptationū ifernꝰ vmundinū azz sterc̄oze tobyas ceciderꝰ vel aliaz anīe vexatio designat. ut sub vtutū specie vicioꝝ mēbris inuoluam. Verbi causa. Captat quis diues fieri et iperpetue diuicias ambit in fine cōstituat uberius testamētū. fruiturꝰ herede xpm qui cōparauit suaz deliquit vel dnās tue vel pntes. aut clientulos suos. illaprozes

suos quoslibet neq̃ssimos pos
sessores. ¶ Hoc maxie in cleris
vidim⁹. quoz tñ bona paupm
ee deberet. et q̃ eis oi die su
pfluit. nō in marsupijs vl'
in archa. ſz indigo ozi fame
luci. et m vētribz esurietiu
deberet liberalit erogare.
¶ Audiui de venabli ſtitu
helmo nato aluerne parisi
ensi epo. cui ai nitaret p
canonicu ecclie parisiesis in
testato decessiſſe. et ipe de
inde canonicu in tribz milibz
marcharu sumede debet. ei
de aplosis manibz rspondit.
Absit hoc a me. ſz heat muse
peccuia sua secu sit m pdi
one. Et hec dicēs. prepit pe
cuiaz in usus paupm ero
gari. ¶ Bene et digne dixit et
fecit. ¶ Caplm. lv.
¶ Sidiant et hijs supple a
pibz aquatibz tane. hoc est
ad aquā bibentibz. Nulli ei de
ripiendi efficaciozē dyabolo lo
cus ē. q̃ cū fideles sup cibos
et potꝰ moderatius se effun
dut. et tūc ad vbozz inepti
as ptracti. finali nō solū ad i
aniā. ſz etiā ad pphana delia
mēta predit. ¶ Hinc iob timēs
filijs suis vescentibz et biben
tibz vinū. mittebat et sanc
tificabat eos. offerebatq̃ holo
causta p singulos. ne forte
mēt benedixerit. id ē male
dixerit dño in cordibz suis.

Et hoc idē naturalit prodē
et significare videt in ebriosis
lingue titubantis lubricatus.
post nimiu potacois excessu.
Quid āt hic gestū sit cogni
e et oportunissime videam⁹.
¶ Ingluuiei iuramētis t ma
ledictionibz in loquendo. familia
p cetis fere tris studet aui
dius. ¶ In hac ut a frē ordis
pdicatoz audiui accidit quod
subiūgo. ¶ Sedebat quidam
vir in taberna. honesti qi
tū ad seculū. et bibebat. Et
cū magluisset meto. reperit
referre diuisis ad iuice. et in
uectus ē sermo qđ futurū sit
post hāc vitā. Tūc onus.
Danusie mḡt decapm a de
cis istis. qui dixit aias su
corpibz suis post ruinam.
¶ Hoc dicto in risū oibz cōtu
tis. aduenit hō statura fortis
et magnus. et residēs cum
illis vinū postulat. bibit.
querit qs sit sermo mt eos
De aiabz inquit ille q̃ sup.
Si quis eēt qui mea eme vel
let. foro optio dare ea. et de
pcio eq̃ in coi oibz ad biben
du. Tūc tachinantibz ille q̃
supuenerat. tale mḡt mer
catoze quero. Parat⁹ sū ea
eme. dicto q̃nti dabis. Et il
le elato vultu. tanti inquit.
¶ Hoc cōuenientibz eis i pcio.
soluit emptor stati pecu
am. et lemnitibz oibus bibe

rūt pleno rotare. nō curāte
ad pmū illo ꝙ aiam vēdi
disset. Uespe āt facto. tps
est inqt emptor. ut ꝙsqz nos
tru ad ꝓpria reuertar. Uos
tm anteq̄j separem⁹ date in
dictū. Si quis ehuū emeret
capistru vinculo alligatum.
nūquid nō equo m ins emē
tis redet et capistrū? Cui
oēs pit respondert. Utiqz
redet. Nec mora. vēditorē
questionis et rsponsionis hor
rore tremētem. emptor nō
aīa et corpe sursū leuauit
in aera. et secū ut certū ē
ad inferna ptraxit. Drabo
lus ei erat in hois spēre.
Dis em alius se aīarū di
cēt mercatorē. nisi ille i cuj⁹
figura olim ad abrahā dic
tū est. da m aīas. cetā tol
le tibi? Capitulū loj:
Uespe ꝙz psequū
tur eas et im
pugnāt eas odi
o natalis. Desparū ꝙz ꝑfi
truū vermiū spēs adūgū
tur. blatte. scrabones. atz
stupestres. Et his ātiqr
deonior spēs figurantur.
Uespe q̄ ira cunde sūt. et
hōnes acutissīe pūgunt.
strepitūqz tubali p aera
audiūt. Dentes illos signi
fiant q̄ ultōne pmittēte di
uina tēpestatibz aeris et to
nitruis se imiscent. et i hijs
terret hoies. dampnificant.
et occidūt. Et de hijs tbz ex
ēpla ponem⁹. In theutonia
ēra āno dnī millesīmo duce
tesimo q̄nquagesīmo sexto.
tātos ventor chorusationū.
tonitruior. et grādinū fra
gores ūnalestre vidim⁹. ut ho
mines p ītates q̄ ameres in
cedent. et imine diē iudicij
formidaret. Circa treuerim
vineas demolitas penitus.
siluas et arbores antiquissi
mas fundit⁹ eūsas asperi⁹
et excelsor fastigior edifi
a corruisse. Fuerūt āt q̄ dice
rēt deones se vidisse q̄ bestī
as diuisas in aere sibi ūuice
ex vētis contrijs occurrisse.
Hoc de tbribz. In pūicia
pūicie apud lenonitas tpe
etatis nre pore fim pdica
tor eusde ītatis narrante
didic⁹. tāte magnitudis grā
dines fredisse. ut i urbibz.
villis atqz ārpestribz tecta fi
gerēt. demolirentur vinee.
fruges redigent in paleas.
hoies ext tecta. volucres et
pecora necarēt. Qualit hijs
se imiscuerit sathanas bre
uit audiam⁹. Vineaū cul
tos sub rupturio in ārpestrī
iminentibz tēpestatibz latī
tauit. et audiuit voces cla
mantiū in aere. Caue caue.
Et alius respondebat. Quid
cauebo? Et prim⁹. Vineam

petri rychardi ne leserus ꝓpita ergo postmodu tẽpestate. sola vinea petri rychardi ꝛmunis repta tã lesura. Erat autẽ petrus rychardꝰ. sic enĩ binominus dicebat. usurarius pessimꝰ et obnoxius multis malis. Et quo ꝛsideandũ ẽ ap̃ tomitatu spũs nephandoꝝ ãiaꝝ ꝓmo pectus ꝛmundos ut sanius loquar dẽones habuisset. qui ei bona sua et si ad vite solatiũ. tm̃ ad ꝓpetue dãpnationis tumultũ ꝛseruassent. Hor ãntiũ ad dãpnatiõ. Ad ostensionẽ võ hoim ꝙlit ꝓmittente deo ꝙpant dẽones audiamꝰ. In marchia flandrie atq; brabãtie villa populosissima sita ẽ. in q̃ dedicatio celebrata multos ad spectacula traxerat et ad lusũ. Int̃ quos ut a nutrito vulhelmo bono et lrãto pbro et de eccl̃e ptibz nato precipuꝰ quidã tibicina erat. qui ꝺoꝛzãtes iuuenes et puellas saltacõibz et gesticulacõibz suis ad carmiã obscena et tpia ꝓtrahebat. Hĩc celo nubibz ẽa vesperas obscurato quiq; ad ꝓpria redierũt. Solo ãt tybicine nondũ lusibz saciato. p viã ad solita remeãte et canẽte tibia ac saltãte. et postꝛoꝛ sonitibz turpit̃ insonãte. duo pueri pastores ubi choruscacões et tonitrus ĩmane viderũt. ad dumeta fugerũt. et eis videntibz in tibicinẽ fulmẽ cecidit ẽt extinxit. et ei⁹ brachiũ ãputauit. Dec̃ moꝛa. viderũt ꝙ duo nigerrimi canes ex ĩsperato venerũt. et int̃ se pendulum extincti brachiũ deportarunt. et cadauer mortuũ ad ꝓpria detulerũt. Mane ãt dicte pbro. qa in atrio fidelium se pelieꝺꝰ nõ eẽt. quẽ in ludis turpibz tã notabiliter tonitrui ũ occidiss̃. vnderũt amici. Et si extinctus tonitruo. tam ad dedicationẽ eccl̃e pereginus cũ aliis ocurriss̃et. Permisit ergo pbr et si doles ꝛ in atrio ẽ sepultꝰ. Et vde vetustudinẽ duum uidit. Mane facto sepulchrũ patens inuentũ est. et locullus in quo iacuerat vacuus et eiectus Cadauer võ ut optime credit. sicut et ei⁹ brachiũ a dẽonibz asportatũ. Nota ergo leꝛ. quia tali vindicta dignus sit. et si eos ꝓsente deo tales semp cassus nõ puniat qui turpibz ludis et tãtibz sac̃ fidelium atria et ecclesia inhonorat. Ceda species vesparz ẽ blatta. de q̃ libeꝛ in nata rerũ dicit. q̃ lucifuga ẽ. et in tenebris ãbulat. Hor verme demõia significant. qa morte hoĩbz appauet in sõnijs. et eos

visionibz fantasmatis pollu
it. et illudit. ¶ De hoc qda
ridiculosū legisse me memi.
Cū quida monachus ad ob
sessū energumenū accessis
set. ciūstante plo multo. eū
cū irrisione mordaci demo
nium inclamauit. Eya frat
epa. nūquid pulchrā tibi i
hac nocte mulierē i sopnis
adduxi? Quippe ut post cō
fessionē monachus retulit.
in sopnis pollutus fuerat il
la nocte. et nō cōfessus fuit.
hoc i nocte qda demonia
virtutē nocendi et rapiēdi accipiūt. qua luctēte die
habē nō pnt. Et hoc ad fi
dē fidelium roborandā. fa
lsus ei homo in nocte ꝑ in
die tret. Nichil enī dyabol⁹
sicut dicit augustin⁹ vel noc
te vl die pt. nisi pmissus.
Et vide q̄ pulchrū et eruditi exēplo. ¶ Vidim⁹ i villa
nyuelle vitā dei dignā.
de q̄ verissime narrabatur.
Mortuus pntibz. in domo frīs
multis velata ē. p cysterne si
ordie diu laborās. nec ad ef
fectū pduce valēs fortit
in aio statuit sēm posse
sui. etiā in seculo ordinē
obseruare. Incessit ergo sa
lineas. obseruauit ieunia
silētiū tenuit. carnit carni
bus. Hora matutinaz surre
xit. ecclesiā intrauit. horas re
gulares exsoluit. Contigit
aut ut ea ignorāte. mortu
ū cui dā defuncti corp⁹ vel
pexe ad ecclesiam deferretur.
et soli in feretro reliquēt.
Surgēs ergo media nocte
ego qua dirig⁹ intuit ecclia.
inuenit quidē mortuū. ꝑ pa
ri aut nichil timuit. resedit.
horas icepit. Iret ut vidit
dyabolus audit. et corpus
mortui intras loculū pri
mo monit. Surgo inquit se cō
signas cōstanter aut et ecla
mat dyabolo. Quesce mi
serrime quieste. qa nichil po
teris cont me. Et mox dy
abolus surgēs cū corpe. De
mat nūc potero intra te. et
et meas iniurias a te pas
sas frequētius vindicabo. Ꝛ.
ut illa vidit imperito corde
baculū cū fixa cruce ābabz
manibz rapuit. et in capite
mortui feriēs ad terā pcutit.
et sic fideli audacia demo
nē effugauit. Diu ergo ī
ter xpi cū maxia angustia
laborauit ut caldauer deer
tū in feretro velociter. sed
frustra. qa nō potuit. De
nies aūt mane pbr cū custo
de. mirat defectū corp⁹ et
vulneratū in capite. Quēt
qd actū sit. fatet. ergo cum
lacrimis. confitet obnixi⁹ vele
uam corp⁹. Nectat ille dignē
tē exaltandā in laude xpi.

Mor turbata ḋ̃ño ubi pb̃em
inuictibilē et meroꝛabilē ui
dit. vanā nimiꝛū gl̃oꝛiā et
eruberescentiā reformidās. co
mū fr̃is. cognatione et patr̃ā
deliquit. nec umq̃ ad eam
postea redist. ꝑ usq; ad moꝛ
tē in nyuella ꝓmansit. Ter
cia spes vespasiani ē scribo
nes. Ut dicit liber de natā
rer. scribonū ferus iequs
et barbar9 ē. Alius in aq̃
natat. alius sup̃ terrā ve
pit. alius in terra manet.
atq; alius in aere volat.
Et in hijs oīb; multiplicitaꝫ
demonū xpanit. Sūt enī
demones q̃ in aquis ma
nēt. et hos poete neptu
nos vocāt. Alij q̃ sup̃ terrā.
et hos incubos. Alij in ẽra
sicut in spelūcis montū ā
in siluis. et hos pusios vo
cat augustin9. Alij in aera.
et hos ſp̃ualia nequitie in
celestibz aplius vocat. De
hijs quiq; in suis locis ha
bent dominia. ꝓmittente
tn̄ illo. q̃ oīa in pond̃ et
mēsura disposuit. Non n̄
singularit̃ neptun9 ponit̃
ab aristotile. licz neptunos
pluraliter hic ponam9. De
neptunoꝛ factis ridiculosa
et magna mirabilia refe
runt̃. et ẽta fides ē ap̃ frequē
ter audiūt̃ ab hoīb; et vidē
tur. Harus tn̄ nr̄is tp̃ibz
postq̃ fides rept̃ enuclean
us predicauit. Martinus
m̄ vir bon9 et simplex et sanct̃
dos frater ordinis ꝓdicatoꝛū.
nobilissima ducū ꝓsapia oꝛi
und9 de tp̃ibz romanoꝛū.
Hic ad fidē xp̃i conuers9 fuit.
illo tpe quo tp̃ens q̃s roma
na ꝓuincia effugata ē a ꝑsis
tartaroꝛū. Hic puer adhuc
tp̃entibus ut referebat michi
annoꝛ fere septē. cū soꝛoꝛibz
suis et puellis aliis i ripa
fluuius ioc̃abat. Et subito
int̃ ludendū de aq̃ exp̃ss9
q̃ vir tetricrim9 et pilosus
ludentes turbauit. dicēs. Quid
me inquietatis o pueri? Cur
tis ergo fugientibz. dictū pu
erū fugā ceteris tardioꝛem
faciente in doꝛso clauā por
tauit. et mox occidit. et ce
cidit9 in aquā saltauit. Do
loꝛes ergo mortuū pueꝛū
sapientes ad tabernaculum
detulerūt. Nondū enī co
mani domibz utebāt. Af
fligebatis ergo pntibz fit̃
plāctus ꝑ puero. ꝑ ante me
diā noctē cū multa suoꝛū
letitia moꝛtuo restituta ē
vita. Credo fidentius sicut
postea patuit. q̃ ex tūc in
puero salutis eius diuine
p̃destinatois benignitas
causabat. Aliud michi idē
optim9 frater de se. licz ad
rem nō pr̃ineat qua nūc

habem⁹ ī manibz narrauit. quā ad edificationē legen tiū breuit enarrabo. ¶ Pē adolescēt⁹ baptizat⁹ et a pōte ordīs p̄dicatoz in ō gratia receptus ad ordinem in habitu seculari in scolā datus ē. ¶ Dereptū ē aūt illi. ut nichil sicut frater sine lucrētia aferz platonū. ¶ Hoc q̄dem et si in plurib⁹ obseruauit. cōtigit tñ ut lotrici sue tunicā veterem sine lucrētia daret. ¶ Dost hoc aūt cepit grauit infirmari. et acute febricitās. sine cō fessione sine viatico ut ei videbat ad extrema p̄duc tus ē. ¶ Nec mora. ubi dēō nes eū rapē voluerūt. af/ fuit angel⁹ cū mīco nitore pēnarū dicēs. ¶ Fili ne time ab. michael archāgel⁹ ergo sū. te cont dēones defen/ sabo. ¶ Dereditbz ergo cetis. vn⁹ demonū cāuillatoz a lijs tridēte aīam rapē co/ nabat. ¶ Quē michael cū fui aīadūsiōe correptēs. effuga uit. ¶ Nec mora. aīam ad paradisi ianuā introducere voluit. ꝑ ur grādeuus et magne auctōritatis. resis/ tē nis⁹ ē dicēs. ¶ Aīam mu/ chael reducas ad corpus. ut cū alijs pcis p̄cipue ī obedīētia corrigat. ¶ Stratim ut aīa reducta ē ad corp⁹. adolescēs cretico sudore p fusū se muenit. et oculos apiens pōtē ante se sedētē vidit. ¶ Cui mox confessus. q̄d vidisset exposuit. ¶ Hīt post studia lrāz oportune frem indutū. et in sacerdōtē vidi⁹ qui sue postea genti fidem exponēs. comanoz plūm nō modicū baptizauit. ¶ Hīc de malis demonibz scripsi. ¶ Incubos dēones oppressisse femas q̄sā. alias veneres ꝑfabulatoribz ad scribendū illex isse in cōfessiōe pluries audi uim⁹. ¶ Quauīs vnā virginē in religioso habitu vidi. que tū p̄mo dicet nūq̄ se in cō cubitū assensisse plurimū āmirat⁹ sit quo iudicio hoc potuisse m aīa nō assentiēte ops p̄misisse. ¶ Credē ergo illi nullo mō voles. horrifi cis iuramentis virginē test tatus sū. et tandē ab ea vi olent extorsi ut cū magnis lacrimis et erubescēna fate tur se p̄mo mente ī carne corrupta. ¶ Et vide q̄ occul tū et mirabile iudiciū equi tatis. ¶ Illa utiq̄ cū postea q̄ doleret ad mortē. et cō fitēt cū lacrimis. nulla arte nec vel studio ab incubo potuit demone liberari. ita ut nulla ei valēt cruis signatio nō aqua benedicta. nō ipa xp̄i corpis. etiā ipis angelis ter

rificm sacmenta. donec post
annos ozone et iciunio pre
luchardis demon meribto
mulr fugaret. Et nos quide
credio et fatem. salno tn iu
dicio sentcie melioris. qp post
qp de pcto suo amare flenr
et dolur. poenis ei debitis
demonis pena culpe. qp cul
pa fiut. De hac eade mu
liere verata venabilis et
deodigna monialis de val
le duas m barbacia in crista
na noie narrauit. qua cu
illa in vigilia pentecostes ne
glaret se cu laicis susceipe
sacmenta. eo qp a demone
impostum) verauet. dixit
ad ea m magna ypassione
cristina. Vade qese secuiq
tras corpi comunion dnico.
Ecce sr m me vespio pena
nia. Hecessit illa gaudes.
dormiunt in pace cu alijs
ad ozone denocte surrexit.
mane cu oi tranquillitate sa
cmenta susrepit. Cristina
qi nichil ponderas qp in se
pena veraie susrepiat. vesp
pe dormitu mit. Her mon.
cu se sopori dedisset. audit p
ter solitu in stramento cubi
lis sui qi parcellu movien
te se. et inquietus agnita
te. Surrexit illa i nullo
susmanin drabolu. colo que
habebat ad lectu fugare ni
tas quicqd eet. Hecumbit
illa iteru. iteru. iteruq. p
pauidus molestiam sur
rexit. Et cu hoc plures at
teptasset. manifeste mude
vidit et sensit. euersis vex
stramibz qp demoniace pu
tatis nequicia verauet. Di
misit ergo lectu. tota nocte
pmansit insopnis. et cu o
rare vellet. demonis figura
cebat msulru. Ad plura
Dixit et ve credidi. qp nuq
ante. tanta et talia pbulis
set. Mane sco cu dicta mu
lier coronata fuisset. cristina
ad ea veniens. venitio m
quit venitio pene tue. Vix
sine vite discrimine. violen
tia crudelissimi teptatoris
euasit. Incubos geniare.
beda in hystoriis britonu
et multe alie scripture testa
tur. Qua ar ratione fiei hoc
possit no video. n hac sola. qp
virile seme effusu mor i vas
muliebre cu debita temptie
qualitate trasfundit. bz sic gna
ve ppzie manbu no dicam. Infi
nitas tn species humanis late
ingeniis in rerum secreto na
ture plenissie ofitem. t pau
cissimas reportune homm se
sibz apparere. Hec diuisis vel
diuisionibz. q est cria spes deo
nu sequit. Diuisio demonu
opa multa prepimy. et hij
sunt quibz gentiles luros plu
tatos antiquitu) cosecrabat.

Hijs et adhuc pruſſye ꝑſeue
les ſiluas eſtimāt ſecarā
et eas īcidē nō audetes nū
q̄ ingredīt eaſdē. ñ cū eis
diis ſuis voluerīt īmolare
Hij ſūt eaā demones de q̄
bus auguſtinꝰ in libro de ci
uitate dei euidētiſſimē ſcribꝫ
qui hoīm vultū corpa ut
dicāt. ſubito ex hoīb⁹ rapi
ebāt. et cū ea deluſi hoīes
in alias regiones delata vi
diſſent: illa ia īmortalia
facta credebāt. et in decor
mio reputabāt. Dic et nos
eadē tpibz modernoz fre
quētius audiuimꝰ q̄ in a
gone mortis poītas mul
eres ſubito rapi. et earum
loco figmēta deponi. et ip
ſa figmenta ſimilima rap
tis corpibz q̄ mortua ſepe
liri. viſas vō feminas int ho
mines viſatas. Quod magi
in egypto coram pharaone
virgas ſuas in dracones cō
uerterūt. ranas fecerūt. et
aquā fluminis in ſanguinē
mutauerūt. Vt aūt dic
verdictꝰ auguſtinꝰ. p mini
dū demones diſcurrētes.
occulta ſemina deferūt. p
que ſubito talia figmēta
producūt. Et utiqz illa q̄ ma
gi in egypto fecerūt. utpo
te dracones. ranas et ſan
guinē. vā ſigna fuerūt. et
hoc nō fallaciā inꝫ nequit.

ꝟ veracit̄ oñderūt. Quid
ergo culpat̄. ſi q̄s dixerit q̄
demones ſubito figmentū
hūano corpi ſimilimū fecerit.
et p ſublato corpe ponant?
Quis ēt dubitet demones
ingenio ſagacioꝝ callē ip̄ ho
mines? In infirmitate cui
libet indicere poſſit de fa
cili cōtinentia hois vl̄ de
morte. et ſcdm hoc ſi cōtra
lege debz eū ad aliena trāſ
ferre. Et hoc q̄dē ſi dēones
p̄nt. ad tēpꝰ tm̄ p̄nt. z nō
diu illud durabile figmētū
ſimilē corpi p̄nt effice. et fuerit
corpꝰ inuiſibile q̄d ſeponit.
Dicēt p adiectionē lapidis
oſcalami vel p nigromātī
cas incātacōes aliqs īuiſi
bilis reddi pt. quare non
portus ope vel ingenio de
monū? Cū pribz theuto
nie pleniſſima fām pdicto
rū et miōz atteſtatōe pre
pi. puellā nobiliſſimā ee filiā comitis de ſwaneborch.
in clauſtro monialiū enutri
tā. que p aliqs horas noctc
a demonibz rapit. et ī ipſo
raptu inuiſibilis et īcontrec
tabilis ꝓbat. Et hoc ēt qui
dā frater eiꝰ carnalis de
ordine frām miorū expūn
gentius voluiſſz. accepit dc
tā puellā ſororē ſuā ī gre
mio. et bracchijs eā fortiſſi
me ſtrinxit ac tenuit. et

tñ veniente hora raptus de manibz tenentis īuisibilit' et īcontrectabilit' tollebat'.

Hoc exēplū magist' albertus frater ordis p̄dicatorū theologus in disputatione parisius adduxit. cū quā epō parisiēsi p̄dicta q̄stio de raptu mulierū taliū moueret' sicut ab illis plena fide prepim⁹ q̄ in disputatione fuerūt. Mente vō tñ lati hoīs qualit' demones alienēt vide nō possūt. in eo modo quo hoīes p̄ energiā operationē et mentis i sanitā. ut q̄ fuit cū eis petitus nō aduertūt. effituntq' amentes. Cū vō voluntate dīna vl' hom dilatetur ita capti a demonibz hoīb; restituunt' et menti. nūq; tñ sic restituunt' in itegrū sanitatē. quin semp eor cor sit pensū sit et p̄nū ad vecordiā. sicut illi qui semel amētiā passi sūt. facilima occasiōe ad amentiā velabūt'. Hoc quidā referūt qui viderūt fures sic capturū. q̄ pallida semp facie et luuida. et oculi magis instabiles q̄ in nō raptis. Quidā tenā brabantie villa ē et. solēpnis et nota. In hac q̄dā iuuenis puellā virginē adamauit. Cū p̄ eius nuptijs illi⁹ p̄nūbz loqueret. et illi rēnuerēt. puella medio tpe mādit in actutā. quā infrauescēte. mori oīb; visa ē. Luctu igit' facto. cāpane q̄ pro mortua pulsate sūt. Per moza. iuuenis amator puelle. de villa cadē in crepusculo noctis p̄fectat ad aliā. Et cū ecclīe p̄ cimeteriū trāsiret. sollicitior ipe discurrēs et querēs. audita iuuenit puellā quā mortuā estimabat. Cui dixit. Mortua te plāxit tui. et hic unde veniste? Ecce autē ante me vadit. q̄ ducit me. Stupefactꝰ ad hoc inuenis cū neminē aliū p̄ter solā puellā vidēt. audacter rapit eā. et in domū ext' villā occultauit. ptim? Hic refressꝰ in villā. amicis suis loquit'. Ingredit' ad p̄rem puelle. cū amicis sedentē ad ignē. q̄rit si sibi filiā dabz. quā q̄ mortuā deplāgebat. Cui amicꝰ pater respondēt. Nisi d̄ deo in es ut mortuā fugates. et accipias mulierē. Et iuuenis. Tantū aut libēs spondeas ut filiā tuā habeā in uxorē. si viuā reddidero et sanatā. Cui p̄ assentiēs. dictū tota cū omnib; affirmauit. Mox iuuenis lintheo velamato. quo coopta putabat'. figit

mētū mirabile quale a
nullo hoīm fieri potuit ī
uenerūt. Dicit aūt ab hiis
ſ figmētū huiuſmōi dya
bolica inſperexerūt. ea cē
mitentis putrido ligno ſi
milia. ſeu exterus pelli
cula ſup dicta. Hīc reduc
ta puella ē. et pī reddi
ta. Fanaqꝫ poſt dies aliq̄t
dictū uuienē maritū ac
cepit. et uſqꝫ ad tpa nīa
incoluuis pduxauit.
bili ꝓpe modo. tū quida
in cōfiniis flandrie. ſoro
rē lāgſtida et mortuam
putatā ſub eadē die āngꝫ
ſepeliret figmentū. inter
arundineta iuxta maris
littora reppiſſet. reduxit
eā ad ꝓpria. et ingreſſus
domū ubi ab amicis q̄
mouma plāgebat. diſcoopto
figmētū extracto tfladio in
fruſta cōcidit. horrētibz cūc
tis et clamātibz. aut in fur
tanta crudelitate ſeuiret. Et
mox ſubridēs. Crudelis mi
ſt uideor in ſorore? Non
eſt illud ſororis corpus. ſed
figmētū et illuſio demonū.
Et hec dicēs. ſecū cūctos ac
cepit. et adduxit ad domū
ꝓpria. et eis ſororē reducta
oſtendit. Et hec uſqꝫ ad
tpa nīa ꝓmanſit fama. Ex
hoc obſtupeſcat ī tū ordi
nē inexplicabili caſu. rerū

ordinē et rationē nature
ſup id qđ eſtimari potit va
riari? Ego quidē talia fieri
ꝑmittēte occulto dei iudicio
p operationē demonū. nec ī
ficior nec affirmo. Dz ꝙa ob
uētibz talia et peruſſima
aſſertioē firmātibz ſubtrahi
gē nō potui. iſta michi nar
rata et meditata ꝺſcripſi. et
aliis diffinienda reliqui.
Gratius tū diſputāte ꝛ
determinātē ſup ꝑmiſſis lit
tamore aliquē. et magis ex
ptū optare audire. ſp de hiis
ꝓpo mgro meno temē diffinire.
Patrocinium ſup hoc mgrm
alberti. ſi ille diſſimulauit
vl' noluit aliq̄d diffinire.
Quo etiā m montibz iudē
demones duſij habitare di
cant. et ſeduce ac demētie
deceptos. manifeſte mirabo.
Anno ab incarnatione
dñi milleſimo. ducteſimo tri
teſimo ꝑmo. ꝑdicante in theu
tonia mgro conrado. cōfeſſore
tios. et ab eiſdē felici mor
te ꝑempto. hereticus quida
ut p frem conradū ꝓuincia
lē frem ꝓdicatorē p theutoniā
ante multos āos acceꝑi.
ſeductꝰ a demonibz fratrē
quēda ordis ꝓdicatorē ad
hereſim īuitebat. Quē cū
uideret mſtantiſſīē renitētē.
dixit frater. Ptimax valde
es in fide tua. nec tū de hac

nisi p̄ scripta quedā aliquid certius inspexisti. ¶ Credē ait si velles dictis meis. xp̄m tibi et mrem ei⁹ ac scos oculata fide mostrare. ¶ Hoc ille illusionē demoniū suspicatꝰ. volensq; truncē p̄bare qđ eēt. nō īmerito mat tibi nūc videre. si p̄missa diceres ad effectū. ¶ Gaudio hētrus. die fri statuit. ¶ Frater vo pixidē cū sacmēto corpis xp̄i. clam sē cū sub cappa portauit. ¶ Dux it ergo frem hētrus i speaniusca montis. in amplū valde palatiū. qđ claritate mirabili relucebat. ¶ Per mota. ut in introitu pte palacij puenerūt. viderūt thronos positos q̄ ex auro purissimo. in quibz vex fulgore chorusco rutilabat. ut uxta eum regina serено vultu pulcherrima. et ex utrq; pte sedilia. in quibz seniores ḡsi p̄nūcie vel velut apli. assistante p̄maxīa multitudie angelorū. et hij oēs luce siderea chorusantes. ut nichil nisi ḡ demones putarent. ¶ Hos mox ut vidit hētrus. cadēs in faciē adorauit. ¶ Dictꝰ at frat īmotus stetit. ꝙ tanto spectaculo vemēter obstupuit. ¶ Et mox ad eū diuersꝰ hereticꝰ. ¶ Quare mat dei filiū intuēs nō ad oras. ¶ Pronus at cadēs ad ora quē vides. et ab ore eius fidei nre secreta suscipies. ¶ Fiat at cedēs p̄tinus attrax pixidē et obtulit regine in solio residenti dicēs. ¶ Ave regina es mater xp̄i. ecce filius tuus. quē si susceperis. te velut mrem dei cognoscā. ¶ Cui hac p̄tinꝰ voce totū opꝰ illud fraudulentū euanescebat. et annichilato fulgore tante tenebre densuerūt. ut vix frat cū ductore suo ad montis exitū regredi potuerūt. ¶ Conuersus ergo hētrus ad fidē redit. et mira demonis astutia stupefactꝰ expauit. ¶ De qđta demoniū diremꝰ speciē. quos aplus spūalia nequitie i celestibz vocat. ¶ Et notandū qđ dicat spūalia nequitie. ad distinctionē demoniū aliorū. q̄ se corpalibz apparitionibz frequēter immiscent. ¶ Isti vo spūalibz magis et nequiores atq; subtilius in deceptionē et dānationē hoim debachantur. ¶ Illi enī simplices et ydiotas decipiūt. p istos vo nequissima et astutissima tēptamēta egā hoīes p̄fectissimos audiūt. ¶ Illi mīdū temptare possunt. ¶ Isti nūq;. ¶ Cont hos petrꝰ aplus oronibz precipit munitos esse fideles. quia ad usarū vt diabolus tanq; leo rugiēs circuit querens quē deuoret. cui resistite for

tes in fide. id ē p opa fidei re
sistam. ¶ Circuiēe aūt dyabol⁹
dicat. ut si supare nō possit ī
uno. ueret te tñ ut suarum
bas in alio. Uel si ad horā
ei in tēptacōe resistit. nich
lomin⁹ tñ imminare qđ
semel aut pluries spreueris
nō ueret. ¶ Hic fit q̄ q̄nq; mi
to tpe resistētem homem tēp
tat. quē tandē victū tedio
statu uitus eneruat. ¶ Hic
qđđā accidit. qđ sine ulla he
sitacōis dubietate rethoui.
¶ Erat puella q̄đā in bga
bātie ptibz int̄ pceres thro
sa. q̄ in amore cuiusdā iu
uenis p multos ānos mito
demoniū stimulabat̄ insul
tu. Hec cū in frequēt̄ cum
multis laimis in cfessiōe
dyabolicas insidias aperet.
cfului ut sumopē caueret
ne uitri aut verbo iuueni
tēptacois occasio pberet.
Et pauit illa diligent̄ ut
monui. Cuiq; adeo tēptōe
tur ifuit. ut sopni cibiq; p
deret appetitū. accidit noc
te q̄đā ut tanto demoniu
agitaret̄ ipulsu. q̄ surgē
ente aurora surgē cogitaret.
et clam adue iuuenē qui
ī uicino manebat. Hec mo
ta. ubi surges oculos aperu
it. uidit xp̄m q̄ plagis vez
tibz crucifixū. leuu sermone
dicentē sibi lingua patria.

Moy dors amer. ie siu tres
biaus li boins li dous t li tres
haus. Ad nos latine coloza
tis ubis exponi. Ne diligas
q̄ sit formos⁹. dulcis et ptiosus.
Unde ubi⁹. Dilige formosū.
dulcēq; bonū ptiosū. Hec
ut dixit repete dispauit.
et puella in oi pace et thala
mo et ptāci actiōe ab omi
tēptatione deliquit. Unde
et uerdire de se xp̄s asse
uit. Diligendo ē enī p oibz.
qa speciosa forma p filiū ho
minū. et sicut splēdor thoo
rie et figa substāie patris
Cont̄ de hoie dicit. Dis ado
fenū. Diligendo ē qa bonū.
a quo oē bonū. Cont̄ de ho
mibz. Nemo ē bonus nisi
deus. Diligendo ē eaī qa
dulcis. cuius labia fauus dis
tillās. Misedia ei⁹ eius. sup
oia opa ei⁹. Cont̄ de hoie
salomon qđit. Requis odo
qđ creatū ē? Qui tñ ē iu
uena corpis nri. Diligēdo
eaī est qa ptiosus. quē p̄
deus istituit heredē omiū
sor. p quē fecit et secula.
Cont̄ de uobz malarinas
dicit. Nūquit nō pater uns
oim nrm? Quare despicit
unusquisq; pximū suū? Ui
to ergo puelle iuuenē dili
genti xp̄s p hec uba uoluit.
et se potius diligendū for
mosū. bonū. dulcē xp̄bauit

Similiter ꝑ modo. cuidam militi ad cysterciēsē ordinē trāseūti. xp̄us in visiōe ostensus fuit. Nā cū ille ꝓpositū a diabolo ad exitū temptaret. et de nocte in nocte meditaret apostatare ꝑ fugā. semel paratō ad exitū. et qū modicū hōrā noctis in lectulo ꝑstitisset. et semiuigilāti. xp̄s apparuit in forma ꝑsonātis viri. Et cū ab illo quereret. qd sic iacēs habeat mali. rndit ille. Dolorē cordis habeo. et magnū defectū debilitatis i membris. Cui dns ꝓpositū panē ordeaceū offerens dixit. Surge et comede panē istū. Quē ille turbatus intuitu. quō magr ꝓpositū panē istū comederē. q̄ panē monasterij similā finceū mādūcare nō possit? Cui dns detecto latere. vulneri pectoris sanguinē et sanie ꝑfluēti ordeaceū panē admouit. et tali ꝑfluuio madefactū. iubet comedē languescentē. Mox ille cū pristinis membris dissilies. Heu magr dne quō talit pollutū comedere. quē ꝑpollutū recusabā? Et dns q̄ minārī videbat ꝑ nues resultāti. Oportz magr ut ꝓpositus salē attēptes. q̄d sapiat panis iste. Cui ille diffugiū nō habet. et suscepti panē tremebūdus sumis vix labijs attigisset. sensit i pane simul omē suauitatē dulcorē mirabilē. Quem hyanti quidē ore arrectas. totū subito cū mira auiditate comedit. Nec mō a. dnō dispārete. tēptatq; ille ad se reuersus ē. et qd vidisset sensisset̄q; sincero corde retrītus. ab oī dolore mentis et cor nis tēptatiōe sanat. et in magna tranquillitate spiritu usq; in finē vite ꝑmansit.

Qd mirū? Ordeaceus panis austeri ordīs. mellea ꝙ lateris ꝑfusiōe lenitus est. Hz et hoc ꝓpositus demonioz cū alit decipē homēs q̄nq; nō ꝑnit. demōstrationes in actē faciūt. quib; simplicū corda in admiratiōem mīsolitā extollam. ꝑtātē fraudentiū talia veneuent. et q̄ super hōē miracula qd a scis in terra fieri videmus. sicut verum sit in diuīsitate morboz. illa spūalia nequime qd est i aeternitate gaudētes attollāt. In his vndendū est et oculata fide nōstrandū. q̄ hūi talia fieri viderant. in re tñ nulla prorsus fuit. sicut nec ulla ā similia veris et subsistētibz rebz in speculo cōtinēt. cū nulla tñ existētia vel veritate subsistāt. Ꝑ speculo mox obiecto sublato. obiecti similitudo subtrahitur

in vidente. Qd aũt hũc sub ve
rissima attestatõe stupent au
dia? ¶ Frem henricũ theuto
nicũ quondã lõgem fratrũ
pdicatorũ in colonia viru ĩ
omi scã cũ scitate ospectũ
de quo supius fecimꝰ mẽtio
nẽ. attestantibꝫ fribꝫ narrã
tẽ audiui. ¶ Cũ quidã frater
nobilis gsie et rebꝫ pollens
de britannie ptibꝫ. ordinẽ p̃
dicatorũ introuisse apud lũ
dinũ gsallie cũ fribꝫ mora
batur. ¶ Appropiquãte aũt tpe
pfessionis sue. petiuit a p̃
ore suo redire ad trã suam
ut disponet de rebꝫ suis. Et
ãnuit prior. cũ eoꝫ it aꝫ
ripuit. Cũqꝫ veniss̃et ĩ de
sertis britannie, viderunt
stupendũ miraculũ. Et
p̃or. Quid ẽ illud? Et fra
ter illũ ducẽs ad fontẽ lu
cidissimũ. sup quẽ lapis m
stur altaris in colũpnã mr̃
moreis lombar. aquã sup̃
fudit. ¶ Ver mora. tõtenebꝫ
to celo teperũt nubes cõ
surrẽ. mugire tonitrua, p̃
bres ruere. fulgura chorus
care. ¶ Tantꝫ tanta ũnda
tio facta ẽ. ut ẽra locũ ad
leuca vnã tota ĩra obruꝫ
videtur. Qd ut vidit p̃or.
miratꝰ est. Et hoc audiẽte
dicto frẽ henrico. mgro oꝛ
dis btẽ meoꝛe fri iohãni
epõ et alijs plibꝫ enarrauit.

¶ Hoc idẽ audiui a pẽ meo
anñ ãnos qdraginta. qui ill'
in ptibꝫ sub rege richardo ã
glie militauit. ¶ Per cũ dictus
frat henricꝰ m̃ et multis alꝫ
rebꝫ, qsum utrũ ista fi'
potuisset. Et rndit qp sic. ar
te magica ignota modo hoĩ
bus. et mĩsterio demonũ q̃
ad tẽpestatẽ et pluuias. a
era pnt̃ impellẽ et cõtrahẽ
cũ volũt. occulto tñ dei iu
dicio pmittente. ¶ Eundẽ
frem henricũ et istud valde
mirabile narrãtẽ audiui.
Eo existẽte p̃ore p̃uincialꝭ
frm p̃dicatorũ in ptibꝫ tñsma
rinis. accidit ut in cathenen
se ciuitatẽ gracia visitãdi fr̃
tres sc̃dm ordinẽ aduenisset.
Facta aũt cena vno vespe.
sc̃dm moꝛẽ suũ mentũ totũ
ut collationẽ eis faceꝛẽt exẽ
claustri abbatẽ iuocauit. ¶ Est
aũt locus p̃pe mare. ad p̃tem
orientalẽ ciuitatis. ¶ Cõsedẽtibꝫ
ergo cũctis. sup mare p̃pe litꝰ ne
bula cõscendebat. qua post
paululũ adnullata. apparuit
sup mare mõs altꝰ aꝫ diffu
sus. et sup montẽ structura
in modũ castri. mirorꝫ abi
tu tribꝫ ac palacijs decẽtis
sima dispõsitõe mirabilis.
et ab ipõ castro usqꝫ ad litꝰ
pons ingens. cũ multa di
stinctiõe ptensus. p quẽ et eq̃
tes et pedites diuersa gema

tis atq; figure ascende & descende videbant. Cūq; ergo frēs aliq̄diu tali spectaculo nimiū attoniti tenēntur. dixit frib; dict⁹ pūcialis frē henricus. Burgam⁹ frēs. eamus ad oīonē. Illudit ēi dyabol⁹ oculis nr̄is. ut curiositate nos teneat. et a deo oportunā deceptēmur. Decedēntib; fribus aliqui curiositate ducti usq; in finē euent⁹ imobiles permanserūt. Videruntq; in ista nocte. ut p̄us maris undas nebula suppareret. et postmodū nebula dispgente nullā structure illi⁹ subsistētiā apparē. Hoc filia videre antiquitus in anglie p̄tib; dicebant⁹. ꝑ p̄dicatōe virtutis. figmēta nūc credim⁹ admittam. Hinc ut⁹ dormiat. sine vigilet. sine studeat. sine ambulet quis fidelis. sēm ihc ronimū semp manu pingnt dñi crucem. q̄ cont deōnes ē totius vtutis ꝭsignē. Dormiētes ēi ac si vigilarēt. nō solū in aīa. ꝑ in corporib; vexāt. et eos suiptē. ambulāe. et loqui faciūt. & ad facinorosa sepius puocāt et ꝯpellūt. Habui ī scolis socū. qui me vidente & audiēte. nō solū facta. ꝑ & dicta lōnesq; de die receptas dormiēs recitabat. qđ ut certū fiu vigilās nullaten⁹ potuiss̄.

Hui⁹ rei sūt plura exempla. De vigilāte vō venabil' bonifacius quondā lausonēsis epūs. me audiēte tle qđ recitauit. Erat in villa q̄da rcus quidā qui vaccas totius ville in pascuis custodiebat. repellebat finitimis. et ad ēta loca pascuis uberiora ducebat. Et qđ maioris erat p̄dicij. colores et statū singularū vaccarū sp̄aut discernebat. Verbi gracia. Ut si vaccā coloris talis ab hoīe petiuisses. sine difficultate vaccā talē tibi apprehensam ī cornib; obtulisset. Ad locū āt cū quidā epūs adiuuass̄ et de loco audiuisset talia et pbasset. ysiuit ab illo si cōfirmacōis sacmentū ab epo susceptisset. At ille. Nō inq̄t. Nec mora. epūs ꝓfessū confirmauit rcū. et mox ab eo vaccaz discretio ē sublata. q̄m deōnū operatōe et mysterio hoc fiebat. Instruēte ād quid rem sit. a fratre ordis p̄dicatorū hoc audiui. Frater quidā post matutinas residē in cella sua voluit ut studēt. et mox ut oculos obtexit libro dormitabat. Cūq; sepi⁹ veluctmret nec p̄ualeret. ꝑ patiēs dixit sibi. Qd est q̄ tibi cont solutū p̄ualet sōnus. Et mox dyabol⁹ ad eū. Nondū clau

se sūt porte. Et ille. Quomō
nūc claudēt̄r? Et demon.
vertice usq; pectus. ab au
re usq; ad aurē. Et nota ter
tio. q; in hoc crucis mysteri
ū dēmōstrant. Ipse ꝑ mō
nūc albertus theologus. fr̄
ordīs p̄dicatoꝝ narrauit
michi. q; p̄arsus illi demō
in specie cuiusdā frīs appa
ruit. ut eū a studio reuoca
ret. ꝑ mox crucis vtute dis
cessit. Quod aūt in deam
bulacōe frēm sit audiamꝰ.
Narrauit in fratr ordinis
p̄dicatoꝝ. q; m ītinē posit⁹
in spē socij sui qui retro se
a via patrū declinās iemā
sevat. dyabolū vidit p̄cēd.
Et cū illū sociū crederet et
eū assequi vellet nec pos
set. tandē cū villā ingredē
tur et ille nō apparet. solūq;
videt se. mire turbat⁹ est.
Quū gerit⁹ sine socio mīre
domū. resedit metēs. Nec
dū post. socius eius et p̄ tur
bat⁹ intuit villā. et inuenit
eū amxie resistentē. Quū p̄
admiratōe signāret se. et q̄d
actū sit referentes. ābos se
illusos a demone repperit.
Caueāt ergo frēs p̄dica
tores siue minores. ne scē
et excellētissime instituēdis
regulā excedētes. socium
non ī expectatiōe a visu p̄
cēdē vel subsequi patiant.
quia ētus sūt. q; ista et mlta
maiora hoꝝ pricula de mo
mētanea sociorū diuisione
frequētius euenerūt. Neq;
eni nescius fuitoꝝ piculoꝝ
atq; malorū xp̄s p̄nceps sa
lutis hūane extitit. vel ee
potuit. qui abinatorios dis
cipulos ordinauit. Exepti
sūt multi et aliud nocēdi
genꝰ. Est fr̄ ordīs p̄dicatoꝝ
mi sanctitate insignis. cui
hoc accidit qd subiūgo. Iace
bat vno mane vigilās in
dormitorio ante p̄mā. et ec
ce vidit demonē in specie
pulchre mulieris in dor
mitoriū venientē. Et tban
quam refert. q; mulier illa
et hoc illa hora mittare p
missus fuisset. demonē hāt
esse mime suspicat⁹. Nec
mora. p̄grediens mulier. se
iuxta frem in lecto. qui risi
bilē illi allicies collocauit.
Qui statim horrēs et se signa
re volēs nec valēs dorsum
tandē ad pietem ponēs et pe
dibꝰ latus illius scutiēs. cū
pugno eius fortē p̄cute volu
isset. os demon late diffusum
aperuit. et a lecto derrisus
cecidit. et sic repēte disparuit.
Tanto aūt collusionū filis q̄
demonis strepitꝰ fuit. ut a
frē in p̄rio latente lecto et
stupente clamus audiretur.
Clamare aūt frēm passꝰ vio

lentiā dēmonis cū voluisset
ut m narrauit nō potuit: sed
tm qī muto irrugit: Et mox
valde q̄ virtute q̄ arte dēmo
nor potuit. et hoc maxime
ꝑ iuuenē qui dei gra plen
fuit. Hz hec questio cicius sol
uit. si de lupis bti cuthberti
sententia in exameron vide
at. Homo quē lupus prius
vidit timuissit. et inopinato
obtutu nocentis. hz clamā
di voluntate habeat. nō tam
habet vocis misterii. despi
citus eū tanq̄ victor vocis ab
late. Et ē tacito nālis. lupi
indijs oculoz suoz imissis
hoc eius spūs visibles desic
cat in ostiantis. quibz desiccatis
siccant arterie. et sic rauci
efficit. instrumēto vocis ob
ligatus impedito. Si ergo lu
poz natum talē violentiā p
solū strictū habē ꝓbat. quā
potius natā demoniū q̄ mlto
subtiliozē saltatioz et potentioz
est ut pūtia sue malicie vo
cē obliget in hoīe. visū pt
et auditū. Et in silē qd
accidit. p qd et ista ꝓbatur.
Conversus ad expescendos mi
nistros q̄ int duos fres ci
nales ꝓtrauisse usabant. cū
fratre eoz sacerdote ꝑclauo
iter arripui. Ubi ergo sac
nocte ante vigilia pasche
in cenaculo iacebam. spa
no tēpe mediatū a quatuoz

ante diē euigilaui. et horrebat
ut sacros defendēs infernū ig
nē in candela deferez. q̄ inspec
to libro matutinaꝝ officiū
cantarem. Paruit ille. et cū
candela attendē debuisset tā
to tremore concussus est. ut sine
igne veniret dicēs. Ignē ad
pns nō habeo. et pectore vos
dei lucē oportz. Hic ille men
dacii vitauit. et pusillanī
tatis sue verecundiā nō detexit.
Animū mox obis illiꝰ ad sus
citare q̄ꝑua illa hora de fa
milia nō derebat. Ergo ubi ob
dormiui. nō euigilaui usq̄
ad ortū solis. Excitatus igit
et doles dormiuisse tā diu
sinistres in lecto sedi. Ꝑ
at oculis ad fenestrā vidi
q̄ socium meū caluo capite
nudato ingruine. et asini
no vetulo velud ad vrinam
facienda demone stantem.
Indignatus ergo socio vehe
menter. cū eū increpare vel
le nec posse. ablata voce. au
diui mox stertentē socium.
quo cū stupore surgere dis
videō. Ecce inquā me ad fe
nestrā in specie tua cū q̄n
ta mordacitate stat diabolꝰ
et me contra te valde incito
uit. Hec dicēs. vidi q̄a ma
lignus ille ꝑ fenestrā q̄ fu
mus euanuit. Dictis aut
matutinis. festinaui ad
locū ubi vocati parati fu

eram⁹. Nec mora. ubi sequ
ti die pasche celebrauim⁹ pre
dicauim⁹ et comedim⁹. cū me
ridiano dño in pomerio ad
sōpnū meridianū deposu
issem. et clausisse oculos ut
dormirē. audiui eminus
iuxta me q̄ susurrātes a
liquos. submisse tñ. Verēs
aūt et cōgitās ne forte ali
qui te expectet. ut eos sa
tisfaciem aperui oculos t
surrexi. neminēq; vidēs redi
naui et clausi oculos. Ibi
tāq; audiēs iā altius et e
uidentius mīmurātes. sur
rexi nec ullū vidi. Nec
tñ aliq̄d de negōcia demo
nū suspicatus. trio medepo
sui. nec intēstitiū aliq̄d dau
sis oculis intuēssit. cū ma
nifesta voce audirē in hec
verba increpantes. Ecce
ce mq̄ūt. cū q̄nta superbia
vilis iste nos facit dormire
expectare. Ad hec ego cū
mox aptis oculis surrexis
sē. nec aliq̄s inuenisse. cōce
ri p̄ualdubio demonū in
q̄tatē. q̄ me et fratres volu
erūt. et indiciū futurene
q̄cie demōstrāe. Quarta
aūt feria sequēti infra oc
tauas pasche. cōuenerūt
amici sum illoc. et inter
agendū tanta mt̄ se fres
discordia sūt cōmoti. ut i
eodē loco ubi ante deōnes

audierā mīmurātes. ī max
ima pntiū et aūcor violēta
vestitisset. se iuicē instinctu
demonū validissīe p̄emis
sent. Dicim⁹ tñ dei gra neq
ia dēonū. et pacem refor
mauim⁹ mt̄ fres. Vt hoc
ogit. duo cōsideraui pnt in
re gesta qua retuli. q̄ pri
tia demois que p̄mo vidi.
vox m ablata ē ne clama
rē. sedo at cū pluries eoz
mīmur ter audissem. visus
m ablat⁹ ē ne viderē. Vi
de ergo loc. q̄ntas et q̄les
nocēdi artes dyabol⁹ attēp
tat. et q̄ sollicitū ee hoiem
adūsus illū sp̄ oporteat. nc
fragi ullis tūtijs. nc allici
blādimētis. Anno pnte.
millesio ducētesimo
q̄nquagesio octauo. ppe ciui
tatē colonie agrippinā in
in villa q̄ opidū vetus vo
cat. quoda solepni die in
ges chorea dēonū in hitu
albox monachox in plani
cie tāpi visa ē vocibz altis
simis tpudias et exultās
Cōgregatis igit cū sacdote
suo hoibz ville. cū ad cho
rea accedē vellet vel volu
issent. demones sedm q̄ ho
mines appropiquabāt choream
p̄cedebāt ad fluuiū. q̄ducz
se totalis illa malignāciū
turba ī fluuiū āmullauit.
Et hīc quoq; nequicia demo

quas ad pacē reducē debebamus.

nū cōsideranda ē. que q̄ ad ex
ēplū spūalū vitoz ad ludū
nefarū chorizantū, hoīm
simplicitatē indūcē volue
rūt. ¶ Vide et hīc spūali
a mirē negcie in celestibz.
Beate mēorie iordan⁹ fī
et mag⁹ ordis p̄dicatoz. gra
visitādi frēs romā veneāt.
Qui accepta bñdictiōe a
frībz in domo frm. legit
missā. mittit postea infir
mariā vidē laguētes. et i
uēit frem cōuersū q̄ sacra
mentis eēt. tñ diligētissīe
xpeditū. Queunt ergo ma
gist⁹ ab illo xpedito causa.
Rndit ille alienatū se fu
isse hatten. ꝛ in aduentu
ei⁹ intelligse restituū. Cre
didit mag⁹ spū negcie ci
us q̄ agebat. et cōpeditū
solui p̄cepit. Ner mora. felix
papa honorius audito ad
uētu ei⁹. mandat eū facti
dormitiōe. post p̄dīū m
traire curiā. factuū m de
vo sermone. Hīc postea ve
nit⁹ ad prandiū. mādat⁹
venire frē cōuersū q̄ sueāt
xpeditus. Acubuit ille. ꝛ
sate se habuit. Et ubi frō
p̄dio et dictis gratijs ma
gistro stratū est ad pausā
dū. venit demoniacꝰ ille. ꝛ
accepto vasorio. ꝛ sutur ma
gistri dormientis incidit. sed
nō ex toto. nōdū loco ēto
vulnē dato. Qui subito le
sus emigrās. manū obie
cit rasorio. et duobz aut
tribz digitis usq; ad emu
tilationē ut credebat⁹ le
sionē accepit. Erepto facto
ergo i tumultu toto cōue
tu oritur frēs. mitrim q̄
semiuiue cē iacentē timuit.
et clato fletu cū clamoribz
eiulabāt. Cui⁹ por dom⁹
impato silētio. precipit ne
ves in scandalū ordis dif
fundet⁹. et ne euiteret⁹ ab
emulis. secularibz celaret⁹
Venit ergo p̄dicādi hora.
et por fratz vite magist⁹
p̄dicatorū accessit. Et ubi
themate plubato p̄sequi
sermonē debuit. subito re
solutus in fletū cū clamo
re valido mugitū emisit.
Attonitis aūt oibz cordia
libz. quida fidelissim⁹ ordi.
p̄one trahit in ptem. q̄rit
q̄d cause sit. fatet. Ne mo
ta. abo ingreditur ad papā.
aperit infortuniū. dcla
mat ad planctū papa. dicēs.
Heu dñe deus. q̄d actū ē.
Hodie magna colūpna
ecclie cecidit. Quid pluta.
Accedit cetuxgia. p̄spici
it ptractat vulnia. diuū
potius q̄ humanū suadent
adiutoziū cū oī p̄cū ī
stātia postulandū. Tercia
aūt die inū⁹ infortuniū dilu

cr̃ete. īmuit mag̃ist' ado
lescẽti nouicio ut sibi alta
ue ꝑparaꝛ in occulto. ꝓtu
pefactꝰ ign̄e nec micꝰ in
uenis. ꝑ̃ꝛi indicat̃ quid
sibi ꝓpit. Qui q̄ vapt
stupoꝛe nimio. curꝛit ad
mag̃m. q̄rit si deliuet an
falsꝰ sit. q̄ missā in sup̃mo
vite ꝑ̃cto velit celebꝛare.
Mag̃r ergo natuꝰ ꝓtoꝛe
aulsis oculis īmuit ut ve
ꝛeꝛet. Quo pareẽte et ex
pectãte ue tam ꝓgradis e
uentꝰ. surꝛexit mag̃r ut
potuit. sacris vestibꝫ se in
duit. celebrauit. Et sup̃to
coꝛpe viuifici sacr̃ameti. vl'
neta manꝰ et gutturis. se
cũde ablucois in calice liq̃
ue ꝓfudit. et sic in integꝛ
sospitatis. eade dñe in admi
ratione oim̃ qui ve scire
rũt. in ꝯsistoꝛio coꝛã papa
et cardinalibꝫ et oi clero
gloꝛiosissie ꝑ̃dicauit. Hic
postea factũ est. ut ipe pa
pa et frẽs in curia deuo
tissimi ordis ꝑ̃dicatoꝛ oꝛ
dinẽ. eũ monstretis auct̃o
ritatibꝫ et p̃uilegijs exal
tauẽt. Unde successoꝛ ip̃ius
pape honoꝛij. dñs papa
gregoꝛius. fr̃i iohãni dicto
de capꝛetina. quoda bosnẽ
si epo. magꝛo ꝑ̃dicatoꝛ oꝛ
dis facto. cũ magna deuo
cõe dixit. Ve tibi cui̇ssie
q̄ ꝓo uncide papã oꝛbis ꝺsti
tuto. lingua ac tua ꝓna ꝑ
malleo. ut sedm oia p̃uilegi
a q̄ ordini tuo expediũt vl'
p̃uilegia q̄ aliis q̃ubuscũq;
ecĩa religiosis usq; i p̃ns cõ
cessa sũt. scribi facias et bꝛi
labo. Nec mora. magꝛ et q̃
cũ eo erãt frẽs oĩbꝫ vestigijs
aplicoꝝ inspectis. oia p̃ui
legia q̄ sibi ꝺmoda et utili
a p confirmacõe ordis eẽnt vl'
foꝛe possent. ꝺsensit cardia
liũ et curie bullata et subscꝛip
tionibꝫ mistꝛum solẽpniter
acceperit. Sit ad beate
mẽoꝛie iordanũ recedamus.
et q̃d fecit. vel q̃d de eo fm
sit videtam⁹. Igit' dies vẽit
quo accepta licẽtia a cardi
nalibꝫ erie curiã debuit.
a dñõ papa ũnuatꝰ contra
cõsuetudinẽ vnq̄ vsq; ad
mensã eiꝰ in modũ lune oꝛ
niculatã sedẽ expulsus e. et
post p̃ndiũ sic dimissꝰ. Et
vide quid actũ sit. Ext̃ eo
mã ad sex fere miliaria i
noctis tenebꝛis deꝑhensꝰ. dꝫ
pitũ cũ suissa sacdote ville
q̃siuit. et nõ accepit. Hꝫ cũ
vetꝛeꝝ fuiss̃ a paupe. et
p̃ penuria recipientis ꝺe
natus vespe remansiss̃. dix̃
cũ mutenti gaudio frĩbꝫ qui
secũ erãt. Benedictꝰ pbꝫ ille
q̄ nobis negauit vo spiritũ.
quia in gloꝛia absoluit. quã

hodie cū sūmo ordis pōtifice
in vna mēsa discubui. Hīc per
alpīs iugia nō lōge a mōtis
pede distrēxi. acutū febrem
grauissimā labore itineris fa
tigatus incurrit. Et vide lect.
q̄ callide et huic insidiat ē
dyabol⁹ sēc̄o viro. Eps ciuita
tis ad quā declinauit. tāti
pr̄is aduēt̄ hospitio recep
infirmū. et violent⁹ in ip̄ius
sui secreti thalamū in lectū
sibi ip̄ius collocauit. Habu
it aūt mgr secū puerū suū or
dis. virū discretū. grātū val
de et prudū. in moribz pba
tū et phisicū. q̄ mgrī scīens
ip̄positū cūctā in infirmitate
diligentissimū. dixit. Oportet ut
magistio exhibeas te. et mi
hi obedies et subiectus. Cui
magister. Humilit fiat imp̄t.
Nox ergo cont̄ consuetudinē
ordis. suauit⁹ in plumis stra
tū est infirmāti. Primo cū
ut vidim⁹ in lectis plumeis
iacē fr̄ibz nō licebat. ꝑ qđ i
multis locis et tris maxīe
apud pauperes paleaz copi
a vl' stramenta nō sunt. statu
tū ē ut sicut sternēt fr̄ibz
iacē licet. Nocte igit̄ ma
gistro solo in thalamo q̄escē
ti. appuit dyabol⁹ trāsfiguratus
in angelū lucis dicēs. Est
ne magister iste ordinis qui
fama celebris et vtute. pat
tāti p̄dicatoz ordis clarescit.
Dubitare q̄dē potui. n̄ aūt
longo tpe te noui⁹sem. O q̄
vilis et ip̄udēs fact⁹es. q̄ q̄
dūatoz tre in lecto plumeo
et sericis vegetis. O miser q̄
le exemplū ordini tuo⁹ fr̄ibz
eligis. Hz nō est tui deus ob
litus in finē. qui ad vedar
guendū te misit me. Et tu
igit̄ surge. et tre supplex in
cinibus. Nec mora. dyabolo
disparēte. tristis mgr in tri
cozruit. et sic iacēs mane
a pozc dicto et fr̄ibz inuēit.
Quē poz seuere valde cor
ripuit. et p obedientiā i lecto
iacere coegit. Cepti aūt nocte
sathan iterauit audaciā.
diuinis q̄ prius sibi inobedi
entē vedargiut. et magro
ad tria mox defrendē prep.
Quē cū mane poz itato
iuenisset ad terrā. grauiter in
dignat⁹ dixit. Nunc vrām
nō tm̄ ut dicā stultitiā ymo
pessimā insaniā. q̄ in pri
mis nō solū corpis ꝑ etiā
aīe cont̄ obedientiā hoc facē
voluisti. Et ego testor altis
simū. q̄ nolle p toto mūdo
ita grauiter cont̄ deū et ordi
nē exteresisse. Et hec dicēs.
flere cepit vbertime. Qđ
ut vidit. placatus ē t ma
gister. et pedēs ad pedes
eius assessus est. q̄liter ei ut ab
eo verius cineret. transfigurat⁹
in angelū lucis dyabol⁹ illu

sisset. Cui p̄or admirato. mi
rifratus ē valde. et p̄cpit
ut lectū ascenderet. et tempꝰ
recreationi expectaret. Erat aūt
debilitatꝰ valde. et ꝺurata
materia. vix habebat spm̄
ad pausandū. Tertia aūt
nocte non destitit nequa
dyabolꝰ tyrannice vexationi.
et vix mor ad interpandū
uba apposuit. Ꝑuenit enim
ei vir bt̄s et dixit. O ne
quissime humani generis i
imice. quo simplicitatem
meā quasi p zelū q̄cūq;
ad ordinē illūde voluisti?
Et esto quidē nisi hoc om̄i
potētis dispensatione p̄misis
set. sapientius aditisse
q; multo melioꝛ ē obedie
tia q; stultoꝛ victime. et
q; quasi genꝰ angelādi est
nolle acquiescere. Hz et hūc
m̄ miserūo accessit gloria.
tibi aūt cōfusio sempit̄na.
Et statī his dictis. in facie
umbratica exuit dispa
rentis. Magister aūt post
q; cū alacritate spūs et sine
p̄turbatione q̄uit. cta diem
septim optime recreauit.
qui infra paucos dies ab
infirmitate recreatus integer
rime cōualuit. Quid aūt
sibi in ipā sua infirmitate
cōtigerit ad exēplū posteris
assuturū fribꝫ enarrauit.
Huit et aliud p illusio
nē demonis in bononia ac
cidit. Celebrauit idē bt̄s vir
missā die quadā ut solebat
fere cotidie in secreto. Accidit
aūt tā mirifici odoris fragrā
tia in suscepti one diuini sa
cramenti. ut nulli dubiū ee
posset. hanc nō ee nisi a deo.
ñ forsitan alicui qui discre
tione spūs habuisset. Odo mi
re odorifere p longū tempꝰ
habebat et manꝰ. ita ut
vix illi cibus sapet ore sup
tus. Palato tñ cordis discer
nebat. qa odor ille recrea
tionē spūs nō p̄stabat.
Abiit ergo dñm deprecari.
quid sibi vellet odor ille re
sperꝰ in vanū. Et reuela
tū est ei qa demonis arte
sit ꝯfictū. et facto crucis sig
naculo mox cessauit.
Eodē tpe cū idē magister
Iordanꝰ multos litteratos
clericos ad ordinē suscepisset.
et i bononia recepisset. et
multi ex eis q̄dussis demo
nū impulsibꝰ tēptarent. et
p hoc mag̃r orōnū instantia
repugnaret. una die demō
libera voce locutꝰ est ei. Frā
as mag̃r cessare fres tuos a p̄
dicatiōe et cōfessionibꝰ hoīm
audiendis. et ego cessare fa
cā socios meos. ab oīmoda
tēptatiōe fim et luctā. Con
sensit mor mag̃r ad tempꝰ.
et effectū ascensꝰ est mor

sponsiois. ¶ Nec multi post hos dies effluxerāt. cū mgr̄o orāti dictū est ita. Quid ē qd face voluisti. ut iures partū tū morte? Orent frēs p tpe. et p tpe studeāt primoꝝ instructiōibz et salutī. Et p tuldubio pure et vigilanti instātia tēptatōes dēonū repellent. ¶ Nec mora. ubi hoc mgr̄ in tuplo fr̄ibz mā dauit. et illi mādatū eius mira fr̄is feruore xplerēt. virtus dēmonū enervata ē. et frēs in tōi oēs mira alacritate mentis ab ōibus tēptatōibz qeuerūt. ¶ Et hīc nota lēoz qp in hoc articulo dicat augustin⁹. Orōnibz mūdam⁹. lectiōibz instruim⁹. Utrūq; aūt bonū est si vacat. si vō non. melius ē orare qp legē. ¶ In lēoibz cotinoscim⁹ quid age debeam⁹. i orōibz petim⁹ que saluti necessaria postulam⁹. Orōnibz nutrit⁹ aia. lectiōibz exultat. ¶ Nouit semp oro sine lōne pficē. ꝫ lectio sine orōne rarissīe. Unde et discamu pt de facili. qūti sit periculiz laboris. pauū vel nichil orare. et sp legē. et nūq; ad sapidam sciētiā puenire. ¶ Didi et certissīe expto sū sicut auditoz eiꝰ p multū tēpꝰ qꝰ venabilis ille frat ordis pdicatoꝝ mgr̄ albertus aug⁹ supius ferim⁹ mētionē mīs ānis fere totidie cū tm i cathedra theologie resederet. tantū de die et de nocte oro nibz incūbebat. ut psalteriū dauitic̄ legēt. et interdū dictas horas et lōnibz et disputatiōibz tantas. et ītēplatiōi dine et meditatiōibus īsudaret. ¶ Qd mirī ergo si talis homo sup hoīem in sciā pficerit. qui tā sōe tā integre in vtute profecit. ¶ Certū est ergo ut i prēdētibz dictū est. orōnū ista tia vtutē dēmonū enervari. Et nō tantū studiū scripture. verūtiā oīs vtutis gram p orōnis vigilātiā augmentari. et in robur pseuerantie ꝛseruari. De ipso aūt pie mēorie et vē sco vro magro ordis pdicatoꝝ bto iordano. qd ad petitionē frm in psa. posuerim indicet. ¶ Laude felix theutonia. tēpus instat letitie. Quoda vtus tyloria. surrexit viroze tyratie. Horē misedie. spondēs in habūdantia. si vas fit capax noē. Huic torāte edidit. fons aquis indeficiēs. Qui patēs ide mdidit. riuus inde scaturiēs. que biben⁹ afer sitiēs fructū cēteniū reddidit. Triplo cēteniū faciēs pater iordanus ef

fluit. Ut vnus fonte gra. que umq; qs iniuit. bi
bens ex indigena. ꝑ stat
miseria. plenus. q̄ pressos
doluit. dira mūdi miseria.
Allerit ore melleo. mltos
ut xpo vniuerē. spreto cul
tu phalareo. cultū cordis
indueret. et vba vite sper
gent. ore flāmātes igneo.
fugus pcī pelleret. Cecus
orbatus oculo. fibro lumē
restituit. Et fame pulso po
pulo. multiplicauit pbuit
panē turbe dū egiut. xpm
sequēs miraculo. p quē hō
mūs habuit. Prece sācti
orepat vxor viri bohemie.
plem sco donauerat ob spē
maioris gre. Oz abortiua
spem. nescuit qđ amisat.
sī pris custodie pactis ho
ris pluribz. voti meor effi
cit. inclamat scam pbz. et
in fletū resoluit. Mox mo
rta vite reddit. puer datis
pactis. et sic iordanē dr.
Bathan scm agnouit. tēp
tat modis mirificis. Odor
fusc̄ato sperpit. dū sacris
instat misteris. ꝑ nō valz
artificis. diu dolus diuī
pditur. in prece viri supplicis.
Hūc tiram scam adijt. frēs
illuc tuisse. ꝑ cū p mare re
dijt. merpendo cepit psal
le. xpmq; benedicē. sicq; re
lū mor subiit. ut signus
dat credē. Nec mora nior
mādauit. colūpna lucis mi
ma. que dū celo micuit.
mēbra lustris scissima in
quo trisisset aīa videres scie
voluit in re mānifestissima.
Adiecto scō lutori. celi lāpas
emicuit. q̄ ter surgstans fu
neri. q̄rtoq; resplenduit. i
hūc quē ferū habuit. et sic
retursu celeri rapta nube
nō patuit. Corpa fractis
mirifice curat a fidelibus.
a treris dāt omne. latinis
et gentilibz. laudes xpo cū
flentibz. et sic verū magni
fice sub ēbz patet testibus.
Hic in action de lucia fertur
pr magnificus. recipit cū
gloria. fit signo mirificus.
saluat palitico. sicq; vtutū
gra ꝓpalat magnificū. An
tiqua tūr pdigia. iubar no
uū recipiūt. pce scōrōnia
victa clamāt et fugiunt.
et surdi sonos audiūt. clau
dos soluit lepra. cecis lumē
recipiūt. Nec pris tum ex
imij. sequmur nos vestigia.
ut digni pris filij. patris
ditem. gracia. Inde q̄ secūī
gloria. sorte sperātes pre
mij. ducam ad celestia. Amē.
Hic vir bte memorie nacioē
theutonicus de westfalia na
tus ē. qui mira pditus gra
tia. ordini predicatorum
prefuit multis annis.

Frater quidā ex dis pdicatorū. electꝰ et bonus arnoldꝰ noīe ex pribꝫ treuēnsibꝫ natus. et priorē firm in oppido wyburgēsi. dictū btm virū mgrm iordanū. ut ipe met retulit m. statū defunctum. vidit int choros aplorū et pphatū angelorū manibus ferri. Et hoc quidē ut de eo adē audiui btā lutgardis aquirie monialis de mgro iordano in spū rapta vidit quidē. Iuxta prauū dispredicatorē. apte tñ de supdicto fre arnoldo pōt wyburgensi visionē pulchriorē enarrabo. Retulit michi frater pius et bonꝰ qui horum ab illo ore prepit. qp annis panaſſimus ante mortem desideriū magnū habuerat. ut sup statu suo. cui ut ppe est bonarū mentiū nō modice metuebat. a dño solatiū. audit ergo. ut semiuigilāti dns ihesus xpus in forma speciosa p filiis hoīm gloriosissimꝰ appareret. Cui ut statī intuitu primo cognouit. cognitare cepit. O utinā michi ostenderes dne. me ee tu saluandis in libro vite ascriptū. Et mox dns in pectore suo libru demonstrās. eiꝰ cognitorē vidit. Ecce inquit liber. revolue eū. et nomē tuū inscriptū inuenies. Et e studio mox celestis exilies vertit librū. et legēs luis aureis scriptū vidit. et i eo reppit nomē suū. Et mito quidē in libro vite perpetuis xpi se scriptū vidit. q̄ vita pfecto et ope. verbū vite xpm pectore ferebat et ore. p quod deo gratiosꝰ et hoīb amabilis eppa rebat. Ipse enī assumptus i sortē a dño vngarie. fres sui in wyborch nullū alū priorē eligē voluerūt. donec eas reddituꝰ remaneaꝫ. Cui successit mgr raymundus. vir lutteratus valde. q̄ in utroq̄ iure texebat. et clesiastico scriptiꝫ et simili. Huic successit et venerabilis iohannes de theutonia natus. qui multo tpe penitentiarius dñi pape in roma. cū bosnensi epo ecclie pfecit. Et cū habet in epatu plusq̄ octo milia marchaꝝ in redditibus. q̄ nil tñ in usū appos expendebat. p̄ q̄ pauperibus erogabat. Per solū quidē equū habuit. p̄ asellū. qui libros et epales insulas deportabat. Ipe vō pedes cū fratribus incedebat. Hic postmodū absoluto epatu. electꝰ ē in mgrm ordis pdicatorū.

et hijs ꝓfuit mltis annis.

¶ De hoc venerabili viro certissiā relacōe prepimꝰ. qꝫ ei puero existente adhuc in etate āno:ū defe. ordo ꝑdicatoꝝ qui nondū erat tūc. et qꝫ ep̄us futurꝰ eet. et oīb⁹ futuꝝ vite sue ad nō velatꝰ sit et ostensꝰ. Mlta quoq⁹ facta ab eo miracula referunt. ex quibz breuit' vnū enarrabo. ¶ Deit in romanie ptibz tūc magister. mīstrat hospitiū pauperi primi sacdotis. decubuit sup scamnū itinē fatigatꝰ. Et dū cogitaret anxius. vn pauperiō hospiti aliqd obueniret. vnde se. cū fr̄ibus refici et fatigatos. venit aiꝰ qua cornicula diamꝰ. et de supmo aere eiꝰ pedibz ad volauit. Que pedes mgr̄i frequēt' vestro ocurres. ite tū ad aeva revolauit. Qꝰ piso magister surges. mō suete magnitudis. spissitudinis et latitudis nūmissma argenteū qd cornicula ad pedē mgr̄i posuerat. n mox tuenit. Honoras sacdotē minꝰ cornicule nusqt atrip̄e. et nctia fr̄ibz mīstrare. Fuit ante epātū a iuuentute cognoui. nec tūmꝑ aduertē potui minꝰ eū devotū tūc. minusqꝫ sollicitū. de ꝓpria vel alia ena salute. qꝫ postea cum episcopus vel mgr̄ ordinis extitiss. Obijt aūt in maximo feruore spūs apud argentinā vbē theutonie. ad cuiꝰ tumulū crebra miracula facta narrantur. Elevatū est aūt corpꝰ mirabile a dnō metensi epō. et electo argentinēsi. anno ab incarnacōe dnī millesiō ducentesiō septuagesiōsexto. ¶ In cuiꝰ elevacōe fr̄ibus ꝑdicatoribz ad generale capitlm congregatis. illustris vtina virtute mandauit p litt̄is solēpnes miraculū qd subiūgo. Filius suus ꝓmogenitꝰ egregiato exercitu maxio. dimicare voluit cont̄ patrē. ¶ Qꝫ regina maternimirū grauissime perturbata. tota nocte p̄cedēti qꝫ sequēti die futura cōfussio putabat in oīone se et lacrimis dedit. tam ꝓ filio qꝫ pro viro rege sollicita. Fiducialius aūt oīone directa ad mgr̄m iohannem quē multū in vita dilexerat. et frem quēda eiꝰ dē ordis quē iam defūctū confessorē habuerat. ambo eidē regine semiuiuo apparuerūt. Cui mgr̄ iohannes sereno vultu ꝑdixit. inquies. Cum in nostris oīonibz media

te dementia dei fiduciam
habuisti. ecce p̄dico tibi.
quoniā hodie anteqū come
das, nuntius diret tibi. q̄
pacificati erūt p̄r et filij
in bonū omnibz ordinatis.
Mandauit et alia dicta
illustris reginа. Ex eode
āno p merita dicti epi et
mgri iohānis. suscitatꝰ mor
tuus fuisset. Siml' et ali
a infinita miracula. clau
dorū. cecorū. surdorū. obses
sorū a demonibz. et alia
rū infirmitatū. p̄ eius
merita strigissent. Huic suc
cessit venerabilis hubert
tus. vir generosꝰ et spec
tabilis gene de burgundie
ptibz natus. Qui gratia
p̄dicatoris insignis. lector
fim anteqū in nigrum p̄
fieret' enituit. Hic post
modū in tuscie ptibus
prior puincialis fm̄ pre
dicatorū factus. adeo rōa
ne curie gratiosus et ca
rus fuit. ut eū plures car
dinales in papā eligeret.
eo tpe quo dns innocētius
quartus in aplicū est
assūptus. Qui postea p
uincialis francie factus.
magister totiꝰ ordis ē ef
fectus. Ut qm̄ non iutili
ter licet longe a materia
digressi sum⁹. spūale ne
quitiā demonū p̄sequm̄.

Est et aliud fallendi
genꝰ demonū. ut hoīes
fallāt spacio penitētie vl
orōnis p̄misso. Hn̄
michi frat ordis predica
torū. quod valde mirabile
recitauit. Erat quida no
bilis in westphalie ptibz.
vir armis strenuus et p̄
potēs int' suos. Hic nocte
quada p̄ siluā terribilem
trāsiens. audiuit vocē mu
lieris q̄ in vitimo cātan
tis. et dixit suis. Est ne
quis vr̄m. qui metū va
dat mulierē vide cātantē?
Omnibz ergo dissimulātī
bus et plurib⁹ illū. p
rexit solus. et venit stan
tē sub arbore q̄ nigrā mo
nialē. extensis in celū ma
nibz cantante. Quā cum
introisset. ille q̄d afferet.
respondit. Hic laudo deū
meū. Credens aūt ille ali
quā sanctam ee. rogauit
eā dicēs. Dic michi obse
ro. quid futurū est michi.
Et illa. Multa mgt ma
la fecisti. et adhuc facies.
deuictis inimicis tuis trās
marinā cruce susciens
trāsfretabis. et in xpi ser
uicio morieris. Ad hec v̄
ba ille grauissus recessit. t
ut illi predictū ē facta re
de hoīm. inimicos deuicit.
Qui cū prestolaretur

crucis signationē ut tñsfiem
ret. ingdit m acutissimam
febrē. ¶ Rogantibz ergo et
cōsulentibz phisicis et ami
cis ut confitetur pcā et peni
teret. ꝛmuniretqz se ecclias
ticis sacmentis. qa ei peri
culū imīne videret. nolu
it ille. nullomō se reputa
tans moriturū. Cūqz sup
hoc phisici mirarent. fra
trē illū caumalē magne i
dolis clericū mādauerūt.
Cui finis periculū intiman
tes. sup salutē aīe illius
admonendū instantius
ꝯsulebāt. ¶ Nox ad fratrē
ingressus clericꝰ. arguit
periculosius infirmantem.
Cui males ait. Et tu ut
alij stultus mstus michi.
qui optime scio qꝺ nequa
qꝺ moriar. Cui clericꝰ cū
lacrimis dixit. Et vnde hoc
habes frater carissime?
Et ille tandē. Hic et sic
dictū est michi. qꝺ crucē
acceptur⁹ sim. et in tra
sancta moriturus in epi
servicio. Ad hec vba frat
eius tactus dolore cordis
intrinsecus. vere inqt ca
rissime. ille antiquꝰ hostis
drabolus tuo nūc insidi
atur calcaneo. qui men
dacio suo te nūc nitit de
rupe moriturū. Age ergo
salutis causā et penitē.
et impleas qꝺ vocaris. ¶ Cū
mora decūbens periit ad
uocari pbrm. postulat ve
niā. ēmina cōfitet. statuit
testamentū. recipit corpus
xpi. unguit. exalat spm. et
sic ut credim⁹ qꝺ insidijs de
monū liberat. ¶ Nec diu post
ea. defuncti frat' eius. boni
tatē xpi in frē mortuo
recognoscēs. pdicatorum
ordinē mitras multꝰ ascē
dia seculi derelict. ¶ Circa
finē libri videndū est. que
et qualis. ubi et vnde. po
testas demonū. qua non
solū ꝛtentibz aut falsis a
pueris xpianis. verū ecīa
et bonis. ad vexandū eos
illabi videat'. Et respōdeꝰ.
qꝺ illa ē in malis correptio
vel vindicta. in bonis vero
pbatio purgatiua. ¶ Qualis
aūt hec sit vel qūt fiat bre
uiter videat'. qa p energi
am operationē. ¶ Nulli vero
habeat' dubiū. qñ in corpe
nō in aīa. Dolus enī dēs
nō creatura. p inhabitatē
gratiā illabit' aīabz. Unde
aūt ptās demonū sit. pla
nissimū qꝺ a deo. Et quidē.
excessꝰ qnqz hoīm p bonos
siue malos angelos puni
unt'. Per malos. ut i saul.
¶ Hic nunp ad designādū
meritū deuotissimi regis
francie ludouici. quddam

ndit qđ ſubiūcto. illis michi
reatūtibz q̄ nocerūt. ¶ Ꝑ gra
tiā aūt deo ipſius regis fran
cie exemplū altyſſiē humili
tis exiſtat. rex cū xp̄us tā
euidenti miraculo demōſ
trauit. ¶ comes gelere otto.
cursorē cū lris pariſius mi
serat. cursu xpero rediturū.
¶ Quē videntem comes int
roſtās ąſſiuit. ſi regē franc
ludouicū vidiſſet. ¶ At ille vu
more ſubſannātis cōtorſit
collū. ¶ Vidi inq̄t illū miſe
rū papillardū regē. capu
tiū habentē capitis ſuper
ſcapulas. ¶ Nec dixēs. facie
cōtorſit ex aduſo. et ſic
facies ſtorta remāſit. ¶ Cru
beſcat theologice cathedre
mlis ille p̄ſūptor. qui p̄di
cauit ipm de quo ſcriptū
regē non debere cōibz uti
veſtibz. ꝙ ſemp purpuratū
incedē. nec plures miſſas
audire q̄ vnā. ¶ Mortaliter
aūt dicebat peccare. frēs
p̄dicatores intelligēs. oēs
illos. qui p̄dictū regē indu
cēnt ad huiꝰ deuotōis et hu
militatis exēpla. ¶ Minus
ſane vmo iſanuſſimꝰ vel
lexit. q̄ ſalutis nr̄e p̄ncepS
ihesus ex xp̄atioē culpau.
illos qui in domibz vestium
mollibz veſtiūt. cū nobiliſ
ſimꝰ ille baptiſta iohānes
ex pilis camelorū induto.
zona pellicea cingeret. ¶ No
deratores orbis et reges fix
quent videmꝰ cōis panni
lanei veſtibz uti. ¶ Non niſi
camelini coloris veſtibz. a
nus ipius regis. gloriosiſſimꝰ
philippus rex. indiſcretis rē
poribz āni utebat. ¶ Ludoui
cū aūt filiū eiꝰ. eque regē
glorioſū et bonū. iſtius re
gis ludouici p̄dem. nūq̄ me
minisse memi purpuratum.
¶ Karolus ille magnꝰ poſtq̄
in roma coronatus ē. ip̄ator. nūq̄
poſtea voluit ut de eo ſcri
bit. mfula p̄poſi habitu
inſignirī. ¶ Cōtigit aūt illi
p̄dicto deuotiſſimo regi fran
cie ludouico totalis omner
ſalis ecclia. nemine poſſe
arbitror eſtimare. qui ſane
inde voluerit. ¶ Cuius cuāz
iactura fuiſſet. ſi illa intole
rabilis ſuperbia. de q̄ ſuprius
in controuerſia clericoz pa
riſius. xpendioſo ſtilo diſſe
ſimꝰ. in deſtructionē duoz
ordinū fratrū ſalutz p̄dica
toz atq̄ minoz. p̄ceſſiſſet
aliquatenꝰ habuiſſet. ¶ Egit
eni dictus rex p̄ſcriptoribus
iniquoz. egit et lris apud
papā bīſſimū alexandrū
et frēs eius cardinales. q̄
tū oēs gratia dei et ſua
iuxe et mere negotio fa
uorabiles extiterūt. ut fi
nē habet malicia. et i ſuo

vigore iustica et innocentia
tueret. Testor deū. testor sc̄m
testor et fideles oēs. q̄ nūq̄
aliqs regū. nūq̄ aliqs p̄i
apūd tam necessario q̄ ad
salutē fidelium pace p̄texit
ecclesiā. dotauit muneribz.
et veris honoribz exaltauit
Quid enī xp̄o in diuitiis.
quid illi et honoribz mūdi.
vel in hoīb; p̄mineant? Dix
it ut veritas. et vē dixit.
Regnū meū nō est hinc
Applausū enī p̄plari q̄ de
ffente sua et pontificibus.
nō curauit. ſz ostant' pstitit
pro pplo mori accelerans
passionē. qui vel qua m
supmis efficeret regnū qđ
non habet finē. Age er
go nūc supmo regi salutis
tue p̄mcipi xp̄o. age matri
ecclia. age tu p̄cipue pre
dicator et minor. agnam
et oēs solēpnit gratias.
qui talē istis tpib; regem
dedit. qui in fort̄i manu
teneat regnū suū. et ni
chilomin⁹ pater caritatis.
humilitatis exēpla prebeat
omnibus. Eque enī gladio
mansionis aptus ē. et cū
nudus exerit. et cū veri
ta manu uertit in vani
na. Vidi in brabātie p
tibz in monastio cysterci
ensi. monialē quandā re
ligiosā valde et vita pura.

Quā cū visitarē. et eā ut
poterā solarer. subito demō
pessim⁹ qui in ea latebat p
horā verba salutis ferre nō
valēs. cepit latrare ut canis
et tyranni ore et collo tor
to eiusq; limbz blasphēa
re. Cui dixi. O miserrime q̄
dei laudibz cū bonis ang̃elis
insistē noluisti. nūc canū
latratus et bestias imitaris
Vidi et aliā in eadem
terra mulierē diuitē et ho
nestā. possessā a demonio.
Quā cū vocante veluti oso
pbro visitarem. q̄uenimus
eā a vexatōe demonis qui
eſcentē et sensate loquentē
ut sanā. Cui ostulte nullo
adiecto vers̄u cātici mo
si in deutronomio. sēm qđ
a sco quodā viro audierat
trio repetiui. ad p̄uocandū
demonū in obsesso. Deum
qui te fecerat deliquisti.
et oblitus es dñi creatoris
tui. Vecta mora. mulier pal
lere cepit labijs atq; vultu.
et due vene in collo eius
ad throsticē pollicis ītumes
cē. Cui ego. quare inquio
pessime vexare femina p̄
sumpsisti? Mortuus inq̄t viro
suo expassa. m subsidiū aīe
illius cōtulit q̄quid boni fe
cerat in hac vita. Et ex
hoc nacta occasione. vas
vacuū mox intrā. Cui ego

Ventus miserē. Et hoc
ēi qđ dedit. mediāte cari
tate cumulatū est bonum
eius. Et ille cū cachinno.
Mendax inquit sū. nec mi
hi sī mentior. Mor esto.
Est ne illa tam pulchra
ut dicit celestis patria quā
pdidisti? Et respondit. In
finitā pulchrior ip dicit.
Et esto. Velles ne redire
ad illā si posses? Et ille.
Vellē inquit ut possē usq
in diē iudicij oīa excogitata
supplicia sustinē. Cui ē
dixi. Et esto pmitto tibi i
pcullū salutis mee pmis
se si mendax tuear. illā
pditā gloriā recuperare te
posse. si tantū hec dixeris.
Dnē deus meus. peccaui.
ignosce mihi. Et mox ille
contorto collo exclamat
horrifice. Dnē dnē. Cuiq
hoc sepius clamore valido
pſonaret. nec ulli in obis
predet. impossibile enī scie
bā illi. ut deū suū dīm re
cognosceret. et se peccasse fa
teret. atq; sibi pcaueturū
ignosci. tunc subiunxi. Do
mine deus miserere. sic
ei obsessa mulier vociferā
tur. deū recognoscē suum
dīm indignatus. Cui esto
O infelicissime oīm crea
turarū. superbia elisit te. et
de celo depulit te. credime
redieſe capiabis sup bum non
pmittit. Nec moza. confuſo
obmutuit. et post paucos
dies. nō cuiē hui feīnam
deliquit. Audi et de alio
obsesso miri dei iudicium.
Erat cta camenarū ciuita
te quidā hereticus asturus
valde. qui metuēs inquisi
et cōbusti a fidelibus pdicato
bus. qui in dicta ciuitate
eo tpe plurimos conuertebāt.
finxit se arreptū a demone.
Et ob hoc ad sēm carthaginē
in assyria obsessos cuncte po
tentē. ligatus ab amicis
vel amicis deductus ē. ut
in eo nō hereſim ppalaret.
si furiā putaret. Et ut au
diuit quidā clericus obsessus
a demone et ligatus. ip ei
ciūs hospitis. sic enī voca
bat. ligatus poneret i loco.
subsequēti nocte diuino
nutu solutus ē. et assumptas
mattas et stramina atq;
earūe scāpna. sup ligatū
hereticū cumulauit. Iudex
aūt et furiā credēs ille dissi
mulat. quoadiusq; clericus
ignem de lāpade sumēs.
cōburē hereticū cepit. Et
tūc hereticus exclamauit.
Ad cuius vocē exterrefacti ad
fores. cū ignē extinguere ni
terent. clericus arrepto ma
dio quē [illegible] fuerat hospes
fugit. deū violenti obsess.

idē obsessū dīm.

et hereticū infne abiuſſe.
Det moza. diuino exacto
iudicio. clericus a demone
liberatus et plene ſoſpes
apparuit. Et nūc quoniā
fallacias demonū falſas
ex magna pte determinā.
p quas veraū apes fideli
um ſhieuerūt. huic oper
nrō finē imponimus. lecto
res libri huius attentius fla
gitātes. ne dictis detrahant
minus ſp bene dictis. ſed
in exemplū ōtutis trahāt.
quicqd ſuenerit bene dic
tū. Deto aūt ſuppliciter ab
his marie quoz manus
xpi ſanguie aſpecte ſūt in
altari. quatenus p me ſpeci
aliter. et p cūctis fidelium
aīabus vnā miſſā celebret.
vel ſi ſacdos nō eſt: celebra
ri faciat laōr libri. Et rogo
ut ſi aliquid in hoc opere
vel laboze vel aliis umq
meruerī. illū. tanq me. p
tuapē faciat xps ihesus
dns noſter. qui cū patre
et ſpū ſancto viuit et regi
nat deus. p oīa ſecula ſe
culoꝝ. Amen. ℣. do. ſps.

Explicat liber apūs: qui
dicat bonū vniuerſale. Co
pletus Anno dni. M.cc.lx.
die. xx. menſis Aprilis.
Copleo labente deo ſtudit ad aſtra lugerus.
Hinc lector rogo te: pro me fūdas ſemel aue.